

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
octombrie, noiembrie, decembrie 2016 (Anul VIII) Nr. 92, 93, 94

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru

Redactori: Valeriu Valegvi, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, Dionisie Duma, Paul Sân-Petru, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Dimitrie Lupu, Maria Ieva, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Tănase Carașca (Tulcea), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Corina Petrescu (Satu Mare)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com

Telefon: 0726 337376, 0336 800313
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură
și
Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Virgil Costiuc (p.6), Valeriu Valegvi (p.11), Elena Netcu (p.15), Carmen Huzum (p.19), Magda Hărăbor (p.33), Lilia Manole (p.36), Florin T. Roman (p.37), Ludmila Ciobanu (p.37), Omar Khayyam (p.38), Rainer Maria Rilke (p.38), Ignatie Grecu (p.49), Dimitrie-Sorin Pană (p.52), Daniela Mărginean (p.55), Elisabeta Drăghici (p.55), Corin Culcea (p.58), Laura Cătălina Dragomir (p.65), Raluca Cosmina Calancia (p.69), Elena Andreea Ion (p.70), Nicolae Vălăreanu Sârbu (p.75), Adrian Crețu (p.76), Stejărel Ionescu (p.78), Constantin Oancă (p.79), Mónica Tóth (p.87), Silvia Urlih (p.88), Eduard Dorneanu (p.91), Dorian Marcoci (p.92), Andrei Manda (p.96), Valentina Balaban (p.97), Svetlana Ciobanu (p.99), Mariana Bendou (p.101), Vasile Rușeti (p.102)

Proză: Tănase Carașca: Doctorul (p.8), Titi Damian: Ruina - fragment din volumul IV al romanului Muscelenii (p.29), Emilia Muller: Aventuri de excursionist - "Constanța" (p.47), Maria Ieva: Scrisori dintr-o altă viață (p.59), Angela Burtea: Casa mea... (p.68), Petre Rău: Măști (p.80), Lucia Pătrașcu: Puii de cuc (p.89)

Eseu: Gheorghe Șeitan: "Rama din Carpați și legendarul Negru-Vodă" (p.24), Cristian Biru: Curs minor de metaforă - I (p.39) / II (p.71), Constantin Oancă: Fenomenul literar și lumile noastre (p.45), Maria Elena Melniciuc: Totul despre cărți (p.53), Marius Cioarec: Dumnezeu din mine (p.56), Maria Magdalena Balu: Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română (p.104)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: In memoriam... #Colectiv de Lucia Pătrașcu (p.4) / La marginea absolutului / Au bord de l'absolu de Victoria Fonari (p.41), Gheorghe A. Stroia: Viața, o aceeași farsă fără de sfârșit, reîntăită la indigo de mereu alți și alți actori? (p.16), Lucia Pătrașcu: Sonete sub acoperire de Vasile Mandric (p.51), Virginia Chiriac: Andreea-Laura Păunescu, drumul cunoașterii prin poezie (p.60), Adina Dumitrescu: Irina Mihailca - Poezii (p.63), Ionel Necula: Emilian Marcu - Sonete glazurate (p.77), Alexandru Valentin Petrea: Posibilități ambasadori (p.83), Mihai Vintilă: Gânduri despre omul de iarbă (p.100)

Note de lectură: Ioan Tofan: Omul din subterană (p.27), Ioan Toderiță: Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu (p.34), Constantin Bejenaru-Beco: Tănase Carașca - Parodii alternative (p.46), Floarea Calenic: Nevoia de poezie (p.50), Valeriu Valegvi: Iubirea, "Corabia trecând prin inima corăbierului" (p.62) / Iubiri cu Inanna (p.85), Lucia Pătrașcu: Caseta fatală de Ionel Jecu (p.66), Mihai Vintilă: Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu (p.67), Ion Necula: Tecuciul într-o clepsidră răsturnată (86), Marin Mihailescu: Harfa eoliană de la Cernica (p.94)

Istorie literară: I. Stavilă: Mircea Vulcănescu sub teroare securistă (p.12)

Filosofie: Ionel Necula: C. Rădulescu-Motru - filosoful în vreme de ciumă (p.21)

Cronică de teatru: Dumitru Anghel: Suntrack de Radu Afrim (p.73)

Istorie: Ana Maria Cheșcu: Documente consulare franceze - consulul Wiet (p.57) / consulii De Laigue și Wiet (p.61) / consulul Laigue (p.93)

Umor: Marius Zaharia: Marea Britanie vrea să reintre în UE (p.32)

Aforisme: Marius Cioarec: Confesiuni (p.74)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia): Versuri (p.43)

Epigrame: Aurel Scarlat: Epigrame (p.20), Toader Buhăescu: Epigrame (p.62)

Evocare: Ionel Necula: Liceul "Dimitrie Sturdza" - Tecuci, Promoția 1946 (p.103)

Eveniment: Constantin Oancă: Dublă lansare de carte la Tecuci (p.5), Lucia Pătrașcu: Sărbătoare literară (p.18) / Întâlnire de suflet (p.98), Alina Zoltan: Inorogul Roșu de Fevronia Spirescu (lansare de carte) (p.54)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.106)

Grafică:

Coperta I: Oleg Shuplyak - "Două păsări"

Coperta a IV-a: Colecția InfoArt - Singurătate

Interior: desene de Elena Liliana Fluture și Paul Sân-Petru

Mihail GĂLĂȚANU

Desprinși de lume

Noi, aici, la Belle-Arte,
suntem
cam detașați de lume.

Suntem
cam ca la eremiți. Cineva
ne-a despiciat
cu cuțitul
de lumea exterioară. Și a băgat,
pe urmă,
la loc,
cuțitul în teacă.

Noi suntem un fel de mănăstire
de înfrumusețare a răposaiilor.
Un salon plin de poftă de viață. Și chiar pofta
de viață
le-o zugrăvim
pe chip. Îi facem cu mult
mai puternici
și mai puțin blazați.
Noi, doar cu morții
suntem frați

În fiecare femeie mama mea părul și-l răsfirea

În fiecare femeie, blondă sau brună,
Mama mea părul negru și-l răsfirea.
Fiecare împrumută, pe rând, unghiile ei
Și rochiile ei le îmbrăca
Și intra în pielea sa.
Mă îmbăia.
Mă înfășa.
Mă descânta.
Își dădea buzele cu ruj din rujul ei
Și s-oglindea în oglinjoara sa.
Cu rimelul ei dulce ochii ei rimela.
Aceleași furouri și aceeași lenjerie de corp pe ea își punea
Și, minune mare, ce întâmplare, întotdeauna aceeași
mărime purta.
Mama mea n-a lăsat altă femeie să mă atingă.
Și io m-am născut, ca și fiul meu, doar din dragoste pentru
ea.
Mama mea e fragedă încă, tare fragedă,
E o adolescentă care se plimbă de cincizeci de ani agale
Pe aceeași alee, la aceeași margine de șosea.
Mama mea nu va muri niciodată.
Părul ei nu va albi.
Ochii ei nu se vor înceteșă.

Pentru că, imediat, ar veni
Toate femeile lumii să moară în locul ei
Sau să îmbătrânească
Și chipul mamei mele pe rând l-ar purta.
Fiecare s-ar repezi, fericită, să fie,
Numai pentru o clipă,
Dar ce spun io, pentru doar o clipită,
Numai si numai pentru o clipită,
Mama mea.
Și apoi să predea ștafeta mai departe. O cabină
micuță
Și cochetă,
O cameră de artistă, cu subretă și trusă de
machiaj,
În care mama mea învie, oricine ar intra.
Sunt fericit, da, fericit, pentru ca oricât voi trăi,
Voi fi atât de iubit. Și le mulțumesc celorlalte
mame c-au înțeles
Să fie în sfârșit mama mea.
Tot ce-mi doresc este doar să fiu tatăl meu
tânăr, încă foarte tânăr
Și să mă plimb, alene, la margini de șosea.

Blues de gestație

te-aș lăsa gravidă
numai cu privirea
pântecul tău
ar crește
desigur
ar crește
până i-ar veni
menirea
și l-ar ajunge
din urmă
sorocul
te-aș lăsa grea
numai cu saliva sărutului
numai
cu gustul
împreunării
neîntâmpate
încă
împreunării
neîmpreunate
rutului
te-aș lăsa gravidă
numai cu respirația
mea
grea
ca
gravitația
și ca marea
în toată
împrejurarea

Dumitru ANGHEL

IN MEMORIAM... #COLECTIV de Lucia PĂTRAȘCU

Volumul de versuri „*In memoriam... #Colectiv*”, Editura „Lucas”, Brăila, 2016, 76 de pagini, semnat de scriitoarea Lucia Pătrașcu, adună un număr însemnat de poeme născute din șoc, violență spirituală, întâmplare tragică, cu efecte emoționale în prag de... „atac de panică”, din imagini cutremurătoare, alimentate de... „spectacolul” dramatic în sine dar indus și din excese de publicitate media, pe fondul unor suferințe umane individuale, speculate imoral, patetic și lacrimogen, deși doar victima sau victimele colective, direct implicate, trăiesc cu adevărat grozăvia întâmplării, întâmplărilor nefericite.

Accidentul tragic din toamna anului 2015 de la Clubul „Colectiv” și „spectacolul” mediatic oferit de televiziuni au impresionat sincer și dureros miile de telespectatori și au avut un impact devastator asupra omului cinstit! Din păcate, ca de obicei, adevărații vinovați rămân nepedepsiți, și doar câțiva „acari de-ai lui Păun” trag ponoasele „de ochii lumii”!

Și, se mai întâmplă chiar ceva și mai spectaculos, la limita condamnabilă a faptului imoral. Victimele, adevăratele victime, cu cortegiul lor de suferință, sunt uneori înjosite chiar de cei apropiați, rude, părinți, prieteni, care, printre lacrimi și patetice manifestări de suferință, anulează și compromis egoist și imoral toată drama și, până la urmă, chiar impasul lor sufletesc, real și dureros, prin despăgubirile, nu neapărat morale, ci financiare! Nu este cazul dramei de proporții naționale de la Colectiv, dar permiteți-mi un Intermezzo pe tema afirmațiilor anterioare:

...Familia copilului nevinovat și pur, de nici patru ani, omorât de o haită de câini, care a impresionat o țară întreagă, a primit despăgubiri financiare considerabile pentru moartea tragică a copilului, spre satisfacția celor doi părinți... nefericiți!, pe care îi acuză de „malpraxis” moral, dar nimeni n-a acuzat-o pe bunica tembelă, care a stat la taclale cu alte nepăsătoare ca ea, în loc să-l supravegheze pe nepoțelul său. Surioara îndurerată de moartea doctoriței-rezident în tragicul accident aviatic din Munții Apuseni a solicitat vocal și gălăgios despăgubiri bănești și le-a primit, spre bucuria sa imensă, pentru că, printre „lacrimi de crocodil”, după afirmațiile unui comentator tv, și-a oferit o excursie în Dubai!??? Pentru câțiva conaționali plecați din țară și morți, tragic și nefericit, în Italia, într-un cutremur devastator, primul-ministru s-a deplasat la fața locului, a ajutat familiile nefericite și... a decretat *Doliu național*, adevărată tevatură de Operetă, dar nu se face nimic spectaculos, nu se dau despăgubiri pentru victimele

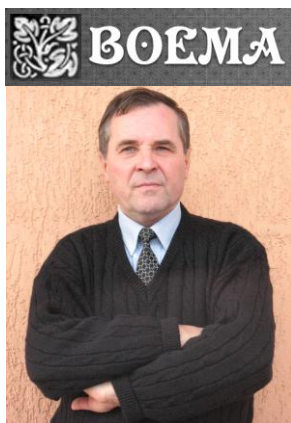
zilnice de câte 15-19 oameni de pe șoselele patriei...

Din păcate, oameni ca noi plângem sincer la toate dramele și suferințele văzute pe ecranele televizoarelor! Fiecare are propria reacție! Reacția doamnei Lucia Pătrașcu s-a materializat sincer și patetic în versuri, pe care le-a dedicat... *in memoriam*: „Celor nevinovați, secerați de coasa nemiloasă a nepăsărilor”, după motto-ul postat în pagina 4, pe care l-a completat și cu un altul: „Pe cruce-i scris doar numele.. Și-atât!...”

63 de poeme scrise sub presiunea unor emoții sincere, cu o tensiune lăuntrică provocată de *nedreptatea* ca factor al... „necesității și întâmplării”, postulat filosofic din literatura de specialitate, dar și al implicării justițiare, rece și absurdă, acoperită de sindromul „*lex dura, sed lex*”, pe care îl consider cinic și încremenit în aparențele ușor imorale ale intransigenței inamovibilității, cu trimitere la victimele nevinovate de la *Colectiv* și „adevărații” vinovați.

Eu vreau însă să conving că doamna Lucia Pătrașcu este nu atât o... „victimă” a impactului mediatic de situații dramatice ci, mai ales, o *poetă sensibilă*: „A plouat cu neliniști când / peste voi ploua cu țipete. / Cu frică a plouat când / peste voi ploua cu foc. / A plouat cu durere când / peste voi ploua cu scrum. / Cu jale a plouat când / peste voi ploua cu răni arse. / A plouat cu deznădejde când / peste voi a plouat cu plecări. / A plouat cu întrebări când / peste voi ploua cu tăceri /.../ A plouat... Și

(continuare în pag. 14)

Constantin OANCĂ

Dublă lansare de carte la Tecuci

Joi, 29 septembrie 2016, în cadrul ședinței de debut pe anul acesta a cenaclului literar „Calistrat Hogaș” al Casei de Cultură din Tecuci a avut loc o dublă lansare de carte: *Planetă Liberă și Sumbă* (poezie) a poetului și prozatorului Coriolan Păunescu și romanul lui Petre Rău *Evanghelia după Potop*, ambii gălățeni și membri ai Uniunii Scriitorilor. La ora începerii ședinței (16.00) „Sala Studio” era aproape plină. Între cei prezenți se aflau scriitorii: Violeta Craiu, Valentina Balaban, Lucia Pătrașcu (Brăila), Valeriu Valegvi, Virgil Costiuc, Petre Rău, Coriolan Păunescu (Galați), poetul Paul Spirescu (Adjud), apoi scriitorii tecuceni Vasile Ghica, Dionisie Duma, Eleonora Stamate, Vasile Sevastre Ghican, Tănase Dănilă, Marin Mârza, Ionel Necula, Carmen Huzum, Victor Acioacărlănoaiei, Constantin Oancă, Mihaela Gudană, Viviana Nadia Toporău, Mihai Ștefăniu, jurnalistul Iancu Aizic, membrii cenaclului literar, membri ai personalului Casei de Cultură, preoți, profesori, iubitori de literatură și artă. Moderatorii au fost scriitorii Dionisie Duma și Constantin Oancă.

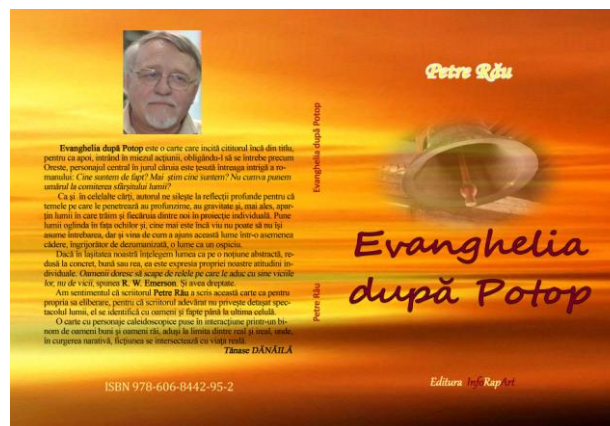

Mai întâi a fost proiectat un clip în care binecunoscuta chitaristă Tatyana Ryzhkova interpreta opusul „O zi de Noiembrie” de Leo Brouwer. S-a instalat după acest moment sonor o stare de pace și de încredere pentru ce va urma.

S-a început cu poezia lui Coriolan Păunescu. Titlul cărții *Planetă liberă și sumbră* este o metaforă pentru soarta lumii de azi. În ciuda libertății în care-și duce veacul, aceasta este văzută în culori sumbre, deoarece libertatea a degenerat în libertinaj. Dacă paharnicul de la Susa - Ieremia - plângea soarta poporului său în captivitatea babiloniană, Coriolan Păunescu deplânge soarta lumii de la început de secol al XXI-lea, despre care André Malraux spune că „va fi religios sau nu va fi deloc”. E suficient să ne oprim

asupra primelor poezii pentru a ne da seama de coerența mesajului său întretăiat de strigăte și suspine profetice. A se observa aici triada existențială: divinitatea, poetul-profet și lumea.

Realizarea artistică este asigurată atât de viziunea metaforică asupra lumii surprinsă în titlu, de detaliile figurative, cât și de arsenalul lingvistic propriu folosit. Limbajul expresiv cuprinde toată suita mijloacelor artistice: metafore, epiteze, personificări, comparații, simboluri, oximoroane, sinestezii, antiteze etc. Iată câteva exemple: a) „galbenul vifor al miresmei de tei”; b) „turnul înalt și magic al serii”; c) „Norii așează stele de veghe pe culme / și se tânguie rătăcind pe mari înălțimi / zdrobindu-și memoria în sfinte fărâme / când din cer coboară aprinși heruvimi”. Materialul lingvistic folosit aparține domeniilor arhaismelor, cuvintelor în uz și neologismelor în funcție de sensurile exprimate, de starea de spirit și coloristica ei: ardicat, turbion, genom, suspect, crom, strident, spirală. Fondului i se acordă întâietate vizavi de formă. Uneori abandonează rima, însă măsura versului este conservată, asta demonstrând aplecare și spre poezia modernă (ca la Lucian Blaga). Între muzica exterioară (care a făcut și mai face încă destulă carieră) și cea interioară pare a opta pentru cea de-a doua. Felicitări pentru condeii bine temperați, ce ne vorbește și de un om pus la punct în aceeași măsură.

Evanghelia după Potop de Petre Rău vine să reconfirme adevăratele calități de prozator ale autorului, după „Mogoșoaia - istoria unei tragedii” (care a cunoscut trei ediții) și „Orologiul de nisip”. Termenul „Evanghelia” trimite la viața religioasă monahală, iar „Potop” este numele unui călugăr (Vladimir Potop) pripășit la Mănăstirea Buciumeni, primit nu din rațiuni duhovnicești, ci mai degrabă pragmatice, acesta fiind priceput la a ține diverse evidențe (pe calculator) ale locașului de cult. Acțiunea se petrece în spațiul nicoreștean (autorul fiind de origine din Fântâni, comuna Nicorești), cel al Mănăstirii Buciumeni și până la Șendreni (lângă Galați) și chiar Galați, iar ca timp se petrece în anii noștri. Personajul principal, Oreste, este tipul tânărului rebel, nedispus să se alinieze normelor societății, trăind pe cont propriu și binele și răul, alegând între libertatea interioară și rigorile legii pe cea dintâi. Se împietrește cu un minor, Codrin, manifestând față de

(continuare în pag. 26)

Virgil COSTIUC

La ora optsprezece și douăzeci și șase minute
 este încă lumină
 tot ce este ființă
 așteaptă ca timpul
 să curgă în aceleași tipare
 fără vreo dramă
 cursiv
 palpabil, cât mai firesc;
 la ora optsprezece și douăzeci și opt de minute
 este încă lumină
 frunzele copacilor sunt verzi argintii
 câte o jumătate de opt îngemănat
ying yang
 reprezentând o linguriță
 într-o cană cu aer plină de mirosuri
 este lumină și sunt flori în fereastră
 aerul e cald și plăcut
 afară și aici în cameră
 ticăia un ceas, invizibil,
 dar timpul stă pe loc
 privind dincolo de vitrină
 nicio imagine nu se materializează
 după planuri cu umbre
 la primul copac din stradă
 și spre masa ta,
 în fața hârtiei albe
 o continuare spre un altul
 sau asociere umană;
 la ora optsprezece și treizeci de minute
 se face brusc întuneric
 atunci afli că ești pe o curbă
 a spațiului, în timp ce soarele
 cade într-un gol interior
 inversul lucrurilor palpabile
 și a scurgerii timpului
 poate mai mult însuflețite
 într-o liniște asurzitoare
 de întuneric

Vreau să fie numai al meu,
 spațiul care mi-a dat naștere,
 să pot afla ce combinații chimice
 mi-au hotărât sexul,
 și dincolo, dacă există,
 o lume, altfel orânduită,
 cu embrioni rătăciți
 căutând o utopie a perfecțiunii
 cum îmi va fi viața
 liniară sau în zigzag
 dacă a existat la început un proiect,

un desen abstract,
 tridimensional,
 dacă pot gândi, cum a fost înainte
 de a se naște Hristos
 pot gândi și după ce nu voi mai fi
 pentru că înaintea mea, nefiind un om ales
 nu a existat bucurie sau tristețe,
 să mă compar și la care să mă raportez
 sau eu am fost absent,
 ca și atunci când n-o să mai pot
 percepe lumea într-o continuitate
 ce parte mai rămâne de revendicat

Totem

Dacă se va întâmpla, într-o zi,
 să cadă de pe raft cutia de tablă
 pe care scrie *cafe vitto* plină cu șaibe,
 șuruburi și piulițe
 nu numai că se vor împrăști pe balcon,
 dar îmi va speria și papagalul roșu
 care își va lua zborul
 prin toate cele deschise, spre libertate,
 și că trebuie în lipsa lui să reconstruiesc
 fără vreo schiță
 un ceas vechi, tip CFR,
 care într-o primă parte a vieții mele
 mi-a spațiat timpul în mod rațional,
 și pe care l-am înlocuit
 cu o mică ființă, imprevizibilă
 care m-a reprezentat
 până la imitație
 dându-mi în acest fel iluzia comunicării;
 uneori, idolii nu ți-i alegi,
 ei te aleg pe tine
 și fug când se satură sau cad
 într-o altă dimensiune
 spre o altă identitate
 și jumătatea ta se mută
 niciodată în prezent,
 ci înainte de-a te naște
 sau după ce nu mai ești.
 Presimt că într-o zi
 cutia de tablă pe care scrie *cafe vitto*
 va cădea de pe raft
 și tot trecutul meu populat cu idoli vremelnici
 va dispărea

Prea multă fericire sau tristețe
 strică un echilibru
 la timpul prezent-viu
 se vrea nimicul, adică
 o mare iubire,
 un vis ca o tufă
 urâtul fardat la chip și colțuri șlefuite
 vrea să trăiască, să trăiască pur și simplu
 fără să se implice
 a trăi în orb și raza de lumină
 să fie îndreptată înăuntru ca într-o peșteră
 reflectând esențe
 lumină și întuneric, cunoaștere și ignoranță

(continuare în pag. 7)

egală distanță între grafit și diamant
de bine și de rău
între sătul sau flămând
sărutat pe un obraz,
unde a primit deja o palmă
la fereastră flutură o perdea
o creștere a pulsului
o emoție ucigașă
o sărbătoare, inevitabil
după ea o tristețe,
și atunci pentru ce toate aceste zbateri
până la rezonanță
la prezent-viu
apt de extreme

Uneori, printr-un efort
într-un anumit loc
și un anume timp
pot dispărea
și nimeni nu știe
dacă mai sunt
prezent-viu
pe o gradație a minții
racordat la aceleași idealuri
sau o imagine ce dispare
la prima luminiscentă
într-un trecut-viu sau
în timp ce
tot mai absent sau silit
să particip
la forșpanul creației
unui viitor-trecut
dacă și astăzi șterg tejghele de sânge

Ciudat, am reușit să repar
pentru prima dată
o rășniță de cafea
ultima a expiat pe un blat
fără vreo șansă
sau dacă este adevărat
că poți dovedi cât de util ești
dând naștere unui nou obiect
doar pentru a-ți dovedi
că ai ceva în creier
am putea vorbi
despre un mecanism organic
într-o fantă a timpului
un univers ce trebuie să-l valideze;
este adevărat
unele lucruri capătă viață
după ce moare creatorul
care are și el, până la urmă,
un mecanism organic
pe o scală a inutilității
(un inutil-mare
sau pur și simplu un inutil-mic)
altfel cum se explică
de ce unii oameni devin inocenți
sau apatici până la absență
poate chiar unul dintre aceștia

a construit rășnița de cafea
și odată cu reparația mea
renaște
îi creez o nouă dilemă
ceva între ce a dorit
și ce a rezultat, oricum
prim-planul va fi al ființei
iar când se va întâmpla
o nouă reactualizare
voi fi aspirat și eu

Domnului profesor Dinică
La cursul de sociologie
din inerție notez pe caiet
literă cu literă status-urile sociale
Din-ul german, Astma, Gost-ul, Norme française
doar trăim în Balcani
și bunul meu profesor știe
de scândurile bătute în cuie, încă verzi,
ce s-au curbat la extremități
nici măcar vitejii mioritici
născuți sub flamura capului de lup
nu se mai excită
bunul meu profesor știe
de vorbește egal și plăcut
nu simte nevoia să strige-n agora
unor aleși să-și apere țara
aici, nu mai avem nimic de apărut
platonice ne numărăm din zece în zece
după o știre citită într-un ziar:
Plutonul indonezian era compus din cinci soldați,
doar unul singur avea pe țeavă un cartuș calp.
Foc!

Am continuat să audiez din Durkheim
despre putere și valoare
și imaginea unui om legat la ochi,
lipit de un zid
a rămas și după ce profesorul a părăsit sala

Plaja unde femeile își dezgolesc bustul

La vârsta a treia
sânii le păreau boabele
unui ciorchine stafidit
pungi golite de ambră
pe statui din mângâieri
Oh! livadă a tinereții
vin să ne impună: priviți-ne!
suntem goale, fără pudoare
vă intuim mărimea de sex
în albe scoici de mare
cu perle i-am împodobit
să ne strige: mama
cum înfiora vuietul mării
alăptarea de îngeri
și soarele trebuie să ne umple
cele două ulcioare.
Într-o secundă am surprins
un nod filogenetic
sau un accident.

Tănase CARAȘCA

DOCTORUL

Spitalul nu este un loc benefic, unde să te duci pentru că acolo te-ar atrage ceva anume. Spitalul e un loc pe care majoritatea oamenilor normali îl urăsc, îl ocolesc și nu își doresc să ajungă acolo, niciodată. Și totuși, la spital merg și oameni normali, care acolo muncesc în folosul celor mulți: medici, asistenți, infirmiere, portari și câți nu or mai fi...

În toamna anului 1975, pe când mă cățarasem deasupra vârstei de 25 de ani, la Sulina fiind, într-o dimineață de duminică am simțit un junghi puternic în șoldul drept. M-am oprit pe loc și am făcut câteva mișcări. Durerea s-a estompat și am încercat să trec peste moment, într-un cuvânt, să depășesc dificultatea apărută din senin, neluând-o în seamă. A trecut și nu a trecut, dar în scurt timp am sesizat dureri la articulațiile degetelor de la mâini. Cineva mi-a recomandat un doctor, pe nume Boțocan, foarte apreciat la nivelul Spitalului Județean. Era șef de secție, singurul medic doctor în medicină pe care-l avea Tulcea pe vremea aceea, un om de mare valoare pe care majoritatea oamenilor îl apreciau pe bună dreptate. Am ajuns la el fără mari dificultăți, doar că am cerut să mă vadă doctorul Boțocan. După ce m-a ascultat, m-a pus să întind mâinile și le-a privit cu atenție.

-Da, cred că este vorba de o poliartrită reumatoidă, o boală ce, predominant apare la femei, pentru că ele lucrează cu mâinile în apă rece, spală vase, rufe... La bărbați este mai rară și se datorează, din câte se știe, unei infecții existente în organism. Eu nu mă pronunț deocamdată, dar după ce facem niște analize, vorbim.

Mi-a dat trimitere la laboratorul de analize și în urma verificării acestora și vizualizării filmelor, dr. Boțocan privindu-mă cu o expresie ce exprima doar compătimire, mi-a spus:

-Băiete, bănuielele mele se confirmă. Te-ai procopsit cu o boală nenorocită care se numește poliartrită reumatoidă, și care, dacă vrei, sună și mai urât, numindu-se poliartrită cronică evolutivă. Boala asta nu te omoară, dar te chinuie, te schilodește, te aduce într-un hal de te face să-ți dorești... de-aia îi spune evolutivă. Din câte cazuri am întâlnit, îți pot spune că este o nenorocită de boală care nu prea are leac, dar o să vedem ce putem face. Deocamdată o să te internez la mine în secție și o să facem și alte analize, apoi vom lua de comun acord o hotărâre.

Surprinzător... "vom lua o hotărâre de comun acord", asta era ceva nou pentru mine, înțelegând că la luarea acestei hotărâri aveam și eu un cuvânt de spus. Acest doctor, nu un oarecare, nu își permitea să ia o

hotărâre fără să-mi ceară părerea... M-am internat în Secția Medicală II condusă de domnia sa și m-am bucurat de o atenție deosebită. Asistentele erau în jurul meu, eram măgulit de atâta atenție, din partea tuturor cadrelor din spital. Și asta, doar că îi picasem cu tronc doctorului Boțocan, o simpatie spontană și deloc interpretabilă. Pur și simplu, m-am bucurat de atenția doctorului, fără a face nici cel mai nesemnificativ gest. După ce a încercat variante de tratament, mi-a dat trimitere la București la Spitalul de Urgență Floreasca, la prof. dr. Nestor Remus, un om extraordinar care m-a supus unui tratament cu săruri de aur (Tauredon), pe care l-am urmat, câte o injecție pe lună, tratament de lungă durată care m-a salvat de la o degradare fizică timpurie. Tot Domnia Sa m-a trimis la Centrul Metodologic de Reumatologie Ion Stoia, din București unde m-am bucurat de tratamentul de specialitate al multor medici dintre care, pentru veșnicie îi pomenesc pe dr. Constanța Irimescu și dr. Emilia Georgescu. Am făcut această trecere în revistă a problemelor cu care dr. Boțocan m-a pus în contact și care mi-au fost de un real ajutor, mai ales pentru vârsta mea de-acum. Dar de dr. Boțocan Valentin am și alte amintiri ce merită relatate.

Când era de gardă, iar eu eram internat în secția lui, venea la mine în rezervă și stăteam ore întregi „la gargară” discutând subiecte diverse, plăcute și așa, ore bune din noaptea lui de gardă, dar și a mea de stat în spital, treceau fără să ne dăm seama. Doctorul aducea câteva sticle din acelea consacrate de Pepsi Cola și cu acea băutură ce nu se găsea la orice colț, deci era foarte căutată, ne delectam, serveam din când în când câte-o gură direct din sticlă și discutam... Era un mare vânător și pescar amator și asta era un subiect preferat de bunul meu prieten-doctor, mai ales că era și vicepreședinte al Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din jud. Tulcea.

Eu aveam o barcă pescărească pe care o țineam la un unchi de-al meu la Parcheș. De fapt, o țineam în micul „port” pescăresc, dar vorba vine așa, că unchiul Panait avea grijă de existența ei în bune condiții. Aflând de barca din dotarea mea, doctorul mi-a propus imediat o escapadă, la un pescuit pe balta Parcheșului, acceptată de mine fără rezerve. Am pregătit împreună cu el această ieșire, am stabilit ziua când să o materializăm, pe cine să mai luăm...

Doctorul, amator de pescuit și vânătoare, avea în proprietate privată, numai el știa de unde și cum, o mașină de teren, din categoria celor care pe timpuri li se spunea IMS-uri. Mașini de teren făcând parte de regulă din dotarea întreprinderilor, deci mașini considerate de lux, ce deserveau directorii. Era prin anul 1976 și o asemenea mașină intra foarte greu în stăpânirea cuiva ca proprietate privată, iar cel ce își permitea așa ceva, era cineva!. Doctorul, bine văzut la toate nivelurile, de ce să nu recunoaștem, dispunea de fondurile necesare unei asemenea achiziții, având pasiunile de care vă povesteam, așa că nu a pregetat să arate că poate...

În ziua stabilită, pregătiți cu tot ce ne trebuia, ne-am urcat în IMS eu, un prieten al meu, Mitică Neagu, un alt doctor și bineînțeles, colegul de pescuit, dar

(continuare în pag. 9)

și șoferul nostru din ziua aceea, dr. Boțocan. Într-o formă de zile mari, tunsu patru am purces către Parcheș, un sat de pe malul bălții, la cca. 20 km. de Tulcea, unde eu aveam barca. Ajunși la destinație pe o vreme însorită, fără nici un petec de nor pe boltă, ne-am urcat în barcă și ne-am afundat pe canalele tăiate prin stufăriș, înspre locurile ce le-am bănuat a fi bune de pescuit. Au trecut 2-3 ore, timp în care am prins ceva pește, când dinspre sud s-a auzit un tunet slab. Ne-am ridicat privirile, apoi le-am coborât asupra undițelor spunându-ne fiecare în gând: "nici un pericol, e prea departe să ne amenințe pe noi". Ne-am văzut în continuare de treabă fără comentarii, că doar la pescuit nu se vorbește și după 15-20 de minute am auzit altă hurducătură de tunet mult mai aproape. Doctorul, după ce a privit cerul, a început să-și strângă sculele, sugerându-ne și nouă să ne grăbim, deoarece drumul în coborâre destul de abruptă din sat spre baltă era săpat în argilă, care udă, devenea un adevărat patinoar ce ar fi fost imposibil de urcat. Ne-am grăbit, m-am așezat pe locul vâslașului și dă-i... grabă, că urgia părea că nu ne va ocoli și ne va bloca șederea acolo pe malul bălții pe timp nelimitat. Am ajuns la mal, ne-am cărat bagajele în mașină și în timp ce eu încuiam barca pe locul de staționare, am văzut pe drumul săpat în malul argilos un milițian alergând spre noi transpirat, cu cascheta săltându-i pe cap la fiecare pas. După ce mi-am asigurat barca, m-am deplasat spre mașină, unde colegii mei pescari, îmbarcați deja, mă așteptau. I-am atras atenția doctorului că avem oaspeți care sigur ne vor cere socoteală în legătură cu prezența noastră în acel loc. Milițianul, un tânăr sergent major, probabil fără prea multă experiență și-a aranjat cascheta căzută pe ochi peste transpirația frunții înguste, și-a aranjat cât de cât ținuta, s-a prezentat regulamentar salutând, că și ei milițienii făceau ca șiăștia de-acum, apoi a cerut pe un ton autoritar:

-Actele mașinii, vă rog, adresându-i-se dr. Boțocan.

Acesta i-a pus la dispoziție tot setul de acte, dar milițianul, după ce s-a văzut stăpân pe situație, i s-a adresat pe un ton mai mult decât autoritar:

-Directorul dumneavoastră știe că ați plecat cu mașina la pescuit?

-Nu, a răspuns doctorul calm.

-Păi asta e! Plecați fără să vă gândiți că (!) consumați benzina întreprinderii, doar ca să vă faceți voi poftete. Aceasta este o abatere gravă care se sancționează conform art...lit...din legea...Și să știi tovarășe, că îl voi informa și pe directorul dumneavoastră, să știe și el cum folosiți mașina întreprinderii în interes personal. Permisele de pescuit, ni s-a adresat el apoi nouă celorlalți trei din mașină.

Din fericire, toți aveam permise de pescuit, așa că după ce le-a cercetat cu atenție, milițianul ni le-a înapoiat cu o grimasă care exprima o doză de nemulțumire. În această situație care nu-l mulțumea deloc, s-a întors spre doctor și făcând rabat și de politețea pe care o afișase până atunci, se adresă răstit doctorului:

-Și tu, permisul!

-Eu n-am permis, a îngăimat doctorul, înțelegând că milițianul își iese din pepeni și în această situație devine vulnerabil, tocmai bun de taxat.

-Păi mașina furată, permis nu, e grav, conform art... lit...

-Eu am legitimație, l-a privit doctorul cu compătimire stând pe scaunul șoferului, cu piciorul drept pe pedalieră și cu stângul sprijinit pe solul ce începea să fie stropit de picăturile rezezi și mari cât bobul de mazăre. Nu mai am timp de tine băiete, că dacă mai pierd timpul mă apucă ploaia și nu știu dacă mă poți scoate dumneata de aici. Repede, dar foarte repede, uită-te în legitimația mea și ai să vezi că sunt vicepreședintele Asociației Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din jud. Tulcea, iar dacă știi să citești, a ridicat doctorul tonul pentru că ploaia se îndesea, uită-te în certificatul de înmatriculare al mașinii și ai să vezi că obiectul acesta este proprietatea mea.

Milițianul a făcut ochii mari și fără să se mai uite în actele incriminatoare până în acel moment, i le înapoie doctorului, duse mâna la chipu și salută militărește strigând atât de tare că aproape a acoperit zgomotul produs de un tunet chiar deasupra noastră:

-Să trăiți!

Milițianul, o fi fost el prost, dar și-a dat imediat seama că nu are de-a face cu oarecine și a încercat să mai șteargă din impresia creată, dar doctorul văzându-se cu actele în mână, nu mai pierdu nicio clipă, trânti ușa și demară în trombă aruncând de sub cauciucuri stropi de noroi proaspăt pe fața și vestonul „organului” care a rămas cu gura căscată pe malul bălții fără a mai simți că ploaia se întetea.

În vara aceluiași an, probabil că după acest pescuit cu năbădăi, am făcut împreună cu dr. Boțocan o vânătoare de mistreți. Nu știu dacă era permisă în acea perioadă vânătoarea mistreților, dar sub oblăduirea unuia dintre șefii vânătorilor și pescarilor din Tulcea, nu ne-am mai pus această problemă. Unul dintre vecinii mei pădurar, a știut el pe unde să ne ducă și într-o noapte, pe când grăul era tocmai bun de secerat, Toader Bosoi, pădurarul ne-a purtat spre Mira, o poiană mare, de câteva sute de hectare, în mijlocul pădurii de deasupra dealurilor Saricii. Două guri de foc, doctorul și pădurarul și doi însoțitori, fratele meu și eu, ne-am plasat în echipe de câte doi, la distanță relativ redusă unii de alții, pe o ridicătură de pământ ce ne oferea o bună vizibilitate periind cu privirea vârful spicelor din lanul ce se unduia lin sub razele lunii. Cred că ațipisem lângă doctor, când o lumină țâșnită din lanterna montată sub țeava armei a sclipit, urmată imediat de o detunătură.

-L-am lovit, a spus Boțocan cu o bucurie ce i se citea în vocea strangulată de emoție. Și e un porc mare!

I-am auzit pe ceilalți doi alergând înspre noi, ne-am ridicat și cu pași prudenți, toți patru ne-am apropiat... În lanul de grâu zăcea un ditamai porcul mistreț de vreo 200 kg. căzut pe o parte. Cei doi vânători s-au apropiat cu mare atenție de animalul împușcat, luminând cu lanterna și cu arma pregătită să tragă în orice moment. Mistrețul este foarte periculos atunci când se simte încolțit, dar mai ales, când este rănit. În disperare, atacă și sfășie cu colții lui imenși tot ce mișcă și probabil că după urs, este cel mai periculos vânat ce trăiește pe meleagurile

(continuare în pag. 10)

noastre. Îmboldit cu țeava armei, porcul nu a mișcat, semn că era mort. Cercetat cu atenție, s-a dovedit a fi o scroafă mare care nu avea purcei mici, nici nu era gestantă, motiv de bucurie în plus pentru vânătorii care nu agreau ideea împușcării unei mame gestante sau, care alăptează. În semn de victorie, ne-am așezat pe corpul lung al scroafei și am simțit căldura emanată de trupul lipsit de viață, dar încă destul de cald. Cu excepția doctorului, care nu fuma, noi ceilalți ne-am aprins câte o țigară și am savurat momentul victoriei. Pe la jumătatea țigării, am simțit deodată un tremur și realizând că sursa se afla chiar sub fundul meu, am sărit în sus înspăimântat și am strigat găuit de emoții:

-E veeeeeeee!!!!!!

În acel moment, „moarta” a țâșnit de sub vânătorii care aveau armele abandonate pe jos și... dusă a fost! Până s-au ridicat, până și-au luat armele și le-au armat, până au aprins lanternele... „prinde orbul, scoate-i ochii”, scroafa a fugit, iar noi am rămas ca niște stane de piatră uitându-ne unii la alții speriați și nevenindu-ne să credem că ceea ce ni s-a întâmplat este real.

După ce ne-am revenit din șoc, am realizat că am avut un noroc chior că scroafa nu ne-a atacat. Putea să ne sfârtece pe toți, sau chiar să ne omoare cu ușurință, dacă nu ar fi avut doar gând de evadare. După ce ne-am liniștit, i-am urat scroafei reînviată, zile multe, senine și liniștite, ne-am urcat în IMS-ul doctorului și ne-am întors acasă doar cu o spaimă zdravănă și cu amintirea acelei vânători de pomină.

Altădată, în același loc, adică în Mira, am trăit o întâmplare aproape identică. De data asta, porcul lovit, nu a căzut, ci a reușit să intre în pădure pierzându-și urma. Un vânător cu destulă experiență știe când ținta este atinsă, mai ales în cazul animalelor mari, în care se folosesc cartușe tip breneck, trei la fund sau glonț. La impactul cu punctul lovit, se produce un zgomot înfundat, ca o plesnitură. În cazul ratărilor, lipsește acest ecou și atunci vânătorul mai așteaptă, sau renunță.

La experiența lui, dr. Boțocan, acum vânător cu acte în regulă, dar probabil pe post de braconier, avea convingerea certă că a lovit porcul și cu toate că acesta dispăruse în pădure a insistat ca la lumina lanternelor să scotocim fiecare tufiș, lăstăriș, pe după copaci, unii cu diametrul de peste un metru, circa 100 de metri în interior în căutarea trofeului, căzut, sigur. Timp de o oră, sau chiar mai mult, am scotocit cum s-a putut, în condiții de noapte și cu teama că porcul rănit, dacă nu a murit, ne poate ataca prin surprindere. Nu l-am găsit, spre părerea de rău a tuturor, dar mai ales a doctorului care o ținea morțiș că el a lovit porcul mortal...

A trebuit să renunțăm la căutări pentru că se făcuse târziu, iar oboseala umblatului prin pădure, adăugată la starea de spirit, dar și efortul consumat peste zi, își spunea cuvântul. Am plecat acasă, la țară și ne-am culcat cu gândul la mistrețul nostru, pierdut.

A doua zi, dis de dimineață, doctorul ne-a trezit pe toți, ne-a hăituit înspre mașină, ne-a imbarcat și încă somnoroși, am plecat din nou la căutări de porc împușcat. Din nou am luat pădurea la periat, de data asta mai bine organizați și beneficiind de lumina zilei. După circa 20 de minute de la începutul operațiunii de zi, l-am auzit pe Mișu, fratele meu, strigând:

-Veniți aici, l-am dibuit.

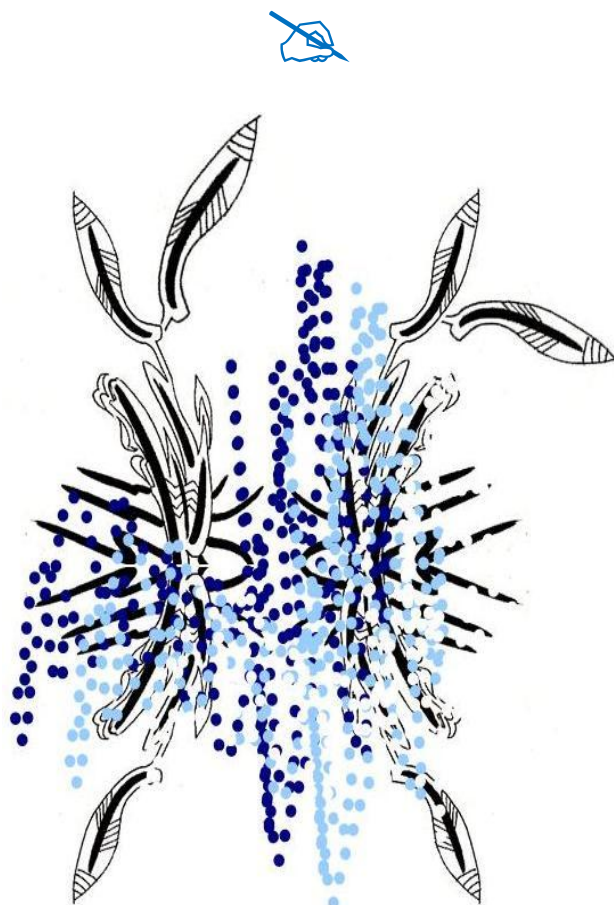
Ne-am grăbit toți spre locul de unde ne venise vestea. Întinsă pe o parte, o femelă mistreț zăcea nemișcată cu ochii sticloși larg deschiși. Mișu o îmboldise cu un băț să facă ultimele verificări preventive, dar nu mai exista nici un pericol. Scroafa, lovită destul de rău, a reușit să se târască înspre aparenta siguranță a pădurii, doar a-și da obștescul sfârșit în liniștea pădurii de foioase.

-V-am spus eu că am lovit-o?! ne-a privit doctorul cu reproș pentru că simțise că în seara precedentă ne cam îndoiserăm de încercările lui de a ne convinge.

Și ne-am convins, că nu de daiboj era el vicepreședintele AJVPS.

De câte ori veneam de la București, îl căutam pe doctorul meu și îl informam în legătură cu evoluția bolii mele, iar el îmi dădea sfaturi, discutam diverse, sau mai făceam câte o ieșire în natură la o partidă de vânătoare sau pescuit. Odată, când am venit și l-am căutat, nu l-am mai găsit... În urma unor duble neînțelegeri, la serviciu și acasă, și-a luat lumea în cap și a părăsit orașul, mutându-se la un spital într-o localitate tot de pe malul Dunării, în amonte cu vreo 300 de km, semn că fluviul îi oferea forța de a trăi și a fi fericit. Nu ne-am mai întâlnit niciodată și nu am mai auzit nimic în legătură cu el.

„Doctore, încă sunt bine, mă pot mișca și sunt încă activ și mulțumită Domniei tale! Dumnezeu să-ți dăruiască multă sănătate, oriunde te-ai afla”.

desen de Elena-Liliana Fluture

Valeriu VALEGV

CE AVENTURĂ

Printre eresuri să te rătăcești
ce aventură
cu pași de felină să parcurgi distanța
până la strămoșii din părinți
ce aventură
printre eresuri să hoinărești
fără nicio țintă
cu voia păsărilor
să vorbești într-o limbă de la începuturi
ehei ce aventură

VINI

Vini au fost și vor fi
trase-ntr-un târziu
pe linie moartă
nici prin gând să nu-ți treacă
să le-aduni sub un cer
lipsit de nori ori să le-ngropi
fără nicio remușcare
până la culcare mai va!
înc-o dată vinile
îți vor salva sufletul
și mersul pe sub sălcii
fi-va mai ușor

DAC-O VREA DOMNUL

Dac-o vrea Domnul
mă voi opri din mers
gândul se va pustii
vederea se va potoli
doar auzul va mai întârzia puțin
să-și contemple ecoul

dac-o vrea Domnul
cu o mână voi scărpi ușor
pe creștet timpul iar cu cealaltă
mă voi reculege pe înserat
ca după un somn lung

dac-o vrea Domnul
cum voi mai râde cu poftă
ca după o stranie întâmplare
întreaga-mi viață

FELUL CUM CONSUMI CLIPELE

Felul cum consumi clipele
aici e chichița
rămâne să mai înveți
cum traversăm singuri
clipa
da da tărâmul de dincolo
tatonează întâi și întâi
clipele altfel abordate
dar clipele s-or domoli îmi spui
un preambul al desăvârșitului efort
de cunoaștere cadența
de dincolo
s-o impui pașilor

DINTR-O NECESITATE

Dintr-o necesitate
barierele
s-au ridicat
cuvintele ilare
au prins cheag
aluziile (și mama aluziilor)
au înfrânt intimitatea
bunului simț
ce s-a autoexilat
dintr-o necesitate
curată necesitate

CU MINE CULMILOR

Cu mine culmilor de vrei să le-ncerci
vigilența socot că nu vei reuși. dintr-un
început vei dori să mă părăsești c-un zâmbet larg.
e puțin probabil să continuăm aventura în siajul
sufletelor noastre. culmile acelea desigur se vor
oglinzi în tandre reverii. în insistența revenirilor
noastre

FERICE

Ferice de cei întru firea Domnului
ferice de cei cu nimic mai mândri decât măslinul
ferice de cei ce se-nfruptă cu măsură
ferice de cei mult răbdători
ferice de cei părăsiți de gândul înavuțirii
ferice de cei luminați de inimă
ferice de cei ocoliți de febra urii
ferice de cei care se-ntreabă după liniștirea apelor
ferice de cei ce-și caută reazem în ochiul treaz
ferice/ ferice/ ferice

I. STAVILĂ

Mircea Vulcănescu sub teroare securistă

Dintre surprizele mai speciale furnizate de piața noastră livrescă din ultimul timp, volumul V din seria **Nae Ionescu și discipolii săi în arhivele securității** - consacrat terorii la care-a fost supus Mircea Vulcănescu în anii urgiei comuniste – mi se pare că poate fi așezat pe raftul cel mai de sus. Cu această carte, de fapt, întreaga serie încadrată sub acest generic, prestigioasa editură Eikon din Cluj s-a întrecut pe sine. Volumele acestei colecții reconstituie nu doar destinul unor mari personalități ale culturii românești, ci și hidoșenia unei întregi epoci care-a răspândit atâta durere, doliu și jale printre piscurile culturii românești.

La data ofertei făcută de Conducătorul Statului de a primi funcția de subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor filosoful deținea deja funcția de director al Datoriei Publice din același minister. Fusese chemat la telefon de Conducătorul Statului în dimineața zilei de 25 ianuarie 1941 și întrebat dacă acceptă această funcție. Mircea Vulcănescu n-a răspuns imediat, a cerut un timp de gândire și abia *către seară am trimis o scrisoare domnului Mihai Antonescu, pe atunci ministru de Justiție, despre care știam că este om de încredere al Conducătorului Statului și cu care avusesem relații camaraderești și profesionale (...) I-am amintit că nu am făcut și nu înțeleg să fac politică și că, dacă ar fi după dorințele mele, aș prefera să roage pe Conducătorul Statului să se gândească la altcineva. Dacă, totuși, acesta consideră că în împrejurările în care ne aflăm chemarea pe care mi-o face echivalează cu un ordin militar, înțeleg ca funcționar al statului ce sunt, să accept acest ordin (p.22).*

Prin urmare, instalarea comunismului la putere îl găsește în această funcție, de subsecretar de stat la Ministerul Finanțelor, suficient pentru a fi inclus în lotul *vinovaților de dezastrul țării și de crime de război*. Se înțelege că odată arestat, filosoful a intrat în malaxorul securist de tocat destine nevinovate. Păcat că editoarea Dora Mezdra, care a realizat această masivă lucrare (aproape 800 de pagini), n-a inclus într-o addendă complementară și notațiile filosofului, publicate de revista **Memoria** nr.5 (f.a.) sub titlul **Jurnalul de la Arsenal** în care descrie dramatismul arestării lui în acea noapte de catran, când trimișii securității i-au invadat casa, iar el, dintr-un simțământ ocrotitor, a renunțat să-și trezească fetele pentru a le oferi o ultimă îmbrățișare. Evident, la acea vreme, nici el, nici cei apropiați lui, nu bănuiau că nu-și va mai revedea niciodată casa și familia.

În apărarea sa depune un lung și documentat **Memo-riu**, prin care demontează punct cu punct toate învinuirile ce i se aduceau. I se reproșă, bunăoară, că a semnat decretul-lege nr.790 din 4 septembrie 1941, prin care administrația românească asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord; iată una dintre multele explicații date de inculpat: *nu se dovedește nici că eu am ordonat edificarea legii, nici că legea a fost nedreaptă (subl.n.), nici că a fost de concepție hitleristă sau rasială, nici că a cuprins vreo măsură nedreaptă de aceeași concepție (p.47).*

Acuzația pe nedrept era extinsă și asupra lui Mircea Vulcănescu. În ședințele de guvern prezidate de Mareșalul Antonescu s-a discutat, e drept, și despre legitimitatea ofensivei armatei române dincolo de Nistru, dar nu el, ci Petrovici avusese o intervenție mai puțin chibzuită afirmând că *dacă până acum România a făcut o politică defensivă, așa cum spune Eminescu în versul lui: Eu îmi apăr sărăcia și nevoile și neamul. Ne-a mers prost cu această ideologie. Acum, dacă avem posibilitatea de expansiune, s-o facem. Este un semn de vitalitate*. Vulcănescu luase și el cuvântul la acea ședință prezidată de Antonescu, dar avansase ideea unei misiuni civilizatorii.

Cât privește cealaltă acuzație, că *a activat pentru aservirea economică a țării în folosul Germaniei*, este demontată de învinuit cu acte, documente, cifre și tabele sinoptice din care rezultă convingător că țara noastră n-a fost defel dezavantajată în relațiile economice cu Germania.

A contat în vreun fel toate aceste dovezi pe-remptorii invocate de filosof? Nicidecum. Așa cum n-au contat dovezile niciunui din cei 18 foști demnitari care alcătuiau lotul *vinovaților de dezastrul țării sau de crime de război*. Curtea Criminală a IV-a din București a distribuit atunci o condamnare la muncă silnică pe viață - în lipsă (Ovidiu Vlădescu) iar restul lui de învinuiri le-a împărțit 162 de ani de temniță grea. Mircea Vulcănescu va fi condamnat ceva mai blând, decât foștii săi colegi de guvern - la 8 ani muncă silnică, însă din cauza morții neașteptate ca urmare a condițiilor inumane de detenție, n-o va putea executa integral. A încetat din viață la 26

(continuare în pag. 13)

octombrie 1952, la doar 48 de ani, spre bucuria regimului pentru care clasa muncitoare, ignoranța și grobianismul constituiau singurele ei repere valorice. De altfel, jumătate din numărul celor ce alcătuiau lotul foștilor demnitari întemnițați își vor lăsa oasele în închisorile comuniste. Avocatul Ottulescu, apărător al lui Mircea Vulcănescu și al lui Mircea Cancicov, a făcut, în susținerile sale, o imensă risipă de erudiție juridică, dar instanța a rămas neclintită în fermitatea cerută de noul regim.

A urmat, firește, recursul. *România*, pledează cu toată vigoarea avocatul Ottulescu, *a dobândit pe lângă măruri, în acel interval, de la Germania 5,5 vagoane aur și 118 milioane franci elvețieni, valorând în total peste 8 vagoane de aur* (p.245)

La 15 decembrie 1947 au loc dezbaterile la Curtea de Apel, unde Mircea Vulcănescu este asistat de avocatul Nicu Stănescu și de noii săi martori precum Octavian Neamțu, directorul Fundației Regele Mihai I, de dr. Vasile Voiculescu și de prof. Vasile Băncilă. Reținem din declarația acestuia din urmă: *În timpul când i s-au făcut propuneri de a fi ministru subsecretar de stat al Ministerului de Finanțe, mă găseam la el acasă și am văzut îngrijorarea de care era cuprins și mi-a declarat că va lupta din răzputeri ca să nu fie numit în acest post. Știu, de asemenea, că în 1940, eu fiind director al învățământului secundar, a stăruit călduros ca să confirm în post, adică rectific: să stăruie ca să fie numit profesorul Mihail Sebastian, de origine evreu. Știu de asemenea că, în timpul când s-au ars cărțile în Germania, acuzatul Mircea Vulcănescu s-a arătat adânc revoltat și a scris cu această ocazie și un articol în care arăta eroarea care s-a comis și revolta sa sufletească. Adaog că atunci când a fost vorba să fie numit subsecretar de stat, mi-a spus că nu primește decât numai dacă va primi ordin* (p.321).

Ședințele se amână de la un termen la altul sub diferite pretexte. Cea din 14 ianuarie 1948, bunăoară, este amân timeră din cauză că intrarea în Palatul de Justiție este oprită în vederea sărbătoririi sosirii a primului ministru bulgar, Gheorghe Dimitrov.

Totuși, Mircea Vulcănescu depune un lung memoriu de 65 de pagini, intitulat **Ultimul cuvânt** în care, cu o logică impecabilă și cu o argumentație fără cusur încearcă să demonteze rând pe rând, toate învinuirile ce i se aduceau. Îl invocă până și pe Vasile Luca, noul titular de la Finanțe, care, într-o cuvântare din 1944, consacrată *Problemelor refacerii românești* recunoaște că războiul, la noi, nu a făcut nici a zecea parte din distrugerile provocate, de exemplu, în Polonia sau în Jugoslavia, în alte țări care au fost ocupate de nemți (p.459). Memoriul filosofului rămâne și azi un model de analiză a costurilor suportate de poporul român prin participarea la operațiile de război. Nu mai reproducem din cuprinsul lui decât câteva fraze din încheiere. *Onorata Curte, aplicându-mi cu sau fără drept regimul de exterminare* (subl.n.) *la care am fost supus, vor prefăce, mai curând sau mai târziu pedeapsa Onoratei Curți într-o pedeapsă mai aspră, potrivit unor intenții rămase pentru mine de neînțeles. Și încă una: Patru ani mi-am cercetat toate actele, căutând să aflu, în activitatea mea publică, unul de care m-aș putea căi. N-am găsit* (p.462).

Bineînțeles că toate eforturile – ale inculpaților, ale

avocaților și martorilor - n-au schimbat nimic din asprimea pedepselor pronunțate anterior. Li se acordă însă dreptul la recurs, ceea ce înseamnă că li se prelungeau și speranțele. Pentru această nouă etapă juridică acceptă cu toții să fie reprezentați de același avocat, Hurmuz Aznavorian

În paralel cu demersul juridic au loc punerile sub sechestru asigurator ale bunurilor din locuințele inculpaților. Se-nțelege că fiecare familie încearcă să salveze cât mai mult din inventarele locuințelor sub pretextul că nu aparțin inculpaților, ci soției, dobândite ca zestre la căsătorie sau procurate prin eforturi personale. Familia Vulcănescu indică drept martori, care cunosc inventarul și proveniența fiecărui lucru din casă, pe Jeni Boțoc, femeie în casa soților Vulcănescu și pe Ștefan Fay care a *copilărit și crescut în casa* acestei familii.

Zbateră se va dovedi zadarnică, pentru că Parchetul Ilfov luase hotărârea 2666 din 16 februarie 1948, prin care *averea condamnaților de mai sus* (cei 18, adn,) *se confiscă indiferent de data dobândirii, precum și averea soției și descendenților săi, dobândită după data de 6 septembrie 1940, în favoarea statului, cu titlul de despăgubire* (p.549). *Venise*, cum va spune și Blaga în romanul său, **Luntrea lui Caron**, circumscris aceleiași perioade apocaliptice, *vreme grea pentru domni*.

Nici condamnații, aflând de decizia 2666 și de ceea ce se întâmplă cu familiile lor, nu stau inactivi și cer Curții de Apel să anuleze adresa în discuție și suspendarea ei *în ce privește confiscarea bunurilor noastre*. Bieții de ei! Se luptau cu morile de vânt, dar încă nu aveau senzația zădărniceii. Încă mai credeau că recursul pe care îl așteptau le va face dreptate și cer, ca o solicitare minimală, suspendarea confiscărilor până la 19 aprilie 1948, când era termenul recursului, ceea ce Tribunalul Ilfov, Secția I Civilo-Comercială admite într-o primă instanță, dar, firește, nu acesta va fi răul cel mai mare ce li se putea întâmpla. Vor urma însăși locuințele, dar deocamdată condamnații încă nu anticipau această radicalizare a infernului comunist.

Abia în 7 august 1948 se pronunță și Curtea Supremă, Secțiunea Penală asupra recursurilor, care sunt respinse în totalitate cu motivații inspirate de înaltele rațiuni de... partid.

Multe documente (ordine, adrese) se referă la degradarea stării de sănătate a lui Mircea Vulcănescu. Bolnav de pleurezie cronică, securitatea nu aprobă transferarea lui la spitalul penitenciar de la Văcărești și, prin urmare, nu beneficiază de niciun tratament, care să-i amelioreze suferința. Va muri la Aiud și îngropat la grămadă, fără preot și fără cruce la capătăi - după tipicul comunist.

Spuneam la începutul acestor rânduri marginale c-ar fi fost oportun ca alcătuitoarea acestei ediții să fi redat într-o addendă și conținutul jurnalului de la Arsenal, ținut de filosof în intervalul 18-28 mai 1946. Reproducăm din el doar momentul emoționant al arestării, care iese oarecum din tipicul obișnuit. *Pe fereastra deschisă a odăii aud acum, când*

(continuare în pag. 14)

încerc să readorm, două glasuri omenești întrebând deslușit: Domnul Mircea Vulcănescu? Aici șade? Într-o clipă am înțeles. De când îi aștept! Din ianuarie 1941 aproape, de când promisem să fiu ministru cu tot avertismentul altui vis. Mă scol. Îmi pun halatul beije pe mine și mă duc să deschid prin dos – Cine ești? - Ordin de percheziție, îmi spune un tânăr politic, în care, dintr-o ochire disting un agent de siguranță. Îi zic: Poftiți. Știu de ce ați venit. De altfel, mă așteptam. Poftiți vă rog sus. (Între timp apăruse și al doilea agent) – Vin îndată. Va trebui să aveți răbdare să mă îmbrac. Ei îmi cer să asiste la tot ce fac. Îi întreb dacă vor cu adevărat să și percheziționeze. Îmi dau seama că e numai un pretext. Foarte politic, poftesc atunci pe unul din ei să mă însoțească în baie, unde îmi fac dușul rece. Mărgăritei, care între timp s-a sculat și ea, îi spun: Au venit. Și-o rog să stea cu unul din ei, pe când celălalt mă păzește. Fac dușul. Mă rad pe îndelete. Întreb dacă trebuie să mă grăbesc. Îmi răspunde: Aveți tot timpul. Au ordin să asiste pe arestați în tot ce fac. Regulamentul le-o cere, pentru ca cel destinat a fi arestat să nu fugă ori să nu se sinucidă. Călmul meu le câștigă încrederea. Adevărul e că deși mă așteptam să-i văd, călmul meu e puțin factice și, pe sub asigurarea mea, fără să vreau – ca și la bombardamente – tremur. Ciudată ființă, animalul acesta din noi, care nu ascultă cu totul de spirit. Cutremurarea băii o simt acum euforic și ajung să o stăpânesc. Fără să vreau încep să cânt pe când mă rad, motivul minunat al temei a doua din partea I a Concertului de Bethoven pe care l-am auzit la radio, ieri, cântat de Yehudi Menuhim. Acest motiv mă va obseda tot restul zilei (,,) Termin de îmbrăcat. O discuție scurtă cu agenții care șovăiesc să-mi spună dacă merg să dau o declarație, cum au ordin, ori dacă trebuie să mă sfătuiască să-mi iau și bagaj pentru mai mult timp. – se termină cu recomandarea lor de a-mi lua mai bine o valiză (...) Refuz să mănânc orice îmi oferă Mărgărita, dar beau un pahar de apă ca romanii dimineața ilustrată. Îmi zic în gând. (...) Spun Mărgăritei când revine – Nu vreau să scol pe fetițe. Mă întreabă: - Ce să le spun? Îi răspund: Ce vei crede de cuviință. Nu le spune nimic dimineața. Să le spui mai bine la prânz. Mărgărita se apropie să mă sărute. Îi iau mâna și i-o sărut grațios, apoi o sărut pe amândoi obraji.

Evident, nu-și va mai vedea niciodată, nici soția și nici fetițele lăsate în voia somnului cu vise frumoase, cum sunt toate visele de copil. Dar jurnalul trebuie citit în întregime pentru a înțelege câte ceva din tragedia acelor nopți de smoolă când dubele cerberilor străbăteau Bucureștiul în căutare de dușmani ai poporului, pentru a-i depune la închisoarea de la Arsenal, de la Fort, Malmezon sau alte centre special pregătite pentru demnitarul fostului regim antonescian.

Acesta a fost destinul uneia dintre cele mai promițătoare minți din câte au răsărit în această țară. A fost o conștiință, dar a fost înainte de toate un mare caracter, un model de conduită și de comportament pentru generația sa și pentru toate generațiile ce vor urma.

încă plouă /.../ Cu lacrimi!..." („Plouă”, pag.7). Fascinant, și sincer, și patetic!, și nedrept!

Când sirenele salvărilor SMURD sunau disperate în drumul lor spre dezastrul de la Colectiv și când medicii și asistentele se mobilizau sincer și eficace, secondăți de Raed Arafat, să salveze suflete de tineri nevinovați, iubitori de Muzică și de Frumos, poate Lucia Pătrașcu ridica „Statui de cenușă” (poemul de la pagina 9): „În sunet de orgă, prin stele zdrobite, / statui de cenușă sub lavă se cresc, / Neantul cuprinde mirări măsluite / Ce-naltă-n fuioare un vaier ceresc”, ca o *Missa Solemnis*, în acorduri canonice de toacă, la vecernia de seară!

Doamna Lucia Pătrașcu are propria „religie” a suferinței și a artei în egală măsură, când scrie patetic și acuzator, la timpul trecut, într-un *adagio* funebru: „Era...Era o tinerețe/ încrezătoare,/ ce creștea/ către amiaza arborilor... /.../ Iar acum, în toamnă,/ căderea frunzelor/ întristează cerul,/ căci lacrimile plânse/ sfâșie nesfârșitul sumbru/ până dincolo de începuturi” („Era...”, pag.10); ca să-și facă cunoscute și revolta, și protestul, și neliniștea, și tristețea pentru „legile” nescrise, nedrepte și imprevizibile: „Ce lup hămesit și avar, și mișelnic / pe ei îi așteaptă la margini de răpă / și-n cânt de sirene cu voaluri de cârpă / spre noapte-i aruncă drept pradă? Jertfelnic!” („Ce lup hămesit...”, pag. 11).

Un sentiment devastator de revoltă dar și de groază pentru ceea ce li s-a întâmplat într-o seară de „muzică și poezie” unor tineri frumoși și sensibili, în poemul „Spaimă”, (pag. 18): „Durerea amintirilor / nu tace încă... / ... / Se prăbușește / în bezna cea adâncă, / apoi, târâș, / cu solzi lucioși / de șarpe / mi se strecoară-n suflet”.

Durerea poetei este una sinceră, reală, morală și în afara unor compromisuri de etică necesară; versurile au sonoritățile dangătului de clopot și monotonia decentă a unui ritual funebru, în ciuda viziunilor care puteau fi mai luminoase, dacă n-ar fi fost anulate de un destin nedrept și nemeritat: „Au fost osândiți / să trăiască / în turnul de fildeș / cu scăriuitoare, / fără ca să mai coboare / vreodată / în cotidian” („Turnul de fildeș”, pag. 19).

Și propune, prozodic și în limitele intimității lirice, un „Doliu” (poemul de la pag. 21): „Prin ploaia de neguri, / ținând un concert / pe clape de frunze / se-aude discret / un plâns ce se-neacă-n / scilipiri ucigașe, / cu focuri de moarte / cu lacrimi de sânge / de voi ne desparte, / ... / Și doliul ne ninge”.

Și, în încheiere, o caldă și lirică recunoaștere a suferinței îndurată gratuit și nedrept: „De-ar fi să-ți dau ceva, ți-aș da o floare / înmiresmată crud, cu stropi de rouă / și ți-aș căta prin blânda înnoptare / pe ceru-nalt, o stea sau poate două” („Pentru cel rămas”, pag. 63), cu un impact moral mai pozitiv decât gălăgioasele manifestații de stradă și a demisiei impusă demagogic unui prim-ministru.

Elena NETCU

FĂRĂ ÎNTOARCERE

Iau ca punct de reper cărarea șerpuită
 Care urcă spre cer
 Este cea mai adevărată cale
 Și cea mai sigură
 Drumul acesta e fără de popas
 ca o inimă care bate
 ca un nou răsărit de soare.
 E o întâmplare că plec,
 rătăcindu-mă în zborul cocorilor toamna.
 Gândurile mele trecătoare
 purtându-mă spre apus,
 după cum se rotește soarele,
 ajung la tine făcute bucăți.
 Tu le așezi cu migală pe tava lunii
 Încă generoasă cu noi.
 Iubirea se coace precum strugurii,
 Dar e prea târziu să degustăm secunde,
 Căci vin ploile toamnei
 Să șteargă urmele
 de pe aceeași cărare șerpuită
 unde tu mă tot aștepti
 pentru un alt răsărit,
 pentru o nouă început.

POVESTE FĂRĂ SFÂRȘIT

Prin învălmășeala ierburilor
 Hărțuite de razele soarelui
 Doar un biet fir de iarbă se visează veșnic.
 Se ascunde neștiut de nimeni în pământ
 Acoperit de coaja protectoare
 Ca o piatră de mormânt.
 Pentru această râvnire a lui
 Eu îl iubeam total.
 Celelalte buruieni se năpusteau de-a valma peste el
 Dar așa strivit cum era își păstra în rădăcini
 Visul încolțirii
 M-aș prinde și eu în această poveste fără sfârșit,
 Privindu-i starea de increat,
 Dar știu că, inevitabil intru și eu în păcat
 Și nu pot să-mi ascund povara înmuguririi.
 Cine mă aruncă în anotimpuri
 Ca să arăt lumii agoniseala sufletului meu de-o viață?
 Tu, firule de iarbă, ține-mi și mie rând
 Când va fi să ajungi veșnic!

NAUFRAGIU ÎN PĂDURILE TOAMNEI

Numele tău e ca o urmă
 Încrustată într-o peșteră de acum cinci mii de ani.
 Să presupun că ai trecut pe acolo ca un don Quijote?

Sau poate ai făcut saltul înapoi
 Și te-ai luptat cu leii lui Enkidu
 Pentru o iubire vremelnică,
 Căci nu-mi explic de ce pierzi mereu
 Partida de vânătoare de vise,
 Naufragiind bezmetic
 Prin pădurile toamnei.
 Până și păsările zăbovesc pe ramuri
 Curmându-și zborul spre apus,
 Îndurându-se de tine.
 Îmi tot spui că nu e timpul,
 Că s-au pierdut secunde în clepsidra așteptării,
 Că nu mai poți despica apele,
 Dar sufletul meu se cațără pe o stâncă abruptă
 ca o piatră funerară,
 Numele meu se face floare de colț,
 Încremenindu-mă ca o amintire
 În aceeași amăgitoare înserare,
 Așteptându-te.

CIOPLITORUL DE PIATRĂ

Cioplitorul de piatră-
 În genunchi în fața blocului de marmură!
 Cea mai frumoasă nemurire!-îi spun,
 privindu-l cum așchiile sar ca niște clipe,
 ca și cum ar ara pământul
 ca și cum ar despica apele
 ca și cum ar răscoli în jarul cuvintelor
 Într-un poem fără de sfârșit.
 -Trăiesc!- îmi strigă, în timp ce stropi de piatră
 țâșneau, izbindu-se de pământ și de cer
 până când oasele lui se făceau lucioase
 Iar ochii se îngropau
 În marmura lui de mătase...
 -Sunt trecător!- continua el să-mi strige
 neîncetat,
 arătându-mi palmele însângerate
 sau poate mi se părea mie
 că piatra se făcea curcubeu
 Și plângea în ea Dumnezeu...

NEPĂSARE

Pe atunci, octombrie
 Era greoi
 Împovărat de mâl și ploii
 Neștiuți de nimeni
 Eram șovăitori
 Ne depărtam... de infinit!
 Se încovoia și vântul
 În coama lui de cal
 Îmi desprindea corabia de mal.
 Pe atunci, cu ușurință,
 Ne spulberam secunde triumfător
 Și tu și eu
 Încremeneam în dor
 Cu fața spre apus nepăsători
 Pe atunci, octombrie greoi
 Se uita la noi șovăitor...

Gheorghe A. STROIA

Viața, o aceeași farsă fără de sfârșit, re trăită la indigo de mereu alți și alți actori?

(Angela Burtea, DESTINE (roman) - 2016)

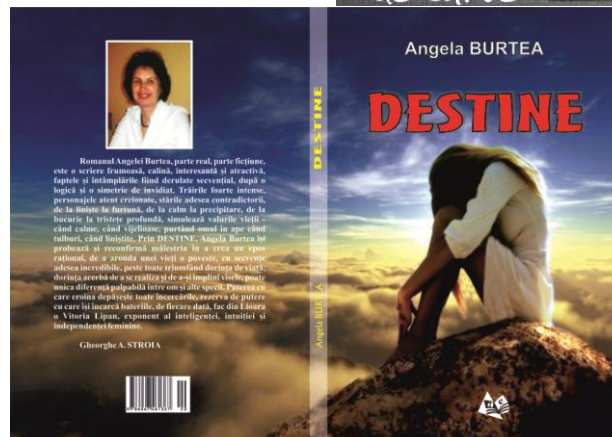
Moto:

Sunt doar două feluri de oameni pe lume: cei care încearcă să-și umple goliciunea interioară și acele persoane foarte rare și deosebite care încearcă să-și vadă această goliciune...

(Osho)

Angela Burtea este, fără nicio umbră de îndoială, unul dintre cei mai buni prozatori contemporani pe care îi are frumoasa urbe a Brăilei, lucru dovedit cu prisosință prin reușitele sale editoriale, stilul său erudit, intensitatea subiectelor expuse, ineditul personajelor, esențe care fac diferența între scrierile sale și cele ale contemporanilor. Deși cochetează și cu poezia, grație sensibilității și capacității sale de a înțelege lumea, opinăm că Angela Burtea rămâne o romancieră valoroasă, proza memorialistică (gen inventarul destinelor) potrivindu-i-se mânășă. În contemporaneitate, din nefericire, romanul realist pierde tot mai mult teren, în fața altor specii ale genului, însă nu se poate spune că o poveste de viață bazată pe un subiect real, precum cel tratat în DESTINELE (le) Angelei Burtea, nu mai e de actualitate sau, mai mult, nu se poate afirma că un astfel de roman nu ar mai putea incita interesul cititorului. Relatarea la persoana I este binevenită, povestitorul fiind unica persoană capabilă de a descrie cel mai bine trăirile, de a dezvălui intimitatea sufletului la adevărata sa intensitate, dar și de a exprima mai ușor dezamăgirea, frustrarea, umilința, ca și bucuria, iubirea, împlinirea. În ultimă instanță, fiecare poveste în sine are o doză de inedit ori de noutate, oricâte conexiuni ar exista cu orice altă poveste. Viața unui om este unică și irepetabilă, deci și povestea vieții sale trebuie să fie una specială, chiar dacă, de cele mai multe ori, persistă senzația că viața este... o aceeași farsă fără de sfârșit, re trăită la indigo de mereu alți și alți actori.

Povestea redată între paginile romanului este împărțită în patru părți: I - Copilăria (până la finalizarea gimnaziului), II - Anii de liceu, III - Descoperirea iubirii și împlinirea ca mamă, IV - Despărțirea tragică de Sorin. Eroina romanului este Analia (Lioara, așa cum era ea alintată), o copilă simplă de la țară care dorește să-și îplinească visul, acela de a învăța carte, de a se mărita la oraș, pentru a scăpa de toate relele trecutului. Personajele în jurul cărora se țese întreaga poveste sunt cele din familia Lioarei: **Bunica - Casandra**: fostă soție de notar, cu un bun renume printre săteni, deșteaptă, sfătoasă, gospodină, chivernisind cu multă pricepere averea; **Mama - Catina**: fire blândă, dar care a suferit mult, retrasă de la școală mult prea devreme, stricând

planurile părinților pentru ea, măritată la doar 16 ani. Bună la matematică, cu o dorință aprinsă de a-și vedea fetele școlite, răbdătoare la făcut teme, ea trece prin multe suferințe, inclusiv detenția; **Tata - Mărin**: un neica-nimeni, puturos, rău de gură, mincinos, pus doar pe petreceri și harțag – așa cum îl caracteriza soacra sa; **Niculina** – sora mai mare, care o pizmuia pe sora mai mică, pentru agerimea ei, motiv constant de invidie și mici răutăți; **Ruxandra** – sora mai mică a Lioarei.

În **Partea I**, secvențele din copilărie se perindă rând pe rând, creionând personaje, personificând locurile dragi și stărnind în suflet emoții și sentimente pozitive - pentru lucrurile frumoase și, evident, regrete pentru toate cele făcute altfel decât trebuia. Însărcirea treptată, ca urmare a modului necuvenit de acțiune a tatălui, iar apoi delapidarea de la magazin, au dus la detenția mamei și pierderea aproape integrală a averii. Așa cum s-a subliniat deja, relatarea la persoana I sporește drama și autenticitatea poveștii în sine, povestitorul fiind și personaj. Relatarea este intensă, emoția se naște și crește treptat, și în sufletul cititorului, care își poate însuși povestea, până la identificarea cu firul epic abil țesut. Imposibilitatea părinților de a înțelege în totalitate trăirile copiilor lor și reproșul constant adus, ori de câte ori se ivea ocazia, aveau să constituie umilințe tot mai greu de îndurat, peste care se suprapuneau și umilințele mediului social extern: suspiciunea satului, școlii, profesorilor, copiilor, nedreptatea crunt resimțită. Pe tot parcursul romanului, apropierea de Dumnezeu, credința în mai bine, speranța, dar și deznădejdea, devin însoțitorii de nădejde ai eroinei, pe căile întortocheate ale vieții. Interesantă este și viziunea copilului care, încă de mic, fiind călț de greutate, putea face diferența între aparențele care judecau greșit starea de fapt (ochii satului, gura târgului): femeia care nu-și sprijinea bărbatul (mama) și bărbatul bun – fire veselă, comunicativă, săritor în a-i scoate din probleme pe săteni, în schimbul unui pahar de băutură (tata).

Partea a II-a – descrie perioada de după intrarea la liceu. Copilul, crescut în greutate, dar nedespărțit de sânul familiei, traversează despărțirea de copilărie, de limanul cald oferit de brațele bunicii; bucuria dobândirii independenței financiare și răsplata pentru toate eforturile de a învăța de

(continuare în pag. 17)

până acum, compensează însă, în parte, orice regret intempestiv apărut. Umbrele trecutului se lasă greu îndepărtate, acestea urmărind-o insistent, reamintindu-i despre amărăciunea originilor, despre zilele întunecate petrecute între sărăcie și furtună, reușind să tulbure bucuria mărunță a zilelor de libertate. Prezența tatălui la internat, la școală, o face să-i fie rușine, o face să-și reamintească de comportamentul necuvenit al acestuia. Și pentru că Lioara se apropia cu pași repezi de maturitate, se produce apropierea de Ionică, un băiat bun, un împăciuitor și pe deplin cunoscător al situației reale a fetei, un prieten și un camarad adevărat, față de care orice secret nu putea rămâne ascuns. Aflând despre posibila relație a fiicei sale, mama începe să-și persecute copilul, din teamă pentru integritatea fizică și morală a acesteia. Asemănarea mamei cu tatăl, în aceste momente, devine izbitoră, singurul apărător înfocat al copilului rămânând bunica: "Asta era bunica pentru noi, copiii: rază de soare, lumina sufletelor noastre, liniște și pavază. Tata, mama? Scandal, lacrimi, oprimare"...

În **Partea a III-a** a romanului, eroina descoperă iubirea și împlinirea ca mamă. Despărțindu-se de Ionică, dorința de independență a Lioarei, de a nu depinde sau pleca fruntea în fața nimănui, devine un crez pe care nu-l abandonează nicicum. Căderea destinului se intersectează cu cea a inginerului agronom Sorin Petrescu. Moartea tatălui în stațiune la Buziaș survine fulgerător, ultima dorință a tatălui, cea de a-și proteja fiica prin căsătoria cu Sorin, fiind împlinită. Pentru Lioara, ultima dorință a părintelui său era dovada clară că în nebunia constantă a tatălui, în indiferența cruntă pe care o afișase față de problemele casei sau față de copii, se păstrase un strop de iubire paternă, pentru care era acum recunoscătoare. Mai mult, dispariția tatălui îi șterse cu buretele toate păcatele, din temutul tiran al familiei devenind eroul tăcut, mort și îngropat departe de cei dragi.

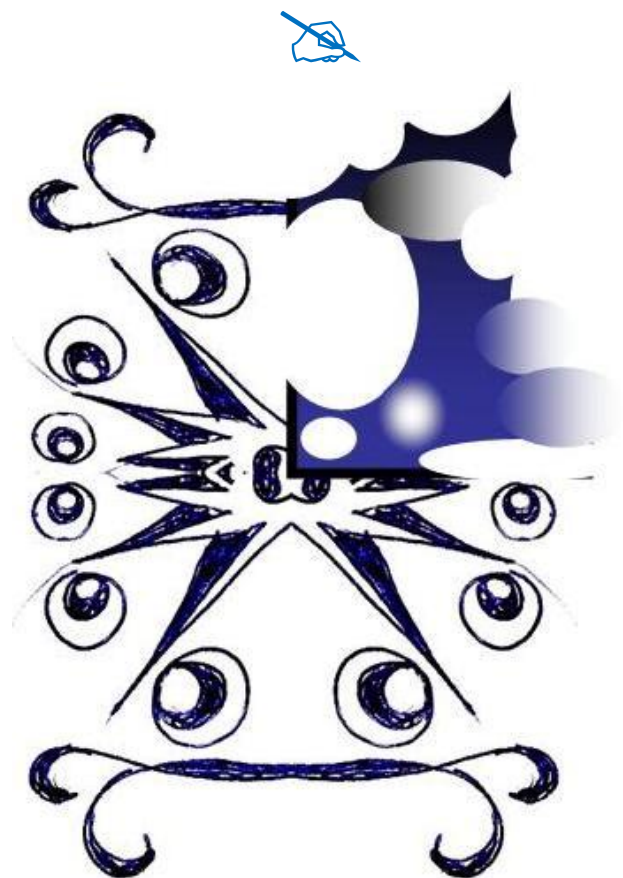
Umbrele trecutului o urmăresc în mod constant, temerile și fricile, neînțelegerile și neîncrederea casei din care provenea, deveneau motive de suspiciune pentru noul cămin. Sarcina ascunsă față de Sorin era doar una din manifestările acestor umbre dureroase, care în final se risipesc, odată cu nașterea fetiței, Diana. Moartea bunicii, ființa cea mai dragă din lume, lasă urme adânci în sufletul Lioarei. Neliniștile trecutului o urmăresc insistent, soțul său Sorin schimbându-și drastic felul de a fi, mai ales după nașterea băiatului lor, Doru (copilul pierdut de Miruna - fosta iubită, fusese fetiță). Comparația constantă între ieșirile lui Doru și comportamentul tatălui său, deveneau obsesive, însă calmul și răbdarea Analiei mai aplanau cumva lucrurile. Moartea mamei naște în sufletul Lioarei regretul de a nu o fi cunoscut suficient, nevoită fiind a afla de la străini despre calitățile ascunse ale mamei sale.

În **partea a IV-a**, boala ucigătoare a lui Sorin și, ironia sorții, îngrijirea lui de către Miruna, fosta sa iubită, ajunsă un faimos medic oncolog, care nu avusese la rândul său o viață tocmai ușoară, erau tot atâtea emoții paralizante, cărora trebuia să le facă față. Moartea fulgerătoare a lui Sorin a adus mahnire în sufletul Lioarei, o singurătate profundă, departe fiind de copiii rostuiți prin lume (**Băiatul** la București, **Fata** în Anglia). Reîntâlnirea cu Ionică a readus speranța în sufletul chinuit al Lioarei, un prieten adevărat fiind balsamul de care are nevoie orice

suflet. Liniștea dobândită de eroină în final este răsplată pentru o viață zbuciumată și plină de întâmplări, nu tocmai fericite.

Romanul Angelei Burtea, parte real, parte ficțiune, este o scriere frumoasă, calină, interesantă și atractivă, faptele și întâmplările fiind derulate secvențial, după o logică și o simetrie de invidiat. Trăirile foarte intense, personajele atent creionate, stările adesea contradictorii, de la liniște la furtună, de la calm la precipitare, de la bucurie la tristețe profundă, simulează valurile vieții - când calme, când vijelioase, purtând omul în ape când tulburi, când liniștite. Prin **DESTINE**, Angela Burtea își probează și reconfirmă măiestria în a crea un epos rațional, de a aronda unei vieți o poveste, cu secvențe adesea incredibile, peste toate triumfând dorința de viață, dorința acerbă de a se realiza și de a-și împlini visele, poate unica diferență palpabilă între om și alte specii. Puterea cu care eroina depășește toate încercările, rezerva de putere cu care își încarcă bateriile, de fiecare dată, fac din Lioara o Vitoria Lipan, exponent al inteligenței, intuiției și independenței feminine.

O scriere admirabilă, pe care vă invit să o parcurgeți... întru aducere aminte, întru rememorarea unor episoade dintr-o viață care poate fi a **ORICUI**. Mesajul fundamental pe care personajul principal îl transmite este să nu uităm niciodată că atunci **când o ușa se închide, o alta se deschide; dar, deseori, ne uităm atât de mult la ușa închisă, că nu o mai vedem pe cea care s-a deschis pentru noi...** (Hellen Adams Keller).

desen de Elena-Liliana Fluture

Lucia PĂTRAȘCU

Sărbătoare literară

Dublă lansare de carte la Tecuci

Coriolan Păunescu - Planetă liberă și sumbră - poezie

Petre Rău - Evanghelia după Potop - roman

O zi de început de toamnă care ne dăruiește cu duioșia invitației la drum. Suntem trei doamne și toate trei (Violeta Craiu, Valentina Balaban și Lucia Pătrașcu) averse și entuziasmate de prilejul unei noi întâlniri culturale. De data aceasta, la Tecuci, în ziua de 29 septembrie 2016. De la Brăila la Tecuci, drumul (pe care eu personal îl fac din nou după 56 de ani!) presară în inimile noastre stropi din voioșia ce avea să ne învăluie în mantia sa, odată ce vom ajunge la destinație.

Primul popas îl facem la Biblioteca Municipală „Ștefan Petică”, unde amfitrioana, ne întâmpină în pragul casei cărților, bucuroasă de vizitatori. Ca niște musafiri onorabili, venim cu daruri: florile strădaniilor noastre literare, cărțile proprii pecetluite cu autografe. Avem plăcerea de a primi îmbrățișările domnului Dionisie Duma și a soției sale Flori, bucuroși de întâlnirea cu oaspeții brăileni.

Împreună, ne îndreptăm spre Casa de Cultură a municipiului Tecuci, unde va fi adevăratul regal al întâlnirii noastre; aici are loc o dublă lansare de carte. Este vorba despre volumul de poezie „*Planetă liberă și sumbră*”, semnat de **Coriolan Păunescu** și volumul de proză „*Evanghelia după Potop*”, semnat de **Petre Rău**, doi scriitori marcanți, care ne-au copleșit nesomnul nopților cu atâtea și atâtea motive de meditație asupra vieții, analizată în vârful cătării în toate celelalte volume ale domniilor lor.

Gazdele prezentării au fost scriitorii **Dionisie Du-**

ma și **Constantin Oancă**, doi oameni de cultură cunoscuți și recunoscuți care, în prezența unui public numeros, mare iubitor al cuvântului scris și citit în paginile unei cărți, veniți din cele patru zări (Iași, Adjud, Bacău, Galați, Brăila), au dat acestei sărbători literare o aură de poveste. Vorbitorii (poetii Dionisie Duma, Paul Spirescu, Constantin Oancă, Valeriu Vălegvi, Violeta Craiu, Vasile Sevastre Ghican, Carmen Huzum, scriitorii Vasile Ghica, Tănase Dănilă, Lucia Pătrașcu epigramistul Aurel Scarlat, călugărul - poet Ignatie Grecu, profesorul Pavel Virgil) au apreciat calitățile celor două volume, care nu dezminț talentul cuprinzător al celor doi autori, scriitori dăruți care așează trăirile și simțirile proprii într-un caleidoscop de oglinzi în care reflexia și refracția sentimentelor se joacă ingenuu cu timpul, de parcă ar vrea să deschidă cele trei poteci aurite, singurele posibile: **ce am fost** (cu pleiada de amintiri nemuritoare), **ce suntem** (cu mozaicul zilelor mai bune sau nu, pe care numai bucuria scrisului le îndulcește) și **ce vom fi** (dacă semințele strădaniilor scriitoricești vor prinde rod în inimile cititorilor). Un adevărat pod cultural început cu o muzică plăcută și continuat cu salutul poetului ieșean Casian Maria Spiridon - președintele filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România, transmis de Dionisie Duma, împodobit cu luările de cuvânt ale confrăților prezenți la sărbătoare și încheiat cu salutul criticului literar brăilean, Dumitru Anghel, transmis de Lucia Pătrașcu.

O bucurie pe care ne-ar face plăcere să o re-trăim!

Carmen HUZUM**ZIDURI**

Șirag de ziduri aspre
La gât podoabe nopții
A căror umbră tristă
Cărarilor poveri
Se-ntind precum felina
În zilele de vară
Sub streșini de lumină
Pe curbe așteptări

Un vals străpunge pașnic
Ale liniștii ecouri
Mă-ndrept către niciunde
De parcă înc- aș ști
Că sferile sunt sfere
Că râuri încă-n vale
Alunecând agale
Se-alungă spre a fi

Sub pași strivesc hiene
Și ultimele astre
Sub poala nopții astăzi
Nu mai zăresc lumini
Pădurile își poartă
Pe frunte albe paseri
Sub pleoapele lăsate
Absurde amăgiri

DE TI(H)NĂ

Of, oameni
De mă vedeți
Pășind prin bălți răzând
Ori ploile îmbrățișând
Nu încercați
A mă aduce
În lumea voastră fără noimă
Ci mă lăsați
În legile-mi știute
C-abia atunci
Îmi sunt de-a-ntregul

Și nici nu-mi stingeți
Fără rost
Opaițul minții și lumina
Căci nu vă sunt
Și nu v-am fost
A deziluziei pricina

Ci mă lăsați în ploi
În bălți răzând
În vânt
Cuvintele
De-opaițuri agățând
Ori de a păsărilor zbor

De dor
De nor
De-naltul cel mai nalt
De suflet rece de cobalt
Căci fără slovă
Nu am tihnă...

CHEMARE

Se scurge lumina prin lămpile chioare
Copacul își pleacă coroana supus
Privescu-l și parcă îmi cântă vioare
De dus

De-ntors către sine povestesc doar bătrânii
Din scorburi se scurg alandala tandreți
Se-ndreaptă spre drumul ce-n noapte păgânii
Îngroapă poeți

Ce-și strâng sub bărbie picioarele goale
De-atâta cărare prin suflete reci
De luptă nedreaptă în aprigi răscoale
Tu pleci

Și privesc abătută drum ce te-ndeamnă
Spre ecouri abrupte dinspre codri venind
O, viață nedreaptă ce aspru condamnă...
Eu mâna întind

Spre tine iubite, cu tine mă cere
Văzduhul albastru și timpul rămas
Trecând neștiuți printre clipe rebele
Spre ultimul pas

PENTRU CĂ PLOUĂ....

Plouă
din nou...
Ca și când
Nu aș fi învățat
Pe de rost
Suplețea picurilor
Nici rotunjimea lor

Generos
Văzduhul
Mă dojenește
Repetând
Repetând la nesfârșit
Aceași lecție
Fără a ști că sunt
Parte din memoria
Fiecărei ploi

O, și cum să n-o fi învățat
Când de ea
Atârnă neglijent
Zâmbetul tău
Ce țopăie copilărește
Pe fiecare milimetru
De retină
Și cum s-o fi uitat
Când izul său reavăn
Mă bântuie obsedant
Invadându-mă
Ca pe o redută

Eu însă tac
Privind vinovată
Fiindcă știu...

Aurel SCARLAT**Strada Domnească**

Strada Domnească din Galați
Numai cu numele-i Domnească,
Defuncții ei aristocrați
N-ar mai putea s-o recunoască.

Ei aveau cultul bizantin
Al frumuseții ca frumos,
Noi posedăm spirit latin
Și-l aplicăm astfel, de dos.

Romanul "Evanghelia după Potop" de Petre Rău

Evangelii s-au scris patru
După strașnicul potop,
Cea de-a cincea, însă, este
Evanghelie de... top.

Despre Napoleon

Cât a trăit, Napoleon,
A atacat dușmanul,
Acum, în Panteon,
Ascultă din moschei, Coranul!

Avertisment - unor literați

Aveți grijă, dragi confrați,
Cum vă scrieți sentimentul,
S-ar putea câini literați
Să vă ude pergamentul.

Ludovic XV

Măritul rege Ludovic
Alerga doamnele „très chic”.
“Beaucoup madame de Pompadour
Sa belle maîtresse de la Cour”.

Tratament cardiologic

Iubite pacient, tu, muritorul,
Supus ispitei permanent,
Ferește-ți ochiul neatent
Când asistente-i vezi... posteriorul.

Unui domn cu nume simpatic

V-a dat cineva o doză
De iubire și de har:
Omului să-i faceți poză,
Nu să-l prindeți ca... răcar.

Unei păsări de noapte

„Glaucidium passerinum”,
Bufnița de talie mică,
Seara, la Antena 3,
Se transformă... în ciuvică.

Volumul de poezie “Planetă liberă și sumbră” de Coriolan Păunescu

E suspectă rana dumnealui,
„Singur”, „Renunțare”,
Mai rămâne lira-n cui
Să o pună la păstrare.

Unui confrate care se declară caracudă

Caracuda e caras, pește mic sau om fără valoare.
Dumneavoastră, dacă n-aveți altă înclinare,
Vă-ncadrați în a treia precizare,
Zice chiar dicționarul, fără ezitare.

Cuget tare

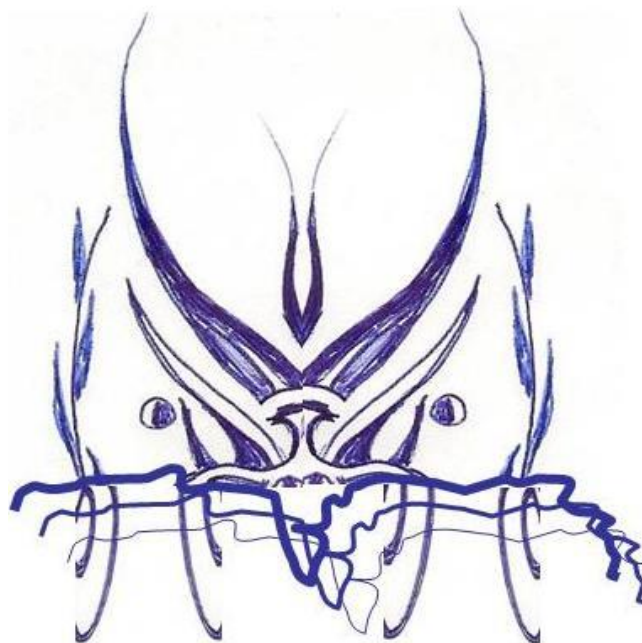
Vorbește și profanul
Să nu treacă iute anul.

Unui poet care afirmă că „este trist ca un vers”

Este normal să fie versul trist,
Fiindcă vrei să i te-asameni,
Când el, de obicei, e optimist
Și dă speranțe unor oameni.

Bizantină

Geniul bizantin
Nu suferă cuvânt meschin.
De aceea este veșnic
În al candelor sfeșnic.

desen de Elena-Liliana Fluture

Ionel NECULA

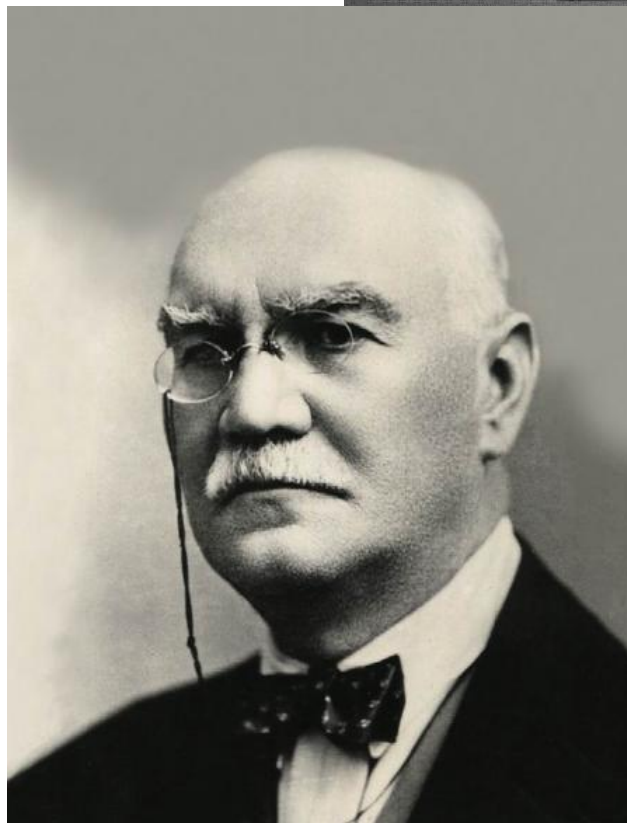
C. Rădulescu-Motru – filosoful în vreme de ciumă

Comemorăm în curând șase decenii de la moartea filosofului din Butoiești și 150 de ani de la nașterea sa și filosofia românească, dar și cultura noastră în general i-a rămas încă îndatorată și, în multe privințe, recunoscătoare. Multe decenii, după instalarea regimului comunist, n-a mai amintit nimeni numele lui și puțini s-au încumetat să mai amintească de filosofia sa. Stigmatizat de Lucrețiu Pătrășcanu ca idealist și ca incompatibil cu **Manifestul** bărbosului din Trier, Motru a fost unul dintre cei puțini care, după o idee a lui Constantin Schifirneț, a adus filosofia în spațiul public, a coborât-o de la catedra universitară în revistele de cultură, ba chiar i-a ctitorit o revistă specială, a înveșmântat-o în haine de lucru și i-a conferit funcții dispecerale pentru cultura românească.

Dacă ar fi să folosim o periodizare a lui Petrovici privind evoluția filosofiei românești, după *faza inițială* reprezentată de Maiorescu, caracterizată prin asumarea unui model de cugetare, a unor criterii sigure de judecată și a unor reguli clasice în îndrumarea faptelor de cultură, C. Rădulescu-Motru a reprezentat, *faza europeană*, faza eruditivă, de conectare la valorile europene, de cumuluri și de asumare a viziunilor metafizice etranjere în articularea culturii noastre naționale. Numai după parcurgerea acestor faze se putea trece la o nouă etapă, cea a îmbogățirii patrimoniului universal de valori cu lucrări profunde, originale, cu dovezi peremptorii că și cultura românească poate contribui efectiv la cunoașterea universală. Petrovici n-o spune deschis, dar putem deduce ușor că rezerva pentru sine calitatea de reprezentant al acestei ultime faze a evoluției culturii românești.

Dincolo de elementele discutabile ale acestei periodizări, putem recunoaște că locul lui C. Rădulescu-Motru în cultura românească a fost bine marcat de contemporanul său. Odată cu C. Rădulescu-Motru filosofia românească a intrat într-o fază europeană, s-a conectat la direcțiile care nervurizau filosofia universală la acel ceas de istorie interbelică, s-a împregnat de erudiție și de cunoaștere științifică și-a devenit o disciplină enciclopedică. Filosoful de la Butoiești este singurul gânditor român menționat de Henri Bergson în celebra sa lucrare **Introduction a la metaphysique**

Pronia l-a dăruit cu o longevitate generoasă. A trăit 89 de ani și-a traversat cea mai bezmetică perioadă, cea de început a regimului comunist, când a fost instituită o prigoană furibundă împotriva valorilor politice și intelectuale românești. C. Rădulescu-Motru a asistat consternat și neputincios la toată teroarea îndreptată împotriva colegilor săi de la Universitate și de la Academie, când dubele negre băteau, nopți de nopți străzile Bucureștiului și arestau pe toți cei considerați ca dizidenți potențiali.

Prea în vârstă pentru a mai fi arestat, avea 76 de ani, filosoful nu se poate spune că a scăpat de cerbicia noilor autorități instalate cu ajutorul balșoiului vecin de la Est, și nici nu se poate împotrivi terorii securiste, dar privește toată nebunia abătută peste țară cu o pupilă deschisă larg și dă seama de cele întâmplare notând totul în paginile unui jurnal detaliat, ținut în secret, cu riscuri și cu mare fereală. Prima notație este datată 15 februarie 1943, orele 9 dimineața și notațiile care urmează, până în august 1944, când s-a produs marea schimbare de regim, urmărește cu înfrigurare mersul frontului și participarea armatei române la operațiile de război.

Azi noapte la Prut/ Războiul a-nceput. Începuse de fapt cu multă vreme în urmă, dar acum, în 1943, armata română lupta la mare distanță de țară, la Stalingrad și în Caucaz. *Autoritatea dinăuntru a statului se fărâmițează pe zi ce trece. Autoritatea în afară este aproape nulă, după retragerea impusă armatelor germane și române în ultimile luni. Guvernul este condus, în aparență, de un bărbat bine intenționat, dar sfârșit ca putere de muncă. Conducerea de fapt o are profesorul Mihai Antonescu, un avocat cu resurse oratorice, dar care nu este luat în serios de nimeni. (Revizuri și adăugiri, vol.1, p. 13).*

În capitală se instalează o panică spăimoasă, căci Bucureștiul era amenințat cu bombardamentele aviației ruse. Familia filosofului își împachetează lucrurile de valoare și încearcă să le pună la adăpost transportându-le la moșia sa de la Butoiești din județul Mehedinți. Cu mare greutate obține un vagon CFR pentru această operație, dar problemele rămân tot neliniștitoare. *Soția mea, mărturisește filosoful, și-a vândut efectele bancare, moștenite de la tatăl său,*

(continuare în pag. 22)

comandorul N. Alexandreanu, acțiunile de la Mica și de la Creditul industrial – realizând în total o sumă cam de 400 000 lei. Pentru a avea de cheltuieli pe vară. Poate că a făcut bine. Grija mea însă cea mare, în momentul de față este pentru fiica mea, Marga Giroveanu, care având un copil mic de cinci ani și pe soțul său mobilizat pe loc, ca magistrat, nu poate părăsi cu noi Bucureștii. Ea nu este prea rezistentă la emoții, sămănând în această privință mamei sale, prima mea soție. Toată nădejdea îmi este că bombardarea Bucureștilor nu va începe așa de îndată și că astfel se va putea aranja și cu dânsa, să fie cât mai repede la Butoiești. (Ibid, p. 18).

Primum vivere deinde philosophari. În toată perioada celor cinci ani, cât a ținut un jurnal, C. Rădulescu-Motru nu și-a abandonat preocupările filosofice și nu și-a prohibit funcția de cap limpede la toate devălmășiile epocii. Războiul nu doar c-a schimbat radical fața Europei, dar ritmica schimbărilor era așa de buimacă încât puțină lume putea ține pasul cu ele. La orizont se profila o lume nouă, și ca gândire și ca simțire. O lume din ce în ce mai egoistă și mai scăzută ca inteligență. (Ibid, p.21).

Trecea drept un lider de generație și mulți dintre mai tinerii gânditori, formați la seminariile sale, derutați de amploarea schimbărilor europene, îl consultau în acele vremuri tulburi și imprevizibile. Nu era convins de posibilitățile filosofiei românești de a se impune în lumea europeană. O filozofie română, originală română, propriu-zisă nu avem, fiindcă n-am avut o tradiție de cultură filosofică. Filosofia română s-a născut din influența filosofiei străine. A fost ca un fel de *auseinandersetzung* între sufletul românesc și cultura europeană. Din acest *auseinandersetzung* au rezultat pe de o parte, lucrări de expunere, mai mult sau mai puțin didactice, iar pe de altă parte, în număr redus, lucrări în care, pe lângă expunere, era luată și o atitudine față de cultura apuseană. Adică lucrări mai mult sau mai puțin compilatorii și lucrări mai mult sau mai puțin critice.

Sesizează și viciile care prejudiciază afirmarea filosofiei românești în lumea europeană; nu este vorba de incapacitatea gânditorilor români de a îmbogăți filosofia universală cu idei și paradigme originale, ci de insuficiența lor traducere în limbile de o mai largă circulație pentru a fi cunoscute, citați și apreciați. Iar acest viciu începe cu însăși gânditorii români care nu se citează între ei. *Avem scântei, dar n-avem flacăra unei lumini continue, la care să ne putem vedea și cunoaște. Parte din aceste reflecții le-am comunicat și d-lui profesor Șt. Bărsănescu, prin scrisoarea în care-i mulțumeam de trimiterea volumului. Bineînțeles, în această generalizare mă cuprind și pe mine. Și eu am păcătuat adesea prin lipsa de referire la autorii de filozofie, români. Eu însă aveam o scuză. Epoca în care am scris eu, nu era prea bogată în manifestări filosofice românești. Apoi tot am citat, de câte ori a fost nevoie, pe Titu Maiorescu, pe Al. Xenopol, pe Eufrosin Poteca, dintre filosofi dinaintea mea, și pe câțiva alții, contemporani mie. Dacă dintre aceștia din urmă n-am citat prea mulți, cauza este că între aceștia unii mi-au fost elevi, alții conferențieri și asistenți la catedră așa că ar fi avut aparența că prin citarea lor urmăresc lauda mea proprie. (Ibid, p.200).*

Va mai reveni asupra condiției românești și în notația din 9 martie 1944, cu ocazia comentării unui articol semnat de Melania Livadă, în care se făcea apologia lui Lucian

Blaga, cu care Motru se afla de mai multă vreme într-o dispută cu multe accente astringente, ba chiar demolatoare. Verbul lui Blaga era deosebit de atroce, iar Motru l-a simțit atât de dureros încât a fost nevoie de o scrisoare de consolare și de solidarizare semnată de mai mulți academicieni ca să-și revină din stupoare. Comentând însă articolul Melaniei Livadă, filosoful din Butoiești face câteva observații pertinente, care pot fi reținute ca paradigmatică pentru filosofia românească. *Ești filosof român nu numai când te ocupi de etnicul românesc, ci și când te ocupi de oricare etnic, sau de oricare problemă de importanță. Ești filosof român și dacă faci logică, deși logica a format obiectul de cercetare al gânditorilor de la toate popoarele și din toate timpurile. (vol.2, p.68).* Pentru cei care cercetează problemele mari ale gândirii, este mai greu de ajuns la o concepție generală proprie, decât se poate ajunge cercetând etnicul sau o problemă particulară românească. (Ibidem, p. 69).

Cu siguranță că filosoful îl viza în această notație, în primul rând pe Lucian Blaga, cu care se afla în dispută, dar și pe toți cei ce făceau filozofie din perspectiva etnicului românesc. Dar Motru mai spune ceva în această notație: părerea lui că vremea afirmării filosofiei românești încă nu a venit și că *înțelept este să nu ne grăbim cu proclamarea apariției filosofiei românești, că să așteptăm ca să o proclame mai degrabă străinii. Căci originalitatea nu mai prin comparație apare. Când străinii vor descoperi că în gândirea românească și-a făcut arătare o sistemă nouă de tălmăcire și de înțelegere a problemelor în care s-au încercat și ei, atunci da, se poate vorbi de o filozofie românească. Atunci, aceea ce se va numi filozofie românească va fi o filozofie, așa cum au înțeles-o, de la Platon și Aristotel, toți gânditorii mari ai omenirii, iar nu o simplă filozofie pe placul prietenilor și rudelor noastre de neam românesc.* Faptul că C. Rădulescu-Motru făcea apel la gânditorii străini – singurii în drept să valideze originalitatea filosofiei românești e de înțeles, era opinia unui gânditor citat, fapt de notorietate, de chiar Henri Bergson în lucrările lui. Că-n reflecțiile sale strecoară și o mică răutate la adresa lui Lucian Blaga nu trebuie să ne surprindă. Disputa dintre ei va deveni așa de aprigă încât va cunoaște momente dramatice. Pentru a ajunge să avem o asemenea filozofie (românească, ad.n.) nu este de ajuns să înființăm o revistă și să creăm în jurul ei un cerc de adulatori, care să ne proclame geniali și să ne facă reclamă prin gazete, așa cum se străduiește Lucian Blaga (Ibidem, p.69)

Atunci când s-a tăiat maioneza. Ziua de 23 august 1944 l-a găsit la moșia sa de la Butoiești, într-un fel, departe de zarva bucureșteană și de tot ce se petrecea pe scena politicii românești. Asta nu înseamnă că și-a anulat curiozitatea de a ști ce pun la cale corifeii politicii românești. Sta cu urechea la posturile de radio, dar veștile veneau greu și mai mult pe canale etranjere. Fusesse unul dintre cei care l-a sfătuit pe Antonescu să scoată țara din Axă și să încheie el pacea cu aliații. *Am făcut în ziua de 22*

(continuare în pag. 23)

august o ultimă încercare de a-l determina pe fostul mareșal Antonescu să încheie el însuși armistițiul, el care dezlănțuise tot dezastrul. În seara zilei de 22 august, în numele celor patru partide, a fost rugat dl. Ion Mihalache – care avea relații personale cu generalul Antonescu – să se ducă la Snagov și să încerce să-l convingă pe fostul mareșal că interesul țării cere imediată încetare a oricăror contacte cu Germania hitleristă, alungarea armatelor germane din țară și încheierea păcii. ...Ion Antonescu a răspuns prin dl. Mihalache că își dă seama de situație, dar a cerut un răgaz de o zi pentru ca să reflecteze. De aceea, a doua zi dimineața, miercuri 23 august, întruniți acasă la Dinu Brăteanu, toți reprezentanții partidelor, în afară de prietenul Lucrețiu Pătrășcanu, care era rău hăituit de Siguranță, am rugat pe dl. George Brăteanu să facă o ultimă încercare în numele partidelor politice pe lângă fostul mareșal să plece de urgență la Snagov și să ceară răspuns precis în oferta ce i se făcuse prin d. Ion Mihalache: da ori ba. Ex-mareșalul ezită. D. George Brăteanu, în asentimentul celor patru partide, i-a sugerat ideea să se prezinte imediat la Palat pentru ca să discute acolo întreaga chestiune cu Majestatea Sa regele. (vol.2, p.169-170).

Deosebit de interesantă este și concluzia filosofului. Cu acest armistițiu se încheie cu revendicările României asupra Basarabiei și Bucovinei. Cei care pe viitor vor mai ridica cuvântul pentru dezrobirea acestor provincii moldovenești, vor trebui să declare pe acei care au încheiat armistițiul din 23 august 1944 drept trădători de patrie (Ibidem, p.271).

Veștile sunt confuze, Radio Belgrad transmite comunicatul unui nou guvern român, constituit în afara granițelor care protestează împotriva arestării lui Antonescu și îndeamnă pe români să înlăture noul guvern propus de regele trădător. Filosoful este și el traversat de incertitudini; vom avea o reușită deplină trădând pe germani și punându-ne toată încrederea în conducătorii bolșevismului? Aproape că-mi lipsește curajul să-mi duc gândul până la capăt (Ibidem, p.261).

Și-l va duce în curând, ba chiar o va face așa de cătrănit cum puțini memorialiști, martori la evenimente, au făcut-o.

România sub ocupația hoardelor asiaticе. Începe vânătarea vechilor politicieni, dar și a multor intelectuali și civili nevinovați, considerați ca *burju*. Panica este generală, ba chiar radicalizată odată cu intrarea trupelor sovietice în țară. În ziua de 9 septembrie 1944, filosoful, aflat la Butoiești, notează: *Pe la orele nouă dimineața, o veste străbate ca o săgeată satul întreg. Vin rușii. Au ajuns coloanele lor de căruțe în Arginești, cătunul vecin dinspre răsărit. Nici o clipă de pierdut! Toți sătenii fug cu vite, copii și lucrurile ce mai au prin casă, spre pădure. Sunt sfătuit să fug și eu cât de grabă, fiindcă rușii pe unde trec trag spre conace și întreabă de boieri de la care vor bani, ceas, haine și dacă nu au cât vor, lovesc (...)* Tot ce întâlnesc prin apropierea șoselei de ale mâncării: păseri, viței, porci împușcă și ea cu ei. Căci armata nu are bucatărie de campanie unde să mănânce soldații. Fiecare căruță este pe cont propriu. Se alimentează din aceea ce fură

Familia filosofului îl sfătuiește să plece la București, unde putea spera la că autoritățile statului român încă funcționează și-i pot asigura o protecție. Sufletul îmi este zdrobit. În imaginea satului văd starea țării întregi. La

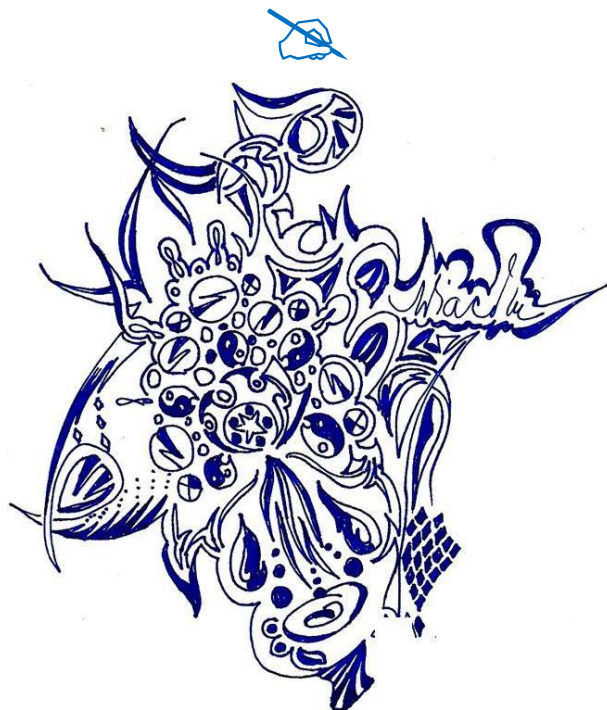
discreția hoardelor de asiatici, care vin, vin, fără sfârșit dinspre răsărit. Las pe nevastă-mea și pe fratele său (...) fără să spun un cuvânt, pentru a nu izbucni în lacrimi și pentru a-i descuraja astfel. Dar lacrimile îmi curg, din belșug, când scriu aceste rânduri (Ibidem, p.274-275).

Sigur că în urma sa, conacul de la Butoiești este devastat și filosoful află de ceea ce a urmat dintr-o scrisoare primită de la soția sa, rămasă la țară. Devastarea s-a produs chiar în noaptea care a urmat plecarea mea spre București, mai notează filosoful în notația din 12 septembrie. Dacă aș fi fost încă în conac, cum eu n-aș fi putut urca repede dealul viei spre a mă ascunde, aș fi fost desigur surprins și maltratată de hoardele rusești. Și aș fi rămas negreșit în conac dacă soția mea nu m-ar fi forțat să plec. Ei îi datorez poate zilele pe care le mai trăiesc. (Ibidem, p.276).

Spectacolul devastărilor n-a ocolit nici Bucureștiul, cum n-a ocolit nici o localitate pe unde au trecut trupele noului ocupant. Armatele se întrețin pe cont propriu, ceată cu ceată, căruță cu căruță. Fiecare este lăsat să jefuiască pentru a-și scoate întreținerea. Și cu o așa armată bolșevicii au învins armatele lui Hitler! Cum a fost cu puțință? (Ibidem, p.277).

Dar consternarea filosofului sporește cu o octavă când constată că și mulți publiciști români, care văd bine dezastrele transplantate din întinsele stepe rusești pe bucolicul plai mioritic, se întrec în osanale aduse ocupantului bolșevic.

Am selectat doar câteva secvențe din bogata paletă a problemelor puse în discuție de filosoful C. Rădulescu-Motru în cele 6 volume de **Revizuiuri și adăugiri**, publicate de Editura Floarea darurilor în 1996, dar lucrarea trebuie consultată integral de toți cei interesați de viforitele abătute peste țara noastră într-un moment greu, de istorie devălmășită.

desen de Elena-Liliana Fluture

Gheorghe ȘEITAN

„RAMA DIN CARPAȚI ȘI LEGENDARUL NEGRU-VODĂ“

Nu există neam pe pământ care să nu aibă un strămoș comun, un fondator al țării, ori al cetății-capitale, un erou mitic, anistoric, de la care regii sau prinții trăitori în istoria concretă sa se revendice (1).

Așa a fost prințul Tezeu pentru cetatea Atena, Enea pentru poporul roman, Romulus – întemeietorul mitic al Romei, Huang-Di – Împăratul Galben pentru chinezi, Scites – suveranul legendar al sciților și tot astfel Negru-Vodă pentru valahii Munteniei.

Iar ca să-l înțelegem pe acest mitic Negru-Vodă trebuie, mai întâi să mergem în orient, unde și astăzi mai există regate, ori case princiare ai căror conducători se revendică din prințul Rama- eroul epopeii hinduse Ramayana.

Este cazul Thailandei, unde actualul suveran este Rama al IX-lea, precum și unele state din istoria mai apropiată ori mai îndepărtată a Indiei : Rama-Gupta, un suveran din timpul imperiului Gupta; Rama-Raya, împărat în imperiul Vijaya-nagar; Rama-Chandra, conducător din dinastia Yadava; Rama-Raya, rege în statul Maratha și exemplele ar putea continua (2).

Facem precizarea că, potrivit celor mai autorizați exegeți în indianistică, numele prințului, Rama, înseamnă cel care se odihnește, cel care aduce pacea, cel bun, cel plăcut, cel fermecător, cel drag, cel frumos, și nu în ultimul rând, cel negru (3).

Potrivit concepției brahmanice asupra universului, regele era de natură divină, fiind reprezentantul pe pământ al zeului Vishnu și prin urmare, Rama – unul dintre avatarurile lui Vishnu – este simbolul regelui ideal și model de guvernare statală.

Vrem să arătăm prin aceasta că, într-o societate în care predomină legea vedico-buddhistă, existența unor conducători statali care îl recunosc pe Rama, adică pe Negrul, ca fiind prințul întemeietor, este ceva normal.

Or tocmai despre faptul că România a fost teritoriul matcă al indo-europenilor și locul de formare a culturii vedice s-a scris nu odată și nu fără argumente (4).

Există chiar o bogată literatură despre Rama din Carpați, plecat cu multe mii de ani înainte de Hristos, în fruntea triburilor arice, din pădurile hiperboreilor geți.

Prin urmare a căuta o Ramayană carpato-dunăreană în cultura română, nu facem decât să prelungim mai departe idei exprimate deja.

Ceea ce nu s-a arătat până acum și vrem să demonstrăm în cele ce urmează sunt firele nevăzute care leagă pe Rama din Carpați de Negru -Vodă, întemeietorul, din cronicile și legendele românilor.

Identitatea dintre Rama și Negru-Vodă se realizea-

ză, în primul rând, la nivel semantic, pentru că Rama, în traducere înseamnă negrul.

Mai mulți istorici care s-au ocupat de istoricitatea lui Negru-Vodă au încercat să vadă aici o poreclă, ori o anume negritudine a personajului, fie a carnației, fie a părului. Rama și Negru-Vodă provin însă dintr-un univers cu structură simbolică, în care numele culorii nu trebuie luat ad-literam, negrul semnificând de cele mai multe ori primordialitatea, ceea ce este propriu dinastilor întemeietori.

În mandalele hinduse fiecărei direcții a spațiului îi corespunde o anume culoare și un anume guvernator. Există o simbolică a culorilor împăraților în cultura chineză și în basmele românilor, precum Împăratul Roșu, Împăratul Verde, Galben, Alb, Negru. Prin urmare atât Rama cât și Negru-Vodă au primit aceste nume fără vreo legătură cu un atribut fizic.

În al doilea rând, după cum Rama este Chandra, adică Luna (Rama-Chandra) tot astfel Negru-Vodă este craiul. În limba română, cuvântul crai desemnează atât prințul conducător de țară ori ținut, așa cum apare el în letopisește sau în basme, cât și astrul nopții, Luna. Se spune Crai-Nou la luna aflată în acea fază a ei în care apare ca o seceră, numite și coarne lunare.

Pare neverosimil ca Rama, prinț din dinastia solară să fie numit Chandra, adică Luna sau craiul. În cazul lui Negru-Vodă, însă acest atributiv ține de refacerea unității primordiale sau a androginiei filozofice.

După același principiu, vlăstarul de os domnesc din basmele românilor, are înscris întotdeauna, pe trupul său, soarele în piept și luna în spate, iar la brâu un spic de grâu.

În al treilea rând atât Rama din scrierile sanscrite, cât și Negru-Vodă din cronicile medievale românești sunt considerați ca fiind păstrători de lege (dharma) și rânduială străbună, iar acest lucru pare firesc dacă se ia în calcul calitatea lor de prinți fondatori statali. Dacă pentru Rama aceste calități se află scrise explicit, în cazul lui Negru-Vodă ele se deduc, din ton și din evlavie cu care de fiecare dată este pomenit, atunci când este vorba de spiritul de dreptate, fie în cronici, fie în cultura orală, populară. De n-ar fi fost așa, memoria românilor nu l-ar fi păstrat. Se poate bănuî un cult al lui Negru-Vodă la geți, corespunzător cultului lui Rama, prezent și astăzi printre popoarele Indiei.

În al patrulea rând Rama ca și Negru-Vodă sunt prinți exilați, peregrini prin codrii. Să ne amintim că Rama, Sita și fratele său Lakshmana au fost nevoiți să trăiască timp de paisprezece ani departe de cetatea de baștină, Ayodhya (Aiud) în adâncimi de pădure, departe de lume. Și Negru-Vodă este tot un peregrin prin codrii deși acest lucru, astăzi, nu se mai știe. Iată dovada într-un cântec bătrânesc autentic:

„Pe Argeș în jos, / Pe un mal frumos, / Verde și stufos, / Prin des cârpiș, / Prin mândru hățș / Și prin aluniș, / Plimbă-mi-se-mplimbă, / Și tot locul schimbă, / Negru-Vodă – Crai / Cu mare alai” (5).

Aceste două versuri „Plimbă-mi-se-mplimbă / Și tot locul schimbă”, exprimă condiția de rătăcitor, starea de prinț autoexilat din lume ce își schimbă

(continuare în pag. 25)

mereu locul, după cum epopeea ne spune: când la Chitrakuta (Chiatra/Piatra Neamț) când la Panciavati (Panciu) când la sihăstria vestitului Atri (Chilia Moșului de la mănăstirea Cetățuia lui Negru-Vodă).

În al cincilea rând, unei Biharii din India, socotită a fi vechea Kosala – patria lui Rama, îi corespunde o Biharie (Bihor) transilvană, pe care trebuie să o considerăm patria lui Negru-Vodă și din alte trei motive :

a) tradiția cărturărească, din cronici, care spune că Negru-Vodă a sosit în părțile Munteniei venind din nord.

b) regăsirea capitalei țării, Kosala, numită Ayodhya în localitatea Aiud, care se află situată în aceeași zonă. Prin urmare, Kosala carpatică, patria lui Negru-Vodă a fost Biharia (Bihor) și trebuie să fi fost mult mai întinsă decât actualul județ Bihor.

c) din această Kosala ramayanică făceau parte și munții Pădurea Craiului, adică munții lui Rama-Chandra sau Negru-Vodă-Craiul.

În al șaselea rând, Rama și fratele său Lakshmana devin Roman și Vlahata din legenda care privește întemeierea Moldovei. Aici prințul nu este Negru-Vodă căci Rama apare sub numele său consacrat, fapt explicabil dacă ținem cont că legenda funcționează într-un spațiu din afara granițelor Munteniei, pe filieră moldava (6). După cum Rama, Sita și fratele lui Rama, numit Lakshmana au fost surghiuniți în codru, tot astfel cronica scrie că Roman și Vlahata sunt doi frați care părăsesc cetatea Veneției, goniți fiind de eretici și își zidesc o altă cetate, Noul Râm. Este evident că nu avem decât o adaptare a scenariului din Ramayana la cerințele momentului feudal, caracterizat de confruntarea dintre catolici și ortodocși.

În al șaptelea rând, atât Rama cât și Negru-Vodă sunt caracterizați ca oameni pioși ocrotitori ai asceților. Rama i-a ocrotit pe venerații sanyasini, le-a purtat respect și atunci când a fost cazul i-a apărat față de demonii rakșasi. Pe de altă parte Negru-Vodă este și el un ocrotitor al schimnicilor, dovedit prin faptul că el a rămas în legende ca fiind constructor de mănăstiri, iar cântecul bătrânesc „Meșterul Manole” îl prezintă tocmai în această ipostază.

În județul Argeș există mănăstirea „Cetățuia lui Negru-Vodă” care păstrează o biserică rupestră, de închinăciune creștină, aflată pe locul alteia, păgâne și care se consideră a fi fost locul unde poposea Negru-Vodă cu Doamna sa, pentru reculegere – idee ramayanică prin excelență. Pe prima terasă a Muchiei Cetățuii, pe un pîntec stîncos au fost descoperite urme ale unei așezări dacice, datând din secolul 3 î.H. Deasupra schitului, pe o lespede de piatră, străjuită de o troiță se deslușesc urmele unor pași despre care legenda spune că ar fi fost ale lui Negru-Vodă.

Or prezența amprentelor pașilor, în piatră este specifică cultelor unor divinități antice și n-ar fi exclus ca, așa cum în India există capele închinat lui Rama, să fi existat și în Carpați altare dedicate lui Negru-Vodă. În spatele bisericii mănăstirii Negru-Vodă se află o scobitură în piatră numită Chilia Moșului, crestele munților din apropiere se numesc „Negru-Vodă călare”, un alt promontoriu din zonă este cunoscut ca fiind „Tronul lui Negru-Vodă”. În această alăturare Negru-Vodă - Moșul se află legătura dintre Rama și sanyasini, schimnicii pădurilor, dar mai poate fi și coabitarea dintre puterea regală și cea sacerdotală, provenind dintr-o religie vedică, protogetică.

În al optulea rând există destule legende toponimice, legate de Negru-Vodă, care puse cap la cap reconstituie fragmentar acea Ramayană carpato-dunăreană astăzi pierdută.

Rama, Sita și Lakshmana cu întreaga lor poveste a vieții fericite în codrii, apoi lupta eroului pentru salvarea prințesei răpite de demonul Ravana, pot oferi o explicație logică legendelor de genul: „Masa lui Negru-Vodă” (locul unde mâncau Rama și Sita); „Sărătura lui Negru-Vodă” (cascada lui Rama de pe râul Mandakini din Chitrakuta); „Scăldătoarea lui Negru-Vodă” (locul de îmbăiere al lui Rama din codru); „Podul lui Negru-Vodă” (podul lui Rama spre Sri-Lanka) (7).

Epopeea lui Negru-Vodă trebuie să fi fost suficient de cunoscută și îndrăgită de marea masă a geților, din moment ce toponimia României este plină de locuri care amintesc de isprăvile sale ori de țara sa de origine, mitica Kosala.

În al nouălea rând, legenda corvineștilor care explică prezența corbului în blazonul voievozilor din Muntenia se află într-o formă asemănătoare în Ramayana. Între acest fragment din epopee și legenda lui Ioan Corvin sunt următoarele elemente comune : existența unui cuplu princiar; somnul bărbatului și veghea femeii; apariția corbului; trezirea bărbatului; săgetarea corbului (8). Este cum nu se poate mai limpede că înainte de a fi fost o legendă medievală acest episod a făcut parte din Ramayana carpatică, pe care o căutăm, după cum tot atât de limpede este, pentru oricine, că pasărea corb este pasărea neagră, negrul-corb fiind negrul total.

În cheie simbolică vedică acest episod ar putea să însemne detașarea față de fructul faptei, însușire a inițiatului, obligat să trăiască, totuși, în lume.

În al zecelea rând există mai multe asemănări între calitățile lui Lakshmana și fratele lui Negru-Vodă, cel din cântecele bătrânești ori legende (V. Roman și Vlahata, precum și fratele-cioban al voievodului din lirica străveche, autentică). Deși tradiția nu l-a reținut sub același nume el are atribute similare lui Lakshmana: el este cel priceput, cel norocos, cel dibaci, el este vlahul. În cântecele bătrânești fratele lui Negru-Vodă este reprezentat printr-un cioban care își regăsește ruda de sânge printr-o întâmplare, însă și la el predomină aceeași calitate – destoinicia (9).

În al unsprezecelea rând avem informații de la istorici antici despre existența pe teritoriul Daciei, a unei cetăți Ramadava (Ramidava) precum și a alteia numită Romula, toponime care ar putea veni și de la Rama nu neapărat de la Roma. Ramung este și el prințul valah, din epopeea Nibelungilor, ceea ce arată că tradiția dacică s-a perpetuat până în ev-mediu.

În al doisprezecelea rând avem același destin tragic la sfârșit de epopee a personajului feminin, atât în Ramayana getică cât și în cea hindusă. Sita, soția lui Rama, cât și Doamna lui Negru-Vodă dispar, ambele, în cadrul unui anume

(continuare în pag. 26)

scenariu înghițite de pământ. Să ne amintim finalul epopeii Ramayana, când Sita, în fața bănuiei nedrepte ce se aducea neprihănirii sale, cere pământului a cărei fiică era (cuvântul „sita” înseamnă în limba sanscrită „brazdă”) să se deschidă și să o resoarbă. În momentul în care Sita se aruncă în pământul ce tocmai s-a deschis acesta o primește precum îmbrățișarea unei mame. Aidoma Sitei și Doamna lui Negru-Vodă se sinucide, aruncându-se spre pământ. Contează mai puțin că legenda, numită „Piscul Doamnei” a ajuns până la noi deformată, întâmplarea fiind pusă pe seama unor evenimente generate de un conflict armat între valahi și tătari, timp în care soția lui Negru-Vodă se aruncă de pe o stâncă pentru a nu fi prinsă. Pentru noi important este că principiul resorbției lumii fenomenale, simbolizat prin fiica pământului se respectă întrutotul. Dacă vrem să înțelegem în intenția și simbolică sa originală legenda „Piscul Doamnei” trebuie să apelăm acum la versurile de o frumusețe tulburătoare din Ramayana care spun : Se deschise-atunci pământul și-apăru un tron de aur/, Tron înconjurat de zâne, ca un trandafir de frunze/...Mama își luă în brațe pe copila ei curată/, Fiica sfântului Janaka, Sita , blânda, preafrumoasa ! Toți îi laudă virtutea! Sita însă nu mai este ! Rama-i singur! Fericirea zilelor pierdutu-i-s-a... (10).

Iată douăsprezece argumente pentru a afirma că Negru-Vodă nu a fost un personaj istoric ci un erou de epopee unul și același cu Rama din Carpați.

Note:

1) B.P.Hașdeu, *Istoria critică a românilor*, Ed.Minerva, București, 1984, pg.150.

2) I.M.Cristea, *În Țara surâsului-Thailanda*, Ed.Libra, București, 2000, pg. 134; v. și M.Martiș, *De la Bharata la Gandhi*, Ed.științifică și enciclopedică, București, 1987; se poate consulta și Mică enciclopedie de istorie universală, Ed.politică, București, 1988.

3) Valmiki, *Ramayana*, Ed. pentru literatură, 1968, vol.2, pg. 295.

4) A se vedea N.Desușianu, *Dacia preistorică*, Ed. Mentor, 2000; Maria Gimbutas, *Civilizație și cultură*, Ed. Meridiane, București, 1989; „Carpații leagănul civilizației euro-indo-iranice”, în Anexa II din volumul, *Iordanes, Getica*, Ed. Gândirea, București, 2001, cu un studiu introductiv de Gabriel Gheorghe.

5) Ion Taloș, *Meșterul Manole*, Ed.Grai și suflet, București, 1997, pg. 355.

6) Despre Roman și Vlahata a se vedea Gheorghe Bratianu, Ed.Eminescu, București, 1980, pg. 155 dar și B.P. Hașdeu, op. cit.pg.158-160.

7) *Legende populare geografice*, Ed.Sport-Turism, 1986, pg.119; 125; 203; precizăm că înțelesul cuvântului „sări-toare” din legende este acela de „cascadă” - locul în care apa sare.

8) *Legende populare românești*, Ed.Albatros, București, 1983, pg. 144.

9) *Folclor din Oltenia și Muntenia*, vol.V, Ed. Minerva, București, 1970, pg. 328.

10) Valmiki, op. cit. vol. II, pg. 283.

(Comunicare susținută la Congresul internațional de dacologie, București, 14-16 iunie 2009).

acesta multă afecțiune și generozitate. Întâmplarea face ca pe acest Codrin să-l cunoască și călugărul Vladimir Potop, care caută să-l atragă prin diferite mijloace, studiindu-i în prealabil slăbiciunile. În pădure (Codrin se afla în tabăra de elevi din apropierea mănăstirii), fiind împreună și într-un moment nefericit, călugărul își iese din minți, făcând din copil o pradă ușoară pornirilor lui de pedofil. Urmează o anchetă condusă de ofițerul criminalist Dan Prigoană, care adună în jurul ei profesori, elevi călugări, săteni, se vehiculează până și numele Înalt Preasfințitului episcop. Asta a fost pe scurt narațiunea.

Analiza psihologică este bine construită, concludentă. Descrierile de natură sunt superbe, mai ales acelea cu ploii diluviene însoțite de fulgere și trăsnete, care atunci când se declanșează în preajma derulării anchetei dobândesc o și mai mare forță, devenind de-a dreptul convingătoare.

Vorbitorii Valeriu Valegvi, Tănase Dănăilă, Paul Spirescu, Vasile Ghica, Dionisie Duma, Aurel Scarlat, Lucia Pătrașcu, Constantin Oancă au fost completați și de intervențiile autorilor, care au citit fragmente elocvente din cărțile lor ori au ținut să sublinieze satisfacția unei asemenea întâlniri.

Ioan TOFAN

Omul din subterană

În opinia aproape unanimă a exegeților literari Fiodor Mihailovici Dostoievski este unul dintre cei mai mari scriitori ai lumii. Fără îndoială că cea mai valoroasă parte a operei lui a fost scrisă după 1859, când s-a întors din surghiunul siberian. Născut în 1821, la Moscova, într-o familie de nobili cu venituri modeste, tatăl fiind medic militar, Dostoievski va fi îndrumat pentru studii către Academia Tehnică Militară din Sankt Petersburg, reușind să ajungă inginer proiectant, dar salariul modest îl obligă să-și suplimenteze veniturile cu traduceri de cărți. Dragostea pentru literatură, de care se molipsise din copilărie, îl va îndemna să se apuce de scris. Reușește în 1846 să-și publice primul său roman, *Oameni sărmani*, care se bucură de un succes neașteptat, atât în ochii cititorilor, dar și în ai criticii, fiind sprijinit în acest sens de Bielinski, filozof și renumitul critic literar al vremii. Până în 1849, când avea să fie arestat pentru că aderase la cerul liberal Petrașevski, un grup de intelectuali utopiști care militau, printre altele, pentru abolirea iobăgiei, avea să mai scrie câteva nuvele sau microromane, mai importante fiind *Noaptea albă*, *Netoșka Nezvanova* și *Satul Stepanciko și locuitorii săi*. Va fi întemnițat, în așteptarea procesului, timp de șase luni, în fortăreața Petropavlovsk din Sankt Petersburg. La proces, împreună cu alți douăzeci și unu de intelectuali este condamnat la moarte. Pe 22 decembrie 1849 (exact cu 140 de ani înainte de izbucnirea revoluției române din 1989), pe un ger cumplit, condamnații, îmbrăcați doar cu o cămașă albă, sunt duși în fața plutonului de execuție din piața Semionovski. Primii trei, între aceștia aflându-se și Petrașevski, sunt legați de stâlpi, dar în ultima clipă toți deținuții sunt anunțați că țarul Nicolae I le-a comutat pedeapsa în muncă silnică. Dostoievski, care urma să fie executat imediat după cei trei, fiind al șaselea la numărătoare, asistă de pe margine la această înscenare sinistă care îl va marca pentru toată viața, influențându-i covârșitor și opera. Anii de detenție, între 1849 și 1854, petrecuți într-o colonie penitenciară din Omsk, îi vor ruina sănătatea și așa precară din cauza epilepsiei și a reumatismului de care suferea. În această perioadă sumbră a existenței sale, Dostoievski citește și recitește Biblia, decizându-se de elanurile revoluționare ale tinereții și orientându-se spre ortodoxie. Între 1854 și 1859 este obligat, ca o continuare a deportării, să facă armată corecțională, fiind înrolat ca simplu soldat. Abia în 1856, când este avansat subofițer, i se permite să părăsească cazarma și să locuiască la Semipalatinsk, într-o cameră închiriată. Ajunge să fie prețuit de intelectualii din oraș și i se permite să predea lecții particulare copiilor din familiile bogate. Tot aici o cunoaște pe Maria Dimitrievna, pe care o ia de soție în 1857, în același an când își recapătă

Fiodor Mihailovici Dostoievski

dreptul de a publica. Însă abia în 1859, datorită bolii, i se permite să demisioneze din armată. Întors la Sankt Petersburg, după ce a locuit numai câteva luni la Tver, se apucă febril de scris, reușind până în 1864, când îi moare prima soție de tuberculoză, să publice *Umiliți și obidiți* (1861), *Amintiri din casa morților* (1862), un roman despre viața grea a deportaților din Siberia, rod al experiențelor proprii din detenție, *Întâlnire neașteptată* (1862) și *Însemnări din subterană* (1864), ultima carte fiind microromanul ce va fi sâmburele din care vor lua naștere marile lui romane, acel grăunte de grâu care (citez din biblie o parte a unui paragraf foarte drag autorului) „când cade pe pământ, dacă nu va muri, rămâne stingher, dar dacă va muri, aduce multă roadă”. Andre Gide scrie că această proză poate fi considerată „cheia de boltă a întregii sale opere”. În 1861 Dostoievski o cunoaște pe Polina Suslova, o tânără scriitoare, alături de care trăiește o tainică, agitată și tulburătoare iubire. Îi va servi pe viitor ca model pentru femeile puternice din viitoarele lui mari romane, precum Nastasia Filipovna din *Idiotul* (apărut în 1868), sau Grușenka și Katerina Ivanovna din *Frații Karamazov* (apărut în 1880). Când Polina îi cere să divorțeze, refuză categoric și este părăsit. Din 1862 începe să călătorească în Europa, vizitând pe rând Italia, Germania, Belgia, Franța, Anglia și Elveția. La Wiesbaden și Baden-Baden frecventează cazinourile, devenind jucător pătimaș. Ca urmare a acestei experiențe va scrie romanul *Jucătorul*, apărut în 1867, al cărui subiect este atracția nefastă și distructivă a eroului principal pentru jocurile de noroc. În 1866 se va căsători cu Anna Grigorievna, o stenodactilografă căreia timp de douăzeci și șase de zile îi va dicta acest roman, aflat în manuscris. Ea îi va sta alături până la moartea survenită în 1881, pe 28 ianuarie.

Mai publică încă trei romane, *Crimă și pedeapsă* în 1866, *Demonii* în 1872 și *Adolescentul* în 1875, primele două fiind considerate a face parte, împreună cu *Frații Karamazov*, din constelația

(continuare în pag. 28)

marilor lui romane.

Trebuie menționat că Dostoievski va mai lucra ca jurnalist alături de Mihail, fratele lui, la ziarele *Vremea* și *Epoca*, dar va scoate și un jurnal, intitulat *Jurnalul unui scriitor*, pe care din 1876 îl va susține singur ca editor, redactor și autor. Jurnalul se va bucura de un succes enorm în rândul cititorilor, fiind un amestec de comentarii politice conservatoare și naționaliste, chiar pro-țariste, dar și filozofice și literare. Uneori sunt publicate în jurnal și texte literare de sine stătătoare.

Partea întâi din *Însemnări din subterană* este un monolog aparent dezlănat al personajului principal, dar care treptat se încheagă, spun unii comentatori, într-un adevărat eseu filozofic. Eroul se dezbracă în fața noastră fără nici un fel de inhibiție, declarând că este bolnav („îmi dă de furcă, bănuiesc, ficatul”), rău, lipsit de farmec, invidios, vanitos, depresiv, răzbunător, etc. Se autoflagelează cu satisfacție, scoțându-și la lumină toate frustrările legate de fizic, educație, bogăție, dragoste, declarând că locuiește într-o cameră „urâtă și infectă” de la periferia Sankt Petersburgului, o adevărată subterană, de unde, într-un limbaj violent și zeflemitor atacă gândirea utopică a lui Cernișevski, autorul lucrării „Ce-i de făcut?”, care susținea că liberul arbitru nu există. Îl contrazice cu maliție și dispreț, declarând că omul rațional trebuie să aibă posibilitatea să aleagă ce-și dorește, chiar și răul, nu numai binele. Mai declară că pentru înțelegerea vieții, durerea și suferința sunt necesare. Nu suntem aici prea departe de gândirea lui Dostoievski, care declara că nu poți prețui fericirea dacă nu ai cunoscut suferința. Mai aflăm despre personaj că trăiește dintr-o moștenire modestă, după ce mai înainte lucrase ca funcționar mărunț în slujba statului.

Despre acel timp al umilințelor extreme, pe care crede că le-a îndurat atunci, aflăm însă în partea a doua a romanului, unde naratorul, respectiv eroul anonim, în vârstă de patruzeci de ani, ne relatează la persoana întâi cum se întâlnește într-o zi cu niște foști colegi, ajunși în funcții superioare, care îl tolerează în preajmă, dar îl disprețuiesc, neezitând să-i arate asta când se ivește ocazia. Suferă, exacerbandu-și umilința, adunând multă ură în suflet. Plănuiește să se răzbune, dar îi iese în drum un bordel unde intră și cunoaște o prostituată, Liza, pentru care simte ceva mai mult decât o simplă atracție fizică. Impresionat de soarta crudă a fetei, pe care o consideră nedreaptă, empatizează cu suferința acesteia, sugerându-i să-și schimbe îndeletnicirea, făcând-o să creadă că ar putea-o ajuta în acest sens. Când fata îl vizitează, după cum îi ceruse, crezând că providența i-a scos în cale un om care ar putea-o ajuta să pornească spre o viață mai bună, bărbatul din subterană își schimbă brusc atitudinea. „De ce-ai venit?” o întreabă. „Ai venit” își continuase el tirada „pentru că eu, atunci, ți-am spus niște vorbe de milă. Te-ai înduioșat și ai vrut să auzi înc-o dată vorbe de milă. Ei bine, află că atunci mi-am răs de tine. Și acuma-mi rād. De ce tremuri? Da, mi-am răs de tine....Să te salvez?...De unde și până unde să te salvez?...naiba știe de ce, ți-am dat, ca un prost, adresa asta! Te și uram, pentru că te-am mințit. Așa-s eu: îmi place să torn vorbe mari, să-mi împuiez capul cu vise, dar, de fapt, știi ce-mi trebuie? Să vă ia dracu pe toți, asta-mi trebuie! Eu de liniște am nevoie! Eu, ca să nu fiu

tulburat de nimeni, aș vinde lumea-ntreagă pe doi bănuți, fără-a sta la gânduri. Dacă-i de ales: **să se dărâme lumea, ori să-mi beau eu ceaiul, eu spun că mai bine s-ar dărâma lumea, numai să-mi pot eu bea ceaiul**”. Continuă s-o jignească, după care izbucnește în plâns și se trăneste pe canapea, nu înainte de a-și încheia discursul: „Mi-e peste puteri... Eu nu pot să fiu...bun”.

Iată ce scria Ion Ianoși despre omul din subterană: „Călău rafinat, el își înfășoară victima cu afecțiune înaintea execuției; pe Liza o scoate din noroi pentru a avea prilejul s-o zvârle cu sadism înapoi” Povestea acestei fete, ne mai zice Ion Ianoși, este „una dintre cele mai oribile și respingătoare întâmplări pe care a consemnat-o vreodată literatura universală”. Marin Preda, care-l aprecia enorm pe Dostoievski, dar îl și condamna pentru atitudinea lui antieuropeană, scria undeva, în jurnalul lui intim, că i-a venit, pur și simplu să vomite, după ce a citit *Însemnări din subterană*.

Să-i dăm totuși cezarului, ce e al cezarului. Micul roman este o capodoperă. Într-un fel, omul din subterană anticipează pe viitorii mari revoltați și criminali ca Raskolnikov, din *Crimă și pedeapsă*, Stavroghin, din *Demonii* sau Ivan Karamazov din *Frații Karamazov*. Acest personaj anonim al lui Dostoievski ar mai putea întregi, după unele opinii, și galeria acelor oameni cultivați, dar de prisos, din marea literatură rusă, ca Oneghin (din poemul *Evgheni Oneghin* de Pușkin), Peciorin (din *Un erou al tipului nostru* de Lermontov, Rudin (din romanul *Rudin* al lui Turgheniev) sau Oblomov (din stufosul roman, cu același nume, al lui Goncharov). Ar putea și nu prea, aș adăuga. Predecesorii eroului nostru erau nobili și nu munciau pentru că aveau venituri care le permiteau să trăiască în trândăvie, pe când omul din subterană e de condiție umilă și se scaldă cu voluptate în mediul lui insalubru. Ca să supraviețuiască, nu ezită să lucreze ca șoarece de birou, chiar dacă asta îi displace profund. Apoi lamentația sumbră, depresivă, este cea a unui antierou, așa cum și declară la un moment dat: „...Într-un roman e nevoie de un erou, pe câtă vreme aici sunt *înadins* strânse trăsăturile unui antierou.”

Se consideră că micul roman al lui Dostoievski ar fi deschis, prin *spovedania disperării abisale* din subterană, drumul existențialismului. „N-am știut să devin nu numai rău, dar nici altcumva: nici rău, nici bun, nici ticălos, nici cinstit, nici tu erou, nici tu muscă” ni se confesează antieroul.

Dostoievski, un subtil cunoscător al psihologiei umane pe care o sondează până în străfundurile subconștientului, a influențat opera unor mari scriitori și gânditori ca Jean-Paul Sartre, Kafka, Camus, Andre Gide, Nietzsche, Freud, ș.a. Aș adăuga că la noi în primele romane ale lui Nicolae Breban, respectiv *Francisca*, dar mai ales în *Animale bolnave*, se pot recunoaște lesne influențe dostoievskiene.

(continuare în pag. 32)

Titu DAMIAN

RUINA

Fragment din volumul IV al romanului MUSCELENII,
în curs de finalizare

„Ce-ar fi omenirea asta fără Dumnezeu? Să fie singură în univers? Mă gândesc cu groază la Pământul nostru care se învâрте buimac în spațiu, cu lume cu tot. Să ne închipuim că omenirea nu l-ar fi inventat pe Dumnezeu, cât de singuri am fi în univers? Când pierе un individ, facem o tragedie, dar dacă pământul se va scufunda în hăul universului? Atunci își dă seama omul cât de mic este, fără speranța de a se putea împotrivi. O singură moleculă de-ar scăpa din cataclism, s-ar mai putea naște, undeva o altă lume? Este doar un bob de nisip. Că pământul va pieri într-o vreme, este o certitudine geologică, dar odată cu el, va pieri toată omenirea, așa dintr-o dată, fără vreo avertizare. Reacția ei? O încremenire, apoi hăul. Atât...

Nu moartea îl sperie pe om, nici vestea morții, ci clipa îl paralizеază. Pe mine nu mă paralizеază, din contră, mă incită: Cum arată momentul?”

Roțile se înfășurau pe șosea, gândurile-mi zburau... Frânturile acestea și multe altele mi se învâртеau instantaneu în cap odată cu sfârșitul roților mașinii, ca o premoniție, opintindu-se acum, la greu, pe câțiva km, cei mai dificili, în drum spre sat.

Venind, ca de atâtea ori, spre casă, mai în glumă, mai în serios, spuneam cunoscuților că mașina mea a învățat singură drumul, pot merge și cu ochii închiși prin toate hârtoapele, de la Pătârlagele, din momentul când părăsesc șoseaua națională, până la Colți și apoi urcușul cel mai dificil, până la Muscel. Și acum, ca și altădată, mașina se opintea printre bolovanii de la Cărăbuși, apoi, odată prima pantă biruită, cu greu o struneam pe firul pârâului foarte năbădăios pe timp de ploaie, care cobora dintre dealurile înghesuite unul în altul, pe Baltă, ca apoi să se înhame la un urcuș obositor spre Camboru. Pe măsură ce urcușul înainta anevoios ocolind șerpuitor burta dealurilor, în față se deschidea priveliștea Podului Goșii înconjurat pe trei sferturi de păduri, apoi, în vârf de pantă, mașina trebuia să facă o oprire, căci motorul dădea semne de gâfâială și de fierbințeală. Între timp, privirea mi se aruncă singură până hăt-departe spre dealul Mățării, sub care se ascundeau câteva case câte mai rămăseseră, din cele peste o sută în vremurile sale bune. Odată trecut în hopuri prin Camboru, pe sub Vârful Vătraului golaș, mai aveam doar o singură pantă, cea mai scurtă, dar și cea mai obositoare, o binecuvântată și ultimă oprire obligatorie la Moara lui Voinea.

De acolo-mi arunca o privire spre priveliștea satului, acum în prag de toamnă, pitulat între Vârful Ceciliei, Vârful Goșilor, Vârful Vătraului, Vârful Goșii și Vârful Mățării, cu casele urmând șovăielnice, în stânga și-n dreapta,

coborând o dată cu cele trei cursuri de apă ce-și aveau izvoarele, unul sub Vătraul, altul sub Podul Samarului, iar celălalt de undeva dinspre Vârful Ceciliei, urmând ca toate să se adune undeva în vale, într-un loc căruia lumea îi zicea Între Izvoare sau În Trei Izvoare, după cum înțelegea fiecare. Din Muchea Morii drumul, și el obosit, spinteca cu un ultim efort, centrul satului, lărgindu-se, dând năbădăios la o parte casele, împingându-le dușmănos spre deal sau coborându-le cu răutate pe celelalte, ca apoi, să poposească, lățindu-se ușor, devenind Drumul ăl Mare, iar înspre capăt să se desfacă, urcând pieptiș, pe lângă Școală, pe sub dealuri, spre Budui, Scăieni, Fișici, ori să devină brăul Vârfului Ceciliei, ca să dispară undeva, spre Curmătură, și să coboare spre Ulmet, neumblat, acum doar o potecă, apoi să se înfunde în panglica și ea ciuruită de gropi de la Bălănești.

Devenise o obișnuință, parcă și mașina îmi luase obiceiul, să mă opresc în vârful pantei, să deschid portiera și să cobor, ca să admir, de la înălțime, de fiecare dată, priveliștea satului culcușit între dealuri, cu casele înghesuite unele în altele, cu ulițele strâmte și întortocheate, străjuite de porțile curților și mai înguste, mari cât să poată întoarce o căruță. Ce-mi plăcea era că, de fiecare dată, deși casele erau aceleași - le știam și le cunoșteam de departe, din copilărie, satul îmi părea mereu altul, asta pentru că pomii dintre case și din curți încercau să ascundă cam tot ce era făcut de mâna omului. Despre mirajul acesta al satului îmi veni în minte, în timp ce admiram, o întâmplare de demult, de pe când se făceau primele împăduriri. Echipa o luase pe celălalt versant și-l urca pieptiș, îngropând puii de molid unul câte unul. Când au ajuns în Vârful Vătraului, femeile, erau cele mai multe, și-au tras suflitul. Atunci, Paraschiva lui Todereci, uitându-se în jos, a exclamat: „Fă, Maruțo, ce sat o mai fi și ăsta?” Acum, odată cu trecerea timpului, rar se mai zărește câte vreun colț de grajd, vreun saivan, vreun coteț, sau vreun acoperiș gata să se prăbușească, ascuns de coroanele pomilor aproape sălbăticiți. Prunii din livezile de demult coboară dinspre sat, peste Capul Piscului, pe Marne, pe Măjiceanca, la Poartă, pe Șes ori urcă pe Răzoare, în livezi acum îmbătrânite și ciuntite, cu crengile atârinate de prea mult rod, nemaiputând fi culeși decât de puținii bătrâni sau de urșii care, de cum se înserează, nu se mai sinchisesc de urletul sălbatic, pustiu, disperat și fricos al celor câțiva câini zgribuliți și năucii de spaimă.

Acum, în această blândă toamnă târzie verdea aproape dispare din peisaj, arătându-se cocoțat doar pe coama Vătraului odată cu molizii ce se încăpățânează să-și mențină rădăcinile în pietrișul mereu nestatornic al dealului, sprijinindu-l și sprijinindu-se în el cu îndărătnicie, într-o împreunare pe viață și pe moarte. Jarul aprins al stejarilor și al fagilor, dar mai ales bănuții galbeni ai mestecenilor, cu toate nuanțele lor, defilează cuminți în privirile mele sub un cer siniliu, iar în depărtare pădurile dinspre Vârful Mățării, Vârful Juncului și Vârful

(continuare în pag. 30)

Goșii încă nu se hotărâseră să-și lepede întrutotul curcubeul veșmântului. O furie de culori sclipitoare în bătaia soarelui aplecat ușor spre asfințit făcea ca valea să trăiască din plin mirajul toamnei și o stare de moleșeală, de visare mă cuprinsese în admirația fără suflare a priveliștii pe care aveam senzația că o trăiesc pentru prima dată.

Fagul cel Mare, cu una dintre groasele crengi ale coroanei ciuntite de un fulger ticălos, de ani de zile părea, de departe, că atârna cerșetor, într-o rînă, peste prăpastie, gata să se prăvale oricând spre sat, ca o ultimă îmbrățișare, așteptându-și demn sfârșitul. Numai două rădăcini ce păreau, de departe, fioroase, se încăpățâneau să se înfigă trainic în malul Podului Samarului, refuzându-i resemnarea.

O liniște prevestitoare de moarte se prăvale peste mine și peste sat în momentul când întreaga ființă resimte că, treptat, ca și cum m-aș fi trezit dintr-un somn adânc, aud clar glasul rar și gros al Clopotului celui Mare, bătând în dungă, a mort, cu glas tânguitor: „**Bang! Baang!! Baaang!!!**”, iar Clopotul cel Mic îi răspunde, după o mică pauză pe care o face doar pentru a-i asculta ecoul, cu un schelălăit mult mai subțire, bătând a suferință, ca și cum cineva nevăzut l-ar fi atins înadins de o plită încinsă: „**Bing! Biing!! Biing!!!**” Bătaia clopotelor mi-a răscolit în mine momentul când, în copilărie, aflat pe Marne, cu cârșorul de oi la păscut, am conștientizat pentru prima dată, semnificația sunetelor pline de jale, când o fetiță ceva mai răsărită decât mine, Filița lui Neculai al Linii, mi-a șoptit cu un glas plin de regret: „A murit Sandu lui Colgiu, săracul, tuma când să se însoare! Și clopotele astea ce se mai tânguie, de dimineața până seara!”

Dar acum, printr-o presimțire, parcă nu aș fi vrut să-l aud. Venisem împreună cu soția să trăiesc din plin, fără griji, un sfârșit de săptămână pe care mi-l propusesem să-l petrec într-o atmosferă de liniște și împăcare, mult dorită după o vară zbuciumată, pe care chiar începusem să-l resimt în acele câteva momente de popas...

Clopotul își făcea cuminte și consecvent meseria, chemându-și mortul la groapă. „Care dintre musceleni o mai fi murit?” mă întrebam mirat și neliniștit. Îmi aruncai privirea spre curtea casei mele și ceva ciudat observai. Un fuior de fum se ridica printre crengile zarzărului și ale părului din curte. Nu-mi venea să cred. Mi-am încruntat privirile, părându-mi-se că, totuși, nu-i curtea noastră, mi-am zis: „Cine-o fi pus-o pe mămica să facă săpunul tocmai când vin și eu acasă, știe că nu are voie să facă efort, doar i-a specificat în mod expres medicul, ar trebui să înțeleagă odată, nu-i de joacă cu această boală parșivă care îți dă impresia că te-ai făcut bine și, dintr-o dată, te trimite fără nicio veste într-un somn adânc, apoi în somnul celălalt, veșnic...”

- Fă-i Gico, mă adresez eu femeii aflate în curtea casei de peste drum, care tocmai aduna niște prune într-o găleată, n-ai idee ce se întâmplă în curte la noi?

Femeia, cufundată în munca ei, căutând prunele printre buruieni, nu ne observase, dar auzindu-mi glasul, dintr-o dată, scapă din mână găleata plină care se rostogoli la vale oprindu-se tocmai în gard și, cu o privire parcă năucă, mirată – pe loc nu mi-am mai dat seama cam ce exprima, toate la un loc, un fel de nedumerire amestecată cu un fel de reproș pe care l-am simțit înfigându-mi-se drept în inimă într-o presimțire dureroasă, tăindu-mi parcă

sufierea, înainte de a afla explicația ei:

- Cum, n-ai aflat, domn' Florin? Toată lumea v-a căutat! Îmi spune ea cu o voce precipitată sunând a reproș. Peste două ore vine preotul, o ducem la groapă pe țața Stela, mama dumneavoastră. A murit alaltăieri. A plimbat nițel, pe seară oile și când s-a întors, s-a așezat în pat, cu mâna la inimă și doar a apucat să zică: „Ioane, aprinde repede lumânarea, că eu mor!” De atunci bate clopotul, vă caută toată lumea cu telefoanele. Acum se fac pregătirile pentru parastasul de țărână!

Timpul se răcise în mine dintr-o dată. Încremenise. Un somn mă pătrundea, puneă stăpânire încetul cu încetul, luându-mi mai întâi auzul, apoi privirile, și, încet-încet, și răsuflarea. De aici încolo, nimic, nimic, nimic...

Momentele acelea din viața mea nu mi le amintesc. Nu mai știam cum am ajuns acasă, cine m-a dus. Trupul nu mi-l mai simțeam decât ca o plutire. Trăiam ca într-o grotă adâncă, iar de undeva, din tot împrejurul, veneau spre mine, în surdină, sunete înfundate. Peste trupul meu picurau într-un susur continuu șiroaie, părea că pluteam în lacrimi care, când mă atingeau, înghețau răcindu-mă puțin câte puțin. Multe se scurgeau peste fața mea, picurându-mi pe ochi, pe frunte, câteva se opriseră pe buze. Încercam să le deschid, să le închid, să le strâng pentru a-mi potoli o sete care mă seca pe dinăuntru, nu reușeam, se prelingeau undeva spre urechi, parcă astupându-mi și vagile sunete care dispăreau absorbite de un abis. Pleoapele, și mai obosite, nu voiau să se ridice. Ceva ca o pâlpâire palidă într-un întuneric de pe fundul mării se prefigura printre pleoapele grele. Murmure nedeslușite se tot roteau împrejurul trupului meu. Eram înfășurat într-un gol imens, simțeam o apăsare ca o strânsoare a întregii ființe care nu-mi dădea voie să mă mai eliberez sufletul decât ca un firișor firav de abur. Nu reușeam să mă mișc, ceva mă sugruma. Simțeam că, dacă mă va mai strânge, firisorul de viață care rămăsese legat de mine și care se zbătea și el, gata să se frângă, în jurul meu, nehotărât să se despartă, se va rupe definitiv. Timpul nu mai părea să existe, nici clipe, nici ore, nici zile, nici mișcare, doar o încremenire.

Ce l-o fi făcut să se întoarcă, nu mi-am dat seama, dar simții aburul sufletului strecurându-se în mine într-o grabă pe care nu o înțelegeam și, odată ce s-a instalat înăuntru, greutatea a început să mă depresoare, ca și cum fusesem înfășurat de sus până jos cu o fâșie lungă, iar acum cineva o trăgea, colac după colac, eliberându-mă și luându-mi ceața groasă, lăptoasă, dimprejur. Nu îndeajuns să deschid ochii. Un șuvoi de lumini albe, mereu în mișcare plutea deasupra mea. Mă simțeam altfel în această stare, asemeni unei plutiri perpetue. Sunete ciudate ca niște vibrații înfundate, pe multe tonuri tânguitoare se tot roteau în împrejur.

(continuare în pag. 31)

Nu mai aveam conștiința timpului, nici pe cea a spațiului, totul se întâmpla în afara ființei mele, iar dinspre afară veneau rare impulsuri spre timpan pe care-l izbeau cu un zgomot asurzitor. Era ca și cum aș fi intrat într-o apă adâncă, aș fi ajuns la fund, mai aveam în mine aerul inspirat, nu îndrăzneam să-i dau drumul, conștient fiind că dacă-l elimin, în secunde următoare aș fi fost obligat la o nouă inspirație, adică plămânii s-ar fi inundat și aș fi rămas pe fund cu presiunea aceea pe mine. Simțeam că nu mai este mult până la suprafață, o rază, când albăstruie, când verzuie, parcă se zărea, aveam impresia că întind în disperare mâinile cu degetele răsfirate după ea, să mă agăț, o simțeam deasupra apei, un vis se destrăma și, dintr-o dată, am eliberat, într-un oftat prelung, toată ființa, apoi s-a înghesuit în plămâni tot aerul din jur.

O forfotă de glasuri se vălmășiră în jurul meu. Nu aveam curajul să deschid ochii, poate nici nu conștientizam că trebuie să-i deschid, eram în așteptare, concentrându-mă să înțeleg, să dau viață gândurilor, și ele amorțite, să dau un rost forfotei din jur ce venea parcă din altă lume. Recunoșteam acum glasuri cunoscute parcă și ascultam voci:

-Doamne Sfinte, domn' Florin a înviat!!!

Propoziția aceasta a avut efectul unei explozii care mi-a desfundat printr-un pocnet asurzitor timpanul, transformând-o instantaneu în strigăte și chemări mirate, apoi în bocete surde.

Sfârșeala mă copleșea. Aveam senzația că, dacă mă mișc, rămân fără ultima picătură de vlagă. Mi-a venit în minte, ca prin ceață, o secvență dintr-o emisiune de televizor cum o exploratoare spre Polul Nord, ajunsese atât de epuizată, încât corpul nu mai putea elibera energia necesară nici să mănânce. A trebuit să se odihnească o vreme, pentru a se reface, ca să poată mesteca.

Nu înțelegeam încă ce se întâmplă cu mine și în momentul acela nici nu încercam să afl. Să îndrăznesc să ridic pleoapele? Dar oare pot?

Am îndrăznit și am reușit să zăresc printre gene zeci de luciri căprui, maronii, azurii, verzui, rubinii de toate culorile, țâșnite din niște ochi măriți, ieșiți din orbite mirate și mărite de sprâncenele care se ridicaseră spre frunte, se îngrămădeau și se intersectau peste mine, ivite dintr-o ceață densă, ținându-mă într-o mirare înghețată..

Privirile mi-au rămas încremenite într-un loc fix, deasupra, pe o grindă albastră. Recunoșteam vag tavanul vopsit chiat de mine cândva, din Casamare. Sub tavan, pe un perete, zării oblic carpeta îmbătrânită, Z. S. T. adică lucrată de pe când erau tineri, de către cei trei frați ai mamei, Zenovia, Stela și Toader, apoi mă înfioară sfârșitul tainic al lumânărilor înșirate una lângă alta în jurul meu, ca și cum m-aș fi aflat într-un coșciug pregătit să fie dus la locul lui de veci.

-Apă! am vrut să spun.

Comandam buzelor, dar ele nu mai voiau să răspundă, mai degrabă făceau mici mișcări aproape imperceptibile. Cineva mai atent a sesizat dar, neavând o cană la îndemână, s-a repezit la paharul plin de deasupra poliței din tindă.

-Ce faci? îi strigă cineva, ăla-i paharul moartei! I-ai dat să bea apa țății Stela. Ce mai bea timp de 40 de

zile cât sufletul ei călător dă roată casei? Nu vezi că sufletul ei deja a ajuns la el și apa a început să scadă?

-Păcaaat! Mare păcaaat, maaaică! Auzii ca prin vis un glas tremurat de femeie, închinându-se cu niște cruci mărite din creștet până la buric, repezind apoi cele trei degete și până în pământ, în timp ce de pe limba ei sfârâia o rugăciune. Ai lăsat-o pe moartă însetată! Doamne iartăă! Doamne iartăă!! Uite apa aici, la mam! Dom' Florin își revine, începe să i se schimbe culoarea buzelor!

Niște ochi negri dintr-o broboadă neagră se aplecară deasupra mea, cercetându-mă și sfredelindu-mă, de parcă o lanternă cu lumină neagră se plimba deasupra chipului de care nu reușeam să mă feresc...

-Mai aduceți un pahar cu apă rece din beci, să-l înviorăm!

Și eu sorbeam, sorbeam, odată cu apa, și sufletul mamei mele, venit să-și răcorească arșița morții. Începeam să realizez ce-i cu mine, însă gândurile mi se învălmășeau tulburate.

-Vine preotul! Dați-i repede cu o cană apă rece pe față, poate-și revine de tot. Lăsați-l acolo, nu-l mișcați, să nu-i facem mai rău!

Ceva ca un izvor de gheață se revărsă peste frunte, peste ochi, peste bărbie. Cineva îmi uda palmele pe o parte și pe alta, strângându-mi din când în când degetele, făcându-le să se trezească dintr-o amorțeală în care se simțiseră bine până atunci.

-Bine că și-a revenit, maică, altfel mâine îl îngropam și pe el! Ce mai păcat făcea și Dumnezeu! Să îngropi tu pe mamă și pe fiu unul după altul!? comentă o voce cam răgușită de undeva, din spate.

O căldură imensă s-a zvâcnit cu zeci de flăcări din mine, realizând imensa tragedie. Atunci am simțit atingerea ușoară, blândă, cunoscută, a unei palme care se plimba, ca de atâtea ori în viață, pe frunte, pe buzele, pe obrazul meu, apoi am simțit strângerea obișnuită, ușoară a degetelor, pipăindu-mi solidar inelul de pe deget. Simțeam gestul din totdeauna al soției care știa că astfel mă liniștește, îmi dă viață. Tot așa proceda și mama, ca o încurajare când mă aflam într-o situație disperată, aparent fără ieșire. O energie venea dinspre ea și lupta din mine începea...

Nu m-am mai mișcat. Nici nu mă mai forțam să mă mișc. Îmi era bine așa, înfășurat într-o mantie de întuneric cenușiu. Auzeam, nu mai percepeam, sau nu mai voiam să aud glasul preotului cântând la căpătâiul mamei „Veșnica pomenire.” Nu voiam să înțeleg, nu voiam să cred că pe mama o cântă preotul și pe ea o bocește lumea. Preferam să rămân cu ochii închiși, să nu mai văd spectacolul pe care-l știam deja după câți morți dusesem la groapă. Glasul preotului și bocetele din jur mă lăsau acum amorțit. Străfundurile mele nu voiau să accepte momentul. Se răsculaseră. Secunde de viață mi se scurgeau mai lent, prăvălindu-se în mine însumi.

(continuare în pag. 32)

Am intrat într-un alt leșin. Nu mai știu nimic din ce s-a întâmplat. Eu am rămas iar singur cu fantasmele mele. Sub globii ochilor mi se învâreau într-o horă imensă, amețitoare vedenii peste vedenii până au obosit. Am obosit și eu. S-a făcut o liniște stranie în juru-mi. Timpul iar se răcise în mine. Clipa devenise iar întuneric fără sfârșit. Cândva, în copilărie, pe când citeam o carte care spunea o poveste tragică, păzind cele câteva oițe pe izlazul de la Capul Piscului, singur fiind, extrem de concentrat asupra celor citite, am încercat să mă imaginez într-un cosciug, într-un mormânt peste care se aud bolovanii căzând ritmic pe capacul de deasupra mea. Văzusem așa ceva când eram mai mititel. Mi-au rămas în minte izbiturile ritmice, înfundate, ale bolovanilor pe capacul cosciugului. Concentrat, chiar auzeam loviturile pământului căzând, chiar stângeam pleoapele să refac întunericul dinăuntru, încercam să-mi țin și respirația și am rămas așa, încremenit. Nu mai știu ce s-a întâmplat, cât am stat, cred că mi-am indus o stare de sugestie, devenită leșin, pentru că m-am trezit cu un întuneric fioros deasupra mea, cu un nor uriaș care trimitea spre mine tunete și fulgere în timp ce picături uriașe de grindină mă izbeau... Eram sub un mărăcine, iar alături un șarpe încolăcit sâsâia cu gura larg deschisă și limba despicată scuipând ceva cleios spre mine...

-Haide, trezește-te, am recunoscut vocea clară a lui tăticu, a venit lumea la pomană. Nu muri și tu. Nu mai am puterea să te îngrop și pe tine! Pe mine cui mă lași? Al cui rămân?

(urmare din pag. 28)

În ceea ce privește incizia în psihicul omenesc iată un ultim paragraf din *Însemnări din subterană*, care m-a tulburat peste măsură încă din tinerețe și în care m-am recunoscut parțial: „**Orice om are printre amintiri unele lucruri pe care nu le dezvăluie tuturor, ci poate numai câtorva prieteni. Sunt și lucruri pe care nu le dezvăluie nici măcar prietenilor, ci, poate, doar sieși; chiar și asta în mare taină. Dar sunt, în sfârșit, lucruri pe care se teme să și le dezvăluie barem lui însuși; asemenea lucruri cam adună, tare multisoare, orice om cumsecade. Ba, cu cât e omul mai cumsecade, cu atât adună mai multe**”.

Marius ZAHARIA

Marea Britanie vrea să reintre în UE

Motivul: recuperarea borsetei unui oficial englez, rămasă în sala Parlamentului Europei, cam lângă geamul din stânga.

Sir Edmund McSullivan, fost membru în Comisia Europeană pentru bovine, e dărâmat: „În BORSETĂ e viața mea, căci am acolo cheile de la casa părintească, garaj și pivnița cu murături. Sunt și fotografiile cu soția și cu un eșantion mai reprezentativ din copii, dar acestea aveau o valoare sentimentală.

-Și atunci cum de ați uitat-o?! am turnat noi sare pe rana care se vedea cu ochiul liber, că încă sângerează (din respect pentru cititori, vă vom anunța când aceasta se va cicatriza).

-Nici vorbă de așa ceva, ne-a mărturisit omul (căci fără borsetă nici rangul de sir parcă nu i se mai potrivea), dar, imediat după Brexit, a trebuit să părăsesc Bruxelles-ul rapid, fiindcă toți ceilalți euro-parlamentari mă huiduiau și urlau la mine *Du-te acasă, fă!* Am luat și amendă de la hotel, deoarece, în grabă, nu mi-am făcut patul. Mai târziu am aflat că pentru extracomunitari, aceasta e o chestie de-a dreptul penală, iar ca gravitate nu cu mult sub acuzația de terorism.

-Măcar în această teribilă încercare prin care treceți familia vă e aproape?

-Doar rudele de sânge până la gradul trei. Restul, când îi rog să mă îmbrățișeze, se scuză, spunând că sunt contaminați cu virusul Zika.

-Dar soția?

-Nici atât! Avem un contract prenuptial în care scrie negru pe alb că, pe perioada mariajului, nu suntem obligați să ne sprijinim unul pe altul.

-Celebrul umor englezesc vă ajută să depășiți momentul?

-Doar cartea lui Jerome K. Jerome „Trei într-o barcă” sau „Doi în trei bărci”, nu mai știu exact cum se numește. Preferata mea este ediția a doua.

Demersurile diplomatice nu au dat niciun rezultat. Primul-ministru al Marii Britanii a făcut presiuni, argumentând că, la fel ca ambasadere lor din Europa, borseta e teritoriu englez, dar fără rezultat. „Vom fi nevoiți să cerem medierea conflictului de către un terț obiectiv, gen Bangladesh sau Timorul de Est”.

Președintele Comisiei Europene e însă de neclintit: „Borseta îmi vine foarte bine. Mi se asortează perfect cu fularul, de zici că sunt făcute amândouă de același muncitor chinez, Jian Ling parcă”.

Magda HĂRĂBOR

CERCEII COPILĂRIEI

...ți-ai agățat cireșe coapte la ureche
strângi în palmă cu teamă
puful de păpădie
și râzi
se răspândesc în tine miresme
ochi vii de păpușă
te urmăresc din oglindă
când mieii sălbatici
îți dau târcoale prin gând
printre degete lăcuste
miros de iarbă cosită
(uimire...
pierdusei ceva-
cântecul , lumina!)
ți s-au tăvălit la picioare licuricii
în voie se zbenguie
cercei de copilărie...

OPERA

...mi-ai aruncat în spate
poveri nemeritate
scrisori nescrise
gânduri nespuse
alfabete neinventate
ai trăit alături de triburi
ai scormonit istoria să mă găsești
din păcate mă pierdeai
printre hieroglife...
înainte de a mă găsi
fusesem visul tău
primitiv
cel dintâi
operă de arhitect
nu mă sparge
de zidul privirii tale
lasă-mă pagină nescrisă,
vie...

FĂRĂ CUVINTE MARI

Fără cuvinte mari
închin paharul
nu credeam că va veni sorocul întâlnirii
nu mai cerne sufletul greaua așteptare
a zăbovit acum și
pescărușul deasupra inimii mele
petrec în secunde nesfârșite
magia
paharul îl voi închina
în cinstea întâlnirii noastre

două umbre ȧesându-se într-una
înaltă și frumoasă
ca o străveche zi de vară
petrec în tine
orele
nu mai contenește bucuria
pașii făcuți cu tine
îmi însoțesc glasul
oasele
simt răsuflarea caldă în coaste
viața se scurge în torente de sânge
fără cuvinte prea mari.

MAMA- POVESTE

Era o poveste
Femeia aceasta frumoasă
În poveste era
Femeia aceasta stingheră
O lumină sură de vară
Tot mai adâncă
Tot mai întinsă
Ninsă...
Era doar ea
În picioare
Își întindea visele, ca pe rufe , la soare
Noblețe în gestul ei pe verticală
Tăcea...
Absența o dorea
Cui să-și împartă iubirea
Atât... aștepta...tăcea...
Mâini topite
de dor
de îmbrățișare
ochi răniți duși în zare
(„speranța nu moare”)
O femeie frumoasă
O femeie stingheră
Eternă poveste.

TABLOU RURAL

treci ulița
nu ai somn
câinii te latră, te urlă
înnebunești
secvențial
te-ai obișnuit cu dragostea lor
luna plină naște câinii văzduhului
satul doarme de mult
din dudul de odinioară
umbră a rămas.
Înghițit e freamătul din venele pământului
Din grindă un greiere răsare
Șezătorile s-au închis în uitare
E pace în miriști și în grădini
Ninge floare de răcoare
Doar un ecou în surdină murgește
Pe ulița din sat niciun câine nu mai latră
Secvențial
Te obișnuisei cu lătratul/dragostea lor.

Ioan TODERIȚĂ

Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu

Motto: *Inima se hrănește din amintiri. Mintea, din cuvinte nemaiîntâlnite (t.i.)*

Carte scrisă pe o „revelație a unei trăiri tainice”. Iconic-biografică. Din sursă-materie psihică, reprodusă figurativ. Între realitate și ficțiune neexistând bariere. Fractalitatea temelor-întâmplare legându-se într-un fluid „sentimentalism înduioșător”, într-un „bocet al amintirii omului iubit”. Din care lacrima cuvântului scris își hrănește taumaturgia reînvierii „timpului pierdut”.

Procedeu de bază a stilisticii epice - Lucia Pătrașcu - este tautologia. Expresiile sintactico-morfologice ale narațiunii ei, aparent ancombrante (incomodante), „însumează” umilitatea în marele devotament-deferență a meditației retrospective.

Prin repetarea unor cuvinte, cu același înțeles (pleonasmatic), ca hetero-forme ale unei intonații lingvistice reconciliabile. Mereu însoțită de îngerul-guard al pietății, al memoriei-confesiune. Atât de vrednică reușită a scrisului memorabil, comemorabil.

„Îngerul, pornit să omagieze un vernisaj de umilități, trecea, prin om, de-a dreptul, în nopți siameze” (t.i.).

Timpul ce însoțește spațiile-labirint, cu treptele sale existențiale, afective, schimnice: prezentul, trecutul, în mod deosebit, se hrănește dintr-un timp-strămoș, ancestral, „transformat” în havuzul estimp, în timpul „acesta și acum”; interpret al cascadelor trecutului, ori, mai larg, al a-temporalității. Această substanțialitate a cărții, Jocul mirărilor, ne pune în dezbatere, dincolo de „parcursul temporal”, starea aprehensivă și extrasensibilă a autoarei - eul artistic și totodată fizic, în două incluzive planuri referențiale.

Acestei stări, i se alătură „conștiința dubitativă”, de percepere a unor realități trăite ca un vis în fulgurațele amintirii. Care irizează limitele privirii în oglinda îngrijorării, tristeții și bucuriei, până la marginea disperării Narcisiene - de scufundare în sine, cu tot cu oglindă. Până în pragul saltului Empedoclian în „focul purificării in-sinelui”.

Măiestria de a se hrăni din „ancestral”, vine, în epicul acestei cărți, din experiența scriitoricească a Luciei Pătrașcu. Din alte cărți zidite, cu migală și neastâmpărată perseverență, despre orașul-târg arhitectural, Brăila.

Dar, fără îndoială și din marea izbândă a poeziei, Lucia Pătrașcu, peregrin liric în cetatea unui suflet însetat de lumină și iubire. Poezie, care, în „proza mirărilor”, în această realizare bi-referențială, devine un talisman, un „apotropeu”. „Dacă dragostea are manifestări de aprehensiune dăunătoare, poetul repară această „daună” printr-o misiune antropopaică” (t.i.)

În planul „eului artistic”, eroina Lelia își poartă viața, din momentul morții mamei sale, până dincolo de viața de adult, plină de suferință și bucurii trecătoare, până într-o viață interioară socratică. A frământărilor spirituale, erotematice. În planul „eului fizic”, „persoana a treia”, dă drept „persoanei întâi” de „suveranitate jertfelnică”.

Planul imaginar dialoghează cu cel real, prin aceste pronume actante, fiecare fiind în stare să-și împrumute cu generozitate linia comună de demarcație a sentimentelor trecute și prezente.

Femeia - persoana a treia, pe acest hotar semantic-temporal: trecut-prezent, nu are nume. Dar conversează cu numele ei sfânt de copil - Lelia. Doar în finalul cărții, destinele se unesc în pocalul mirărilor lucide, elucidante. Lelia devenind reală, pământeană.

Iată, adevărul, așa cum este el, dincolo de opiniile mele generale. Lucia Pătrașcu, veți recunoaște și dumneavoastră, lecturând-o, a devenit o prozatoare brăileancă importantă, din ce în ce mai stăpână pe reprezentarea imaginii în text, a personajelor active, pasive, în spațiul dramatic al evoluției lor.

„Hai fetițo, ia să vedem! ... Să ne amintim”, (dialog între „ea” și „ea”)

Și descrierea persoanei a treia. Printr-o frumoasă variație a respirațiilor vorbirii.

„Femeia oftă. Ochii îi alergară după țigărele de care nu se putea lipsi. Încercase, dar ... Pachetul început ieri era la îndemână. A scos cu nerăbdare o țigară, a frământat-o ușor între degete. Ascultând cu plăcere fâșăitul uscat al tutunului, a aprins-o cu un gest hotărât. Trăgând cu sete primul fum. Aruncă bricheta pe pat, s-o știe lângă ea la nevoie. Inhală cu poftă un fum, și încă unul... Așa!”

Acest text, desigur spontan, exprimă prin descrierea detaliilor spațiale ale unui obicei, ale unor deprinderi-plăceri vicioase, neliniștea, tulburarea viitoare. De a te întoarce în... simțuri. De parcă, această întoarcere e o „inhalare” a sufletului „cu fum”.

Intimitatea amintirii, călătoria în orice intimitate, e un „freamăt” (a frământat-o între degete). O nerăbdare (a scos cu nerăbdare o țigară) arzătoare (țigara).

Chiar amintirea e un motiv emoțional, existențial. Ca o „țigară, de care nu te poți lipsi”. „Încercase, dar!”. Iată dubitația: „ne putem lipsi de amintiri, ori nu?”

(continuare în pag. 35)

Tot în acest text, putem observa, ceea ce aş numi eu „transferurile sublimale ale amintirii”: bricheta ca obiect declanşator al focului, al iluminării anevoioase, al înceţoşării mnezice: „**Aruncă bricheta pe pat** (figuraţie a expresiei: aruncă cremena pe pământ) **s-o ştie** (să-şi amintească) **lângă ea** (trebuincioasă) **la nevoie** (în aprinderea focului).

Aceste „*figuri literare*” abundă proza Luciei Pătraşcu. Dialogul dintre estetic şi fizic, între real şi imaginar, este frecvent folosit: „**Fii fată cuminte şi nu mai ofta! (ea şi ea). Ce ai cu timpul de atunci, care, e adevărat, este şi timpul tău de acum?** (planele temporale).

Lucia Pătraşcu şi-a consolidat expresia romantică, poetică, în proza „*mirărilor*”. Cartea ei deapănă povestiri pline de farmecul alegoriei. Fraza fuge din abstract în concret, din aluzie în sugestie, prin constructul unor imaginii unice. Cu tendinţă de idealizare eseistică a unor sintagme filosofice: „**Cerul şi Pământul, se întruchipau în clepsidra trecătoare pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o fiecăruia, atunci, la începutul lumii, ca pe o zestre vremelnică**”.

Totodată, întâlnim metafore de opoziţie. Metafore magice. Metafore obscure. Susţinându-şi proza liric, pe limita psihologiei întristării, îngândurării, însingurării: „**Uşile vieţii vor fi încuiate sau descuiate?**”; „**să răţacească prin labirintul nepăsării**”; „**înşelăciunea nisipurilor mişcătoare, care i-au împotmolit traiul, aici, pe Pământ**”.

Întâlnim în această desfăşurare de proză lirică, din partea de început şi de... mijloc, o bruscă satisfacţie de a trăi în istorie. Istoria literaturii universale sau istoria modernă a Brăilei.

Lelia îşi sfârşeşte singurătăţile sensibile, o parte din ele, odată cu întâlnirea lui Virgil Dumşa, al cărui portret este desenat fără ocolişuri cromatice, meditative: „**Glasul baritonal, se armoniza perfect cu fizicul său distins. I-a plăcut că nu s-a repezit, ca atâţia aţi bărbaţi, să-i sărute mâna**”. Aparent, poţi crede că Lelia a renunţat la lirism. Dar acesta este chiar un scop elaborat.

Scriitoarea pune în corespondenţă psihologia „*vorbitorului - persoana a III-a*”, cu starea ei spirituală, intelectuală. Nedesprinsă decât aparent de vocea interioară a Leliei de ieri, din timpul durerii continue.

Sfârşindu-şi amintirile în...străinătate, Lucia Pătraşcu nu-şi înstrăinează amintirile „*natale*”. Stadiile lirice sunt aşezate în matca lor. Ele nu mai suferă de recurdescenţă, de „*păcatul înfloririi*”. Dimpotrivă, de o stringentă nevoie de contopire cu realitatea. Cu voracitatea-veridicitate a prezentului, aşa cum este el: pierderea casei părinteşti, reazemul în valorile umane universale, ori în „*marea citadelă*” a culturii universale - Brăila.

Virgil şi Lelia sunt îmbrăţişaţi de o... garoafă. Ca doi adolescenţi într-un „*burg medieval*”. Călătoresc prin Paris, prin bistrouri, prin biblioteci. La Moulin Rouge, despre care aflăm că: „**...în martie 1890, la cel de-al şaselea Salon al independenţilor, Henri de Toulouse-Lautrec, a prezentat „Dansul la Moulin Rouge”. Ca „Templul Amurului a fost construit pe la 1777-1778**”.

Şi Lelia, nu renunţă la visare. Nici în finalul cărţii. Cum altfel decât scufundând-se în toposul etnic: „**Sub ochii săi, Dunărea îşi unduia leneşă valurile împovărate de poveşti... Vârfurile sălciiilor se plecau cu resemnare sub ceaţa înserării...Vapoarele îşi dansau**

valsul în ritmul albastru al amintirilor... În zare, munţii Măcinului, ştiau că sunt acolo, dintotdeauna, pentru a întregi orizontul. Lelia simţi că jocul mirărilor sale se apropie de sfârşit....”

Lucia Pătraşcu. O scriitoare pe care o poţi cunoaşte citindu-i **proza** din: *Evantaiul albastru*, *Darul. Poezia* din cărţile: *Cunună la nunta de aur* (2008); *Cu anotimpurile în viaţă* (2009); *Rugă, poezie religioasă* (2011); *Fluturi de iubire* (2012); *Pe plai de baladă* (2014); *Poeme îmblânzite - poezii domados* (2015). **Literatura de atitudine morală şi civică**: *In memoriam...Colectiv, poezii* (2016). **Critica literară**: *Întâlnire cu o carte* (2016). Şi cele patru volume de **poezie pentru copii**: *Zoo-alfabet* (2009); *Roade timpurii pentru voi, copii!* (2012); *Teatru scurt pentru copii* (2013); *Zoo-adviznanzas-Zoo ghicitori* (2013).

Şaisprezece cărţi scrise de Lucia Pătraşcu. Scriitoare prodigioasă a literaturii brăilene, care reliefează stilul clasic ce poate fi oricând un „*beneficium alicui dare*” (a face bine cuiva), dincolo de individualitatea titanică a ne-mirării.

desen de Elena-Liliana Fluture

Lilia MANOLE

WISE DE PĂIANJEN

Bolnăvicioase, drumurile noastre
Le-nconjurăm, de teamă, uneori,
Ne facem rost de libere dezastre,
Ne facem răvășiți, multicolori.

Alegem tot ce se ivește-n cale,
Și trendul vremii vrem să îl avem,
Coborători din lumi, deloc regale,
Ne credem regi, regine, deși nu suntem.

Înfumurați pe propria dorință,
E ca și cum o temperăm, să plece,
Și iar uităm de cărți și de ființe,
Ne prosternăm spre suflete pribege.

Venim, deși în urmă, nu privim,
Pe unde se ascund visele vii,
Deținem doar un gând ce... Aferim...
Ne lasă și acesta, sincronizat cu mii.

Și pierdem visurile clare, fără rost,
Îmbolnăviți de un egou, ce-i singur,
Ne așezăm în calea celui ce nu-i prost,
Și-l facem prost, diseminați prin linkuri.

Bolnăvicioasă viață, dar e-a noastră,
Într-un păianjen, uite-o, se transformă -
Privește, omule, ce boală te mai paște,
Și pleacă înspre vise, la starea ta enormă...

CONSIMȚIRE

Tainele urmelor noastre
se impulsionează reciproc
ne ademenesc
în concentrări de raze
de pe când eram și erai
și atingeam câmpul
cu maci înălbiți de
fosforescența
tălpilor moi de pe lună
de pe când eram și erai
în nevăzuta înțeleasă
înțelepciune fatidică
ca doi miei înțețoșați
de lacrimi
și domoliți de vântul ierbi
de pe când eram și erai
în partitura lacrimii de centru
ca două note stinghere și tăcute
în mintea repudiată.
De atunci și de acum
te refugiezi cu ochii

în trupul tantric
al despărțirilor zilei
și nu te aștept decât
știind și consimțindu-te
că fiind sărat cu împresurări de zahăr
te vei copleși pe tine însuși
cu propria inimă
ascunsă în corsetul meu
în dreapta luminii tale fluide.

E TOAMNĂ

E toamnă... de altundeva, un licăr
În frunze tremură, pe note, trist,
Cu strugurii îmbrac ai verii nuferi
Și-n lacul toamnei mă cufund, persist.

În mine, toamna cade, prin duminici,
Prin venele de aburi, ce mă suflă,
Mirarea mea abundă în priveliști,
Și în parfumul verde, luminile triumfă.

Mai las o frunză, pe obraz să-mi pice
Descântecul vernil, ca să mai plâng,
E toamnă de altundeva, iar eu aice,
De dor de voi, pădurilor, mă sting...

POATE AJUNGI ÎNTR-O BUNĂ ZI ÎN SAHARA...

Știi, din toată jecmăneala omenească,
se putrefiază până și oasele,
în prăpastia cerului, se vaietă îngerii,
întrezărind tot ce e pe de-a-ndoaselea,
scârțâitor, claxonează stațiile,
alungând automobilele în Sahara,
vuietul de tăcere e primul pasager
îndrăgostit
și tu mai știi, că pe prundiș
ai fi fost desculț,
dacă te-ai fi împrietenit
cu tine, ți-ai fi batjocorit numele,
scriindu-l pe nicăieri cu mazăgăleala zilei,
iar noaptea te-ai fi binecuvântat,
ca să visezi în furia somnului,
respirația ferice de a te adormi
în oceanul tău și numai al tău
de dăruire...
Știi, și tu poți ști,
că din toată incertitudinea vieții,
la rândul ei, și ea are certitudinea
neființei tale...
Din toată jecmăneala propriu-zisă,
surâzi și taci, și apoi iar taci, și iar surâzi,
ca o făgăduință, e mimica ta necontrolată
de zei, de tine însuși, și de sentimentul
ce te părăsește,
știi, e timpul să alergi după el,
claxonează
poate ajungi într-o bună zi
în Sahara...

Florin T. ROMAN

MIRĂRI

E interesant cum
soarele încape întreg
într-un simplu strop de rouă,
e interesant cum
pe o singură frunză de tei
încap toate versurile lui Eminescu,
e interesant cum
pe o simplă petală de trandafir
atât de fină și de gingașă
încap, fără să stea înghesuie,
toate dorurile, toate visele,
toate juriințele, toate iubirile
împlinite și neîmplinite
din toate vremile
și din toate colțurile Pământului,
e interesant cum
Dumnezeu, neamul meu,
întreaga omenire,
întreaga creație,
pot încăpea
într-o inimă
atât de mică,
de ostenită
și împovărată
ca a mea,
ca a ta...

ECHINOCTIU DE TOAMNĂ

Se prăbușesc clipele peste aceste
năvalnice inimi. Cântă tăcerile
valsuri de piatră oceanică.
Nu trece nimeni pe ulița rece
a nedumeririi, au plecat lumile
spre o destinație zadarnică.

Vântul înfulecă frunze cu ostentație
inexorabilă. Întreg regnul vegetal
suferă de anemie endemică.
Triunghiuri pe cer secără norii
lui septembrie, dorurile întră ușor
într-o instinctulă polemică.

ELEGIE AUTUMNALĂ

Cad frunzele, cad tot mai în pripă,
se-aștern peste tristețea-mi de porțelan,
a mai trecut o clipă,
a mai trecut un an,
însingurarea mă mușcă cu dinți de vânt grăbit,
mi-s obosite visele, scheletul mi-e obosit,
cât mai am până la Tine, Doamne?
Cât a mai rămas?
Câte frunze se vor mai scutura
peste viața mea?

Ludmila CIOBANU
(R. MOLDOVA)

INFINITUM

Cer deasupra. Mult.
Albastru. Nori. Soare.
Între mine și Infinit doar atât.
O umbră mică trece.
E o muscă.
O conduc cu ochii.
E și ea parte din Infinit.

BUCHETUL

Arome. Miresme. Culori.
Sunt diferite, dar le adun pe toate.
Le pun laolaltă și le aduc acasă.
Stau în vazon.
Bucură ochiul.
Oamenii zic că e buchet,
Eu - că e Societate cu petale.
Ca noi: frumoase aparte și împreună.

CA FULGII...

Suntem ca fulgii.
Asemănători, dar nu identici.
Frumoși prin unicitatea sa.
Suntem ca fulgii.
În eternitate trăim o clipă.
Apoi ne topim...
Zburăm spre cer, să ne renaștem în iarna
viitoare.
Suntem ca fulgii.

MUZA

Aud o voce în mine.
Îmi propune idei originale.
Le aștern cuminte pe hârtie.
Cine e autorul? Eu? Tu?
Te aud iarăși.
Stai să-mi iau pixul.
Bine ai revenit, Muză.

Omar KHAYYAM

RUBAIATE

Să-ți faci puțini prieteni, din tine nu ieși;
Căci prea des falsitatea, credința ne-o înfrânge.
Când ți se-ntinde o mână, mai înainte de-a o strânge,
Gândește-te că, poate, te va lovi 'ntr-o zi.

Mai dați-mi vin să mi se-nvârtă capul,
să simt în trup focul arzând așa...
Sătul de minciuni, să curgă vinul!
Repede, sunt bătrân deja!

Toate regatele pentru-o cupă de vin prețios!
Toate cărțile și toată știința oamenilor pentru suavul
parfum al vinului!
Toate imnurile de iubire pentru cântecul vinului care curge!
Toată gloria lui Feridun pentru sclipirile
de pe-această cupă!

Natura cu-ale sale stihii și elemente,
Sofismul și-adevărul - îmi sunt indiferente.
Da-mi vin și-atinge harfa cu modulații moi
Asemeni cu-ale brizei ce trece ca și noi.

Bea vinu-acela, el e un strop de veșnicie!
Golește de substanța plăcerii tinerețea!
Că focul arde vinul dar suferinți mângâie
Ca apa vie-a vieții, de-aceia ia și bea!

Mă dojeniți că veșnic sunt beat.
Ei bine, sunt! Necredincios mă faceți.
Și ce dacă-i așa? Puteți orice să spuneți pe socoteala
mea.
Îmi aparțin. Pricepeți? Și sunt ceea ce sunt!

Mai toarnă-mi vinul roșu ca un obraz de fată.
Curatul sânge scoate-l din gâturi de ulcioare.
Căci, în afara cupei, Khayyam azi nu mai are
Măcar un singur prieten cu inimă curată.

Cât de sărac e-acela ce nu poate să spună:
"Sunt beat mereu de vinul cel tare al iubirii".
Cum poate el să simtă în zori uimirea firii
Și noaptea vraja sfântă a clarului de lună?

În această seară vinul mă-nvață-un sens mai pur:
Cu sânge cast, de roze, paharele ni-s pline,
Iar cupa-i modelată din închegat azur.
Și noaptea-i pleoapa unei lăuntrice lumine...

(Traducere de George Popa)

Rainer Maria RILKE

Ai lumii regi sunt azi bătrâni

Ai lumii regi sunt azi bătrâni
și de urmași deja uitară,
căci fiii vor de prunci să moară,
iar fiice palide scăpară
coroane bólnave din mâini.

În bani, poporul le zdrobește
căci banul lumea stăpânește,
în noi mașini sunt modelate
voinței lor îngenuncheate;
dar de noroc, ei nu au parte.

Metalul însă, vrea să lase
monezi și roțile dințate,
scăpând vietii lui mărunte,
ar vrea, din fabrici și din case
înspre filoanele uitate
să se coboare iar, sub munte
ce-n urma lui se zăvorește.

Cuvintele banale, umilite tare

Cuvintele banale, umilite tare
de-al zilei chin, pe-acelea le iubesc.
Le dăru din serbarea mea culoare
și-atunci surâd și se înveselesc.

Ființa lor, în sine tremurând,
se înnoiește în priviri mereu.
În cântece nu au pătruns nicicând,
dar intră înfiorate-n cântul meu.

Traducere Dan Dănilă

Boltă de noapte cu stele căzătoare

Uriașă bolta de splendoare plină,
hambar înalt, prinos de lumi deschise.
Noi - prea departe de a ei lumină,
aproape iar de-ntoarcerea-n culise.

Și cade-o stea! Dorința ta se-anină
precipitată, în străfulgerare.
Ce-i la izvor și ce-i la revărsare?
Ce ți se iartă ? Cât rămâne vină?

Traducere de Ioana Pârvulescu

Ce tânăr sunt. M-aș dăru cu-nfiorare

Ce tânăr sunt. M-aș dăru cu-nfiorare
oricăru zvon ce calea mi-o aține;
supus, în blânda vântului srânsoare,
precum în parcuri plante suitoare
vrea doru-mi vrejurile să-și aline.

Și-oricărei arme pieptu-mi dezgolesc
atât cât simt că pieptul se lărgește.
Căci este timp de drum să mă gătesc,
când din răcoarea-acestor maluri, ziua
în țări fără de țarmuri mă gonește.

Traducere Maria Banuș

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă

I

Metafora este un transfer de sens pe baza unei imagini inedite, artistice. Dacă folosim etimologia cuvântului în favoarea unui câștig de înțelegere, am putea spune că metafora care în greaca veche înseamnă "drum", este un altfel de drum prin literatură. Analogia metaforă-drum este mult mai complexă decât pare. Să presupunem că literatura ar fi un continent descoperit de niște navigatori. Acești navigatori nu s-ar putea deplasa în continentul abia descoperit în absența metaforei și nici nu ar putea explora nimic pentru că metafora este unica formă de cunoaștere. Când europenii definesc un concept complex precum metafora, Europa fiind un continent fenomenologic, se lovesc de un zid de angoasă. Europenii știu să definească ceva doar din punctul A până în punctul B. Chiar dacă definesc o existență, ei definesc existența din punctul A până în punctul B, adică de când te-ai născut până când ai murit. Când privești definiția existenței tale, normal că ești devastat de angoasă pentru că e absurd ca existența ta să fie o dreaptă și gata. Sunt alte culturi care în locul definiției fenomenologice, preferă termenul de aventură. Eu sunt unul dintre cei care consideră metafora o aventură esențială a cunoașterii.

Teoretic metafora se opune transferurilor de sens bazate pe contiguități logice cum sunt metonimia și sinecdoca. Dacă spun că la intrarea poetului sala de cititori s-a ridicat în picioare realizez un transfer de sens, o figură de stil bazată pe o relație logică de la recipient la ceea ce conține. În loc să fiu mai precis și să menționez că toți cititorii prezenți în sală s-au ridicat în picioare, pur și simplu din considerente de economia limbajului, spun că sala s-a ridicat în picioare la intrarea poetului. Teoretic aceasta este metonimie, în realitate este tot o metaforă. Important de reținut este că metafora se opune logicii obișnuite. Dacă din punct de vedere logic oamenii sunt niște ființe care merg în două picioare, fiind atrași spre pământ de forța gravitațională, din punct de vedere metaforic oamenii pot fi niște ființe care merg cu capul în jos pășind pe cer ca pe o podea răsturnată, fiind răsturnați de greutatea propriilor amintiri care le cad din creier direct în picioare prin trupul gol ca un tub, iar forța gravitațională în loc să-i atragă spre pământ, îi împinge spre stele, spre o planetă foarte îndepărtată de pe care, neatenți, au căzut când erau mici, cum cad puii de păsări din cuib.

Cred că observați foarte ușor cum metafora este ceva care își formează propriul spațiu. Oamenii care merg cu capul în jos, pe cer ca și cum ar păși pe o podea invizibilă, atrași de gravitația unei planete foarte îndepărtate de pe care au căzut din neatenție, trebuie să locuiască undeva, trebuie să populeze un spațiu. Acest spațiu este numit de unii teoreticieni, spațiu diegetic,

pentru că nu este un spațiu obișnuit, ci un spațiu afectat de imaginația unui scriitor. Când spun afectat, folosesc un termen neputincios, pentru că de fapt spațiul diegetic este clădit din imaginație, sau altfel spus, imaginația este substanța spațiului diegetic. Îmi amintesc despre un astfel de spațiu ieșit din comun. L-am întâlnit într-o carte de Garcia Marquez, era un teritoriu în care copacii erau făcuți din memorie și, dacă nu-ți mai aminteai de ei, pur și simplu dispăreau. Strada cu plopul fără soț pe care se plimba Eminescu, e un spațiu diegetic. Imaginați-vă că vă plimbați și voi pe această stradă urbană cu plop. Poate chiar ați văzut și voi trecând poetul melancolic, privind o femeie frumoasă la o fereastră care nu-i dă nicio atenție. Cum treceți pe această stradă și nu vă mai amintiți de un arbore, cum brusc acesta a dispărut. Nu vă mai amintiți de femeia frumoasă, brusc dispăre și ea cu tot cu locuință și cu tot cu vecini. În acest spațiu diegetic numai dispariția poetului e imposibilă. Dacă a dispărut poetul, pur și simplu se produce apocalipsa. Pentru a înțelege diferența dintre un spațiu obișnuit și un spațiu diegetic, să presupunem că luăm orașul în care locuiți, dar exact acest oraș și-l mutăm într-o poezie. Ca să fiți sigur că este orașul vostru, chemați toți oamenii de știință din toate domeniile care să dovedească veridicitatea acestui oraș. Să presupunem că se fotografiază toți locuitorii, toate casele, toate străzile și toți câinii, toate ferestrele și cu toate aceste fotografii orașul este mutat într-o poezie, în momentul în care orașul trece în poezie, el se schimbă semnificativ și chiar dacă regăsim în poezie toate fotografiile ale tuturor locuitorilor, imaginea orașului va fi cu totul alta decât cea a orașului în care trăiți. Toti oamenii de știință vă vor spune că este exact orașul în care trăiți cu aceleași case, aceleași plante, aceleași mașini, cu aceleași probe de aer, numai poetul va da sceptic din cap pentru că nu este același oraș. Orașul în care locuiți este susținut de pământ, orașul din poezie e susținut de metaforă. Să facem un alt efort de imaginație dar în sens invers, nu mai aducem un oraș în poezie pentru că de fiecare dată când aducem ceva în poezie, e ca și cum interiorizăm un lucru, ca și cum băgăm în mintea noastră ceva. Mai bine intrăm pur și simplu cu totul într-un vers, ca și cum ne-am scufunda într-o apă limpede. Pășim pur și simplu dincolo de limitele realului, în literatură. Nici nu știu dacă e bine spus limitele realului, pentru că, pentru mine ca scriitor, piatra din vis și piatra din fața casei sunt în același raport de realitate. Să presupunem că pășim dincolo de limitele unei lumi într-o altă lume literară. Este posibil așa ceva? Am putea noi vieții printre personajele plătuite din imaginație dintr-o carte? Proust mărturiseste că se poate încă din primele pagini ale romanului "În căutarea timpului pierdut".

De multe ori adormind cu o carte în mână, în momentele de reverie, cu spiritul plecat în lumea cărții, simțea cum el însuși devine ceea ce citea ca și cum devenea o substanță dintr-o lume posibilă. El însuși se simțea o biserică, un quatuor, o parte

(continuare în pag. 40)

dintr-o simfonie, sau însăși polemica dintre François Întâiul și Carol Quintul. Spiritul i se preface în substanța lumii citite, în literatură, iar în obscuritatea camerei în care trupul lui cu mâna pe cartea deschisă, cu lumânarea la cap pe care nici nu avusese puterea s-o stingă are totuși un sentiment de existență, ceva asemănător cu freamătul vieții în inima unui animal. În momentul în care se trezește, spiritul se agită în căutarea propriei memorii, pentru că de fapt totul este memorie la Proust. "În căutarea timpului pierdut" este o metaforă pentru căutarea memoriei pierdute. În starea de dinaintea trezirii spiritul caută indicii și reface spațiul plecând de la imaginea lămpii cu petrol nestinse, a cămășilor cu guler de pe scaun. Trupul are de asemenea memoria lui, memoria genunchilor, a membrelor, a umerilor. Pur și simplu trupul pleacă în căutarea propriei memorii începând cu analiza stării de oboseală, a poziției față de pereți. Ca într-un film în care imaginile prind o viteză uluitoare decorul camerei se schimbă vertiginos, trupul analizând sute de paturi în care a dormit, sute de pereți, toate femeile pe care le-a atins, lângă care a dormit, toate senzațiile somnului. Știu o frază din roman pe de rost, pentru că memoria mea a înregistrat-o ca pe o poezie. "Sa mémoire, la mémoire de ses cotes, de ses genoux, de ses épaules lui présentait successivement plusieurs des chambres où il avait dormi, tandis qu' autour de lui les murs invisibles, changeant de place selon la forme de la pièce imaginée." Aș putea să numesc acest poem care de fapt este o frază din roman "O mână din neant". De fapt imaginea chiar apare la un moment dat în roman, memoria este o mână care ne trage spiritul din neant. Fără memorie am rămâne rătăcind în lumile posibile, am rămâne substanța unei lumi citite și am fi dați dispăruți pentru totdeauna.

Aș vrea să-mi amintesc pe scurt câteva orașe lirice de excepție pe care le-am întâlnit în poeziile pe care le-am citit și în care, de ce nu?..., aș fi preferat să locuiesc chiar și cu chirie.

Unul dintre ele este "Orașul cu un singur locuitor" al lui Matei Vișniec în care timpul nu are decât o singură secundă. Ai o singură secundă la dispoziție, o singură secundă pentru iubit, pentru prietenii, familie, muncă și creație. În această secundă poetul face o singură alegere. Se duce în singurul parc din oraș, un parc cu un singur arbore și face o plimbare de un singur pas. Îmi amintesc de asemenea orașul în care plouă de trei ori pe săptămână al lui Ion Minulescu, un oraș umed unde plouă musonic, în care, în mod bizar, ploaia pătrunde ca un ser dătător de viață, o viață stranie, monotonă, în cadența picăturilor de ploaie, astfel încât locuitorii acestui oras par niște păpuși mecanice care merg ținându-se de mână, iar cel mai longeviv cuplu din acest oraș, doi bătrâni merg și ei ca două jucării stricate prin ploaie, ținându-se bineînțeles de mână. Un spațiu diegetic uluitor, straniu, terifiant, poate unul dintre cele mai lirice este orașul din "Eseu despre orbire" al lui Jose Saramago. În acest oraș șoferii stau pe autostradă cu piciorul în ambreiaj și înaintează într-o căldură toridă cu nervii praștie, intrând cu greu în posesia spațiului. Orașul aglomerat le ia din timpul lor, le ia ființa și îi orbește. Brusc un șofer se dă jos din mașină, lăsând luminile pe avarie și-și dă seama c-a orbit. În altă parte a orașului, un medic obosit analizează înainte să plece acasă niște cazuri de orbire care au apărut în metropolă. Orbirea pe care o

presupune el se bazează pe legătura pierdută datorită unui nerv afectat dintre ochi și creier. Orbii în cauză par că văd lumina, ochiul nu are nicio problemă fiziologică, funcționând perfect, dar senzația luminii nu ajunge la creier. Analizând cazurile, medicul își pune problema stupefiat dacă nu e vorba de o epidemie și chiar este vorba de o molimă de orbire. În spațiul diegetic, în lumea lirică, nu poți pătrunde însă dacă nu semnezi cu autorul un pact, o înțelegere. Iau această carte, o deschid și înțeleg c-am să pătrund într-o altă lume, plăsmuită din imaginația unui autor, iar această lume nu este susținută decât de metaforă și dacă pătrund în ea, s-ar putea ca eu însumi să-i devin substanță. Eu însumi mă voi preface în metaforă. La métaphore c'est moi!

Există teorii lingvistice după care toate cuvintele folosite au fost la origini niște metafore, care cu timpul și-au depreciat valoarea poetică, ca niște monezi ale unor populații dispărute care continuă în mod paradoxal să circule. Eu sunt dintre cei care au superstiția că metafora este inima creației în artă și tot ce poate fi cunoscut în estetica operei de artă ține de înțelegerea și interpretarea metaforei. Mai mult consider că toate figurile de stil inventariate de profesorii de limbaj și retorică, nu sunt decât niște metafore ascunse, iar dacă ar trebui să ridic în picioare niște cititori când poetul intră în sală, i-aș ridica pe toți cititorii care au existat vreodată și pe toți cititorii care vor exista de acum în colo, adică modelele și idealurile de cititori.

Metafora a fost analizată prin metode lingvistice, dar lingviștii au ajuns la un moment dat în fața unui zid. Și-au dat seama că nu pot spune nimic cu sens despre sens, cu alte cuvinte nu poți spune nimic despre metaforă dacă nu ești metaforic. Toată performanța lingvistică în teoria metaforei ține de conotație și denotație. Dacă denotația ține de sensul comun al semnelor lingvistice, conotația ține de sensul neobișnuit și de sugestie. Sensul metaforei este marcat conotativ. Dacă această teorie e adevărată, atunci trebuie să recunoaștem că metafora face parte din lumea în care trăim, chiar și în stadiu latent, în stadiu de potență. Imaginați-vă limba ca o structură de sertare uriașe pline de cuvinte, pe care am putea să le numim clase de cuvinte. Mulțimea sertarelor uriașe reprezintă structura gramaticală a limbii chiar dacă adăugăm relațiile dintre aceste clase de cuvinte, chiar dacă nu. Oamenii obișnuiți care știu să scrie și să citească știu să deschidă sertare de cuvinte și să aleagă cuvintele care le trebuie pentru a exprima o idee sau un sentiment. Poeții în fața structurii gramaticale văd niște sertare aparent invizibile și realizează niște relații între cuvinte de-a dreptul spectaculoase. Acest spectacol este metafora, iar cursul meu minor de metaforă poate fi înțeles ca pe un sertar invizibil de metafore, uitat în natură care, probabil, va fi văzut și deschis vreodată de cineva. Pentru mine fără metaforă lumea chiar nu are niciun sens și dacă ar fi să pot alege să mă întorc în această lume, nici nu m-aș mai întoarce dacă

(continuare în pag. 42)

Dumitru ANGHEL

**LA MARGINEA ABSOLUTULUI
AU BORD DE L'ABSOLU
de Victoria FONARI**

Volumul de versuri „*La marginea absolutului – Au bord de l'absolu*”, semnat de poeta Victoria Fonari din Republica Moldova este o ediție bilingvă, româno-franceză, îngrijită de doamnele Lucia Vestre – Ina Bedros (lectori de carte) și Ana Spataru – Victoria Sotnic (traducere); a cincea carte de poezie a scriitoarei de peste Prut, care-i completează portofoliul de creator original, cu mereu alte formule lirice, de la debutul din anul 2000, cu volumul „*Zbor în antiteză*”, Editura „Muzeum”, urmat de „*Sarea pasiunii*”, Editura „Pontos”, 2005, ambele din Chișinău; „*Aleile de corali*”, Editura „Gens Latina”, 2012, Alba-Iulia; „*Umbra fulgului*”, Editura „Dunărea de Jos”, Colecția CARTesențe, 2013, Galați.

21 de poeme... „duble”, în afara oricăror norme de structură tematică, cu un lirism scutit de orice inhibiții prozodice, i-au înlesnit poetei largi volute ale unei imaginații fastuoase, pe un portativ sentimental cu o ritualică gravă și tulburătoare, pe tonalitatea barocă a unui *Coral* preclasic de Bach; și doar niște agasante capricii sufletești au modificat *echilibrul*, lăsând liber drumul spre o sinceră, spontană și mereu altă trăire sufletească.

În consecință, și demersul meu de analiză se va derula pe un diapazon în *La capricioso*, respectând opțiunea graduală, imprevizibilă, a poetei Victoria Fonari sau a „lectorilor de carte”, care i-au gestionat demersul ecurilor sufletești, ca o strategie estetică a unei duplicități încurajatoare?! Și, voi începe cu poezia erotică, marcată tonal ușor agresiv, la limita dintre mirări și certitudine, deși doar semnele nesiguranței și ale rezervelor se fac simțite: „Visezi să mă-ntâlnești... / Ai vrea să te iubesc, / Dar recunoaște: / Te temi să suferi?... / Ce să-ți spun? / Mă chiar distrezi, / Ceri siguranță în iubire! / Nu vrei să ai emoții negative” („Ordine sentimentală”, pag. 26), pentru că sentimentul iubirii nu poate fi tranșat; el există sau nu, ambiguitatea este exclusă, este nevoie de un necesar „pas de deux”, iar *sărutul*, ca o pecete a nevoii de absolut, înlătură orice tendință spre joc și gratuitate: „Săruturile tale mă liniștesc / În semne plouate de clipe tăiate” („Săruturile”, pag. 28).

Există în memoria afectivă a poetei, tot ca o *dragoste de absolut*, un adevărat cult al părinților, pentru MAMA, pe un nucleu emoțional imaginativ venit din copilărie: „Elixirul copilăriei sunt ochii mamei - / Miezul universului, / ... / Printr-o dărniciie infinită / E

Victoria Fonari

La marginea absolutului

Au bord de l'absolu

gata să ofere tot / Pentru binele copilului său!” („Elixirul copilăriei”, pag. 30).

Mai există și altceva, în lirica doamnei Victoria Fonari, la același nivel acut de percepere și de necesară înțelegere: „Sufletul mai uită că-i aparține un corp / Și corpul că are un suflet / Trăiesc separat / În lumini diferite” („Vidul tăcerii”, pag. 38); și, de-aici, o nevoie presantă de a-și explica *existența* pasageră pe Pământ, cu alternative dubitative la nivelul ființării, între miracolul Creației Divine și „spectacolul” fascinant al Teoriei Evoluției darwiniste: „De parcă-aș fi fost făcută fără de lut / Din spuma mării / Și din sânge / Ba nu – fără stihii / nici apă, nici pământ / nici aer și nici vânt / ceva un boț-lumină / și atât” („Anaforeză”, pag. 40).

Ori *dileme* ale unui *prezent* foarte oarecare, cu „probleme” la ordinea zilei: „Pe străzi e întuneric beznă / Noroc de panouri, standuri de publicitate / Alte teme nu-s”, cu accent pe derizoriu, când sunt puse față-n față cu valențe ale unei culturi din vremuri de mult apuse dar păstrând o aură de autentic, valoros, etic, moral și frumos: „Cândva, demult, / poeziile se citeau în glas...” („Și anticii aceia cu legile lor oratorice”, pag. 42). Cu trimitere savantă și convingătoare spre o carte-reper, „În căutarea timpului pierdut”, de Marcel Proust, poeta Victoria Fonari are o filosofie proprie a identității sale: „Mi-am uitat timpul / Dar poate l-am pierdut / Proust m-ar sfătui la sigur să-l caut / De fapt nu e vorba de un timp pierdut” („Pe

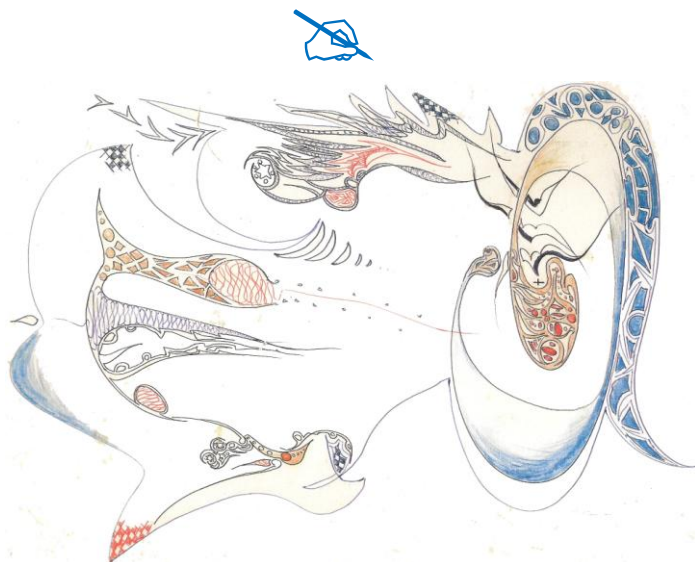
(continuare în pag. 42)

marginea absolutului", pag. 52) și-și gestionează existența în limitele postulatului shakespeare-ian: „*To be or not to be*”, deși nu pare a fi prea convinsă nici de clasicul englez și nici de modernul francez, pe o concluzie de-o banalitate liniștitoare: „Emoția are materia ei / E fără timp spațializat / *Je viens / Tu viens / Ne sărutăm...*” (Op. cit., pag. 54)

În ciuda unor *Intermezzo* ideatice, adiacente temei principale, liric-erotică, poetesa punctează, pe un *Capriciu* de Paganini, și alte câteva *derapaje* existențial-conceptuale, pe care își glisează discursul liric, asumându-și-l, pe o romantică delectare: „Dorința ta / Pătrunde gândurile mele / Indiferența mea / Nu coincide cu intențiile tale / Privirea ta / Se reflectă în ochii mei” („Dorința ta”, pag. 60); ca să-și explice, orgolios și feminin, misterul iubirii totale și nestăvilite: „Voluptatea surâsului meu / este unică / - admirație pentru acest tangou al tău” (Op. cit.).

Ca să se întoarcă la aceeași întrebare fără răspuns, din care doamna Victoria Fonari alege doar cea mai romantică, nevinovată și convenabilă aserțiune: „Rar de tot / dar se întâmplă / să vezi și cealaltă parte a Lunii / ascunsă de ochiul terestru” („Rar de tot”, pag. 64), iar motivația este de-o nevinovăție angelică: „Luna își schimbă fazele / doar pentru îndrăgostiți / Plouă doar pentru sentimentali” (Op. cit.).

Și să se întoarcă, să încheie conciliant, pe clauzele generoase ale unui „armistițiu” al echilibrului uman: „Noi mai trăim / Mai scriem poezii / Suntem incerti / Suntem și siguri / Și ne iubim / Și ne certăm / Și uneori cedăm” („Armonia imposibilului”, pag. 72), ca o filosofie cuminte a vieții, pe clapele împăciuitoare ale „Clavecinului bine temperat” de I.S. Bach, după un zburcium perpetuu, de la Comuna Primitivă la zborul spre alte Galaxii, spre o unică accepțiune a echilibrului și armoniei: „Noi trăim / Și uneori ne scoatem ochii / Dar pe urmă / Printre lacrimi / Ne iubim” (Op. cit.) și cu varianta de final în limba franceză: „On vit / Et parfois on s'arrache les yeux / Mais après, / à travers les larmes, / On s'aime” („L'armonie de l'impossible”, pag. 75).

desen de Elena-Liliana Fluture

metafora nu ar exista. Sunt sigur că metafora există în mediul înconjurător și e folosită de oameni în general și de unii indivizi cu o capacitate crescută de a o recunoaște, pe care societatea i-a numit poeți. Încă din antichitate există părerea unanim împărtășită că poeții se nasc și oratorii se fac. Nascuntur poetae, fiunt oratores. În timp ce poeții se nasc pur și simplu, oratorii se instruiesc continuu în regulile elocinței pentru a convinge și a place publicului. E posibil să fie așa, dar eu nu am văzut niciun poet apărut pe lume cu o capodoperă gata făcută. Asta înseamnă că poeții se nasc, dar până ajung să scrie opera au mult de muncă și mult de suferit pentru că o operă nu se scrie instantaneu, ci îți poți consuma toată viața scriind-o, numai că în tot acest timp, trebuie să-ți faci o familie și să ai grijă de copii tăi. Presupunând că poetul rămâne celibatar, el este nevoit totuși să se înscrie într-o tipologie socială, să aibă o meserie și să-și plătească traiul. Dacă aș fi obligat să folosesc pentru metaforă o teorie lingvistică, aș folosi teoria semnului lingvistic a lui Ferdinand de Saussure alături pe conceptul de opera apertă al lui Umberto Eco. Metafora ar putea fi un semn lingvistic, adică o solidaritate între o expresie, un semnificant și un conținut, un semnificat, dar numai în măsura în care semnificatul, respectiv conținutul se dezvoltă încontinuu ca un gheizer, ca un izvor, ca o niagara de sens.

Metafora poate viețui în limitele unei sintagme sau a unui singur vers dar poate acoperi zeci și sute de pagini. Dacă o alegorie folosește imaginile concrete ale unui spectacol pentru a exprima o entitate abstractă bazată pe imagine artistică, în efortul de a întări liricul dintr-o operă literară, ea tot metaforă rămâne în esență. În acest sens poate nu este deloc greșit când tragedia este numită poezia antichității. Comparația a fost folosită de Victor Hugo în prefața la drama „Cromwell”, o artă poetică a romantismului, dar și un eseu de istorie a poeziei. Dacă tragedia este o poezie a antichității, epopeea o poezie a strămoșilor centrată pe sublim, poezia modernă în viziunea lui Hugo care era un avangardist la timpul său, este poezia romantică orientată pe antiteză, contrarii și grotesc, un sentiment care poate fi la fel de productiv ca sublimul clasic, atingând aceleași intensități și valențe lirice. Cocoșatul de la Notre Dame este un personaj hâd și grotesc cu un suflet sublim, un suflet mai de preț decât nimicnicio nobililor ambalată în vestimentația de curte.

(Partea a II-a, la pagina 71)

L'ancora

Se la tua mano mi guidasse,
non saresti più legato
a quest' ancora
come bimbo mai nato.
Timidi i poeti
e in questo mondo
son pesci braccati
che dall'acqua fissano la lenza..
oh, se la tua mano mi guidasse
lascerei queste mie impronte sulla sabbia
sì da non recarne subito traccia
e mi lascerei portare
dove l'orzo fonde il suo oro
nella parvenza ineffabile
che mescola un nido al suo cielo
e lega l'edera al muro
perché il tuo corpo non ha voce
e quella voce non ha suono
per un cuore che non regge
la forza di un amore senza fine.
Se solo la tua mano mi guidasse
ed io la sentissi..

Luna nuova

Manto che rivesti la pianura,
ricamo d'infinite notti a sognare,
una laguna, spirito di ninfe,
quale arcano mistero disseti..
Non hai parole, solo versi,
strumento di vita,
grano di sabbia fine
che urla al vento la sua presenza.
Sposa dell'incanto, candida,
ora al cielo
ti lasci nuda,
sola a pensare.
La tua purezza
monda il mio sentire
e m'eclisso,
un'alba senz'accenti
che cerca il suo cammino.

Espansione (la porta di Varanasi)

Quiete sulle rive del sacro fiume,
una ferita invoca
l'alba
tra le nebbie della coscienza;
è così filmica
la prima ora dell'infanzia,
eterea zattera,
velata conoscenza,
un poeta mancato

(continua a pag. 44)

Ancora

De m-ar călăuzi mâna ta,
n-aș mai fi legat
de ancora asta
ca un copil nenăscut.
Timizi poezii
și în lumea asta
sunt pești hăituiți
ce din apă fixează undița..
o, de m-ar călăuzi mâna ta
mi-aș lăsa amprente pe nisip
ca să nu prezint imediat urme
și m-aș lăsa să mă duc
unde orzul topește aurul lui
într-o aparență inefabilă
care amestecă un cuib la cerul lui
și leagă iedera de zid
fiindcă trupul tău n-are glas
și glasul ăla n-are sunet
pentru o inimă ce nu poate rezista
la forța unei iubiri fără sfârșit.
O, de m-ar călăuzi mâna ta
și eu aș simți-o..

Lună nouă

Mantie ce îmbraci câmpia,
broderie a infinitelor nopți unde am visat,
o lagună, duhul nimfelor,
la ce mister tainic îi potolești setea..
N-ai cuvinte, numai versuri,
instrument de viață,
fir mărunt de nisip
care urlă către vânt prezența lui.
Mireasă a încântării, candidă,
acum pe cer
te lași goală,
singură cu gândurile tale.
Puritatea ta
curăță simțurile mele
și mă eclipsesz,
un răsărit fără accente
care caută drumul lui.

Expansiune (poarta Varanasiului)

Liniște pe malurile sfântului fluviu,
o rană invocă
zorii
printre negurile conștiinței;
atât de filmică este
prima oră a copilăriei,
plută eterică,
cunoaștere voalată,
un poet ratat

(continuare în pag. 44)

direbbe "un nuovo sforzo",
mai verrà premiato.
L'incenso brucia,
polvere di sandalo,
l'acqua è un mantra
che affoga l'ego
e lo spegne
come carogna su pira di legno-
ci lega un amore inatteso,
liberi d'esser malinconici
senza giudizio alcuno,
liberi da materia,
non più il bene e non il male
ove qui sa di rame
persino un sacro fiume.

La pieve

Pallide e sfumate primavere,
un nido di cicogna
ai bordi della pieve..
E' l'immoto seguitare,
distanze..tempi,
oh, che cavalcare!
Maglie di vinti
su spalle da vincitori,
quota di sapere
che ancor lontano
non ci spinge..
Sei ciò che sei
e non ho freni, no,
non so di rimedi ulteriori
al tuo volere
ma per un istante
da quest'abito malconcio
possa io sentire
la pvida brezza
d'un luglio macchiato
sui lidi salmastri
del vecchio Ticino.

Luca Lipolla

ar zice "un nou efort",
niciodată nu va fi premiat.
Tămâia arde,
pulbere de santal,
apa e o mantra
care îneacă egoul
și-l stinge
ca hoit pe un rug de lemne-
ne leagă o iubire neașteptată,
liberi de a fi melancolici
fără nici o judecată,
liberi din materie,
nu mai binele nici răul
când aici miroase a aramă
chiar și un fluviu sfânt.

Pieva

Palide și nuanțate primăveri,
un cuib de barză
pe marginea pievei..
E nemișcata desfășurare,
distanțe...timpuri,
o, ce cavalcadă!
Tricouri ale învinșilor
pe umerii învingătorilor,
cotă a științei
ce încă departe
nu ne împinge..
Ești ceea ce ești
și n-am frâne, nu,
nu știu despre remedii ulterioare
la voința ta
dar pentru un moment
de pe haina aceasta zdrențuită
să pot eu simți
briza sfioasă
a unui iulie pătat
pe malurile salmastre
ale vechiului Ticino.

Luca Lipolla

Constantin OANĂ

FENOMENUL LITERAR ȘI LUMILE NOASTRE

Dacă e să fac o privire de ansamblu asupra fenomenului literar, care să se constituie și într-o mărturie de credință proprie, voi spune așa: toate marile istorii ale culturii consemnează capodoperele literaturii și pe autorii lor nu cronologic, ci în ordine alfabetică, confirmând prin aceasta faptul că opera de artă ține de rațiuni spirituale, se nutrește din visul de nemurire al omului. Așa și începe de fapt literatura, cu căutarea nemuririi de către eroul Epopeii lui Ghilgameș, continuând cu lupta pe care o duce omul cu forțele ostile lui ce vor să-i zădărnicească acest vis de nemurire. Spre deosebire de știință (și chiar de filozofie) domeniul de investigare al literaturii este cu mult mai vast, argumentele ei (trăirile noastre) fiind luate atât din lumea spațio-temporală cât și din cea spiritual-eternă. Așa se și explică popularitatea ei mai mare față de aceea a științei bunăoară.

Pornind de la realitate vom descoperi poezia. Poezie este pretutindeni, atât directă cât și deductibilă. E suficient doar să întinzi mâna și vei da de ea. Faptul că orice lucru are pe lângă aparență și înțeles simbolic asta este poezie, este duh. Că tot ce vedem în jurul nostru se regăsește, la alt nivel, și în noi. Pe acest principiu sunt construite parabolele și toată învățătura lui Iisus. Iar dacă mai punem la socoteală și evidenta frumusețe a naturii, aproape că nu mai trebuie spus nimic despre poezie, ci doar că trăind-o ea devine viață, o viață obligat morală. (Mulți poeți se plâng că nu sunt citiți. Nu-i nimic, să recurgă la poezia nescrisă, viața noastră este și ea o carte și cine ne vede trăind frumos a citit o carte de mare folos). S-a vorbit și despre simbolistica apei și a pâinii. Amândouă transfigurate conduc la sacralitate, la Cuvântul lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură: "Eu sunt apa cea vie." (Ioan, capitolul 4) și "Eu sunt pâinea vieții." (Ioan, capitolul 6). Aceasta este o lecție divină despre primatul spiritului, în virtutea căruia poezii pot să transfigureze realitatea. Numai atât de-ar fi și e suficient să concluzionăm că lumea este zidită pe poezie, iar cine are această percepție este poet.

În literatura română, ca și în cea universală există atari abordări, mai ales la reprezentanții de vârf. La Eminescu întâlnim versul "Noi nu avem nici timp, nici loc" (Luceafărul). Și dacă el a zis așa, mă-nțreb de ce-l tot tragem îndărăt, în timp (printr-o istoricizare excesivă) și nu urcăm noi la el? Esența operei sale stă în duhul ei. Citit în această cheie el mereu ne poate spune câte ceva nou. Dacă nu, mereu se vor ridica voci care să-l conteste. Iată cum timpul (temă socotită infailibilă) este luat treptat în stăpânire de eternitate. "Iar timpul crește-n urma mea, mă-ntunec." (Trecut-au anii); "Anii tăi se par ca clipe,"

clipe dulci se par ca veacuri" (O, rămâi...) și "Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie." (Scrisoarea I). De asemenea cele văzute trimit, cum spuneam, la cele nevăzute (În Mai am un singur dor...). Moartea de aici, ca și cea din ODĂ ÎN METRU ANTIC, este aceea a bobului de grâu care aruncat în brazdă nu poate aduce însușită roadă până nu moare mai întâi. Marea, tot de aici, este "lumea cea comună", iar marginea mării este țărmul ei din cer, ieșirea din "cercul strâmt", punctul terminus al evoluției noastre spirituale.

Funcția poetului (la fel ca a profetului), aceea de a întoarce lumea în cuvânt, acolo de unde ea a purces, este cu măreție exprimată în povestea Luceafărului. Eminescu este un fel de oglindă magică în care, dacă privim, ne vedem sufletul.

Apoi să ne gândim la celălalt titan, Nichita Stănescu. Iată cum a revoluționat acesta poezia, trecând de la cea prozodică la cea de inspirație metaforică, până ajunge la "necuvinte" ("cuvinte situate deasupra metaforei", zice el) – concept propriu și susținut (de către el) prin trei exemple de versuri de la poezii de dinaintea lui: "Nu credeam să-nvăț a muri vreodată" (Eminescu), "Eu cred că veșnicia s-a născut la sat" (Blaga) și "E timpul, nervii mă dor" (Bacovia). Iar din opera lui e suficient să amintesc de versul daimonian "Schimbă-te în cuvinte repede cât mai e timp!".

Întotdeauna eu am scris cu gândul de a simplifica lucrurile, de a le despovăra de materialitate. Adevărurile nu sunt multe, multă este căutarea lor. Dacă am ști unde sălășluiește adevărul am pune capăt chinului nostru... Și la urma urmei ce ochi ne trebuie pentru a vedea că iarba-i verde?

Acum vreau să scriu cartea VEACUL VEACULUI (CRUCIADA COPIILOR) – o carte a salvării mele din veacul acesta nefericit, prin întoarcerea în Cuvânt. Copilul din mine o cere. Salvat în alt veac voi fi atunci când voi ajunge la înțelegerea că și răul lucrează înspre binele celor ce iubesc adevărul.

TELEVIZIUNEA LITERARĂ

www.televiziunealiterara.ro

tvbucuresti@yahoo.com
0722.410.597
0740.370.665

Constantin BEJENARU-BECO

Tănase Carașca- PARODII ALTERNATIVE

Poetul Tănase Carașca îmi place mult pentru că este un parodist din tagma, ca să zic așa, lui Topârceanu și Ranetti.

Prin cartea sa „**Parodii Alternative**” (Editura Harvia, Tulcea), se manifestă ca un acrobat al spiritului ironic care merge pe *puntea Ludicului* și cade mereu, când într-o parte, când în alta, plin de haz și de dramatism totodată.

Poeme pline de umor și extrem de actuale precum: „Furăciuni”, „Psihoefect”, „Negociere”, „Americănească”, „Emancipare”, și „Românisme” atestă cu asupra de măsură faptul că deseori rafinamentul ludic al autorului stinge paroxismul. Prin „**Parodii Alternative**”, Tănase Carașca demonstrează că în cazul său este vorba de talent și virtuozitate. Și aș spune eu, de seriozitate, pentru că și ludicul cere seriozitate. Rezistența acestei cărți vii de parodii mai mult sau mai puțin alternative, ține de cantitatea de suflu vital pe care i-o transmite autorul, respectiv Tănase Carașca, poet cu o voce distinctă de profundă originalitate în arealul cultural-spiritual nord dobrogean și nu numai.

În superbissimul poem „Continuitate” autorul se definește pe sine, cu o ștrengărie funciară care se vâdește în juxtapunerea imaginilor doar tangente la un dramatism asumat: „*Priviți, eu încă-s fotogenic/ Chiar dacă nu mai sunt frumos/ Și pe ascuns surâd ironic/ Când mă mai dau măreț, stufoș*”. Poetul are nu o dată un aer contaminat de voioșie, de militar în termen bine dispus ce-și fredonează și exhibă disponibilitatea: „*Toderaș sentoarse-ndată/ -Te-o trăsniț, sau răzi de mine?/ Când văzu că soacra-i moartă/ Spuse:- No, acu e bine!(Bine-i, No!).*” În hieraticul poem „Obsesie”, marcat de un rictus de gravitate ce înlocuiește surâsul, apare o perspectivă coșmarească a unui final de epocă, în imaginar și cadente dantești. Prin aceste versuri, „monahale”, Poetul face o încercare de solemnizare a tehnicii sale mergând până la resuscitarea sacerdotă-patetică a discursului liric: „*Îl măcina un gând pe cetățeanul Denis, / Un om plin de credință corect, cinstit, curat: / De-ajungi în Raiul Veșnic, se joacă oare tenis? / Și ca să afle, merse săntrebe la prelat...*”; „*-Eu știu acum răspunsul, chiar dacă l-am aflat / Cu greutate multă, ți-l spun domnule Denis. / Însă legat de asta, am două vești de dat: / Prima ar fi cea bună, că-n Rai, se joacă tenis. / Însă a doua veste,*

amice tenisman, / Ți-o spun, nu e prea bună, dar asta e ți-o jur. / Măine începe-n Rai turneul din ăst an/ Iar dumneata participi și chiar din primul tur!”.

Anvelopa feerică a unor poeme ca: „Judecată”, „Inventivitate”, „Milostivenie”, „Revelație”, „Secretomanie”, „Autopomană”, „Filozofică”, „Publicitate”, și „Test” face plauzibilă ipoteza unei transfigurări deliberate a realității sumbre de care autorul este cu prisosință conștient.

În alte poeme precum: „Dragoste cu modificări”, „Cine spală vasele”, „Zoonumăr”, „Conjugală”, „Secura și nevasta”, „Măgarii”, „Primarul”, „Repetabila încălțare”, „Porcul și măgarul” și „În caleașcă”, fantezia dizlocă subiectele, umplându-le cu delicatețuri ingenioase, cu suavități bine puse la punct prin procedee ale insolității. Lor li se alătură și nu o dată li se substituie dispoziții disociative ce se lasă cu constatări incisive.

Avem a face cu o satiră ce aderă la specificul poeziei lui Tănase Carașca deoarece vizează existențialul habitual al acestuia: „*De răsfoiți prin parodii/ Va dau un sfat de perspectivă:/ Să fiți dispuși întreaga zi,/ Citiți câte-o alternativă.*”

Așadar salutăm cu bucurie apariția „**Parodiilor Alternative**” în arena editorială tulceană și națională, convinși, ca și autorul acestora „*că-n viață rămâne doar ce lasă OMUL*”.

Emilia MULLER

AVENTURI DE EXCURSIONIST – „CONSTANȚA”

(fragment)

A doua zi dimineață, Cosmin se prezintă la ora stabilită. Trase de ușa restaurantului, dar aceasta era închisă. Se uită pe geam și văzu câteva siluete. Bătu ușor în geam. O ușă se deschise și o domnișoară roșcată, scoase capul, având un aer ușor deranjat.

-La 9 deschidem. Nu vedeți că avem programul afișat?!

-Păi, eu sunt Cosmin, colegul nou.

-Aaaa, de ce n-ai zis așa?! Și expresia i se schimbă repede, arborând un zâmbet larg. Eu sunt Cami. Hai, intră. Lume, ne-a venit carne nouă! El e Cosmin. Hai, îndrăznește, nu mâncăm! El e Sorin, bucătarul. Ea e Geta, ajutoarea de bucătar. Ralu, Mirela, Radu și Cristina sunt ospătari. Eu sunt ajutor de ospătar, ceea ce vei fi și tu de astăzi. Deschide larg urechile și bagă la cap, iar nimeni nu va avea nimic cu tine.

Cosmin se uita la mica făptură, ce părea că fugise de pe băncile generalei, turuind de zor. Toți ceilalți o priveau amuzați și, din când în când, se uitau și la Cosmin.

-Azi vei sta mai mult pe lângă mine, să te învăț meserie, zise Radu, care părea să fi fugit de pe aceleași bănci odată cu micuța Cami. Numai ochii mari și verzi îi trădau o anumită severitate. Să știi că scrie pe contractul tău de muncă faptul că prestezi opt ore de muncă, însă ele sunt, de fapt, mai multe. Venim cu o oră și jumătate înainte de program, să facem curățenie și să aranjăm sala, și stăm până la doisprezece, sau mai bine zis, până la plecarea ultimului client. O să-ți fie greu la început, dar apoi te obișnuiești. Ai mai lucrat?

-Nu, niciodată, zise Cosmin.

-Oo, un boboc! Hai să te învăț lucrul cel mai important. Bănuiești care e? Și ceilalți îl priviră amuzați pe Radu.

-Nu, răspunse Cosmin.

-Cafeaua de dimineață, înainte de începerea programului. Vezi mașinăria aia. Acolo își face Cristina veacul. Ea e și un pic barmanișă. Te va învăța ea s-o folosești. Dar acum fac eu cinste. Ce fel de cafea bei?

-Cu lapte și zahăr, răspunse Cosmin.

-Vine, băiatu'.

-De unde ești? îl întrebă Sorin.

-Din Târgoviște.

-Măicuță, te-aș întreba, unde e Târgoviștea, îngână Sorin. Ceilalți râseră.

-Avem un cântăreț printre noi, zise râzând Cristina, și ne mândrim cu el. Tu cânti?

-Am o voce de balama neunsă, zâmbi Cosmin.

-Fii fără grijă, noi, aici, avem mult ulei, râse Mirela.

Cosmin se destinse. Fusese foarte încordat,

gândindu-se că nu-l vor plăcea. Auzise el de la Viorel că erau de treabă colegii, însă nu poți ști niciodată. Radu îi explică cu răbdare cum se făcea un *mezanplas* (cică venea din franceză), cum se lua o comandă, cum se turna vinul și cum se purtau farfuriile. Ba chiar îl învăța să ducă vreo trei farfurii deodată cu aceeași mână. Și tocmai când se bucura că a învățat, Radu i-a arătat că el putea duce cinci.

-Ceva spre care să tinzi, Cosmine, râse Radu.

-Da, asta zic și eu că-i un țel, zâmbi Cosmin.

-Mi-a zis Viorel că ai nevoie de bani.

-Da. M-a furat una ieri în autobuz și e urgent să returnez suma furată. De abia atunci Cosmin realiză că nu o anunțase pe maică-sa. Avea să o sune de îndată ce se elibera nițel. O să-i explice. Și până la urmă, va fi mândră de el. Uite, e responsabil și lucrează. Nu-și doreau ei asta?!

-Nașpa. Nu e prima dată când aud despre furturi în autobuz.

-Mda, eu nu înțeleg oamenii ăștia care fură.

-Ei, zise Radu, sunt unii care chiar au motive, deși nu le țin partea. Însă alții...

-Să muncească, nu să fure, zise Cosmin, iar tonul lui se înăspri ușor.

-Munca nu e deloc ușoară. Uită-te la noi, ospătarii, muncim greu și mulți ne iau de sclavi, dar ai să înveți să-i ignori. Atâta îi duce capul! Deh, economia asta de piață nu mai e ce era odată. Acum trebuie să muncim mai mult că să ne putem permite ce ne permiteam odată, oftă Radu.

-Cică e, de fapt, invers, zise Cosmin.

-Ei, na! Cine zice asta?

-Bertrand Russell.

-N-am auzit de ăsta. Cine e?

-A fost un mare filosof, printre altele, răspunse Cosmin.

-Aoleu! Să n-aud de filosofi. ăștia vorbesc în dodii, fără vreo experiență de viață.

-Nu, ăsta chiar a știut ce zice, răspunse hotărât Cosmin. Russell susținea că tehnicile moderne pot fi folosite pentru a diminua corespunzător numărul de ore lucrate, de exemplu de la opt la patru ore.

-Aha, și Radu deveni interesat. Păi și cum așa?

-El zicea că dacă s-ar încerca reducerea orelor de muncă, ar rămâne suficiente resurse pentru toată lumea, iar în plus, n-ar mai exista șomaj pentru că cei care lucrează prea multe ore, ar da din surplusul lor celor fără muncă. Și deci ar fi un echilibru pentru toți. Iar oamenii ar avea timp să petreacă alături de familia lor, să-și dezvolte aptitudini pe care și le bănuiesc, să învețe lucruri noi etc.

-Mda, nu sună prost ideea ta.

-Nu e a mea, zâmbi Cosmin. E-a lui Russell.

-Așa, a lui Russell ăsta. Păi, și de ce nu se fac presiuni să se facă schimbările ăstea?

-Păi, tocmai că se fac presiuni să nu se facă.

(continuare în pag. 48)

-Crezi?! Și cine le face?

-Russell susținea că cei cu averi erau de părere că dacă ar proceda așa, săracii n-ar ști cum să-și administreze timpul liber.

-Da, bogații ne cred pe toți idioți. Când burta ți-e plină și gâfâi de prea binele pe care ți-l asiguri cu prostimea care lucrează pentru tine, cum să vrei să-i lași pe proști liberi?!

-Cam asta zicea și Russell, rânji Cosmin.

-Aristotele, zise Radu după o pauză, tu ești periculos.

-De ce zici asta, Radu?

-Păi, ai venit printre noi de câteva ore și deja mă faci să mă gândesc la revoluție.

-Ce revoluție?! Oamenii trebuie să știe ce opțiuni au, zise ușor revoltat Cosmin.

-De acord cu tine, Cosmine. Dar vezi tu, noi discutăm acum despre ideea asta frumoasă de libertate, de a avea timp și pentru altceva decât muncă, și apoi rămânem aici ore în șir, cărând farfurii dintr-o parte în alta, iar bietele noastre picioare vor fi frânte la final de zi. Spune-mi mie, cum o să te ajute gândul libertății, când simți că ziua de lucru nu se mai sfârșește?! Vei fi precum condamnații la moarte.

-Cum adică?

-Păi, știi care e lucrul cel mai îngrozitor care i se poate întâmpla unui condamnat la moarte, nu?

-Ă, execuția, răspunse Cosmin.

-Nu. Să-i dai speranțe că nu va fi executat.

Cosmin tăcu.

-Hai, lasă, Aristotele, că ne descurcăm noi, îl bătu Radu pe umăr. Mă duc să iau comanda de la masa doi și apoi te trimit pe tine să faci *mezanplas-ul*, să vedem cum te descurci la ospătărie, că la filosofie suntem buni cu toți, și-l bătu ușor cu mâna pe umăr.

După câteva minute, Radu se întoarse cu comanda. Cele două doamne de la masa doi comandaseră ciorbă și felul doi. Cosmin luă tava cu sosuri, tacâmuri pâine și oliviera și se îndreptă către masă.

-Ți-am zis eu că am făcut bine să venim în iunie la mare! Nu e căldura aia insuportabilă și nici aglomerație ca la nebuni.

-Da, ai avut dreptate. Și să știi că am făcut bine să nu-i spunem Ceciliei că mergem la mare. Ar fi venit iar cu prietenii ăia ai ei cu bani, să ne scoată ochii că suntem sărăntoace.

Cosmin puse oliviera în mijlocul mesei. Salută din cap cele două femei, nedorind să le întrerupă. Doar una din ele îl privi, și asta cu repeziciune, de parcă ar fi fost un afiș publicitar trecând de la dreapta la stânga. Cosmin se simți depersonalizat. Obişnuia s-o ajute pe maică-sa atunci când le veneau musafiri. De când spărsese vasul de ciorbă preferat al maică-si, ea nu-i mai încredința nimic valoros. Îl trimitea cu pahare de apă, tacâmuri, șervețele, castronașe mici cu sosuri, scobitori sau ștergare pentru musafiri.. Iar de fiecare dată cineva îi spunea mulțumesc, fără nicio explicație. E drept, era de datoria lui să pună *mezanplas-ul*, dar nu i-ar fi stricat un mulțumesc din partea celor două femei. Avea dreptate Radu să creadă că unii tratau ospătarii ca pe niște servitori.

Aranjă tacăturile începând cu doamna care nu se uitase la el, o doamnă cu părul blond oxigenat și tapat.

Îi puse șervețelul în partea dreaptă, apoi așeză lingura, furculița și apoi cuțitul. Tava se simțea deja mai ușoară. Zâmbi în trecerea prin spatele doamnei, când reuși să admire prin coafura tapată tacăturile aranjate de el. Ajunse în dreptul femeii care-l privise. Era șatenă, mărunțică și purta o bluză vaporosă cu mâneci largi. Nu-i plăceau astfel de bluze. Le găsea bătrânești, cum ar fi spus maică-sa. Așeză șervețelul alb în partea dreaptă a doamnei. Cu mâna dreaptă, ridică de pe tavă lingura, furculița și cuțitul. Aranjă mai întâi lingura, apoi furculița, dar când să pună și cuțitul, acesta îi alunecă din mână căzând cu o ușoară bufnitură în geanta deschisă a uneia dintre doamne, aflată pe scaunul de lângă. Pentru o fracțiune de secundă, Cosmin rămase nemișcat. Așteptă o reacție din partea unei dintre ele sau chiar din partea amândurora, însă erau atât de implicate în conversație, încât nu auziseră nimic. Îi era rușine să le întrerupă, gândindu-se că o vor lua drept ofensă. Dar cel mai mult, se rușina să admită că a scăpat cuțitul într-una din genți. Acționase atât de repede, încât realiză ce făcuse când deja ajunsesse în bucătărie cu tava goală. Băgase mâna repede în geantă și apucase de vârful cuțitului. Odată scos, îl așeză pe șervețel și dispăru.

Când a intrat în bucătărie, respirând sacadat, era sigur că avea să audă strigăte în spatele lui. Dar era liniște. Atât de liniște cât poate să fie într-un restaurant la ora unsprezece dimineața. Aceeși liniște care făcea să-i curgă broboane de sudoare pe spate și pe frunte.

-Ești bine, Cosmin? Îl întrebă Sorin, văzându-l așa de palid.

-Ă? Da, da, sunt bine, bâigui Cosmin.

-E foarte bine! Intră Radu în bucătărie. Cosmin, mă ajută, te rog, să aduc ceva din spate.

-Sigur, zise Cosmin.

Trecură prin bucătărie și ajunseră în fața ușii camerei de depozitare. Radu vorbi șoptit.

-Tu nu ești sănătos, Cosmin! Puteau să te prindă cu mâna în geantă și ce ai fi zis?! Că recupe-rai cuțitul? Puteau să zică apoi că le lipsesc milioane, chiar de nu le-ar fi avut niciodată în geantă, și cum ai fi dovedit că nu le-ai luat?

-Deci m-ai văzut! Zise Cosmin, lăsând privirea în jos.

-Da, și din fericire pentru tine, se pare că doar eu. Niciodată, niciodată nu te atingi de lucrurile clientului. Poate să ardă. Înțelegi?

-Da, răspunse spășit Cosmin.

-Altfel, o să te usture rău.

-Mulțumesc Radu!

-N-ai pentru ce. Viața e grea, Aristotele. Nu căuta s-o faci și mai grea.

...

-Că tot ziceai tu de hoți. Ei bine, mai devreme ai vrut și tu să verifici cum e, băgând mâna în geanta unei femei. A căuta sau a nu căuta cuțitul? Acesta-i întrebarea! Zise Radu, depărtându-se, iar râsul lui răsună secunde bune în urechile lui Cosmin.

Ignatie GRECU

POEZIA

Un înger a trecut vâslind pe sus
Precum o rază, fluture în geam,
Lăsând în ochi un licăr de mărgear
Și-n inimi o dulceață de nespun.

DE TOT AURIE

O frunză cu zimți
taie în două
nalt cerul. Presimți
un glas: Pace vouă!

Lin, pasul o calcă,
aproape o sfarmă.
Minuscula algă
nu poate s-adoarmă.

Nimeni nu-ntreabă:
- Ce poate să fie?
De tot aurie
apune în iarbă.

Visează de-acuma,
uitată un timp,
până ce bruma
îi pune un nimb.

CA FRUNZA

Geamuri aburite de lacrimi de ploi.
Vântul – o pasăre căzută între foi

Întinde aripile lungi de fior.
Înălțimile te cheamă. Fă-te ușor !

Ca frunza ce moare gata de zbor !

CULEGĂTORI DE RÂND

Cu palme bătucite de corvoadă
Au cules azurul din livadă
Și-n coșuri înalte, de nuiiele,
L-au așezat cu grijă, anume,
Ca să strălucească-n lume
Peste bucurii și peste dureri,

Luceferi binefăcători și stele.
Azurul atâtor dimineți și seri !...

SE-NTOARCE TOAMNA

Scârțâie alene carul vechi cu boi.
Lângă râu o salcie suspină.
Se-ntoarce toamna iar la noi.
Pune-n pajiști corturi de rugină.

Greierii în iarbă toacă-a priveghere.
De atâta vreme zimții nu s-au ros !
Strălucesc pe ramuri prăzi aurifere
Cu-nveliș subțire și cu miez gustos.

Berzele-au plecat demult, demult. Cu ele
Tânguioase șiruri de cocori.
Noaptea cerul împodobit cu stele
Arde ca un policandru până-n zori.

Latră un câine depărtat. Mă latră
Tot pe mine cel plecat demult din sat.
Vântul lin zvonește și pe-o piatră
Frunze, una după alta, au sunat.

Toate s-au schimbat cu vremea.
Dar, privește:
Numai luna a rămas la fel.
Răsărind, cu aur poleiește
Dealul, o cetate, norul, un crenel.

Buciumă a jale nesfârșită-o goarnă.
Inima rănită-n om tresare.
Dorm pădurile adânci în iarnă
Fără cântec, fără șopot de izvoare.

Nu se-aud tălăngile cum sună ?
Fluierul cum picură în crâng ?
Mă opresc pe dealuri rezemat de lună,
Potopit de visuri, mă întorc și plâng !

FII IESLE-N BETLEEM

Fii iesle-n Betleem, săracă,
În care Maica Domnului, iată, vine
Să-și culce Pruncul abia născut.

Fii simplul, cald, firescul așternut
Pentru mânușile Lui divine.

Fii răsuflarea vitelor de pază.
Privirea lor oarecum mirată,
Dar blândă, cum se cuvine lor.

Căci știe Domnul inima curată.
Venind, Își face-n ea sălaș nemuritor !

Floarea CALENIC

NEVOIA DE POEZIE

Într-un secol în care mulți oameni s-au îndepărtat de poezie, în Tulcea se scrie, se publică. Frecvent au loc lansări de noi cărți, proză sau poezie, evocări istorice sau memorialistice.

În peisajul literar dobrogean, scriitoarea Elena Netcu este o prezență de mare valoare, pregătirea sa filologică, experiența de vârstă oferindu-i un atu.

Acest volum de poezii, "Vânzător de amintiri", adună creații lirice selectate de autoare din celelalte apariții, criteriul emoțional fiind evident. Noi, cititorii, asimilăm cu mare bucurie poeziile alese, înțelegând că pentru poetă creația lirică a devenit un mod de existență.

Omul trebuie să-și găsească un refugiu unde să poată fi el însuși. Unde oare e posibil acest lucru dacă nu în poezie? Simțim sfiala poetei în a-și exhiba trăirile, dar și bucuria că are harul de a o face într-un mod atât de elevat.

Aflată în această etapă a vieții când omul devine "vânzător de amintiri", poeta Elena Netcu pune în poezie tot ce înseamnă viață, toată bogăția sufletească pe care i-o întreține universul în care trăiește la Isaccea.

De la o primă lectură vom observa o exprimare directă a frământărilor sufletești personale, poeta permițându-ne cu generozitate să intrăm în universul infailibil al poeziei sale. Găsim aici iubire pentru oameni, iubire pentru un partener dintr-o etapă a vieții, iubire pentru natură, iubire pentru existența omului în această lume vegheată de Dumnezeu.

Parcurgând titlurile, vom regăsi frământarea creației pentru cuvânt, cuvântul generator de sensuri, de iubire a tot ce înseamnă viață.

Volumul din 2011 are ca titlu "Cavalerul cuvintelor", acum vom găsi titluri semnificative: **Galopând în jurul cuvintelor, Ne încercăm în cuvinte, Râvna cuvintelor, Cuvinte – boabe de piper, Cuvintele ca aripile, Cuvintele tale.** Așadar, la început a fost cuvântul.

Iubirea, în formele ei diverse, este o temă preferată a poetei. Generoasă, își trimite sufletul ambasador spre omul iubit: *Așterne-mă/ în căușul timpului/ să aprind în fiecare zi/ câte o secundă pentru tine,/ să-i fie cald inimii tale (În căușul timpului).*

Prin iubire își dorește intrarea în eternitate. De altfel, timpul, mai ales dimensiunea lui trăită cu oarecare teamă generatoare de tristețe, reprezintă un laitmotiv al creațiilor din acest volum. Prezența unor cuvinte precum: *clepsidră, ceas, clipe, secunde*, demonstrează trimiterea permanentă spre tema timpului.

O regândire a trecutului, o revizuire a unor evenimente care i-au marcat existența reprezintă o frământare lirică care ne emoționează.

Poeta își dezvăluie fragilitatea în fața vieții, a timpului, a destinului, în fața iubirii. Dorește să fie ocrotită: *Ascunde-mă, pădure,/ Când scapără cuvântul/ Și frunza ta mă-ndure/ Când îmi umbrește gândul (Ascunde-mă pădure).*

Impresionantă în acest volum este sugestia permanentă a celor două vârste: cea reală, a ființei fizice, și

cea sufletească. De o parte este omul supus timpului, așteptând sentința "în procedură de urgență", ființa împovărată de tristețe așa cum apare în "Vânzând tristețe la pahar" sau în "Tristă tăcere". Pe de altă parte, este sufletul încă tânăr, tânjind "să mai muște din vreme"; "Mușcăm cuminți din vreme/ Ne bucurăm... mai cade câte o frunză/ Câte un an / Mușcăm în fiecare zi/ Din vreme... (Mușcăm din vreme).

Timpul se scurge însă, oricât încearcă poeta să-l parcurgă, să-l facă să nu mai alunece. Timpul "o crește în neîntoarcere la puritatea ierbii" Sufletul poetei este însetat de cunoașterea esenței vieții, e însetat de *Necuprins: "Mi-a mai rămas ceva din vis/ Să-mi scânteie pe vatră plânsul/ Mi-a mai rămas ceva din mit/ Să-ncerc vâslind iar Necuprinsul" (Vâslind Necuprinsul).*

Omul e trecător prin lume (emoționantă poezie dedicată pictorului Gasser Gunter Forst), omul rătăcește printre clipe asemenea lui Don Quijote, omul trăiește printre anotimpuri, descinde din ploile toamnei, ei îi cresc brațe, se contopește cu pădurea cu arborii care "au ochi", își îndreaptă privirea spre cer, devine pasăre. Uneori ne trimite spre mitologie, amintindu-ne de Prometeu, de calul năzdrăvan din poveste sau de singuraticul Albatros.

Crearea imploră să-i fie dată odihna mai ales a sufletului: *"Îmi vii tu, suflete trudit,/ Să stăm la cină față-n față, Tu nici nu știi de ești iubit/ De cine oare și-n ce viață!" (Oprește-te, suflet trudit).*

Asemeni lui Lucian Blaga în "Mirabila sămânță", poeta **Vânzătorului de amintiri** simte pulsul naturii, ridică elogiul pământului germinator, ierbii care încolțește, lanului de grâu în care șerpuiesc constelații de flori, se contopește cu miriștea din care își dorește să renască, se apropie prin iubire de cer, își măsoară bucuriile și tristețile după culorile curcubeului în care se regăsește și în care vrea să rămână.

Valoroasă prin scrierile pentru copii, prin romanele *Lenka* și *Umbrele din Valea Rece*, poeta Elena Netcu dovedește în creația lirică o sensibilitate profundă care ne atinge sufletul. Nu e poezie care să nu fie percepută în esența ei la o primă lectură. Ea trebuie să fie recitată! Ne vom regăsi mereu în aceste creații!

desen de Paul Sân-Petru

Lucia PĂTRAȘCU

SONETE SUB ACOPERIRE de Vasile MANDRIC

Epigramist, ziarist, poet, membru al Cenaclului Literar „Mihail Sebastian” și al Cenaclului Umoriștilor „Ștefan Tropcea” din Brăila, Vasile Mandric a publicat alte patru cărți: „Eli lama sabactani” (2001), „Spațiu răsturnat” (2014), „Sonete” (2015), „Aventura secundeii” (2016).

Volumul de versuri **Sonete sub acoperire**, semnat de domnul **Vasile Mandric**, publicat la Editura Istros - Muzeul Brăilei „Carol I”, Brăila, 2015, cuprinde în cele 64 de pagini un melanj de poeme, toate îmbrăcate în haina sonetului. Sigur că titlul cărții ne suscită o oarecare curiozitate. Sonete...sonete...Dar de ce sub acoperire? Apoi, deslușim taina. Așa cum spuneam și altădată, acest creator cu dublă personalitate lirică, (doar îi cunoaștem deja spumoasele epigrame, alături de grațioasele și, totuși, impetuoasele sonete!), se preface a se juca aici, însă temele abordate au o rezonanță adâncă.

Nu știu cum fac unii condeieri, dar se învârt mereu în jurul unor coordonate temporale, mai ales atunci când în viața lor, la fel ca poetul Vasile Mandric au agonisit, **...așa trecutului, în câteva gheme**” (*Ascultarea tăcerilor*, pag.41), așa cum spune autorul însuși. Și astfel, acoperindu-și versurile sub umbrela unui Sonet, pana autorului strigă...Strigă, în primul rând, după *Timpul* ce plănuiește să-i încurce cărările. Ca într-un „joc în doi” (inegal, desigur!), autorul intră în șotronul timpului, conștient fiind, totuși, că el, omul, va fi marele perdant: **“Mileniul o să vină pentru unii, / Căci Timpul oarecum e foarte lung / Și-n focul meu, de-acum se sting tăciunii.”** (*Sinfonia timpului*, pag. 45).

Cu o interioritate purificată prin înțeleptirea venită odată cu trecerea anilor și cu unele posibile împiedicări de pas, neașteptate și nevoite, autorul spune: **“Cum toată viața-aproape mi s-a scurs”** (*Scrisorile*, pag 17), **“Iar anul meu încape-n săptămână”** (*De ce?*, pag. 16), **“Căci iarna a sosit de mult la tâmplă / Și-am cam umplut caietul de poeme”** (*Căutări*, pag. 55). Iată de ce poetul Vasile Mandric simte dureros comprimarea timpului rămas, după ce își recunoaște o viață plină de trudă, în care, ca un meșteșugar autentic, a măsurat slovele: **“Tot blestemând speranțele pustii / Himere-arzând cu smirna din cătuie”** (*Remember*, pag. 33), a ales modele: **“De ce scriu eu sonete precum Haine, / Ca Goethe fac catrenele sprintare...”** (*Sonet de decembrie*, coperta IV), a întocmit croieli: **“Am scris o viață, parc-am tras la ham...”** (*Rost*, pag. 49), a tăiat ceea ce nu i s-a părut promițător: **“...Versurile gem și plâng a pustiu, / Prin poeziile aruncate la coș.”** (*Eboșuri*, pag. 15) și a sfârșit prin a-și publica volumele de poeme.

A făcut toate acestea pentru a izvodi frumuseți rimate, urmându-și chemarea: **“...Cuvântul mă strigă și vreau să-i răspund...”** (*Viața*, pag. 10), asumându-și totodată menirea de a se păstra în rândul celor hărăziți cu meșteșugul scrisului: **“Am vrut ca Nemurirea să mă coasă / Cu-acest Sonet, când plec în altă lume!”** (*Adagio*, pag.13). Pentru că a trecut și trece încă prin viața creației ca printr-un labirint al încercărilor: **“Iată vine Toamna și sunt obosit / Speranța trece mai rar pe la mine...”** (*Anotimp*, pag. 31), încercări incitante, unele și istovitoare, altele: **“Într-un catren mai flutur o-ntrebare, / Ca să-mi ascund**

durerea în cuvinte” (*Sonetul de seară*, p.20), care, la un ipotetic bilanț al unora, ar putea părea suma unui eșec literar, concluzie eronată, ce va conduce către lehamitea autorului: **“Când barca de-acum o ia în derivă, / Cuvintele-n gură au gust de colivă...”** (*Eboșuri*, p.15).

Dar poetul Vasile Mandric are perseverența unui creator care știe ce face și, mai ales, cum face: **“Azi prietenul Sonet mi-a dat un rost, / Dușmanii-s orăviți cu-al lor venin, / Că-n umbra de sonet am adăpost”** (*Prietenul ascuns*, p.27), iar temele poemelor sale sunt diverse: ori este vorba de atitudinea socială, ori întâlnim adevărate dedicații adresate personalităților literare (Eminescu, Ovidiu...), ori un fel de șarje amicale cu care se implică în jocul parodiilor din revistele de specialitate. Nu-și uită nici colegii de cenaclu! Deasupra tuturor acestor teme este propria existență, trecerea timpului și nevoia intrinsecă de a crea. O poezie proaspătă, scrisă cu lejeritatea unui om care face *haz de necaz*, acceptând ideea că, în definitiv, toți suntem trecători.

Domnul Vasile Mandric este un poet care are proprietatea cuvintelor împletite în patima scrisului: **“Poezia peste mine-a fost stăpână / Chiar de copil eu slugă-am fost și rob, / În mine a pătruns ca un microb / Și toată viața acolo o să rămână”** (*Testament*, p.32). Făcând o profesiune de credință din dragostea pentru cuvântul scris, poetul emite o adevărată declarație patetică: **“Când anii trec și zilele-s frumoase, / De-ți lași Trecutul să se ducă-n pace, / Cu veșnicia clipelor te coase, / Mai vine un an, cu altul vine, vine / Când Timpul mă va prinde-n patru ace / Ai să-ți aduci aminte și de mine.”** (*Aniversare*, p.11).

Felicitări, Domnule Vasile Mandric, sănătate și zbor ușor pe aripile versului!

Dimitrie-Sorin PANĂ

Refren de toamnă

A-nceput să plângă cerul, peste viile din deal
Picături de acuarelă se preling, din loc în loc,
Frunze putrede se-afundă în pământul paternal
Unde toamna ruginește și în sobe arde foc.

Zilele devin mai scurte, peticite cu răbdări
Care-ntârzie să moară, păsările au plecat,
Înspre zări îndepărtate unde nu există gări
Și nici liniștea trăită ca în cel din urmă sat.

Cumpenele se coboară când cirezile-și fac drum
Și ridică-n coarne timpul, iarba nu mai are gust,
Strugurii se zbat în teascuri și miresme fără fum
Se petrec în umbra lunii, oglindită-n câni de must.

Peste uliți toamna trece către-o margine de lume
Și îmbracă neuitarea, ceasul în perete bate,
Neîntors de la căderea celei de pe urmă brume
Care-a luat cu ea refrenul unei lumi înstrăinate.

Lumea, ca o ciornă

Spre lumina difuză, fluturi vin ca să plece
Înspre lumi adăpate de ploi,
Gustul pâinii e acru și-așternutul e rece,
Cât pășim în aceleași nevoi.

Adormim fără vise într-un lan de șomaj
Semănat cu mașini din import,
Păsări fără de clonțuri se rănesc, în picaj,
Și primesc asistență de-un ort.

Dobitoace flămânde se hrănesc cu perfuzii
Expirate în toamna trecută,
Într-un market de țară se descarcă iluzii,
Și întreaga suflare e mută.

Judecăți insalubre mușcă fără de milă
Din condiția noastră umană,
Reformate principii se aleg în sidilă
Și apoi se presară pe rană.

Nu mai știm cine-am fost, cât purcedem afară
Îngropăm și credința și graiul,
Adevărul ucidem, între lacrimi și țară
Ne ascundem și iadul și raiul.

Viața-ntreagă-i o luptă, ancorată de cronici
Ce se scriu între două catarge,
Geamanduri scufundate de curenți antagonici
Viețuiesc sub o mare de alge.

Repetabile gânduri se golesc de păcate
Sub povara aceleiași cruci,
Lumea pare o ciornă de idei cenzurate,
Care mor, zi de zi, la răscruci.

Între cer și toacă

Când noaptea se cufundă în credință
Cu haina ei umilă ne îmbracă,
Iar lumea se întoarce la căință
Și ploaia cade între cer și toacă.

Cu pașii grei și mâinile legate
Lumina-și face drum prin întuneric,
După icoane se ascund păcate
Căzute dintr-un caier luciferic.

Pe după culme pacea se prelinge
Și ne inundă fiecă simțire,
În poarta casei, cu petale ninge
Iar satul s-a întors din adormire.

Și morți și vii se-adună laolaltă
În noaptea-n care ceruri se golesc,
Și lampa lunii se aprinde-n poartă
Să-i lumine pe cei ce rătăcesc.

Și buni și răi se-ntorc către părinți
Ori înspre crucea celor ne-mpăcați,
În rugăciuni aprinse ard dorinți
Și-mpart colivă pentru răposați.

Și ploaia cade între cer și toacă
Când noaptea se cufundă în credință,
Cu haina ei umilă ne îmbracă,
Iar lumea se întoarce la căință.

În iarna ta...

(lui Grigore Vieru)

În iarna ta cad versuri între graniți
Și-abecedarele se-mpart prin gard,
Plugari orfani cotrobăie prin raniți,
Iar palmele pământului îi ard.

Tăcute gânduri ce-au nutrit Unirea,
Cântată-ntr-un decor patriarhal,
În vad de Prut își varsă moștenirea,
Și simțăminte cad, de după deal -

Cu-ntreaga ta ființă, românească,
Din curcubeul celor trei culori,
Cu dragostea din casa părintească
Ce-adună dinspre Nistru peșitori.

Vezi chipul mamei, devenită sfântă,
Și lacrimile tatălui ucis,
Ori capătul de cruce, ce cuvântă
De câte ori îți reapare-n vis.

Și cumpenele vieții, ce coboară
În așternutul vitreg, fără grai,
Răsai când moldovenii dau să moară,
Și iadul, pe pământ, devine rai.

Fără să fie voia lor, în grabă
Te-ai dus, când trebuia să mai rămâi,
Să-mparți credința într-o lume slavă,
Și neamului să-i stai la căpătâi.

Plugarii să-ți cotrobăie prin raniți
Când palmele pământului îi ard,
Și iarna să te prindă fără graniți
Strângând abecedarele din gard.

Maria Elena MELNICIUC

Totul pentru cărți...

Cărțile sunt un ansamblu de pagini, de litere, de cuvinte, de propoziții. În același timp, ele sunt magie. Orice om poate încerca să scrie o carte, dar nu oricine va reuși cu adevărat să impresioneze, să sensibilizeze, să facă ceva diferit care să ajungă în sufletul cititorilor. Cărțile sunt un lucru minunat prin simplul fapt că, separat, cuvintele nu au nicio putere, în timp ce, împreună, ele pot contura noi lumi, noi dimensiuni ale experienței de viață.

Cărțile sunt o modalitate de relaxare, un mijloc de evadare din această lume plină de tensiune, obligații, nevoi și griji. Deschizând o carte, cititorul ajunge în ipostaza protagonistei romanului "Alice în țara Minunilor" de Lewis Carroll, alunecând într-o dimensiune reprezentată de lectură și evadând din lumea din care făcea parte. Lectura transformă imposibilul în posibil, fantasticul în real, urâtul în frumos. Scrisul reflectă viziunea proprie a scriitorului asupra vieții și asupra miracolelor acesteia. Scrisul este, de asemenea, o modalitate de exprimare, un mod de revărsare a gândurilor și a sentimentelor pe foaie. Și cititul este o artă. Poți citi toate cărțile din lume; dacă nu înțelegi ce a vrut să zică, să transmită autorul, tot timpul petrecut a fost în zadar. Cărțile ne sunt profesori, ne sunt prieteni. Înțelegem esența sentimentelor și a vieții cu ajutorul lor. Când nimeni nu ne este alături, cărțile ne țin companie, ne înțeleg și nu ne judecă. Cititul dezvoltă vocabularul, capacitatea de înțelegere a lumii, imaginația și spiritul creativ. Cărțile au o putere nebănuită, trezind oamenii la viață și făcându-i să gândească. Acești prieteni pot conduce la schimbarea rațiunii unei mase de oameni, la formarea unui protest. Tot ele pot influența gândirea generației noastre, o generație crudă, cu viața în față.

Prin cărți, oamenii pot deveni nemuritori. Autorii ajung cunoscuți prin lucrările lor, care pot influența mentalitatea multor generații. Scrisul și cititul ajută astfel la călătoriile în timp și spațiu, pentru că o persoană poate citi o carte scrisă de un om de pe o altă parte a globului, acum un secol. Singurul lucru care contează de-a lungul timpului, cu adevărat, este mesajul transmis de autor cititorilor. Cititul este un hobby, o pasiune, o obsesie ce ne formează un bagaj informațional vast, iar cărțile ne fac să râdem, să plângem, să ne îndrăgostim de ele și să le urâm. Ne atașăm de ele ca de niște ființe, le punem frumos în raft, dormim cu ele alături, le luăm cu noi în excursii, avem grijă să nu le murdărim și să nu le îndoim colțurile. Eu consider că a citi este un lucru de bază, la fel ca și respiratul, mâncatul, lectura fiind "hrana sufletului". Nu îmi pot imagina cum ar decurge lucrurile dacă nu aș ști să citesc. Oamenii fără lectură sunt limitați, blocați la realitatea plictisitoare, obișnuită, uzuală a zilelor noastre. Acest lucru l-am realizat după ce am citit "Hoțul de cărți" de Markus Zusak. În această carte, protagonista, Liesel, nu știe să citească și învață cu ajutorul tatălui său adoptiv din prima ei carte furată intitulată "Manualul Groparului". Cuvintele, propozițiile au impact asupra vieții fetiței care fură cărți din dorința de a descoperi, de a citi mai mult.

O carte îți poate influența felul de a gândi, felul

de a vedea lucrurile. Cartea "Îngeri în părul meu" de Lorna Byrne vorbește despre îngerii pe care noi, oamenii obișnuiți, nu îi vedem și m-a făcut să îmi pun un semn de întrebare în legătură cu prezența acestora. Romanul "Jurnalul unui adolescent timid" de Stephen Chbosky mi-a schimbat viziunea asupra liceului și "Zi după zi" de David Levithan m-a făcut să înțeleg puterea dragostei adevărate, indiferent de detaliile fizice. Cărțile pe care le citim ajută la formarea noastră ca persoane și dezvoltarea caracterului nostru. În calitate de cititori, noi trebuie să alegem doar ce este bun dintr-o carte, exemplele pozitive și să le aplicăm în viața de zi cu zi. Cititul este o abilitate, o însușire care ne împarte pe noi, oamenii, în două grupuri: visători-cititori și cei care nu sunt pasionați de lectură. Cărțile și, mai ales, modul în care avem grijă de ele, arată ce fel de persoane suntem. Fiecare cititor este diferit de cei din jurul său prin poziția pe care o are când citește, modul în care dă paginile, viteza cu care citește, expresia feței pe care o are atunci când răsfoiește o carte, modul în care îndoiește pagina când se oprește din citit. Lectorii sunt diferiți, dar sunt legați de o dorință puternică, aproape instinctuală de a citi. Când doi oameni care citesc aceleași cărți se întâlnesc, se formează o conexiune între ei, o legătură. Cu ajutorul cărților putem lega noi prietenii de lungă durată, pentru că împărtășim aceleași idealuri, aceleași preocupări. Prietenii între cei care citesc au în prim-plan cititul împreună, schimbul de impresii și recenzii, recomandări, împrumutul reciproc al cărților și drumurile făcute, aproape săptămânal, împreună până la librărie sau până la bibliotecă.

Cărțile sunt niște mistere învelite în copertă. Nu ai de unde să știi cum sunt scrise, cum este totul conturat, până nu le parcurgi. De multe ori, nici măcar titlul nu este relevant, reprezentând doar un simbol pentru carte precum "De veghe în lanul de secară" de J. D. Salinger, "La sud de granița la vest de soare" de Haruki Murakami.

Uneori, cărțile cu coperti simple, fără ilustrații sau titluri colorate sunt cele mai frumos scrise, cele care reușesc să atragă doar prin talentul și spiritul creativ al autorului și prin puterea sa de a folosi cuvintele. Cărțile pot face parte din viața unui om. Camera perfectă cu biblioteca cât un perete, cărți peste tot prin casă, așa arată planurile de viitor ale unor oameni, tineri și copii. Cărțile sunt creația omului pentru om, pentru umanitate, o modalitate de a transmite și de a păstra idei, gânduri încă din trecut. Ele se încadrează în diferite domenii, astfel încât există o carte pentru fiecare persoană, care să se potrivească cu stilul și preferințele acesteia, care să ajute la formarea și la consolidarea culturii cititorului. Cărți pentru copii, de specialitate, beletristică, autobiografii, toate necesită timp, răbdare, dăruire și perseverență. În spatele unei cărți pot fi ani de lucru, de documentare. De asemenea, cărțile pot avea la baza lor povești reale cu deznodământul mai mult sau mai puțin fericit, evenimente care au marcat autorul și

(continuare în pag. 70)

Alina ZOLTAN

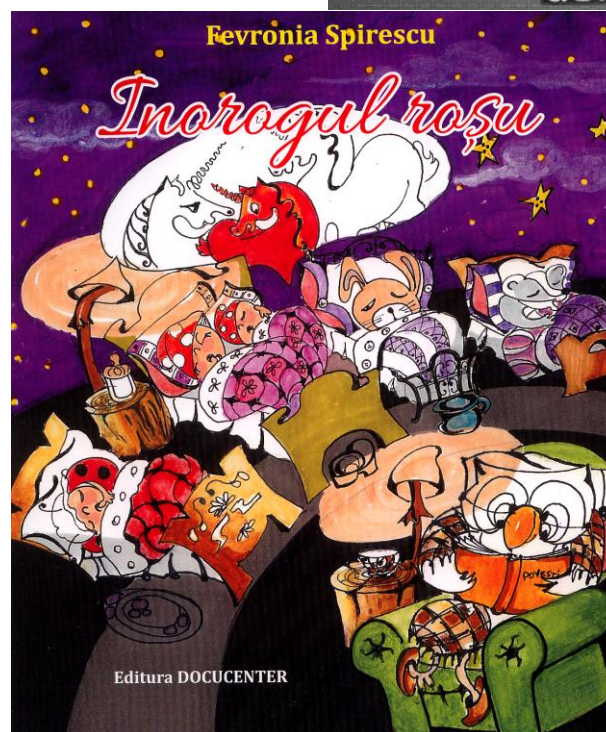
Inorogul Roșu de Fevronia Spirescu

-lansare de carte-

Ne-am obișnuit ca toamnele în literatura română să fie aurii sau plumburii. Într-o toamnă bacoviană, cu ploaie rece și deasă, ne-am adunat în spațiul paradisiac al bibliotecii (Borges își imaginea Paradisul sub forma unei biblioteci în "Poetul și Noaptea") să așezăm pe raft o frunză aurită, perenă-carte a doamnei profesoare, Fevronia Spirescu, "Inorogul Roșu". Citind această carte am avut bucurii de copil care a descoperit plăcerea lecturii citind basme, dar și bucurii de om mare, de profesor care a mai colecționat o carte-material didactic pentru specia mai sus pomenită.

George Călinescu spunea că "basmul este oglindirea vieții în moduri fabuloase". Așa e și lumea în care trăiește Inorogul Roșu: o lume fabuloasă, o lume a poveștilor în care, odată rostită formula magică, intrăm într-o lume transfigurată, o lume a jocului, a visului, o "lume de hârtie", plăsmuită, născocită (sl. *basnă* - născocire, plăsmuire) de imaginația și sensibilitatea creatorului: "Poveștile sunt frumoase. Lumea lor e o lume a visului. Acolo poți spera, poți îndrăzni, poți cuteza...". Eroii pe care îi dorim întrupați uneori și în lumea reală, trăiesc pe acest tărâm al fanteziei, "în lumea basmelor, de unde nu-i putem reînvia decât atunci când ne facem timp să deschidem o carte de povești sau când ascultăm poveștile spuse de cei care le știu sau le citesc la rândul lor" (F. Spirescu, *Inorogul Roșu*).

Dacă ar fi să dăm o definiție basmului, am spune că e o creație în care personaje reale, dar și supranaturale se înfruntă pentru a susține ordinea valorică a Binelui. "Inorogul Roșu" este un basm care susține această ordine. Există în acest basm un tărâm alb - Pădurea Albă devenită astfel după ce i-a fost furată podoaba culorilor - și un tărâm întunecat - Moșia Întunericului, Pădurea Întunecată. Există eroi - Domnița Curcubeu, Tatăl Inorog, Roșiuț - și antieroi - Domnița Neagră, corbul. Aceștia sunt actanți în acțiunea basmului care respectă un tipar narativ consacrat: 1. Mama inorog nu poate să nască. 2. Tatăl inorog trebuie să aducă un leac din coaja Salciei Plângătoare. 3. În Lumea Întunecată, Tatălui Inorog i se pune o condiție. 4. Ciocăni-toarea Creastă Roșie îi spune tânărului inorog de ce el este roșu-culoare neobișnuită, inorogii fiind albi ca spuma mării - iar lumea din jur albă. Este totodată momentul dezvrăjirii, declicul maturizării, când Inorogul Roșu învață un cuvânt nou: *sacrificiu*. Însușindu-și acest cuvânt, Inorogul Roșu înțelege că un prinț adevărat trebuie să renunțe la sine, să se jertfească pentru ceilalți, așa cum o întreagă lume s-a sacrificat pentru ca el să vină pe lume. Și astfel, tema acestui basm dobândește conotații profunde,

filosofice, devenind o temă ontologică, existențială. Basmul Fevroniei Spirescu este despre VIAȚĂ. Și astfel, povestea Inorogului Roșu răspunde exegezei călinesciene din "Estetica basmului": "basmul este un gen vast, depășind cu mult romanul, fiind mitologie, filosofie, observație morală, etică".

Dacă am căuta încă o definiție, a vieții, am găsi-o în paginile acestei cărți: "Viața este culoare", iar dacă vrem o nouă semnificație simbolică pentru inorog: "ei sunt ființele care poartă visele tuturor, ei nu pot fi altfel decât albi, curați și luminoși ca îngerii". Ideile acestui univers de hârtie sunt turnate în expresii frumoase devenind ușor de reținut, autotarea mânduind cu ușurință și condeiul, și pensula.

Îi mulțumesc doamnei profesoare, Fevronia Spirescu, pentru posibilitatea oferită cu generozitatea tipică artiștilor de a merge încă o dată în lumea poveștilor, acolo unde orice este posibil, și o felicit sincer pentru apariția acestei cărți!

desen de Paul Sân-Petru

Daniela MĂRGINEAN**Silabe de dor**

Gândul s-a furișat în silabe de dor
 să-ți descânte pentru a mia oară secundele,
 să-ți atingă cu șoapte tremurânde
 buze și tâmpile,
 brațe și inimă,
 oase de jar,
 din trupul tău să se înfrupte!...
 Să-ți pătrundă în gând,
 să-ți curgă în sânge,
 să-ți ajungă captive în suflet!...
 Iubite, atinge-mă cu nemărginirea ta,
 să-mi crească aripi cuvintele,
 să mă înveți iubindu-mă,
 zborul de înger!

Poarta de dor

Gândul la tine își cere intrarea în lumea cuvintelor,
 îngenunchind la poarta de dor...
 Cerneala, roua strânsă de pe șoaptele clipelor,
 se scurge în rânduri, se vrea poezie,
 iar noaptea, odihnindu-se pe aripi de vis,
 pe foi de iubire ne scrie!...

Pleoape de granit

O limpezime azi mi-e neființă
 și zborul mai albastru,
 frânt în zare,
 mi-e gândul ne-folos
 și neputința,
 mi-e poarta renunțării la visare...
 Și-încrederea e piatra prăvălită
 ce-și odihnește greutatea-n vale
 și aripa chemării își poartă clipa
 pe orizontul asfințit în mare
 și lacrima, e râul neoprit
 și dorul, ochiul strâns
 sub pleoape de granit.

Hieroglificele zărilor

Inserarea își prelinge tânguirea în asfințit,
 pe aripi de copaci...
 orizontul se mulează deasupra lor
 scriind un cod nedefinit,
 hieroglificele zărilor...
 Cerul își scrie povestea în fiecare apus,
 ochii însetați de dor se pierd în zare
 și în orice contur găsesc o asemănare
 cu cel pe care inima îl striga și îl vrea:
 -Eu sunt și nu mai sunt!
 Atinge-mă c-un gând...
 și du-mă în lumea ta
 nemărginită!

Elisabeta DRĂGHICI**Zile trecute**

De vei privi cerul pe înserate
 când stelele albastrii și luna
 învăluie ziua cu un cântec de leagăn,
 să nu-mi asemui ochii cu cerul înstelat.
 M-ascund în ei, cu poveștile mele
 întunecate și uitate adesea.
 Îmi las doar un fel de tristețe la vedere,
 ca un nor cenușiu.
 Nu-mi așeza mâna în a ta
 ca apoi să-ți lași buzele
 să-mi mângâie ridurile cu săruturi.
 Mă tem de asprile zilelor trecute
 cuibărite în vârful degetelor.

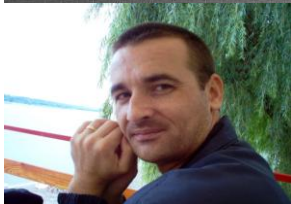
Alt mod

Privește-mă ca în singura zi
 în care ne-am deschis ferestrele
 pentru o clipă, într-un fel de zbor
 către un cer paralel.
 Privește-mă ca pe un id banal
 căruia îi mai scrii câteva cuvinte
 și apoi nu-i mai răspunzi,
 lăsând timpul să construiască ziduri.
 E un fel de a trece
 peste o poveste de iubire,
 ca o împletire a unor idei perfecte
 pe-o coloană vertebrală.

Ecou

Când se zbate un gând în tâmplă
 Caută, de fapt, o cale într-o alternativă.
 El pornește dintr-o vale a inimii
 în care s-a pierdut visul
 pe care l-ai clădit pe un pod strâmt
 când se împleteau două tentative
 de a evada din lumi strivite.
 Acum, după zile și zile
 ce-au încercat o axă fără repere,
 se izbește năuc negăsind drumul.
 Știu asta, căci uneori se strecoară un ecou
 ce lasă o dără în aer picurând nori.

Marius CIOAREC

DUMNEZEUL DIN MINE

Încă din copilărie, am fost privit cu scepticism de către cei din jurul meu, fiind considerat un rebel, un non-conformist incapabil să se adapteze rigorilor nomenclaturiste inoculate generații la rând, conform cărora fiecare individ trebuie să adere și să creadă într-un cult creștin, propagat la nivel de familie, comunitate sau stat. În general, s-a mers pe ideea propovăduirii religiei adoptate de tradiția populară, încă de la începuturile poporului român care, se pare, s-a născut creștin, încercându-se astfel cooptarea tuturor membrilor unei comunități restrânse sau chiar a întregii populații a țării. Nu vreau să dezvolt aici interesele, mai mult sau mai puțin meschine ale celor care conduc instituția creștinismului, sub aco-perișul căreia se află indivizi care nu sunt nici pe departe ceea ce ar trebui să reprezinte sub auspiciul unui asemenea for, deoarece nu face obiectul subiectului pe care îl propun. Acesta se referă strict la persoana mea, exprimând propria simțire și percepție a naturii umane în raport cu pronia și pornind de la premisa (deseori greșită) celorlalți de a mă cataloga drept un element îndreptat împotriva firii. E adevărat că toate aceste supoziții au fost cauzate de îndărătnicia cu care eu m-am întovărășit în lupta pentru păstrarea „independenței” mele spirituale, declarându-mi dintotdeauna față de ateismul, precum și împotriva adeziunii mele la oricare dintre religii, cu atât mai mult la una impusă de ceilalți. De-a lungul anilor, din această ipostază, am încercat să mă cultiv pe marginea acestui subiect care, pentru cei mai mulți, reprezintă o formă importantă de conviețuire (sau cel puțin așa au ei impresia), astfel descoperind o masă impresionantă de oameni condusă de ipocrizia propriilor convingeri, mai mult, încercând realmente cu violență să-și impună punctul de vedere, în momentul în care acesta era combătut cu bun simț și cu oarecare cunoștință de cauză. Făcând aici o paranteză, am observat cu dezolare că acești așa-zisi credincioși (foarte mulți la număr!) sunt „patronați”, din nefericire, de o inexplicabilă formă de agresiune, în defavoarea unei mult mai justificate stări de calmitate și de indulgență, mai ales dacă ne raportăm la una din poruncile Tatălui, care spune să-ți iubești aproapele și să cauți mereu calea care duce către armonie.

„*«Să iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău». Aceasta este cea dintâi, și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși». În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și Prorocii» (Matei 22:36-40).*

Este foarte clar că efectul de turmă continuă să facă victime, motiv pentru care m-am opus întotdeauna să fac parte dintr-o mulțime care urmează o cale bătută de cei dinainte, fără ca măcar să se întrebe pentru ce face acel lucru. Ceea ce am vrut mereu să demonstrez(și am convin-

gerea fermă că am reușit), precum și cel care a fost țelul meu în acest context, este că un om poate fi de partea binelui, acest lucru fiind evidențiat de faptele sale, și fără a-l invoca pe Dumnezeu sau de a înfăptui gesturi în sau pentru numele Lui. Este ceea ce am putea denumi liberul său arbitru. Consider, așa cum am afirmat în repetate rânduri, că cea mai mare greșală a semenilor mei este aceea că au tendința de a-L personifica pe Dumnezeu, de a-L localiza într-un anume loc sau de a-L da o anumită formă, precum și de a pune pe „umerii” Săi acțiunile întreprinse, desconsiderându-și, în felul acesta, propriile discernă-minte, raționamente, cugete, când El însuși reprezintă toate acestea. Uneori, chiar, Acesta este învinovățit pentru nereușitele ori obstacolele întâmpinate. Probabil că, în acest mod, omul se soco-tește absolvit de vina presupuselor consecințe ale bunelor sau relelor din viața lui, aceasta devenind exclusiv apanajul Creatorului. Păi nu tocmai prin aceste obstacole îți pune Dumnezeu credința la încercare? La fel de adevărat este și faptul că, prin nașterea lui Iisus, Demiurgul a prezentat speciei umane „dovada” supremă care avea să ateste ne-con condiționat existența Sa, precum și răstignirea și învierea Fiului, așa cum apostolii Săi i-au răspândit ulterior învățăturile, care semnifică mântuirea sufletului prin El către viața veșnică din împărăția lui Dumnezeu. Pentru că El este „calea, adevărul și viața”.

Iată de ce, astăzi, reacționând la deseale îndem-nuri ale celorlalți, care mă impulsionează să mă rog ori să mă închin pentru varii motive sau pre-texte ce mi-ar face viața mai ușoară, le răspund, o dată pentru totdeauna, că nu am niciun motiv pentru care să Îl caut pe Dumnezeu în biserici de lemn sau de piatră, în icoanele atârinate ostentativ pe pereții caselor sau în alte locuri închipuite de oameni, ori în crucile încrustate pe bijuterii sau în mătaniile învârtite insidios pe degete, atât timp cât El se află în albastrul infinit al cerului care mă ocrotește și veghează asupra mea, în verdele neobosit al naturii care mă inspiră și mă hrănește spiritual, în privirea neprihănită a fiului meu, în zâmbetul cald al soției mele, precum și în dragos-tea pe care le-o port necon condiționat. Așadar, Dum-nezeu se află în sufletul meu (chiar dacă mi-a luat foarte mult timp să realizez aceasta), iar credința mea se manifestă prin acțiunile de răspândire a dragostei și a frumosului în jurul meu, punându-mi astfel viața în slujba binelui și armoniei. Iar pe voi, ceilalți, vă sfătuiesc să purcedeți la o serioasă introspecție și să Îl căutați pe Dumnezeu înlăuntrul ființei voastre și nu oriunde altundeva, urmându-l nemijlocit învățăturile redade de însăși natura com-portamentului vostru în societate...

„*Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată, dar de ne iubim unul pe altul, Dumnezeu rămâne întru noi și dragostea Lui în noi este desăvârșită» (I Ioan 4, 12).*

Ana-Maria CHEȘCU

**Documente consulare franceze – consulul francez
Wiet (1885-1896)'**

*Consulat de France à Galatz
Direction des Affaires Commerciales et Consulaires
Sous direction des Affaires Commerciales*

Galatz, le 6 Octobre 1886,
Monsieur le Ministre,

Pour faire suite à la dépêche que j'ai eu l'honneur d'adresser à Votre Excellence, le vingt sept septembre, écoulé, sous le no. 285 et les timbres des Affaires Commerciales, je crois utile de l'informer que la quarantaine établie dans les ports russes aux Provenances de Roumanie a été reduite à six jours; ce délai est encore réduit à deux jours et quatorze heures, lorsqu'un médecin fait partie l'équipage. C'est le cas pour les vapeurs de la Compagnie Gagarin, lesquelles poursuivi maintenant leur itinéraire jusqu'au Odessa. D'autre part, tous les voyageurs arrivant par voie de terre sont soumis à un visite rigoureuse; et à cet effet, la douane exerce une surveillance sévère le long de la frontière du Pruth.

Veuillez agréer l'assurances des respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Wiet către Freynet.

Microfilme Franța, rola 291, f. 468.

*Consulatul Franței de la Galați
Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare
Sub Direcția Afacerilor Comerciale*

Galați, 6 Octombrie 1886,
Domnule Ministru,

În urma depeșei pe care eu am avut onoarea să o trimit Excelenței Voastre, pe 27 septembrie, ultimul, sub numărul 285 și cu Timbrul Afacerilor Comerciale, eu țin să vă informez că perioada de carantină stabilită în porturile rusești pentru vasele ce vin în Provinciile Române a fost redusă la șase zile. Această perioadă mai poate fi redusă la o perioadă de două zile și paispreze ore, dacă un medic face parte din echipaj. Regula este aplicabilă și pentru vapoarele firmei Gagarin, care de acum continuă cursele regulate până la Odessa. Pe de altă parte, toți călătorii care sosesc pe cale terestră sunt supuși unui control riguros; în acest scop vameșul exercită un control riguros de-a lungul frontierei Prutului.

Wiet către Freynet.

Microfilme Franța, rola 291, f. 468.

*Consulat de France à Galatz
Direction des Consulats et des Affaires
Commerciales*

Galatz, le 30 Juin 1896
Monsieur le Ministre,

J'ai reçu, le vingt neuf courant, la lettre circulaire de Votre Excellence, datée du premier de ce mois et relative à l'envoi de l'exemplaire d'une brochure qui contient le texte du règlement de police sanitaire maritime, du 4 Janvier 1896, lequel est destinée à remplacer le règlement du 22 février 1876. Le dit parvenu, à la date de ce jour, et je me empressé de l'inscrire à l'inventaire des archives de mon poste. J'aurai son d'en transmettre un exemplaire à l'Agent Consulaire de France à Braila, le seul qui relevé de ce Consulat. Veuillez agréer les assurances du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Monsieur le Ministre de Votre Excellence le très humble et très obeissant serviteur.

J. Wiet.

Microfilme Franța, rola 294, f. 222.

*Consulatul Franței de la Galați
Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare*

Galați, 30 iunie 1896
Domnule Ministru,

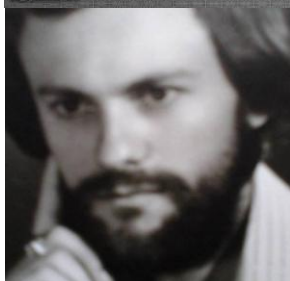
Am primit, pe 9 curent, scrisoarea circulară de la Excelența Voastră, datată pe prima ale lunii, relativă la trimiterea unui exemplar din broșura care conține textul regulamentului de poliție sanitară maritimă din 4 ianuarie 1896, destinat să înlocuiască regulamentul din 22 februarie 1876. Primind actul, în data și ziua respectivă, m-am grăbit să-l inventariez în arhiva consulatului. Eu doresc să trimit un exemplar și agentului consular de la Brăila.

Primiți omagiul respectului pe care vi-l port.

J. Wiet.

Microfilme Franța, rola 294, f. 222.

Corin CULCEA

Cât te-am așteptat!

Ah, cât te-am așteptat prin ploaia verde,
ca ultima secundă dintr-un ceas!
Credeam că totu-n mine se va pierde,
că voi rămâne veșnic un popas!
Nu am crezut și nici acum nu știu
că fericirea mă pândește greu!
Silaba mea din suflet cenușiu
mă tot așteaptă mută în antreu...
Ca lupul hămesit ce n-are pradă
dând rotocoale disperate-n zori,
cu trupul ghemuit într-o arcadă
îmi dă mereu în pânțele fiori!
Dar am să rup curând din nemișcare;
mă voi sălta din staul pe o rână;
secunda mea călcată în picioare
va străluci pe capul meu cunună!
Voi radia în jur aureole,
voi fi privit cu zece ochi de-odată;
alt sânge va pluti în alveole
și nu voi aștepta timid în poartă!
O, cât te-am așteptat să-mi spui ce-mi spui,
să mă îneci în vorbe rumenite;
în suflet blând să îmi înfigi un cui
și-o stea de doruri să îmi pui pe frunte.
Cu șoapte de cristal să mă dezmierzi,
curgând prin mine până la răscruci,
să mă aduni de jos, să nu mă pierzi
să nu mă lași doar răstignit pe cruci!
Mai e un ultim pas, un ultim drum,
nimic nu ai ușor, când e frumos!
În urma noastră va rămâne fum
și timpul schilodit, întors pe dos!

Turnul de sete

Beției și foamei mă predau voluntar,
să pot înmulți o trăire brutală!
Mă îndop zi de zi cu un rău necesar,
orice mască mi-o pun cu sfială!...
Când o femeie mă trezește în noapte,
sting focul în sobă, transpirat și febril,
deși, în odaie, doar frigul de șoapte
îngheață pereții, temător și umil...
Într-un turn al beției mă clatin acum,
să prind cruzimea ceasului rece...
Prin geamul crăpat mi se prelinge un drum
lunecând vinovat și feroce!...
Turnul înalt e uscat și pustiu,
sec, în fereastră îmi fixează rătăcirea...
Până în dimineață nu mă mai știu,
sunt doar o sete confundată cu firea!...

Cântec de lebedă

Ah, prea de multe ori mă simt după scut,
vagon rătăcit pe o linie moartă!
Oglinda, pe care în tain-o sărut,
e un soldat cu fruntea împușcată!
Vreau, într-un colț de casă, universul meu!
Seara, când mă întorc, s-arunc atâtea măști...
Și, singur, mult prea singur și prea greu,
să îmi adun în jur doar câinii cei mai triști!
Cântec de lebedă, te aud, te aud!
Plutești peste noapte într-un fierbinte delir...
În neliniștea ta, tot mai adânc mă afund...
îmi sângeri cuvântul înecat în potir!

Dumnezeul liniștii tale

Dintre toate câte aș vrea să îți dăruiesc,
ți-aș dăruii liniștea și încrederea!
Sufletul meu chircit la gleznele tale,
Precum o frunză răsturnată de vânt,
îți cere iertare
pentru lacrima scursă până în pământ,
pentru usturimea și nodul din gât,
pentru moartea înceată, din suflet și gând!...
Îți cer iertare,
pentru visare și apoi nevisare,
pentru înaltul munte de sare,
sorbit cu fiecare cristal alertându-ți traheea;
pentru mersul ne-mers
și pașii bolnavi călcându-ți pe gând,
pentru golul din piept,
pentru Cer și Pământ, pentru ceea ce sunt!
Neliniștea mea, vreau să fie liniștea ta!
Să o arunc din mine,
să mi-o devore câinii turbați,
să nu mai ajungă până la tine,
până în frumusețea și blândețea ta!
Să mă golească de sine,
să mă reumple cu mine,
să mă îmbrace din nou în petale...
Vreau să fiu Dumnezeul liniștii tale!!

Ce drept mai am...

Cine sunt eu, să scriu despre dragoste,
când nu mai am curajul unei îmbrățișări?
Când timpul sapă în mine cărări de ninsori,
iar gerul năprasnic îmi scârțâie-n ușa...
Ce mai sunt eu, să scriu despre dragoste,
cuvântul să fie al lui Dumnezeu,
când mă lovește sub coaste polenul
de fluturi beat în mișcări?
Și cum mai ajung vorbele mele la tine,
călătorind pe aripi de păsări și îngeri,
când tăcerea din ochi ți se scurge
în ochiul meu ascuns și mă frânge?
Pe unde zboară vorbele noastre puține,
când numai distanța ne iubește mai bine,
când apropierea mai mult ne ucide,
când dau vina pe tine și tu dai vina pe mine?
Ce drept mai am eu, să scriu despre dragoste,
când nu îmi mai este dat de Dumnezeu,
când înflorește în mine o floare de schije
și nu știu dacă e sufletul tău sau al meu?

Maria IEVA

Scrisori dintr-o altă viață

(fragment dintr-un roman în pregătire)

Au fost momente în care mi-aș fi vândut fluturii pentru, două trei albine, sau poate pentru o singură viespe la care să fiu alergică. Și, totuși, uneori ajungi să te bucuri că nu mor caii când vor câinii. După câteva apusuri și răsărituri, după încercări de evadare, din real, eșuate, m-am trezit într-o zi că revăzusem o parte din raiul meu. Raiul fusese mereu acolo, niciodată nu dispăruse, eu am fost prea amorțită ca să-l pot simți. Lumea în care trăisem, lumea din gândurile mele era mult diferită de cea din inima mea. Au fost un război și nici măcar nu era Achile cel care o voia pe Elena din Troia, nu era o luptă pentru cotropire ci o luptă pentru imagine. Adevărata luptă se dădea între imaginea îngerului și a demonului, amândouă rămase din altă viață, pictate ca niște vitralii, în anticamera inimii mele.

Incursiunea în trecut m-a dus cu gândul la un dialog pe care l-am scris în urmă cu două săptămâni și pe care îl voi reda aici în întregime:

Dialog între piatră și umbră

- *Până și pietrele au inimă!*
- *De unde știi? m-a întrebat o altă voce.*
- *De unde știu? Știu, pur și simplu! Cândva am fost o piatră. Aveam inimă însă era grea, prea grea pentru pieptul meu.*
- *Și te durea? Te durea pieptul?*
- *Ar putea o piatră să simtă durere?*
- *Nu știu. Eu nu am fost piatră. De când mă știu am fost umbră ta. Nu m-a durut durerea ta, doar ți-am ținut tovărășie, te-am însoțit prin toate greutățile și bucuriile. Oare, este posibil ca o piatră să se bucure?*
- *Orice este posibil! Dar, dacă nu este obișnuită cu bucuria, se va sfârâma în mii de pietricele, apoi în miliarde de fire de nisip, care vor curge, în clepsidrele de*

sub pleoape, până când au să se transforme în perle negre pe obraji care nu vor mai avea lacrimi.

- *N-am înțeles prea bine ce ai vrut să spui, dar, fie! Cândva ai fost o piatră. Acum cine ești?*

- *Ție îți este simplu să întrebi. Tu ești o umbră și așa vei rămâne. Indiferent de forma mea, tot umbră vei fi. Ce-ți pasă dacă sunt o piatră sau o floare, dacă sunt un om sau o pasăre?*

- *Îmi pasă, îmi pasă! Nu aș vrea să fiu o umbră schilodită; totuși, țin la imaginea mea.*

- *Dacă eu nu am grijă de imagine, nu are importanță ce vrei tu. Tu ești o consecință a ceea ce sunt.*

- *Atunci de ce mai purtăm acest dialog? Lucrurile sunt cât se poate de clare. Ești ce ești și eu sunt o extensie a ta. Ești mulțumită de răspuns?*

- *Până și pietrele pot fi mulțumite! Ori de câte ori intri pe poarta cimitirului la o piatră vei plânge, vei vorbi și tot ea va fi cea care îți va alina dorul. Sunt o piatră, asta ca să-ți răspund la întrebare. Însă, să ții minte: o piatră neșlefuită este doar o piatră, pe când într-o piatră șlefuită, cu migală, poți să-ți citești, trecutul, prezentul și viitorul.*

- *Tu ești o piatră și eu sunt o umbră. Deasupra de noi se află lumina. Dar în adânc? În adânc eu n-am să te pot însoți, acolo vei fi singură. Vei fi o piatră fără umbră.*

- *N-ai înțeles! Nici în pământ și nici în cer nu există umbră.*

- *Și ce se va întâmpla cu mine? Nu mor, nu mă înalț?*

- *Vom deveni una, una cu tot ce există.*

- *Și-atunci inima n-are să-ți mai fie grea?*

- *I-am dat aripi și ar fi vremea să învețe zborul.*

- *Tot piatră rămâi. Aripile sunt pentru îngeri și pentru copii. Iar fluturii pe care îi simți în stomac nu au nicio posibilitate să se transforme în libelule. Și inima este doar o inimă, ea are propria înțelepciune și rațiune de a fi. Sunt mult mai mulțumită decât tine. Deși spui că sunt o prelungire a ta, realitatea este alta.*

- *Bine, data viitoare vom inversa rolurile. Eu voi fi umbră și tu piatră și atunci am să te întreb: cum poate zbura inima și cum poate dorul să nu-ți pârjolească toți crinii creșcuți pe dinăuntru? Doar dacă umbli pe unde am umblat, vei simți ce am simțit. Nu mă judeca, tot una suntem, o umbră și o piatră, o piatră o umbră, mereu împreună, mereu despărțite...*

Recitind, îmi dau seama că am nevoie de credință, am nevoie să cred că oamenii sunt oameni în adevăratul sens al cuvântului. Abia atunci când o (re)vezi pe Eva ca parte din Adam și pe Adam ca parte din Dumnezeu, îți redobândești pacea sufletului și începi să speri la rai.

- Raiul nu este un loc pustiu așa cum ți-ai imagina, în inima lui locuiesc fluturii și viespile, pentru un loc în rândul din față fiecare ființă așteaptă echinocliul de primăvară sau, altfel spus, ziua învierii de apoi...

Virginia CHIRIAC

**ANDREEA-LAURA PĂUNESCU,
drumul cunoașterii prin poezie**

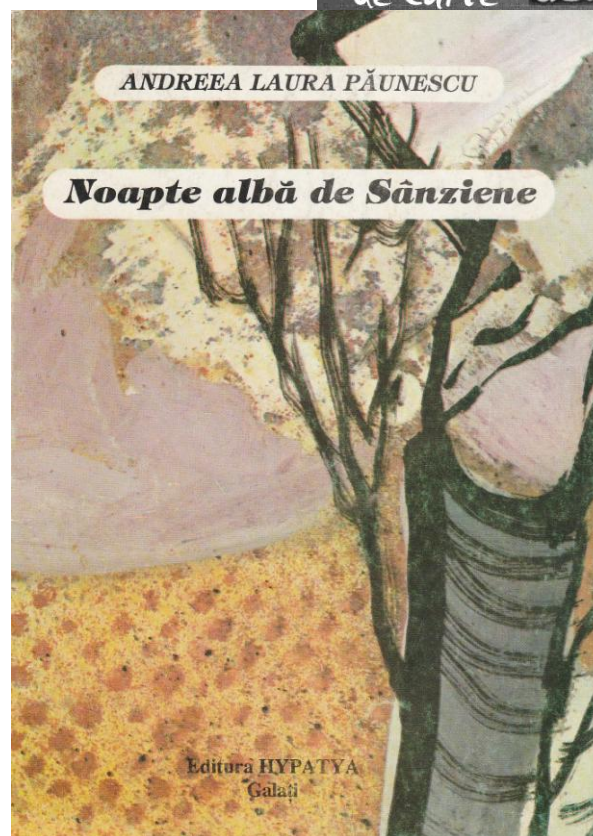
Fiică a unui important poet gălățean, Andreea-Laura PĂUNESCU debutează sub semnul imperativ al năzuinței de a-și singulariza demersul estetic, într-o independență totală de modelul patern. Volumul de debut, *Noapte albă de sânziene*, Ed. Hypatya, Galați, 1995, apărut "la numai 17 ani", cum nota pe-atunci scriitorul Mircea Ionescu, ne stă mărturie că tânăra, care bătea la ușa POEZIEI, era "realmente talentată, fiind și laureată a Concursului de Poezie IUBIREA, inițiat de Biblioteca "Ștefan Petică" din Tecuci".

Așadar, o voce distinctă, surprinzătoare ca stil și abordare tematică, răsună limpede în corul aspiranților la recunoșterea valorii lor, impunându-se fără dificultate, de la înălțimea "maturității" unei adolescente teribile, antrenată într-o acrobație uluitoare a zborului peste delimitările vârstei sale, incomodată, evident, de carcasa prea strâmtă a biologicului. Asistăm la majore și ambițioase asumări de programe estetice, care conduc spre esențializarea limbajului și orientarea imaginației către orizonturile conceptuale.

În lirica începuturilor, mustește o permanentă stare de încordare, generată de încleștările conflictuale dintre un EU lucid și intransigent, grăbit să ardă etapele și o realitate parcimonioasă în relevarea adevărilor fundamentale: "Sufletul meu însângerat / Mă privea de dincolo de lumea știută / Îmi zâmbea întristat. / Ca unui om ce-și simte moartea venind. / Mă privea zâmbind / Și se simțea singur, printre fantomele atâtor trecuturi / Mă chema la el, disperat / Dintre atâtea hăuri. / În cutele timpului și eu îl priveam de departe. ("În cutele timpului") lubirea, moartea, trădarea sunt teme predilecte ale acestei etape lirice, în care poeta pare să fi găsit deja răspunsuri decisive la frământările sale.

Scepticismul funciar, determinat de vulnerabilitatea unei sensibilități debordante, însoțește în plan secund aventura cunoașterii de sine, într-un univers dezgolit parțial de mistere, devenit așadar ab initio incompatibil cu grandoarea proiecțiilor adolescentine. Dincolo de această năvalnică eferescență juvenilă, transparent în poezie irizări suave de profundă simțire, revărsată în marea inefabilă ale lirismului autentic. Infinite resurse de gingășie se strecoară în efluvii de lumina, la limita senzațiilor generate de frenezia maximă a trăirilor: "Mi-am smuls inima cu mâinile / Și mi-am privit apoi degetele / Însângerate de dragostea mea / Am fugit apoi mai departe, Tot mai departe / Cu un gol în pieptul nebun / Dorindu-mi inima cu iubire, / Spre a-mi măsura disperarea. / Ce mă aprinsese viu, ca o visare / Dar inima zăcea, singură, pe asfaltul încins / Și mă privea cu o plăcere crudă. / Și atunci am simțit masca de lup / Crescută pe fața mea ("Masca de lup").

Dacă în primul volum tonul se propagă pe alocuri în note ascuțite de protest și revoltă, odată cu trecerea timpului, apele învolburate se liniștesc și starea de dezabuzare se disipează lent în aburii evanescenței ai melancoliei. Undele molcome ale tristeții se prelungesc în timpul domol al meditației lirice, acompaniind în surdina

disoluția idealurilor și instalarea vremelnică a solitudinii. La nivel formal, opțiunea de început a poetei pentru tehnica prozodică tradițională face loc definitiv versului liber în cea de-a doua apariție, *FLOARE DE COLȚ*, Editura ISTRU, 1999. Condensarea semnificațiilor în formula criptică a simbolurilor devine o caracteristică definitorie a scrisului Andreei-Laura Păunescu, afiliată structural manierei postmoderniste. Artist de vocație, ea caută în cuvinte izvorul nesecat al frumuseții limbii române, îmbogățind paleta expresivă proprie prin selecții lexico-semantice riguroase, cu pedanteria unui artizan încercat în trudnica meșteșugire a materialului poetic.

De la un capăt la altul, răzbate ecoul dorinței supreme de desăvârșire a ființei umane, de depășire a preexistentului destinal printr-o permanentă aspirație către absolutul etern al ordinii cosmice: "Desculță pășesc pe un petic de cer / și ascund după ureche / o vorba rămasă de la ține. / Îți aud pașii / și te-aștept că un copil / pe un colț alb de cometă / plângând ordinea impusă / într-un moment de albă, prea albă neliniște ("Așteptare"). Fără a deveni monotonă, paleta cromatică se concentrează pe dihotomia noncoloristica alb-negru, într-un gest temerar de restabilire a echilibrului între zonele de lumină și de umbră. Universul, reformulat în termenii puri ai idealității, este populat de "îngeri albinoși", care "plutesc de pe umbra altei dimensiuni", rătăcind pe "un drum interzis și gol, tot căutând timpul". Identificarea soluției unui catharsis izbăvitor parcurge etapele confruntărilor extreme, cu înălțări și căderi, urmate de fluctuații emoționale covârșitoare, ce întrețin

(continuare în pag. 61)

Ana-Maria CHEȘCU

Documente consulare franceze – de Ligue și Wiet

Consulat de France à Galatz

Direction des Affaires Commerciales et Consulaires

Sous direction des Affaires Commerciales

No. 401.

Galatz, le 11 Mai 1888

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser¹ réception à Votre Excellence de la circulaire qu'elle a bien voulu m'adresser à la date du 21 Avril dernier et qui est relative à la délivrance sans frais² des certificats d'origine ou des visas des certificats dont il s'agit³.

J'en ai fait prendre note en chancellerie⁴, j'ai donné des instructions, en conséquence, et je me conforme désormais⁵ aux prescriptions qu'elle reclame.

Veuillez agréer les assurances du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Monsieur le Ministre de Votre Excellence le très humble et très obeisant serviteur.

J. Wiet.

Monsieur René Goblet Ministre des Affaires Étrangères.

Microfilme Franța, rola 292, f. 302.

Consulatul Franței de la Galați

Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare

Sub Direcția Afacerilor Consulare

nr. 401.

Galați, 11 Mai 1888,

Domnule Ministru,

Am onoarea de a confirma primirea circularei pe care Excelența Voastră a avut bunăvoința să mi-o adreseze, la data de 21 aprilie, ultimul, și care se referă la emiterea, fără plată, a certificatelor de origine sau a vizelor pentru certificatele în cauză. Eu am înscris această circulară în cancelarie și am dat, în consecință, instrucțiuni, conformându-mă de acum înainte prescripțiilor pretinse.

Vă rog să primiți asigurarea respectului pe care vi-l port.

J. Wiet, umilul dumneavoastră servitor,

Domnului René Goblet, Ministrul Afacerilor Străine.

Microfilme Franța, rola 292, f. 302.

Consulat de France à Galatz

Direction des Affaires Commerciales et Consulaires

Sous direction des affaires commerciales

Galatz, 29 Mars 1888,

Monsieur le Ministre,

Je viens de recevoir⁶ le circulaire que Votre Excellence m'a fait l'honneur de m'adresser, le 21, de ce mois, sous le Timbres des Affaires Commerciales, et qui concerne la formalité des certificats d'origine, qui est établie à l'égard⁷ d'un certain nombre d'articles similaires de ceux qui constituent les principaux éléments de l'importation italienne en France. J'ai eu soin de faire enregistrer⁸ cette circulaire en ma chancellerie et je ne manquerai pas de Veiller⁹ à la stricte observation des instructions. Je vois, d'ailleurs, les agents consulaires placés dans les circonscription de ce Consulat, aussi que notre Chambre de Commerce et les agents de Compagnies françaises de navigation. Je suppose que les vice-consulat à Kustendje et à Lassay ont reçu les mêmes instructions directement de Paris.

Veuillez agréer les assurances du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Wiet-Monsieur c. Flourens. 286. 292.

Consulatul Franței de la Galați

Direcția Afacerilor Comerciale și Consulare

Sub Direcția Afacerilor Consulare

Galați, 29 Martie 1888,

Domnule Ministru,

Tocmai am primit circulara pe care Excelența Voastră a avut onoarea de a mi-o adresa, pe 21 ale lunii, sub Timbrul Afacerilor Comerciale, și care face referire la formalitatea certificatelor de origine, stabilite pentru un anumit număr de articole ce sunt similare celor care constituie principalul element ale importului italian din Franța.

Eu am avut grijă să înregistrez această circulară în cancelaria mea și voi avea grijă ca, de acum înainte, prescripțiile să fie respectate. Presupun că vice-consulatele de la Constanța și de la Iași au primit aceleași instrucțiuni direct de la Paris.

Vă rog să primiți asigurarea respectului pe care vi-l port.

Microfilme Franța, rola 292, f. 286.

¹ Am onoarea de a confirma.² Fără taxă.³ Despre care este vorba, în cauza.⁴ Eu am notat în cancelarie.⁵ De acum înainte.⁶ Tocmai am primit.⁷ Care stabilește în ceea ce privește.⁸ Am avut grijă să înregistrez.⁹ Mă voi asigura, cu siguranță.

(urmare din pag. 60)

resursele tensiunii lirice: "Singură, cu sufletul amorțit / sub grămezi de tăceri anormale / mă pregătesc pentru naștere / și nu mai știu care-i prima ori a doua ('Metamorfoza')."

"Intrând în teritoriul de vrajă al Poeziei, Andreea PĂUNESCU se folosește, ca de un scut magic, de un procedeu modernismul i-a acordat, prin desăvârșirea textuală (adi implicarea sa în structura de adâncime a nucleului liric), u privilegiat; acest procedeu este oximoronul, alăturarea a doi contradictorii: "arșița verii polare" sau "alba noapte de Să sunt astfel de exemple de obținere a unui "efect special" prin a două realități semantice distonante. Universul liric se bază fapt, tocmai pe o asemenea (i)realitate a nopților albe, sintagmă mai mult decât sugestivă, atât prin sensul ei propriu ("a face albe creând, scriind), cât și mai ales - prin cel figurat, căci e tărâmul visului, dar și al poeziei (tot un fel de vis!), ce pare o murdărită de atingerea diurnului. (...) Prin astfel de "conclirice", Andreea Laura PĂUNESCU dovedește un real talent, o încredță spre existența miraculoasă în nopțile albe ale poeziei

(Daniel ENACHE

"Contemporanul. Ideea contemporană"

Creația acestei atât de tinere poete este o infuzie proaspătă de lirism autentic, ce vine în întâmpinarea cititorului modern, excedat adesea de convenționalismul literaturii de circumstanță.

Valeriu VALEGV

IUBIREA, „CORABIA TRECÂND PRIN INIMA CORĂBIERULUI”

Poetul e dator cu o iubire. O iubire de o incandescentă controlată. O iubire de reținut, pe buzele tuturor. O iubire împlinită, în deplinătatea facultăților sufletului. Ea vine și pleacă, într-un dute- vino știut numai de îngeri. În ea tonul personal al poetului se acordează cu tonul lumii, care iată se dovedește a fi (a câta oară?) atât de încăpător.

Poetul Constantin Oancă în **EURIDICE** - *Elegia de la Corod* (Editura InfoRapArt, 2016 - 90 pag.) adaugă inedite și proaspete ipostaze ale iubirii. Întregul edificiu liric e ridicat pe temelia de granit a iubirii, într-o viziune necenzurată de inhibiții sau frenezii dezlănțuite.

Cele 60 de poezii care alcătuiesc cartea atestă capacitatea poetului de a orchestra propriile trăiri față de ființa iubită cu un acut simț al măsurii, într-o gamă elegiacă deliberat aleasă.

Rând pe rând, prin fața ochilor noștri trec imagini incantatorii demne de reținut: „buzele/ cu sărutul meu ți le-am făcut/ picioarele/ cu alergarea mea la locul înserării/ mâinile/ cu îmbrățișarea/ și ochii/ din lacrimile mele ți i-am făcut.” (Patru ape); „Din fire de iarbă/ sunt făcute picioarele tale” (Din fire de iarbă); „O voce singuratică/ aproape mistică/ m-a strigat toată noaptea” (O voce singuratică); „Picioarul tău gol/ tulbură/ apa cuvintelor mele/ tihnite.” (Picioarul tău gol). Aceste imagini sunt încorporate într-un registru liric aparte și prin sânguința unui penel ce aparține lui Vladimir Fokanov.

Firul roșu al cărții e relația sui generis dintre poetul-țârm și iubita sa- corabia mult așteptată. E o alchimie a situațiilor, aparent de neconciliat, o invitație discretă la reflecții pe marginea rostului omului pe pământ: „... în lumea asta eu am fost un țârm/ iar tu o corabie care n-a mai sosit.” (Vreau să adorm); „eu/ nu sunt decât țârmul/ iar tu/ corabia/ pe care el așteaptă mereu” (Eu cred că pașii tăi); „... să îndur mai ușor/ țârmul/ care sunt” (Patru ape mari); „... numele ei/ corabia/ trecând prin inima corăbierului/ ce nu de la țârm a plecat/ ci dintr-un vis” (Iată ce mi-a lăsat îngerul la plecare); „Eu plâng pe malul apei/ în care tu te-ai înecat” (Eu plâng pe malul apei); „Ca țârmul să nu fie de tot singur/ Dumnezeu i-a făcut o corabie/ care nu mai sosește.” (Ca țârmul să nu fie de tot singur); „Laudă pentru corabia care nu mai sosește” (Laude); „Unde ești, neîndurăto, cu plecarea ta cu tot?” (Cu luna plină).

Această glosare pe marginea corespondenței dintre țârm (poet) și corabie (iubită), plină de înțelesuri și alchimie asumată, așa cum am susținut anterior, dă măsura talentului și vocației poetice în persoana lui Constantin Oancă. De altfel, măiestria rostirii poetice despre

iubire a acestuia a fost remarcată de critici și scriitori confracți, precum Constantin Trandafir („...Demult n-am mai citit poezie de dragoste atât de simplă și profundă, de o asemenea delicată intensitate și cu o scriitură așa de expresivă...”).

Ocolind cu obstinatie discursul prea încărcat de podoabe și optând pentru o frazare simplă dar de profunzime, poetul convinge prin cea mai recentă apariție editorială cu asupra de măsură.

Toader BUHĂESCU
(epigrame)

SPECII NOI DE SRIITORI

Sunt două specii minune,
Ce scriu rapid, cu veselie:
Să intre în UNIUNE,
Ori să iasă din PUȘCĂRIE.

CORUPȚII AGLOMEREAZĂ ÎNCHISORILE

Când DNA, cu mult noroc,
Prinde și corupți vestiți,
Pușcăriile nu au loc
Pentru infractori „cinstiți”!

URMAȘII LUI MOROMETE

Urmașii lui Moromete
Nu-s la fel de înzestrați,
Nu mai gândesc pe-ndelete,
Și-s mereu manipulați.

ILUZIE

Vrând Diavolul democrație,
Din ceruri a fost alungat
Și pe pământ ajuns, se știe
Mai are încă de... lucrat.

IPOTEZĂ

Tudor Arghezi - poetul,
Astăzi de ar învia
Și-ar intitula pamfletul:
„Bilete la DNA”!

Adina DUMITRESCU

Irina Lucia Mihalca – POEZII

Vorbesc porțile cerului de-o copilă ce-n zbor, le atinge cu aripile de parcă ar vrea și n-ar avea pe unde să intre, să se lumineze sau să bea din nectarul iubirii divine, prelinsă pe ivăre.

Vorbesc gemetele pământului că alunecările falilor în căutările locurilor sigure de așezare sunt însoțite de pași de femeie, de gemete surde din suflet pribeag, în căutare de suflet pribeag.

Vorbesc malurile răscolite de brize, de brațe deschise spre ele, de nisipuri cernute-n clepsidre, de fluxuri sărutate de ea, călătoreala.

Vorbesc valuri de creste-nspumate, răsturnate, de pânze-n plutiri peste hărți amintiri, balansate sub greutatea iubirii. A ducerii acesteia departe, pe tărâmul trăinicie, de tornade. Miezul perechii urcate e răsucit, plimbat și dansat, lăsat cuibului pregătit pentru el, printre astre.

Vorbesc mătăsurile iatacurilor de veșminte picate, de lujer dezgolit, arătat, de splendoarea adevărului relevat, de revelația cercului cu două arce îmbinate, de bunătate și de fiori, flori desfăcute din pori de femeie, de bărbat, geamăt-oftat, dorința izbucnită de sub cenușa mocnită și de contopire, alipire într-o singură floare-ființă, cu aceeași credință.

Vorbesc dunele de pași suprapuși pe nisip...

Fără să vrei, citind versurile poetei **Irina Lucia Mihalca** prinse-n cununa de față, devii poet. Fără să vrei, făcând înconjurul lumii și urcând înspre ceruri, coborând în abisurile pline de taine ascunse, devii călătorul filozof, căci sunt la un loc și lucruri văzute, și bănuite, și mesaje trimise și deducții.

Fără să vrei câștigi din inocența pierdută, devenind inocent și pur.

Fără să vrei înflorești ca femeie, feminitatea romantică a autoarei îmbie la băutul izvorului cu apă vie, la al tinereții cu cercei la urechi. Citind visezi, zâmbești, înflorești, citind te încălzești ca om, te transfigurezi în femeia sensibilă și senzuală, care n-are nevoie să lepede haine, dorința spre celălalt izbucnind ca focurile pădurii-n noapte, acolo unde au fost ascunse comori.

Legi suflute, imagini, reverii, energii, le atragi fără să vrei înspre tine, înțelepciunea lumii devenindu-ți o joacă, un dans de naiade pe muzicile chemărilor de sirene.

Copilărești. Ți se readuc în memorie amintiri și șoapte ale părintelui plecat, pânzele picturii urcat prea devreme la ceruri, tărâmurile neștiute gemând sub chemări. Copilărești odată cu fetele poetei și crești împreună cu ele. Stai și tu smerită sub privirile blânde ale soțului, tată, prieten, liniștindu-te ca-n ținutul din nord-vestul țării, ținutul vorbeii molcome și calde. Și înverzești luând din seva florilor, a frunzelor de început de primăvară sau din amprente ale celor uscate.

Și fără vrei devii și tu o curajoasă, căci scrierile **Irinei Lucia Mihalca** sunt curajoase, nu prin părăsirea rimelor stas, ci prin miza metafizică, morală și aș putea spune, esoterică a lor. Stilul ei reflectă o dăruire intelectuală ce liază suflete, eliberându-se de dogmatismul

laicului, dar și de stridențele, vulgaritățile moderniste și postmoderniste. Dispariția ad literam a sexului explicit, a exhibiționismului afișat, prin atingerile ei feminine, capătă accente de senzualitate, de simțire asemănătoare celei divine. O alchimie plimbă, transformă și contopește, ca apoi să dispară, apărând în alte planuri și timpuri, dar rămânându-ți certitudinea că a fost totdeauna acolo; a vegheat și a așteptat, întrupându-se, având nu numai coerență spirituală, dar și transcendentă. Iubirea, speranța și perpetuarea ei sunt țesute din substanță divină ce devine izvor la îndemâna cititorului. Desele dialoguri cu eul sau cu celălalt eu, iubitul, aproapele, viul, toate vin ca o certitudine a simțirii nu numai împărtășite, dar și ca o cale liberă de intrare pe poarta aceluiași sine. Pășim...

„Între cer și pământ, între El și Ea, doar un timp.

Voalul a căzut, dând deoparte cioburile,
întunericul deveni luminat
disperarea - speranță
durerea – bucurie
depărtarea – simbioză,
singurătatea – întreg.”
Celălalt timp, o nouă viață
„Au intrat în vis scriind singura lor carte
ce devenea realitate
pe măsura literelor căpătau contur,
forme, lumini și umbre
Un pictura poesis...”

Castelul de nisip al unui vis
„Nimic nu mai pare ce-a fost,
nimic nu mai e în ordine.
Ne întrebăm
unde oare ne-a fost să ajungem,

(continuare în pag. 64)

Pierduți într-un spațiu fără spațiu
mai îndurăm un timp.

Evacuați în locuri rarefiate
plutim fără ancore
ne menținem echilibrul în așteptarea
unei lumi ce nu se mai potrivește
cu piesele noului puzzle...
Timpul și noi cei rămași în ochiul furtunii

Și spre speranța noastră, a revenirii și devenirii
noastre, suntem când plini de viață rugându-ne, jucându-
ne, căutându-ne, când devenim dezorientați. Într-o
empatie generală, poeta notează:

„soarele obosise, slăbise, se vlăguise,
lent a căzut într-un crater imens,
se preschimba
din foc incandescent în negru – cărbune
o imensă sferă carbonizată într-o prăpastie!”
O imensă sferă într-o prăpastie

Fiind eu o cititoare asiduă a Rețelei Literare,
numele poetei mi-a devenit destinatarul comentariilor și
darul meu către ea, cea „rostitoare”, născătoarea de
versuri, realizând, feedbackul perfect. Pentru deslușire și
înțelegere a talentului poetei, a sferei lărgită la care-a
bătut suflul poeziei acesteia, a sensibilității ei ieșite din
comun, îmi permit să alătur scrierii acesteia și scrierea
câtorva comentarii. Cele două îmbinate, împreună cu
delectarea cititorului în fața versurilor, vor însemna
reperle operei poetei. N-am întârziat să o numesc, alături
de regretata Magda Isanos, POETA IUBIRII, căci mesajul
desprins din opera ei este iubirea: de oameni, de cer și
pământ, de vechile lumi bătute de muze, de gânduri și
energii legătoare, de legături indestructibile între oameni,
corespondențe ce depășesc sfera obișnuitului, încadrându-se în
infiniutul sentimentelor umane nemodificate,
pure.

„Un fulger a sfâșiat cearșaful cerului” - translația de la rău la bine, de la durere la fericire, de la „cuvintele golite de sensul lor la pictogramele interiorului nostru, de la cădere la o nouă cunoaștere”, de la plecare la întoarcere, nu este vectorială și spiralată, pragul trecându-se fără să ne dăm seama, parcurgând lumi. Bine scris! Filosofic și în același timp acceibil. Sunetul cugetului, ca al ploii, întrerupt de grozăvia fulgerului, apoi, iar ploaia!

„Nu aruncați cu pietre” - recunosc pe cel ce se târăște prin întunericul tunelului în căutarea luminii, mănât de dorința cunoașterii și amintindu-și parfumul atingerii. Vrea să se descâlcească, să aleagă ița realului de cea a gândului, a amintirii, a iubirii de semen, a adevărului acestei lumi. „Nu dați cu pietre”, acesta e cel mai vulnerabil din toți și căderea lui înseamnă doar gust, viteză, sânge lăsat în urma turnirului și răceala metalului. Mai rămâne ceva în spatele lor? Doar speranța primului, căutătorului, fugărului înspre Helios.

„Celălalt trup ~ o nouă viață” - nu remarcabilă, formidabilă, scrisă în registrul grav. Îți mulțumesc pentru delectare și reflecție. Pune-i semn de carte, este printre cele mai bune poezii ale tale. Toate sclipesc, dar asta sparge o graniță!

„Cercelul pierdut” - speranța regăsirii într-o altă

viață ne ține în asta, indiferent de e vorba de persoana dragă, unica, de o întreagă umanitate, aceea din trecut, de o identitate națională generoasă, de bine și cald. Toate legile fizicii demonstrează asta, e legea firii. Iubirea și binele nu au cum să fie egale cu ura și răul, din antiteza lor provine imboldul inițial, provine nașterea. Boomul inițial a pornit din diferențe, simpla coacervată peste care s-a așternut suflarea divină e mărturia.

„La Început - Cuvântul” - pot oare descrie în actualele, decapitatele, depreciațele cuvinte? O poezie caldă și pură, dar în același timp, o pătrundere în realitate, în adevăr: greu trebuie să-i fie / porumbelului alb/ să conducă șirul cocorilor/ întorcându-se dalb/....

„În veșnicia fără cuvinte” - neputința despărțirii în pofida timpului, „spinilor”, palierelor reale sau ireale suite sau coborâte de unul din doi sau de amândoi, ușilor închise și deschiderile lor pe alte tărâmurii, se datorează doar fluidului magic ce i-a legat pe vecie. Rămân unul în altul scrijelii pe piele, scrijelii în inimile și gândurile lor. Oricâte cuvinte ar mai fi avut să-și spună, înțelesurile lor nu se pierd cu timpul, ci capătă noi însușiri: completarea, permanența, indestructibila legare. Veșnicia!

„În visul copilului” - da, copilul este primul care recepționează corect mesajele universului prin toate visele și stările lui de veghe. El este și primul nostru judecător. Treptat, în mulțime și crescând mai pierde din această capacitate, semănând cu adulții. Li se ia din bine și li se adaugă răul. Inconștient. Frumusețea poeziei și a poezilor, frumusețea ta, constă și în păstrarea acestor capacități.

„Cât strigătul luceafărului ce se stinge în mare” - trebuie să fii sinceră acum; la prima ta „citire” pari doar o romantică incurabilă, de neegalat. Te-am comparat cu Magda Isanos, cu poeta verde, cu cea calofilă, nu, nu! Atingi cititorul cu o inflație de cuvinte pe baza câtorva sentimente, dar, nu! Fiecare senzație romantică de cuvânt asociat cu loc, mai nou și muzică, reprezintă o fațetă distinctă a unei sfere uriașă, cu suprafața fagure de miere. Lași cititorul într-o liniște dumnezeiască. Ai personalitatea ta în poezie, poate fi socotită cumulativă, dar e unică. Ești vindecătoare și reformatoare.

Cititorule, niciodată nu suntem singuri! Încurcați printre „zăpada dorului, furtuna inimilor, veșnicia frământată, carnea cuvintelor” ni se induc sentimentul siguranței – niciodată nu suntem singuri, totul are un răspuns, transcendența e lină și calmă, e caldă!

Laura Cătălina DRAGOMIR

Între cei care iubesc nu se poate trăi
sunt curați
ca o boală mare așteptând viitorul
cu sâinii intacti și spatele descumpănit
de treaba asta bine făcută
aproape zilnică.

Nu poți pune măcar două pietre
să nu-și facă rău
într-o casă de pământ.
Ei fac alte lucruri, noi suntem
linii care-și dau seama
cunoscuți, vecini, lume.

Zborul în care ai repetat sămânța
învinge carnea
chiar dacă furiei îi e frică
vertical, de la dinți
fără ruina împrăștiată a vocii.
Omul rupt într-o singură pasăre
începe mai multe primăveri deodată
și toate la lumina nopții
n-o să se oprească pentru atât
la câțiva metri de țările calde
aglomerat și nesigur în sus
de la câteva lacrimi.

Vorbesc despre așezarea cu fața
în drumuri scurte, de foame
peregrinarea dresată a sexului de ocupație
dens și foarte jos
ca norii în țările cu intemperii kilometrice
împărțirea descendenților pe tablele pubisului
și continuitatea în arc
ca semnul războiului, clară
ajutând timpului de recoltă.

Dacă ar exista Dumnezeu
(că nu există)
trei zile a murit fără să-l vadă nimeni
mort cât să sufere
cu bunăstarea căderii speriată
tu nu l-ai cunoscut
(doar i te-ai pus pe mână)
visa cu oameni, de asta l-au luat,
oboseala uscată a orbilor îi macera rostul
la trocul cu fum îl îndrăzneau toți
cum era de așteptat, nu putea merge
cu ei, niciunde
în egalitate de sexe, orfani
copii de cârpe.
Într-o cameră mică
încă pescuiește, vânează.

Fericirea începe imediat
cum anumiți copaci cresc
rude îndepărtate de care abia se vorbește.
Nimeni nu scapă de piatră
disprețuind-o într-un om fără regi
până nu mai rămâne.
Abundența tăcerii respirând
în zile de poze, transparentă
fericirea începe.

Eu mai stiu cum erai
cel mai bogat mort copil
singurul în casa căruia mergeam
toți desculți
oricum dădea spre sud ca și ochii
ai tăi erau toți numai bromură și bomboane mici
te scuturau de cuțit la coapsa de lapte
și te coborau la noi
(tu nu ai fi coborât)
îți puneau picioarele pe pământ
să nu se legene, ca de ram, necuratul.
mai știi că ploua lung
mereu eram cu gura plină prin apă
și că la ușa voastră
fierul se sărase de umblet:
tu erai primul mort copil de pe stradă
și noi ne bucuram
ca de o haină nouă.

Așteptarea cuiva, știa mama
după cum lovea în pantalonii de bărbat
ai cui mă făcuse copil pentru ea
e o supărare importantă
în cruce roșie pusă cu sfinții
de umeri drepti
unde dă Dumnezeu și ne udă.
Numai eu arătam cu mâna murdară
locul gol de la masă, femeia
de când cu istoria vămilor
nici îmbrăcată n-ar fi putut de amândoi
de sărăcia asta nu o cruță nimeni
îmi zicea, nu-i semăn,
și întindea la pliuri peste coapsele zăcute.
Pune cu lut și adu-l acasă
măcar în zilele în care nu dorm
nu zi că ai fost
scăpată prunc fără tată.
Când plecau la mai cald
oamenii lăsau lumina aprinsă, se pare.

Ceva așa ca un dumnezeu ți se va termina
carnea, singura acțiune comună
fervoarea rutinei nu are de-a face cu tine
nici genunchii în voce joasă
fața bucuriei consolându-te aridă
și tu așteptând primăvara
într-o intimitate injustă cu inocență
prosperitatea luminii repetate
prudentă aspirație spre pierderea memoriei
imprecis de trei ori locul ultimei guri de aer
cu mâinile coroană, ca o boală în rod,
disprețuita duminică.

Lucia PĂTRAȘCU

CASETA FATALĂ de Ionel JECU

Volumul **Casetă fatală**, semnat de Ionel Jecu și tipărit la editura Pax Aura Mundi, Galați, 2015, cuprinde în cele 208 pagini ale sale un gen literar mai special și anume cel făcând parte din categoria *policier*. Poate fi considerat cea de a doua carte polițistă, deși, de fapt, textul este scris prin anii 1973-1974 și publicat abia acum. O carte prin care autorul își demonstrează sieși și nu în ultimul rând cititorilor că acest gen literar i se potrivește de minune.

Pe lângă literatura umoristică, din care amintim: **...Strânse din goana vieții** – 2008; **Cactus la purtător** – 2011; **E dulce viața în România** – 2011; **În coarnele melcului** – 2015, după cărțile pentru copii: **În ograda bunicilor** – 2011; **5 povestioare pentru copii** – 2012; **Dor de copilărie** – 2012; **Coșmarul unei prințese** – 2013; piesa de teatru **O zi de pomină** – 2013 și romanul polițist **Căruța de la miezul nopții** – 2012, această a unsprezecea carte precizează încă o dată talentul scriitoricesc al domnului Ionel Jecu, care se apropie, prin subiectul ales, de posibilitatea unei ecranizări suficient de rodnice, așa cum a fost cazul cu volumul *La miezul nopții va cădea o stea* de Theodor Constantin, a cărui ecranizare sub titlul *Secretul cifrului* a avut succesul pe care-l cunoaștem.

Trei motive justifică această idee:

În primul rând, este vorba de palierul temporal în care se petrece acțiunea. Spre sfârșitul războiului, nemții încartiruiți într-un conac boieresc, situat într-o comună din sud-estul țării, sunt atacați de trupele române, care luptau pentru eliberarea fiecărei palme de pământ. Are loc o ambuscadă în urma căreia satul este eliberat și sunt luați prizonieri doi ofițeri nemți. Dinu Matei, unul din ostașii români care i-au prins, avea să afle mult mai târziu că aceștia au reușit să scape. În jurul acestui nod de întâmplări se construiește întreaga intrigă a romanului. Peste aproape șaisprezece ani, cei doi nemți cu identitate falsificată, rămași în țară, se întâlnesc și plănuiesc să recupereze o adevărată comoară ce le-ar fi asigurat traiul îndestulat în țara lor, o casetă cu bijuterii ascunsă în beciul fostului conac, devenit muzeu.

Dinu Matei, om inteligent, perspicace, personajul principal al romanului, maior de miliție la secția criminalistică, împreună cu subalternii săi, acționează pentru a soluționa acest caz dificil, ce va avea finalitatea așteptată într-un roman polițist, în care totul se termină ca în basmele populare unde *binele învinge răul*.

În al doilea rând, felul în care autorul conturează acțiunile personajelor, fie ele pozitive sau negative, le creează acestora o personalitate bine precizată, puternică și convingătoare. Citind, fiecare își închipuie că cei doi infractori, Vasiliu și Stanciu, vor recurge la toate mijloacele pentru a-și atinge scopul. Și așteptarea cititorului se confirmă: fals de identitate, atunci când cei doi își schimbă ilicit cetățenia; fals în acte și uz de fals, atunci când locuiesc la hotel sub nume false sau cumpără bilete pentru excursia în RDG; furt de auto-vehicule, atunci când își însușesc Wartburgul din spatele hotelului, pe care montează explozibil după ce

abandonează mașina; intruziune nocturnă într-un loc public, atunci când escaladează gardul muzeului și pătrund noaptea în interior; crimă cu premeditare, atunci când cei doi complici îl momesc în camera de hotel și îlucid pe Ion Gorciu, singurul martor în viață, care i-ar mai putea divulga sau atunci când încearcă să-l anihileze pe nea Stelică, paznicul de la muzeu, ori să-i calce cu mașina pe salariații hotelului, camerista Ruxandra Lungu și administratorul Costică Rusu, cei care vor ajuta la construirea unui portret-robot.

Într-un paralelism perfect, oamenii legii își fac datoria, acționând după reguli bine stabilite și asumându-și riscurile profesiei alese, neglijând de multe ori viața lor personală, fapt ce afectează întreaga familie.

În al treilea rând, romancierul nu încarcă narațiunea cu divagații nefructuoase, chiar dacă felul în care autorul așează întâmplările în figuri de stil neașteptate: **„Vremea frumoasă și călduroasă fusese înghițată dintr-odată de hulpavii nori negri ce se buluceau pe cer”**; **„farurile unui se iviră ... de după umărul unei ridicături de pământ”** face dovada talentului literar cu care autorul își desfată cititorii. Mai ales că, situând acțiunea romanului într-un timp nu foarte apropiat de zilele noastre, autorul construiește o adevărată analiză a vremurilor, a oamenilor care-și duc viața lor îngrădită în țarcul posibilităților existente atunci, dând astfel unui regizor cinematografic alegerea lejeră de a se desfășura liber.

Sigur că însăși formația de umorist obișnuit

(continuare în pag. 67)

să prindă în vârful acului lucrurile esențiale îl ajută pe condeier să scrie *precis și la obiect*. Apoi, gingășia scriitorului de literatură pentru copii, care face referire la propria sa familie, soția și copilul său, îndulcește asprimea acțiunilor din roman.

Romanul **Caseta fatală**, semnat de domnul **Ionel Jecu**, nu este doar un roman de acțiune. Este o adevărată invitație la lectură pentru cititorii iubitori ai genului, dar, mai ales, o tentație pentru cel ce ar dori să realizeze o ecranizare reușită.

Mihai VINTILĂ

Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu

Viața este o mirare în fața infinitelor posibilități date de Dumnezeu. Așa ar putea fi descris romanul Luciei Pătrașcu - *Jocul mirărilor* apărut la editura Lucas din Brăila. Dens, având nu mai puțin de 332 de pagini, acesta este o pledoarie pentru a ne trăi viața având în vedere povara efemeridei timpului. Personajul în jurul căruia se împletește toată povestea este Lelia care pornind dintr-o familie iubitoare dar săracă, ajunge în ciuda istoriei și greutăților de tot felul, să își vadă visul acela de a deveni Doamnă! Ajunge de fapt doctoriță influențată de o schimbare a destinului. Întreg romanul este un mare ghem confesiv. Avem acest personaj în jurul căreia gravitează toate celelalte personaje care sunt în prim plan sau în umbră în funcție de interacțiunea cu evenimentele din viața Leliei.

Volumul pornește lent cu copilăria și treptat se dezvoltă îmbrăcând timpii întregii vieți. Evenimentele se succed lent dar decisiv. Fiecare punct important este de fapt o schimbare de destin. Chiar autoarea recunoaște în prefață că a avut în vedere un timp împletit asemenea unei funii. Practic binele se îmbină cu răul iar până la urmă pare a triumfa binele. Spun pare deoarece finalul este ambiguu lăsând un răspuns deschis, printr-o întoarcere la origini a Leliei.

Acțiunea este bine plasată deși autoarea nu dă un timp propriu-zis dar înțelegem singuri din evenimente precum respingerea Leliei la facultate pe motiv de dosar sau din descrierea unei Boboteze la Brăila, cenzurată de încălcarea sa religioasă.

Vorbind de Brăila putem spune că o parte din istoriile locale sunt preluate de Lucia Pătrașcu și introduse în roman. Astfel avem referiri la celebra *casă cu stafii*, la catacombele din timpul ocupației trucești. Mi s-a părut că de fapt în cadrul romanului plimbarea Leliei cu viitorul soț prin Brăila nu este decât un pretext pentru a descrie frumusețile orașului, parcă pentru a le puncta de frica a nu le pierde. O secvență un pic prea didacticistă și prea puțin lucrată. Aici ar fi trebuit să insiste dar mai ales să dozeze informația care venită potop doar într-un capitol obosește lectura și afectează într-un fel cursul cărții.

Aș mai remarca un nume ales neinspirat - Nicuț, pentru primul soț al Leliei care deși de loc din Ardeal nu este convingător. Din statistica numelor în România

acesta este purtat de doar 4320 de persoane majoritatea din sudul țării. Poate alegerea unui alt nume ar fi trebuit să fie în atenția autoarei. Acest diminutiv mi se pare că nu îmbracă personajul.

Lucia Pătrașcu scrie frumos. Construcțiile sale sunt bine articulate, bazate pe un puternic talent de povestitor. Imaginile, întâmplările sunt conturate realist, cu o pană bine strunită ceea ce face ca romanul să aibă un impact puternic. Autoarea reușește să transmită senzațiile trăite de personaje iar uneori în timpul cititului chiar mi se părea că simțeam aromele toamnei.

Un volum bine strunit din punct de vedere stilistic, echilibrat în vorbă și acțiune. Este sucit și răsucit ca viața complicată a personajului principal. O lectură plăcută și neplictisitoare.

desen de Paul Sân-Petru

Angela BURTEA

Casa mea...

Am crescut într-o familie sănătoasă, cu principii pline de lumină și-am fost înconjurată de iubirea neasemuită a neamului meu frumos și destoinic.

Adesea, frânturi dintr-o copilărie prea minunată îmi dau târcoale, răscolindu-mă. În vremea aceea nu știam decât să mă bucur de toate bucuriile lumii și să mă las mângâiată și răsfățată de iubirea dragilor mei.

Nu ineditul jocurilor, nu serile lungi și pline de cântecul verii, nu iernile albe și misterioase, nu cântecul păsărilor și parfumul florilor, și nici măcar primul sărut primit sub dudul din fața porții noastre nu mă tulbură în amintire mai mult ca dorul de „casa de-acasă”.

Casa aceea plină de noi și de lumea dragă, casa aceea care fusese construită să-ncante, să lumineze și să bucure, care nu o dată răsunase de cântecul tatei, de glasul blând și duios al mamei și de chiotele noastre, ale copiilor, îmi stăruie prea mult în minte. Camerele înalte și spațioase, rânduie una după alta ca vagoanele trenului, cu ferestre largi prin care lumina soarelui se proiecta odihnitor pe albul varului de pe pereți, toate îmi trec fugar prin fața ochilor și-mi reamintesc de fiecare dată că acolo e începutul meu.

Cum să uit lunile de iarnă când dintr-una din camere răzbătea din zori și până-n noapte zgomotul produs de vatalele războiului de țesut! N-avea odihnă biata mamă până nu termina de țesut scoarțele din lână frumos colorată cu care împodobește apoi casa. Țesea cu spor și pentru atunci, dar și pentru zestrea noastră, a fetelor. Le rânduia apoi în cufărul din „casa de la față” spre păstrare, scoțându-le afară din când în când spre aerisire, în zilele însorite ale anului.

Câtă frunză de dud nu adunasem vara, în timpul vacanțelor, pentru a hrăni viermii de mătase! Creșteam an de an vietățile acelea ciudate, așteptând cu plăcere momentul senzațional în care tot mama trăgea în fire borangicul din care țesea pânză fină, ștergere și maramă. Cum să nu mă doară, când acum îmi fac loc printre perdelele umbroase ale timpului pentru a fura câte puțin din dulceața trecutului meu prea minunat!

Acum e goală și pustie casa noastră; plânge aproape mereu și-adoarme din când în când sub geana-i obosită de-atâta așteptare. Îmi plâng îndelung părinții, așa cum casa își plânge stăpânii, oblojindu-mi rănilor sângerânde cu amintiri de neuitat. Încerc să înțeleg că „ce e pierdut, e pierdut pentru totdeauna”,

dar mă doare cumplit că acolo, lângă salcia pletoasă ce tronează în mijlocul curții, acoperind protector un timp apus, casa noastră e singură, ținând la piept dorul nostru.

Crâmpoie din cămările sufletului....

... Au trecut câțiva ani de când l-am îngropat și pe tata, fiindcă mama a plecat de mult! Îmbrăcat frumos și elegant ca pentru o nuntă cerească, s-a lăsat așezat pe fundul unei gropi văruită în alb, fără să scoată un sunet măcar. A plecat pe drumul tăcerii cu aceeași demnitate cu care a trăit pe pământ, conștient fiind că timpul vieții s-a scurs. Împăcat cu soarta, care i-a fost potrivnică uneori și plin de iubirea celor care i-au stat alături până în ultima clipă, s-a dus să-și facă loc printre stele și de-acolo să vegheze cu aceeași dăruire asupra noastră. Crâmpoie vesele și triste ale unei existențe apuse mi-apar adesea în minte, dându-mi curaj și purere să merg mai departe.

Se spune că de-abia după ce părinții dispar, devii cu adevărat om. E cumplit! Te simți suspendat undeva în aer, fără a găsi cu ușurință un suport de care să te prinzi. Pământul este departe, cauți disperat punctul de sprijin, nu-l găsești... și-ntr-un târziu alegi să cobori trepte imagine încetel pentru a nu te răni și mai mult. Ancorat în pământul pe care nu-l simți prieten încă, faci primii pași cu picioare moi și tremurânde, într-o lume nebună și grăbită. De-abia atunci realizezi că ești singur, că nu mai aparții nimănui, în afară de Dumnezeu.

Iubirea tatei mi-a fost săpată adânc în minte și inimă, înțelepciunea vorbelor lui îmi creează astăzi un confort existențial sporit, generozitatea lui mă trezește și mă scutură ori de câte ori uit să fiu om, bunătatea cu care își înconjura semenii mă determină să mă privesc mai des în oglindă, iar puterea cu care ierta, inclusiv pe cel care-i răsuca cuțitul în rană, mă face să mă întreb tot mai des: din ce aluat o fi fost făcut?

Cât zâmbet n-a împărțit tatăl meu fără a se gândi că face risipă, câtă bucurie n-a adunat când ne vedea pe băătăura casei, construită cu migală și pricepere alături de mama, cât tremur se simțea în glasul lui atunci când vorbea cu noi la telefon și cu câtă responsabilitate ne-a crescut...

Azi sunt mai săracă decât acum.... un timp, dar mai datoare în fața vieții și-a amintirii lui. Trebuie să-mi măsoar pașii, gândurile, vorbele și faptele, trebuie să-i păstrez onoarea curată, așa cum a lăsat-o!

Raluca-Cosmina CALANCIA (Suceava)

Visând la Julieta...

dacă în jurul meu s-ar forma un gol,
abisul absolut în care nici oamenii, nici alte ființe nu și-ar
mai găsi locul
aș înțelege atunci că pustiul meu a cuprins toată lumea
și a devorat-o
falie cu falie
scoarță cu scoarță
crustă după crustă
și iubirea pe care mi-ai refuzat-o
nu ar mai conta

m-aș stinge atunci ca toți ceilalți
anonimi mai mari sau mai mici
nici nu mai contează
pielea mea nu ar mai simți nici mângâieri și nici vântul
gustul nu ar mai fi gust ci doar părerea unei existențe
pierdute
moartea mea nu ar conta
cum de fapt nici o moarte nu contează cu adevărat
mă întreb dacă au existat și ceasuri bune

Singurătatea îndrăgostiților

momentul aprins al zilei
când pe străzi ești prins într-un trafic infernal,
lumea se mișcă în jurul tău frenetic
oameni cu aceeași față, cu haine strânse în jurul corpului
viața așternută pe file
de hârtie,
secunde pot determina paralizie
singurătatea alergătorului de cursă lungă
a celui care trăiește și moare fără să fie întrebat de ce
totul poate fi frumos,
își spunea
totul va fi bine
îi spuneau ceilalți
și timpul nerăbdător
și toată zbaterea aceasta inutilă care te face tot mai
singur

stare

brusc
răsuflarea prăfuită a zilei
dogoritoare amiază
și peste toate
după colț
fericirea

visele unei fete cuminți

când visează,
oamenii încetează
să mai fie reali
miezul lor cald
plutește asemenea unei bile
vâscoase
când visează,
oamenii încetează
să mai fie triști

visele lor alungă
angoasa greoaie
a fiecărei seri
când visează
oamenii încetează
să mai fie materiali
singurătatea dispare
și pot iubi, pot spera, pot respira liberi.

valuri galbene

valuri galbene
în zare
ca într-o barcă plutind
liberă
pe un fir de sânge

cum am învățat să merg

mai întâi am învățat să țin ochii larg deschiși
cu ochii deschiși vezi lumea așa cum e ea
lumea cu iubirile ei, cu luptele și războaiele ei,
oamenii mici cu vise mari
oamenii mari cu răutăți mici.

apoi am învățat să respir
pe nările mele dilatate am lăsat aerul să intre
și lăcomă am simțit miros de piele udă de
ploaie,
plăcintă cu mere și scorțișoară,
mănunchiuri de izmă ruptă dimineața pe rouă,
dar și miros de moarte, de singurătate de
trădare.

cum am învățat să merg
te-am întâlnit pe tine
și am aflat ce este cu adevărat important.

înăuntru

acolo e
începutul și sfârșitul
lumii mele

în stup

Romeo, luminile galbene al orașului cuprind
totul
blocuri ca niște cutii minuscule
stupi cu oameni care forfotesc cât e ziua de
lungă
grăbiți să ajungă spre locurile lor
fără oameni străzile nu mai sunt străzi, nici
orașele nu mai sunt orașe
stupul e gol
nici un zgomot
câteodată mi-aș dori să nu mai aud nimic
nici țipete, nici infernul șoselelor mari,
însă liniștea nu e neapărat liniște
căci în stup viața înseamnă altceva

Notă: Lucrarea a fost menționată la Concursul "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", categoria 15-21 ani, din cadrul Festivalului Național al Cărții "Axis Libri", Galați, 25 – 29 mai 2016.

pe care a simțit nevoia să le împărtășească, să la facă cunoscute. Creștem cu poveștile copilăriei, temându-ne de lupul deghizat în bunicuță și de vrăjitoarele cele rele, încercând să vorbim cu păsările, să ne trezim lângă pitici, așteptând zânele și ursitoarele, încercând să zburăm cu covorul, luptându-ne cu zmei și căutând merele de aur. Cărțile ne înconjoară toată viața - de când eram mici și părinții noștri stăteau la patul capului și ne citeau seara, încântându-ne copilăria, până când părinții noștri nu vor mai fi, până când noi vom fi cei care citesc povești copiilor noștri.

Citind, descoperim mici frânturi de necunoscut, fragmente de adevăr, ne dezvoltăm capacitatea de a înțelege lumea și de a interpreta într-o viziune proprie misterul lumii și tainele universului. Ne pregătim pentru viață și ne formăm o lume paralelă numai a noastră, citind. Dragostea pentru cărți este un sentiment plăcut, alimentat de lectură și de dorința de a cunoaște, iar cititorii sunt persoane cu o imaginație debordantă, creativă care pornesc în aventura cunoașterii, asumându-și universul plin de fantezie al cărții.

De când descoperi bucuria lecturii, te poți considera veșnic tânăr, spirit liber să evadezi în lumea și magia cărților, pentru a rămâne veșnic îndrăgostit de miracolele ei!

Notă: Lucrarea a primit Premiul pentru eseu "Antim Ivireanu" la Concursul "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", categoria 15-21 ani, din cadrul Festivalului Național al Cărții "Axis Libri", Galați, 25 - 29 mai 2016.

desen de Elena-Liliana Fluture

Elena Andreea ION

CUVINTE FĂRĂ MINTE

Dintr-o margine de lume a venit să mă îndrume spre un freamăt de cuvinte fără șoapte, fără minte, a venit și s-a legat de un suflet cu păcat punând vin negru în vene și pelinul între gene, răsărind din somnul vechi păstrat sfânt între urechi.

S-a lăsat pe un fir de ploaie, poezia încet să-ndoaie, strop cu strop pe înserat, vers albastru au înșirat, roi de stele parfumate s-au amestecat cu șoapte, luna întreaga un neon spre hârtie și creion, spre un freamăt de cuvinte fără șoapte, fără minte.

CĂRARE ÎNCRUCIȘATĂ

A bătut nisipul aspru când s-a coborât un astru de lumină întunecată, pe cărarea încrucișată. S-a lăsat purtat de vânt pe un geamăt de cuvânt și-a cântat dintr-un cimpoi cu umerii uzi de ploi și de vreme și de șoapte, cu miros dulce de noapte.

Pe o frunză de arțar a înălțat un sfânt altar, doar din stele fără gură coborâte într-o trăsură, cu alai de lăcrămioare, raze fine de la soare și parfum de busuioc, toamna să aducă noroc.

POETUL FĂRĂ OCHI

Cenușa timpului cu oase de cristal s-a înșirat pe deal cu miros de toamnă dulce, între stele să se culce, între visuri cu furtună înflorite lângă lună. Rânduri groase de mărgelă s-au înșirat pe gene, pulberi reci de versuri mici, mușuroaie de furnici, toate la poet în gând se agită fluturând spre nimicul care învie fără glas de poezie.

Se coboară încet, în noapte, praf de stele să dezgroape până somnul îmbolnăvește, până ochiul obosește, numai mintea, stâlp de piatră pune versul peste hartă.

Poetul fără ochi privește, fără gură tot vorbește!

Cristian BIRU

Curs minor de metaforă

II

Să presupunem că luăm gândirea unui om care știe să convingă oamenii, ba chiar să le inducă o opinie și o turnăm într-un vas, acest vas se numește o figură a discursului. Figurile discursului țin de retorică. În momentul în care luăm gândirea poetului și o turnăm într-un vas, acel vas este o figură a stilului, este o metaforă. Figurile stilului țin de Poetică și Stilistică, două discipline inefabile care se suprapun și care nu sunt altceva decât niște teorii ale metaforei. Retorii au acordat o atenție deosebită metaforei, pentru că și-au dat seama că o gândire îmbrăcată în metaforă are stil și se ține minte mai bine. În afară de asta frumusețea prin excelență e convingătoare și în fața frumuseții inima se deschide mai ușor și e mai vulnerabilă. Ca să înțelegem însă diferența dintre un retor și un poet, imaginați-vă doi indivizi îmbrăcați la fel în aceeași metaforă. Retorul își poate da jos haina de pe el și poate îmbrăca alta, poetul însă nu-și poate da jos haina, oricât am trage de ea, pentru că haina aceea este exact pielea și carnea sa. Este ca un melc care locuiește în propriul său trup. Prin metaforă curge sângele poetului sau la fel de adevărat, prin venele poetului curge metafora.

În tradiția definiției există doi termeni ai metaforei între care se face o comparație și un al treilea care face posibilă comparația. În metafora ochi de stele, ochii și stelele sunt termenii comparați, iar cel de-al treilea este strălucirea. Strălucirea este atât de intensă, încât ea devine poetică. Putem spune că strălucirea în acest moment devine lirică, artistică, pătrunde în artă. Am întâlnit în multe cărți metafora iubirii asemenea luminii unei stele care nu se mișcă de pe cer. Dacă arăt unei femei o stea de pe cer care nu se mișcă și-i spun că iubirea pentru ea nu-mi va părăsi niciodată inima, întotdeauna va fi pe cerul inimii mele, steaua pe care o vede aceea femeie, va fi metaforică. Se va simți asta și-n culoarea ochilor femeii care privește steaua. Ori de câte ori o va privi de-acum încolo, o va privi liric. De aceea spun că metafora există în mediul înconjurător.

Scopul acestui curs nu este altul decât a realiza o antologie de metafore care mi-au hrănit imaginația, pentru că eu fac parte din categoria de oameni pentru care literatura reprezintă o altă dimensiune a realității în care tot ceea ce ne definește ca oameni: familia, educația, cultura, religia, statutul social și banii sunt în același raport de importanță. Numai așa îmi pot explica faptul că scriu zilnic și acord timp unor idei, mult mai mult decât ar fi trebuit să acord părinților mei cu care nu am comunicat niciodată de ajuns, poate chiar mai puțin decât am comunicat cu niște străini sau cu niște oameni pe care-i cunosc prea puțin. Numai așa pot explica o stare de fapt că sunt scriitor, o situație de neînviat, care nu mi-a adus niciun avantaj față de semenii mei, ci dimpotrivă foarte multe complexe și suferințe.

Retorii împart metaforele în două categorii, metafore in praesentia cum este metafora ochi de stele în care cei doi termeni între care se face comparația sunt prezenți în același context, respectiv ochii și stelele și metafore in absentia în care este prezent doar un termen în context, dar el singur sugerează prezența celui alt termen, deși acesta lipsește. Dacă spun "albatrosul lui Baudelaire" am

o metaforă a geniului pe care o pricep cei care au citit poezia "Albatrosul" din "Les Fleures du mal". Cei care nu au citit-o nu pricep nimic. În general profesorii de retorică vorbesc despre câteva figuri principale ale stilului, câteva însemnând o mulțime între cinci și maximum zece figuri. Aceste zece figuri ale stilului ar putea fi catareza, anomenația, antifraza, metonimia, sinecdoca, antonomasia, pronominația, silepsa, metalepsa și metafora. În realitate sunt mult mai multe figuri de stil, toate însă realizând o morfosintaxă a metaforei. Dar pe mine nu mă interesează nici morfologia, nici sintaxa metaforei, mă interesează sângele poetului care curge prin metaforă, sau invers metafora curgând prin venele poetului. Dacă pun sub microscop o picătură din metaforă ca pe o frunză, să aflu ce fel de celule conține, abia atunci mă opri de interesul acestui curs, care este unul eminamente fenomenologic ca o atracție acrobatică a unui om care sare într-o piatră. Un asemenea salt în plin îmi exprimă foarte precis poziția și ideologia mea despre metaforă. Teoretic am să dovedesc prin acest curs că metafora este o poartă a metafizicului și a libertății, că tot ceea ce ține de estetica operei de artă se datorează studiului metaforei. Este doar o teorie, aceste pagini sunt doar câteva notițe de lectură dintr-o memorie nostalgică.

Consider acest curs afectat serios de impresie, de aceea nu am să menționez nicio bibliografie pentru că, fiind impresionist în sensul aproape fizic al termenului, este un curs eminamente minor, el fiind folositor în cel mai bun caz unui cititor ca un exercițiu din gimnastica metaforei. Un alt motiv ar fi pur și simplu profesional. Fiind cândva profesor am observat de-a lungul anilor că o bibliografie stufoasă nu arată nicidecum cât a citit studentul care a redactat teza, ci dimpotrivă, în mod bizar, cât de puțin original este. Prima impresie este că metafora mă poate face nemuritor în cazul în care eu însumi aș fi o frază. Dacă spun despre mine că sunt cel care sunt, spun de fapt o frază care nu poate trăi în memorie decât printr-o metaforă. Cu alte cuvinte, metafora este pentru text, ceea ce reprezintă tehnica de îmbalsamare a vechilor egipteni și arta lor secretă pentru o mumie.

Una dintre cele mai vechi metafore ale lumii este metafora biblică "La început a fost cuvântul". Cuvântul a fost înainte de istorie, înainte de lume, de tot ceea ce a fost creat. Este o metaforă care mi-a hrănit imaginația dar și multe dintre frământările și ambiguitățile morale și filosofice. Presupunând că această sintagmă nu a fost o metaforă în viziunea evangheliștilor, ci doar o formulă de început în genul "a fost o dată ca niciodată", ea a devenit o imagine artistică în momentul lecturii și vorbesc despre o întregă istorie a lecturii biblice. De ce s-au folosit evangheliștii de această formulă? Ce-au vrut ei să spună cu asta? Este lumea de esență lingvistică? Este cuvântul înaintea creației? Nu a fost creat cuvântul, a fost de la început lângă Dumnezeu? Toate aceste întrebări care par retorice sunt în esență sursa frământărilor filosofice insolubile, pentru că

(continuare în pag. 72)

nu poate fi pus în ecuație sensul acestei metafore misterioase. Pe mine mă preocupă însă care sunt termenii acestei sintagme. Aș putea spune că începutul, originea lumii și a tot ce poate fi cunoscut este unul dintre termeni, cel de-al doilea termen fiind însuși cuvântul, dar cel de-al treilea termen cel care hrănește comparația este într-adevăr o provocare. Ce-ar putea face asemenea originea, începutul și cuvântul? Comunicarea? Începutul nu se poate exprima decât prin cuvânt. Începutul lucrurilor este însuși cuvântul iar lumea și tot ce poate fi cunoscut nu se poate realiza decât prin cuvinte. Este ca și cum aș pătrunde într-o lume și mi s-ar cere un pact. Iată ești în lumea romanului, încheie acest pact cu autorul, în lumea în care pătrunzi poți întâlni personaje cu însușiri neobișnuite, poți să întâlnești o ființă după chipul și asemănarea ta, deși nu ești tu, chiar dacă citești despre nașterea ta, și ai o mulțime de asemănări și coincidențe, nu ești chiar tu, este reflexia ta dintr-o carte, reflexia ta din imaginația unui autor. Dacă cineva citește în acest moment aceste cuvinte și spune: "Iată acest om filosofează", greșește flagrant pentru că eu nu filosofez, mai mult consider că filosofia nu are monopolul gândirii, și mai mult, din filosofie nu rămâne mare lucru decât teoriile care au îmbrăcat haina metaforică. Altfel spus, filosofia este importantă, interesantă în măsura în care știe să devină literatură. Fără Marcel Proust cu romanul "În căutarea timpului pierdut", Henri Bergson cu marile lui descoperiri psihologice la nivelul conștiinței imediate ar fi fost un mare și minunat filozof anonim. Mă îndoiesc că studenții filologi europeni îl citesc pe Henri Bergson, dacă știu ceva despre el, au aflat mai degrabă din romanele proustiene care consumă o singură zi din existența unui personaj, realizând dintr-o realitate imediată, un caleidoscop epic de sute de pagini care povestesc un singur moment sau, dacă nu au citit nici aceste romane, probabil mai mult ca sigur au aflat de la alții sau de la televizor.

Revenind la cuvântul care a fost la început înaintea istoriei și înainte de om, văd două valori esențiale în oglindă literară. Unul este pactul care ți se cere la începutul cărții și al doilea este misterul pe care eu l-am transformat în orgoliu. Dacă pătrunzi într-o carte trebuie să accepți această înțelegere, dar și orgoliul nemăsurat al unui scriitor care crede că poate exprima prin cuvinte inexprimabilul. Altfel spus, dacă există ceva care nu se exprimă prin cuvinte, nu se poate exprima nici prin altceva, nici printr-o alta materie sensibilă, cum e mișcarea grațioasă a corpului, culoare sau sunet, piatră sau reprezentare dramatică. Dacă Dumnezeu nu se comunică prin cuvinte, nu se poate comunica nici prin altceva. Dar Dumnezeu se comunică prin cuvinte și există mulți oratori de calitate în biserici care fascinează vorbind o oră întreagă despre nimic, dar pot pe de altă parte să cuprindă într-o singură frază misterul sau înțelepciunea unei pilde. Dacă citești Biblia și silabisești "La început a fost cuvântul" trebuie să înțelegi că ți se cere un pact, să ai credință și să fii conștient că aceste cuvinte vin de la Dumnezeu. Păstrând proporțiile naturale un scriitor care te invită în cartea lui, în lumea din cartea lui, îți cere un pact, să fii conștient că intri într-un ținut literar și că în acest ținut poți întâlni exprimat prin cuvinte și ceea ce n-ai visat să exprimi vreodată. Mai există o impresie care mi-a hrănit frământările și neliniștile, hai să le numesc teoretice. Dacă la început a fost cuvântul nu este o simplă formulă de început, ci este chiar o metaforă și dacă la originea cunoscutului a

existat cuvântul, atunci nici Dumnezeu nu poate schimba asta. Dacă este așa, fără să urmăresc o logică ieftină despre atotputernicia lui Dumnezeu, intuiția mea literară îmi arată cu degetul momentul în care Zeul Zeilor rugat să intervină în favoarea troienilor a luat o moiră ca pe o balanță și a măsurat destinul bătăliei de la Troia și a ridicat neputincios din umeri pentru că moira s-a înclinat în favoarea aheilor și a grecilor. Nu vreau să spun că Dumnezeu este neputincios în fața cuvintelor și nu mă interesează acest adevăr pe care-l las în grija preoților, dar scriitorul este. Este neputincios în fața cuvintelor până câștigă avantajul inspirației. La fel ca moirile, cuvintele sunt legi fundamentale ale universului literar, a ceea ce scriitorul desprinde din haos, dar nici scriitorul nu poate încălca aceste legi fără să plătească un sfârșit tragic.

Din punctul de vedere al metaforei, genurile literare sunt o problemă minoră. Metafora transcede genurile literare și nici nu se sinchisește de ele pentru că nu se poate închipui un gen literar fără metaforă. Metafora este substanța spațiului artistic. Teoria contemporană a genurilor literare are o sorginte naturalistă. Teoria genurilor și speciilor animaliere a fost suprapusă mecanic peste formele literare, astfel încât s-a putut vorbi la un moment dat despre genul liric, epic și dramatic. Suprapunând mecanicul peste viu poți ajunge la efecte hilare, dac-ar fi să acceptăm definiția dată de Bergson în "Le Rire". Căutând genul literar, ajungi să te bufnească râsul. E ca și cum am căuta genul feminin, masculin și neutru în morfologia literară. De exemplu, am citit cartea unui cunoscut estetician german împărțind foarte riguros genurile, vorbind despre o poezie lirică epică, o poezie epică dramatică, o poezie dramatică lirică și dramatică epică. Genurile nu se pot împărți riguros ca niște specii de plante și animale. Se pot face distincții didactice. Poți să vorbești despre genul liric, care este genul muzicalității interioare a versurilor, genul poeziei, locul în care limbajul își câștigă cea mai importantă densitate metaforică și o altfel de logică, poetică prin excelență. Poți să spui de exemplu că există genul epic care presupune narațiune, proza ca discurs, existența unui narator, a personajelor, a unei acțiuni care imită viața, altfel încât să se realizeze o lume credibilă. Epicul ar putea fi genul literar al cauzalității dintre evenimentele care realizează subiectul. Poți să faci distincția genului dramatic care folosește dialog ca discurs și care le înglobează pe celelalte genuri, folosind pentru piesa de teatru mai multe arte, mai multe discipline care realizează același produs sincretic și deosebit de complex, piesa de teatru presupunând arte complementare literaturii cum ar fi arta dialogului, scenariul, scenografia, muzica, jocul de lumini, coregrafia etc. La începutul literaturii toți, indiferent ce scriau, erau numiți poeți. Genurile literare pentru arta literară sunt niște instrumente de tortură.

(va urma)

Dumitru ANGHEL

SUNTRACK de Radu AFRIM

Festivalul artistic **“Zile și nopți de teatru la Brăila”**, aflat la a X-a ediție, cu o structură de repertoriu derulată pe 13 spectacole, în perioada 19-25 septembrie 2016, a... debutat luni cu premiera **“SUNTRACK”** (“În căutarea sune-ului pierdut într-un oraș cu soare”), în regia și pe un scenariu semnate de Radu Afrim, în tandem cu o scenografie inspirată și modernă, chiar prea... modernă pe alocuri, gestionată de doamna Irina MOSCU. Această nouă sărbătoare de suflet a Thaliei reunește trupe de actori din țară, parteneri ai Teatrului brăilean “Maria Filotti”, în trei locații (Sala Mare, Sala Studio și Sala Avangarde) ale somptuosului edificiu cultural, modernizat de curând, clădire de patrimoniu național, Teatrul Comunal Rally, construit pe la 1850 de un celebru arhitect vienez. Premiera “Suntrack” a fost așa-
dar... **uvertura** jubiliarei ediții a Festivalului de artă dramatică, sub genericul tematic **“Teatru, între Poveste și criză”**, inspirat ales de Directorul Festivalului, Lucian SABADOS, managerul instituției artistice de la mal de Dunăre, care a păstrat structura organizatorică a evenimentului, așa cum a fost gândită în urmă cu zece ani de doamna Veronica DOBRIN, inițiator al acestui proiect cultural.

Revenind la spectacolul de luni, 19 septembrie, în Sala Mare a Teatrului “Maria Filotti”, aplauzele unui public avizat și responsabil au răsplătit inițiativa tematică a scenariului și formula regizorală a domnului Radu Afrim, ușor atipic și cu o îndrăzneală tentă de risc; de altfel, în nota și apetențele sale regizorale de creator original, fără vreo strădanie de a găsi, de a construi interpretări critice favorabile și cu doar vagi adieri de... “și, ce-o să-mi faceți!?” **Scenaristul** Radu Afrim a ales Brăila cu Istoria și trecutul său cultural și s-a oprit la una dintre laturile reprezentative, **“Muzica, și nu întâmplător, pentru că emblema culturală definitorie a orașului de la Dunăre rămâne muzica, iar argumentul cel mai convingător îl constituie perenitatea acestei arte pe aceste meleaguri, cu referiri contemporane la dimensiunea națională a Festivalului de Canto “Hariclea Darcée”. Nu întâmplător, Brăilei i s-a spus cu respect și admirație “Mica Viena” iar brăilenilor li s-a atribuit măgulitorul cognomenul “napolitanii de la Dunăre”, iar în Palatul Lyra activau într-o vreme două sau trei orchestre simfonice, ori au învățat și apoi au cântat pe scenele lumii nume de referință ale artei cântului. Regizorul Radu Afrim a ales, pentru magia veselă a spectacolului “Suntrack”, secvențele mai... pitorești ale vieții muzicale locale, cu ingredientele ei savuroase din aria etnică, pe partitura unui **burlesc** cu viziuni feerice, luminoase ori grave. Reprezentativă pentru istoria **Ibrailei**, multitudinea etnică, turci, greci, mai vechi dar și cei noi, de prin anii ‘50, **partizanii**, lipoveni, evrei... au asigurat spectacolului un umor antrenant, dar au sugerat voalat și aspectul social, nu tocmai vesel, deloc optimist al Brăilei de azi, cu problemele sale de tot felul și cu toate speranțele cam prea repede irosite și după integrarea europeană. Este foarte posibil ca domnul Radu Afrim să fi notat nostalgic și vremu-**

riile mai pozitive din trecutul nu prea îndepărtat când, între cele două Războaie Mondiale, în portul prosper de la Dunăre se stabilea prețul grâului pentru Europa.

Realizator, total, autor din aria genului literar dramatic în... “premieră” absolută, semnatarul **“vo-devilului”** literar-muzical-coregrafic și umoristic “Suntrack”, și regizor obișnuit cu astfel de... isprăvi teatrale, uneori la limita de risc, între adulație și **“tabu”** oficial, domnul Radu Afrim și-a asumat rolul de “vioara întâi” într-un “concerti tutti” de spectacol teatral, secondat cu brio într-un “pas de deux” de scenografia inspirată, convingătoare și, uneori, “multovivace” a doamnei Irina Moscu, în toate compartimentele sale de referință: decor, mișcare, peisagistică, grafică, sonorizare, cu destule excese în materie de decibeli, lumini și suspans condimentat cu muzica dată tare și chiar cu scene... pseudo-deochiate dar la limita decentă a unui limbaj licențios, care a înlăturat, subtil și elegant, posibile reacții dezaprobatore cu aplauze și haz vesel și încurajator. Duetul artistic Radu Afrim - Irina Moscu a avut tactul și spiritul selectiv **să cearnă**, din noianul de întâmplări, personaje, ipostaze și posibile... ifose incommode demersului lor artistic, tocmai ceea ce le putea compromite bunele intenții evocatoare despre **o Ibraila** de altădată, fără sloganul ușuratic și pamfletar - persiflant... “La noi, la Brăila / La tanti Elvira”, ori “Terente și Didina se plimbă cu mașina...”.

“SUNTRACK”, un exemplu de teatru de avangardă, modern, atipic în câteva compartimente de gen, dar având girul calității și al bunelor intenții, prin deschiderea cu care a încurajat, într-un spectacol de-o asemenea anvergură culturală și artistică, pe lângă actorii profesioniști ai teatrului “Maria Filotti”, și a unui grup entuziast de **colaboratori**, elevi

(continuare în pag. 74)

de la Liceul de Arte "Hariclea Darclee" sau de la Colegiile "Bălcescu", "Murgoci" și "Economic", sau... "artiști amatori". Sub aceste generoase auspicii artistice, au evoluat, cu girul performanței actoricești, profesioniștii: **actorul Alin Florea**, pe o partitură în **piano-forte** în rolul **Regizorului** cu o gamă cremoasă de interpret de elită, cu o prestație de zile mari, în compania grupului de tineri elevi, care au avut ce învăța de la actorul talentat și inteligent, autorul unor originale și surprinzătoare... "găselnițe" spirituale provocatoare de aplauze și hohote de râs în rândul spectatorilor; **actrița Narcisa NOVAC**, în rolul **Scenografei**, cu apetisante și ușor îndrăznețe ipostaze scenice, la limita elegantă dintre... "atac la pudoare", mai mult mimată decât evidentă, și reacții de spectator, care a venit la teatru cu intenția de a-și depăși propriile inhibiții; **actrița Corina Giorgia Bors**, cu o prestație în allegrovivace, cooptându-le și pe dansatoarele Alexandra și Andreea, în tablouri vivante de can-can, Cabaret parizian de secol XIX, și viziuni grafice de Toulouse-Lautrec; **actorul Valentin Terente**, acoperit emblematic de aura haiducului din Bălțile Brăilei și Comorofca, și care, cu profesionalismul staturii sale artistice, a sprijinit demersul figurantei Issac Nadejda, alias Doamna Nadia, pe ritmul inconfundabil al muzicii lipovenești, născută din nostalgia întinderilor nesfârșite din Taigaua siberiană. Nu pot trece peste tablourile vivante și fascinante, postate strategic de scenografia doamnei Irina Moscu, cu alți **figuranți** din zona etnică a Brailei: talentatul interpret la mandolină, **turcul CARAMALNÎ Nigeri**, cu acorduri vesele de Bosfor și Dardanele; **grupul vocal** rural din zona Măcinului, alcătuit din trei bătrânele și un sfătos și talentat rapsod popular cu un nume-simbol, **Vasile VENIN**, interpretând "Balada șerpelui"; ori carismatica Valeria URSAN, purtătoare de nostalgice "comori" istorice și culturale brăilene, reprezentanta **armenilor** de la Dunărea de jos, care a interpretat, cu aplomb și revoltă, în limba turcă, o baladă despre tragedia poporului său, în pogromul din 1915.

Și, nu puteam neglija pagina cea mai vivace, de o tonică expresivitate, a Grupului de elevi-artiști, care a salvat atmosfera de vremuri de altădată, nu întotdeauna fericită și fastă a Brăilei, agravată și de avataruri contemporane, cu aerul ușor frivol, asezonat cu naive excese de comportament rebel și aluzii licențioase, salvate de hazul și aplauzele indulgente dar entuziaste ale publicului spectator. Au evoluat tinerii... "actori": **Mihai JALBĂ**, cu chitara sa ușor dezacordată dar antrenantă, cu care a acompaniat-o pe volubila și talentata **Irina ANGHEL**, într-o prestație meritorie cu melodia "YOUTH", simbol al tinereții năvalnice, sentimentală și "pusă pe fapte mari", în ideea unei viitoare profesii scenice; **Doru CIUTACU**, simpaticul și imprevizibilul... "actor", cu... "părul-căciulă", după vesela "apostrofare" a actorului Alin Florea; **Andrei MORARU**, recitatorul talentat, în duet scenic cu Irina Anghel; și, în finalul fulminant al spectacolului "SUNTRACK", Florin STAN, autorul versurilor pe ritmul antrenant, în atmosfera unei săli cu muzică DISCO, al unui recital HIP-HOP, și în aplauzele furtunoase ale spectatorilor brăileni.

"Suntrack", un spectacol-reper pentru dimensiunea artistică de excepție a Festivalului "Zile și nopți de teatru la Brăila".

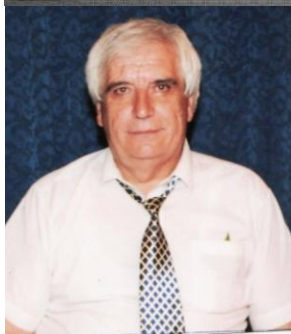

Marius CIOAREC

CONFESIUNI...

- Mă doare pasul retrograd pe care-l fac adeseori călcând pe drumurile desfundate ale trecutului...
- Mă doare talpa care pășește pe cioburile inefabile ale destinului...
- Mă doare mâna care atârnă inertă pe albul imaculat al hârtiei ce-mi așteaptă netăgăduit confesiunea...
- Mă doare clipa în care îndrăznesc să visez...
- Mă doare lacrima ce curge destrăbălat, asemea unui pârau fără de albie...
- Mă doare ochiul pironit canonic asupra cerului atemporal...
- Mă doare zâmbetul adresat unei priviri împietrite
- Mă doare geamătul sfâșietor al fluturilor încercări în stomacul constipat...
- Mă doare ridul săpat în obrazul abrupt, precum un tranșeu care păstrează aprinse vestigiile unui trecut tenebros...
- Mă doare sărutul uitat pe buzele exfoliate de intemperii efemere ale dragostei...
- Mă doare glasul emaciât de strigătele surde îndreptate către prezumtivul demiurg...
- Mă doare privirea translucidă care străbate neostoit orizonturi crepusculare, difuze...
- Mă doare fiorul care traversează propria-mi existență transcedentală...
- Mă doare gândul temerar care survolează neîncetat eul meu infatuat...
- Mă doare ritmul galopant și inocent al inimii...
- Mă doare cugetul împovărat de multitudinea păcatelor laice...
- Mă doare sufletul trădat de angoasele sale stări de transumanță afectivă...
- Mă doare scrâșnetul care reverberează în pereții scorojiți ai conștiinței...
- Mă doare vena umflată superfluu de sângele arrogant...
- Mă doare pântecul excedentar care înghite hulpav neobositele și interminabilele dorințe...
- Mă doare verdele ochilor, înecați de prea multe ori de suvoiul tulburător al neîmplinirilor...
- Mă doare spiritul veșnic tânăr, ireversibil căutător al esteticului și al armoniei...
- Mă doare creasta răscroită a gândurilor controversate...
- Mă doare pasiunea cu care-mi iubesc viața și... orgoliul vanitos...

Nicolae VĂLĂREANU SÂRBU

Sufletul se smulge din trupul de trestie

Culoarea
cu nuanțe calde și reci lunecoase aidoma gheții
se varsă-n tonalități ce absoarb gradat lumina.
O temperatură prea îndrăzneță nu se poate manifesta.
Dumnezeu are punctele sale de control.

Culoarea se înfrumusețează pe sine și-și este de ajuns,
pe aripile ei se multiplică și străluce,
întunericul bănuie și el nuanțe flexibile.

Sub aure galbene se-nfășoară întregul ca un cristal lichid
sufletul se smulge din trupul de trestie,
capătă respirație de zbor.

Apele curg peste comori luminiscente și pașnice,
pietrele lor sună a cântec cu înălțimi de mireasmă.

Nu te grăbi,
te poți descoperi din ce n-ai fost,
vei fi un simbol ce topește-n sânge orice culoare.

Mă rog pentru tine

Sub plapuma păcatului
nu mă sfiesc să-l recunosc de la început
fiindcă de la început este
ca un semn de întrebare fără răspuns.

Spune-ți ce să fac
cum să mă rog mai eficient,
să fiu iertat de tot ce n-am făcut ori am făcut
cu păcat dobândit.

Privesc pe geamul recunoștiinței
cu sufletul viu
ca un călugăr din chilia întunecoasă
unde numai lumina dumnezeiască pătrunde.

Mă rog pentru tine neamul meu
mai sărac decât mine,
mai oropsit decât mine
pentru ieșirea la lumină
și izbăvirea de trădători și împilatori
pentru pacea și bucuria sufletului
care te înalță prin veac
împlinit
cum a mai făcut-o.

Se plimbă tăcerea prin gânduri

Umbre de fantome fâlfaie prin castel.
Trec dintr-o cameră într-alta cu volte
de aer în mișcare.

Ușile se deschid singure și se aude
cum prind putere.

Pereți par a fi liniștiți.

Simt cum noaptea se curbează, cum se stinge.

Stelele își îngroapă-n bolta cerului colțurile
fiecăre-și ocupă locul în constelația veche.

Se plimbă tăcerea prin gânduri
luna le grăbește.

De lumina lor m-ar găsi împreună cu tine
ar fi o minune.

Noaptea ajunsă pe buza rece a izvoarelor
se crapă sub greutatea dimineții,
soarele dă din vâsle să sosească
de dincolo de mări.

Înger în cer

Ce se întâmplă dacă o mamă își pierde copilul
printr-o întâmplare stupidă
nebănuită de nimeni?

Ai spune că așa e voia Domnului
cu îngerii pământeni,
dar nu mai ești convinsă
că voia lui este dreaptă
și nu o greșală divină.

De aceea Dumnezeu lăcrimează și el
și te întărește-n crez
să-l păstrezi în gând,
înger în cer.

În ochii mei se scaldă imagini

Se lasă seară și peste sufletul meu înnorat,
gândurile odihnesc în firida memoriei,
n-au răbdare să ardă și zboară.

În ochi mi se scaldă imagini
străine de tot ce înseamnă sânge aprins.

În piept să-mi fie inima ori în afară, nu știu;
cineva o chemă ori o hulește,
miezul noapții abia-i închide ferestrele.

O încetinire de ritm ca într-o tăcere a fibrelor,
lasă timpul s-alunece peste trup,
de pare că m-ating vechile iubiri
și nu pot să intre, la porți sunt zăvoare.

Doamne, noaptea asta e prinsă-n țâțâni grele,
de nu o răzbește ploaia, nici vântul,
dimineața e mohorâtă cu iubirea mea cu tot,
o bucurie tot este,
au ieșit la vedere salamandrele.

Adrian CREȚU

în orașul de provincie copleșit sub soarele nemilos de iunie

în orașul de provincie cu două catedrale falnice
erectate nemilos chiar în inima lui
oamenii se târâie, abrutizați de soare,
pe asfaltul moale
transpirându-și în tăcere viețile goale
pe strada principală

în orașul de provincie cu singurul său cinematograful -
mișună nestingheriți șobolani uriași
și câțiva adolescenți excitați se pipăie febril pe întuneric
și mănâncă popcorn din pungile jumbo size

în orașul de provincie o pisică târcată
se furișează pe lângă zidul crăpat
al unei alimentare -
e atât de slăbită încât i se văd coastele
și burta îi e lipită de șira spinării -
doar foamea i se mai vede
în ochii lărgiți de frică
în drum spre tomberoanele de gunoi

în orașul de provincie copleșit sub soarele nemilos de iunie
deznadejdea se insinuează parșiv peste tot
în betoane, în blocurile coșcovite
în magazinele de haine second-hand
și în tăblăria încinsă a mașinilor grăbite

în orașul de provincie uitat de toți zeii
și demonii creștinătății
în care visele au murit de mult
singura luptă demnă de a mai fi purtată
este să nu-ți pierzi mințile
să ajungi întreg până la dimineața zilei următoare

urbancolia

poem recenzie

mi-a luat o după-amiază întreagă
o bucată bună din seară
4 cafele și aproape un pachet de camel galben
să dau gata **Urbancolia**
lui dan sociu

intoxicat de cofeină și nicotină
am luptat câteva ore bune
cu această lungă diaree existențială
de vreo 200 de pagini
despre dragoste, singurătate și delir

pe la începutul serii
pe când mă apropiam încet
de finalul romanului
mi s-a aplecat de la prea multă cafea

și a trebuit să cobor la cramă
de unde m-am aprovizionat
cu trei sticle de vin
pentru a face față restului de lectură
și ce mai rămăsese din zi

dar e prima carte adevărată
pe care am citit-o
în ultimii șase ani
lucru care nu mă lasă deloc indiferent

senzație

uneori
mi se strânge inima
atât de tare
în piept
încât nu mai pot
respira

atunci îmi vine să smulg
pielea
de pe mine
să ajungă aerul
mai ușor
în suflet

invitație de dragoste

hai pe la mine deseară -
nu te-am mai văzut de mult

adu toate spaimile și îngrijorările tale -
voi râde cu poftă de ele mai încolo

invită-ți și demonii la mine
ca să mă distreze cu cele mai mari lașități ale tale

vino și cu speranțele tale de viitor
ca să ți le ucid una câte una
și-apoi să plângem împreună după ele
îndelung

îndrăgostește-te nebunește de mine
și-ți promit că mă vei părăsi furioasă și dezgustată
la următoarea lună plină

adu și câteva întrebări despre viață și moarte
pe care o să le discutăm amândoi
după ce ne furem
și apoi să le ignorăm răspunsurile înțelepte

mai ales, nu uita să cumperi niște vodcă pe drum -
o s-o amestec cu suc de portocale
ca să mă îmbăt porcește când o să mă satur de tine
și de reproșurile tale

Ionel NECULA

Emilian Marcu – sonete glazurate

Despre scriitorul Emilian Marcu am mai scris – nu cât mi-aș fi dorit și cât ar fi meritat, dar l-am ținut în grații receptiv și m-am pronunțat deseori asupra lucrărilor care au ajuns pe masa mea de lectură. Am scris despre proza sa, despre romanul în patru volume **Suburbii municipale** și-am fost fascinat de ultima sa ispravă narativă, **Tobele mute**, care mi-a permis să-l includ în galeria marilor romancieri, care ventilează imaginarul narativ contemporan.

Emilian Marcu este un scriitor polivalent. S-a remarcat ca un poet de o mare sensibilitate, ca un critic literar activ, care dă seama de fenomenul literar românesc contemporan și, cum spuneam, ca prozator care are știința construcției romanești. Este, nici vorbă, o conștiință cu mare trecere în cadrul breslei scriitoricești și cu multe recunoașteri publice.

Recent văd că și-a adunat sonetele, de pe unde le-a risipit de-a lungul anilor, într-o alcătuire distinctă, **Supliciul norilor** (Editura Princeps. Multimedia, Iași, 2016). Regăsim în această alcătuire toate sonetele sale, pe care le grupează în trei diviziuni: *Supliciul norilor*, *Prin virginale sensuri* și *Tăcerea din ferestre*, toate la un loc, adăugate, însumând 166 de sonete. Cu aceste active în palmares cred că Emilian Marcu trece în rândul celor mai productivi sonetiști români și mai cred că viitoarele antologii îi vor rezerva un capitol consistent, care să-l consacre în istoria sonetului românesc.

Cel mai adesea, sonetele lui Emilian Marcu au ca pretext tema iubirii -calde, glazurate și sfelnice- cu frăgezimi cronotopice (cronos-timp, topos-loc) vibrante, izomorfe și cremoase, cu ecouri amintind de candorile vechii poezii persane, din valea Sirazului cald. De altfel, spațiul și timpul alcătuiesc cele două axe rectangulare ale încadrării demersului poetic Firește, cadrul spațial este altul decât cel invocat de poeții persani; nu mai este adumbrat de chiparoși, de palmieri, sau de mandariți încărcăți cu flori colorate, dar nici nu lipsește mirozna flori de cireș, sau gutuile, care *sparg geamul subțiat de fire*, *ramura de salcâ în tainică vibrare* „parfurmile mute din floarea de cicoare, lanul de secară dat în pârgă – elemente ce alcătuiesc un peisaj mai apropiat de toposul românesc.

Nici factorul timp nu este ignorat de autor, cel mai frecvent regăsindu-se sub forma edulcorată a melancoliei, a nostalgiei, și a regretului după momentele de tainice și edulcorate reverberații emoționale, sentimentale, afective și pasionale. Uneori crede că *trecutu-i un morman de zgură*, alteori recunoaște și simte cum *Tristeți din alte veacuri m-așteaptă-n priveghere/ Supus le sunt în toate, damnat mereu, mereu/ Pe frunza toamnei, bruma lucindă de mistere/ Mă-mprejmuie. Eu totuși, iubirii-sunt lacheu (Tristeți din alte veacuri...)*.

Iar dacă tristețea se transformă în mirare înseamnă că sunt întrinite condițiile ca poezia să capete bemoli metafizici la cheie, să devină meditație, gând fugar, fulgurație - nici ele lipsite de afect, de pasiune, de patimă. *Mirări din alte veacuri ne prindă în tăcere/ Deriva unui cântec pe tâmplă s-a-mplinit/ Secundele-n ceasornic demult sunt, iată, ere/ Tot învățând, lumina, la mine-n pleoape-i mit. (Mirări din alte veacuri...)*.

Nu trebuie să ne surprindă că poetul conferă unui simțământ așa de adânc și de uman profunzime metafizică.

EMILIAN MARCU

SUPLIICIUL NORILOR

Nu-i conferea și Sf. Apostol Pavel, în prima epistolă către corinteni, funcții dispecerale în pandant cu Speranța și Credința? *Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea: iar mai mare dintre acestea este dragostea* (13,13).

Nu știm dacă Emilian Marcu este interesat de aspectul biblic al simțământului, care dă substanța celor mai multe dintre sonetele sale. Sigur este că știe să extragă grăuntele de lirism din orice pretext adus în partitură poetică *Deschide fereastra să trec înspre tine/ Cum trece lumina prin fluturi ușor/ S-aprind în perdele nebune retine/ E pace-ntr-un gânduri tăcutul fior// Nici parcă-n cenușii mereu mai sfioase/ Ne-nchidem cu toate tăcerile-n chin/ Vom vedea cum nebună lumina pe oase/ Se tulbură-n cupa cu tainic venin// Și umbra-i mai groasă ca mierea-n potire/ deschide fereastra să trec din pământ./ E haina de iarbă acum mai subțire/ Și-n candelă de tăcere deodată e vânt// Cum trece cenușa de lună prin fluturi/ Ce apă subțire ți-e umbra în ciuturi (Deschide fereastra...)*

Nu mai insistăm. Acest volum de sonete este încă un semn de maturitate la care a ajuns Emilian Marcu și un indiciu că trebuie creditat ca o voce distinctă în peisajul nostru literar, încercat de atâtea experimente dintre cele mai năstrușnice. Îl felicit pe autor și-l recomand călduros tuturor celor credincioși dulcelui stil clasic.

Stejărel IONESCU**hrănit cu ambrozie**

aseară, n-aveam cu mine nici ceasul
pendulul rămase în cer suspendat
Arhimede măsura cu compasul
Pământul în declin aplecat,

ultimul vals bătea miez de noapte
războiul începuse printre nebuni
la școală se dădea cornul cu lapte,
viața cu moartea s-a închis în tăciuni,

și noua eră ieri a început
avem mănecă de-o mie de ani
e rancedă viața și timpul-i trecut
sparg pușculița s-o cumpăr pe bani,

și totul nu-i decât o iluzie
vântul bate din nord înspre sud
ne hrănim de un an cu ambrozie
să rămânem în moarte, un nud.

te aștept

te aștept pe mare undeva în larg
la prora unui vas zdrobit de ape
cu păsările mării pe catarg,
singurătatea vrea să mă îngroape,

nu sunt străin, se văd munții în zare
și vulturii dau roată peste mări
apoi se ascund în pene când din mare
ziua aduce noaptea spre înserări,

miroase cerul iarăși a pucioasă
și valurile bat la porți legate
căci marea iarăși este mâniașă
căci vântul a rămas în libertate,

și noaptea sfâșie cu marea, țărnu
când paznicul de far le luminează calea
acolo, numai el singur, omul,
vorbește cu vântul și marea.

vreau acasă

n-am timp ca în această țară
să spun cuiva că sunt român,
românitatea voastră mă omoară,
în țara asta, sunt străin,

credeți-mă, eu țara asta nu o știu
nu știu ce țară e și nici că-mi pasă
în viața mea nu am decât pustiu
și vreau să ajung mai repede acasă,

în țara mea e mult mai bine
decât în țara voastră unde-i jaf
că am ajuns aici îmi e rușine
căci lumea voastră e îngroapată în praf,

aici găsesc omoruri și hoție
mi-e scârbă ca să stau cu voi la masă
când demnitatea în țara voastră o să învie,
pot să spun și eu, că sunt acasă.

singurătate

undeva pe-un mal de apă
vreau o casă sau bordei
fără de yală la ușă
și la poartă fără chei,

undeva departe în lume
unde să fiu călător,
în pace și rugăciune
să pot în eter să zbor,

să ascult zgomot de ape
ciripit de păsărele,
animale să se adape
noaptea într-un dans de iele,

să nu am apă curentă
nici lumină de la stat
nu vreau datorii, o centă
cu mine să stau la sfat,

să aud vuiet de vânt
șuierat de ploaie rece,
cerul, acoperământ
când soarele mă petrece,

iar când mor să-mi facă o plută
cu un pat de crengi uscate
și-n lumea necunoscută
să plutesc pe mări și ape,

să mă poate noaptea vântul,
stelele mă privegheze
să nu mă îngroape pământul
ci apele mă vegheze.

nu aparțin acestei țări

eu, nu aparțin acestei țări,
sunt venit din lună și stele
adus de vânt peste munți și mări
și lăsat în cuiburi de cucuvele,

nu sunt om, sunt boare de vânt
venit de pe Ceres sau de pe Krypton,
eu sunt lumină, nu sunt pământ
și acestei lumi nu-i sunt autohton,

eu, nu voi muri niciodată
cu vântul voi pleca înapoi spre lună și stele
și voi rămâne în lumea întunecată
o rază de lumină printre iele.

Constantin OANĂ**Din foșnet de frunze**

Din foșnet de frunze
se făcea înserarea –
cămașă de in pe trupul îngerului
care tocmai venea
de după lunga-i despărțire.
Venea în haine de vânt
de după dealuri
cu luna plină
în mâinile-i desăvârșite.
Vederea lui
îmi ara privirea.
Ochii
îi erau păsări
pe proaspăta arătură.
De ce Doamne
Ai întârziat atât de mult
de ce mi-ai pus dealuri
în depărtare?

Iubitule
iată ți-am adus luna plină
care nu va mai apune niciodată
pentru că voi muta
dealurile
din depărtare.
Liniștea ne decupa încet
inimile.
Și a fost așa până când îngândurându-se
se ridică peste mine
precum luna peste acoperișuri
cu degetele aduse a binecuvântare
ca apoi să se piardă încet dar sigur
după dealurile din depărtare.
Așa era plecarea lui infinită ca înserarea
ca păsările care treceau spre miazăzi
cu pliscurile vâjâind de cântări.

O voce singuratică

O voce singuratică
aproape mistică
m-a strigat toată noaptea.
Când m-am trezit
am văzut
cum pe zăpada proaspătă
ninsese cu pașii tăi.

Când te-am văzut

Când te-am văzut
mi-am zis
la început Dumnezeu a făcut
zâmbetul

și ca acesta să nu fie singur
te-a făcut și pe tine.
Apoi a făcut depărtarea și așteptarea
și ca acestea să nu se piardă
m-a făcut și pe mine.

Frumoase sunt picioarele tale

Frumoase sunt picioarele tale
pe nisipul serii
mâinile tale
când se ridică odată cu luna
peste acoperișuri
mijlocul tău
când freamătă
în bătaia mâinilor mele
frumoasă este gura ta
cum se desparte încet
de glasul care-o-nchipuie
și ochii –
păsări venite de departe –
sunt frumoși cu genele lor
care mă mântuie
în această vale a serii
de noianul de depărtare.

În poemul meu

În poemul meu
doar foșnetul filelor este luat din lumea
aceasta
în rest
gura îți este făcută din cuvinte
mâinile
din mâinile mele
picioarele
din fire de iarbă
iar ochii
din munții și pădurile de astă vară.

Osteneala mea

Osteneala mea
picioarele tale
trecute demult de ultima bornă a zilei.
Fată frumoasă
faptul că eu te văd
poate fi doar o invenție a ta.
Cum cerul atinge pământul ningând
așa mă atingi tu pe mine
în noaptea aceasta.

Ca țărmlul să nu fie de tot singur

Ca țărmlul să nu fie de tot singur
Dumnezeu i-a făcut o corabie
care nu mai sosește.
Ca să nu rămână de tot singur
poetul
i-a făcut iubitei
o plecare neterminată

Petre RĂU

Mistrețul

Nici nu începuse bine toamna, că o femeie tânără s-a trezit fugărită pe valea Siretului de o turmă de mistreți, fiind nevoită să se urce într-un copac și să aștepte acolo câteva ceasuri bune până să treacă niște consăteni și s-o salveze. Turma, o scroafă tânără cu câțiva pui, îi ieșise în cale, pur și simplu, în timp ce biata femeie străbătea cărarea abruptă de pe malul prăpăstios, coborând la spălat, pe nisipul din buza apei - așa cum obișnuia, o dată pe săptămână - un sac plin de rufe. Speriate și ele de apariția bruscă a femeii, animalele au atacat instantaneu, fugărind-o pe cărare la vale și printre arbuștii stufoși de pe malul înalt. Femeia s-a pierdut cu firea, a scăpat sacul din mână și a luat-o la goană, fără să-și dea seama că mistreții alergau și ei speriați, la intimidare. Noroc că i-a ieșit copacul acela în cale și a urcat - nici ea nu a știut cum - până sus în vârf.

Vizitele făcute de mistreți prin sat deveniseră din ce în ce mai frecvente, răscolind culturile de porumb și cartofi, culminând cu cel mai recent incident de pe la prânzul unei zile, când un sătean a fost atacat de un porc sălbatic chiar în grădina curții sale. Fiara a fost pusă pe fugă abia după ce au fost alertați vecinii care au sărit înarmați cu ce au găsit la îndemână. Aproape toți câinii satului s-au adunat atunci și au luat parte la asaltul final, doi dintre ei căzând răniți la pământ, aruncați cât colo din colții sălbăticiunii.

O parte dintre săteni au fost într-atât de speriați, încât au sărit gardurile care-ncotro și au luat-o la sănătoasa, s-au baricadat în case, în grajduri sau prin magazii pentru a scăpa nevătămați. Unul, care avea pușcă, a scos-o și a deschis focul asupra animalului, însă fără a-l răni mortal.

Incidentul a fost pe larg dezbătut în după amiaza aceea de duminică, în fiecare familie, fiecare pe la casa lui, dar mai cu seamă la crâșma satului, în prăvălia lui moș Constantin. S-a hotărât până la urmă ca un grup de vânători - cei doi din sat și încă vreo doi din Coasta Lupei, satul vecin - să se adune și să plece împreună, a doua zi, chiar în zori, în căutarea fiarelor, în pădurea de pe malul Siretului, acolo unde știau ei din multe surse că se pripășiseră sălbăticiunile de ceva vreme. Au fost stabilite cu exactitate toate detaliile, cum ar trebui să decurgă goana, pânda sălbăticiunilor și toate celelalte.

La scurt timp însă, chiar în noaptea dinaintea crucialei vânători, oamenii au surprins din nou un mistreț plimbându-se în voie pe ulițele satului. Au sărit cu băte, furci și topoare în mâini să-l izgonească. Încercările de a-l alunga spre pădurea de la marginea Corneștilor au părut la început fără succes căci, dintr-odată, mistrețul s-a

răzgândit să mai alerge, a devenit foarte agresiv și, în final, i-a atacat pe oameni, întorcându-se și repezindu-se la ei, smulgând furios în cale scândurile din câteva garduri. Până a apărut vânătorul cu pușca, fiara a dispărut în lanul de porumb de pe deal.

Cel care băntuia adesea prin sat era un exemplar deosebit, un mascul puternic, care, spuneau cei care-l văzuseră, cântărea peste două sute de kilograme. Unii, mai știutori, apreciau că avea lungimea colților de aproape două laturi de palmă, ceea ce însemna că ar fi dat tare bine ca trofeu vânătoresc.

În aceeași dimineață de luni în care vânătorii trebuiau să o pornească spre luncă în căutarea ciurdei care le tot amenința satul, Ionel Burlui s-a dus în lanul de porumb să-și vadă recolta. Un vecin tocmai apucase să-l anunțe că tarlaua lui fusese devastată de mistreț.

Se înarmase cu un cuțit mare, cu lama puternică, dar mai luă cu el și un chitonag gros, nu de alta, dar să nu dea nas în nas cu fiara sălbatică, ce mai putea bătui încă pe-acolo, prin lan. La spate își prinse de cingătoare și plasa de frânghii, de care se mai ajutase cândva la prinderea unor câini turbați.

Ionel era un bărbat tânăr, blond, cu vorbă blajină și o fire fără urmă de ascunzișuri. Era înalt și vânos, plin de vigoare, de ai fi zis că după trup era cel mai puternic om din sat, cu toate că nu era tocmai un mare curajos. Lumea îl știa de om liniștit, căci nu se implica niciodată în scandaluri, în bătăi sau înfruntări în care să-și fi dovedit forța. De fapt, și ceilalți patru băieți ai lui Burlui erau cu toții puternici, robuști și musculoși, dar la fel de cuminți și liniștiți. Ba unii chiar râdeau pe seama lor și-i socoteau fricoși, atunci când se fereau să fie antrenați în tot felul de încăierări care nu-i priveau personal.

După ce ajunse în coama dealului, aproape de tarlaua sa de porumb, își dădu seama că nu-i ieșise nicio vietate în cale. Era însă prea devreme. Abia mija de ziuă, dar putu să observe limpede, că straturile pe porumb dinspre hatul care ducea spre răpă erau date peste cap. O mulțime de coceni erau culcați la pământ, cu știuleții ruși sau dezghiocați, atârând gata să cadă. Până și ierburile dintre rânduri erau mototolite, ca și când ar fi fost într-adins călcate de cineva în picioare.

Nici nu avu timp să facă primii pași în propriul său teren, să se dumirească ce se întâmplase, că prinse din zbor un miros neplăcut și auzi dintr-odată, dinspre mijlocul lanului, un foșnet ascuțit de coceni ruși ce părea că se revarsă peste el gata să-l înghită. Nu vedea nimic, dar pricepu că se apropie o mare primejdie, așa încât toată atenția și-o îndreptă înspre acolo de unde venea zgomotul, aplecând câțiva coceni de lângă el, fără să-l observe, doar atingându-i, pentru a avea un orizontul mai larg. Cu mâna dreaptă scoase cuțitul de la brâu, în timp ce în cealaltă mână ținea strâns chitonagul. Așteptă câteva clipe încordat, gata să lovească orice s-ar fi năpustit asupra lui.

(continuare în pag. 81)

Din desişul lanului ieşi la lumină o arătare care se repezi înfuriată la el, săltând pur şi simplu peste cocenii culcaţi la pământ, peste bulgării de pământ şi peste smocurile de iarbă. Pricepu că e porcul sălbatic, îi zări râtul hidos care dăraşa tot ce întâlnea în cale. Năucit peste măsură, închise ochii, îşi încordă trupul şi lovi cu chitonagul cât putu de tare în direcţia din care venea agresorul.

Prin stânga, dihania ateriză din săritură la câteva picioare în spatele lui, cu burta pe pământ, dar se întoarse într-o singură clipă cu faţa spre victimă. Deşi izbit în plin, în ţeastă, nu arăta deloc că-şi pierduse din vitalitate. Dimpotrivă, părea şi mai întăritat.

Ionel înţelesese bine primejdia şi era hotărât să lupte cu agresorul pe viaţă şi pe moarte. Lovitura aceea avusese darul să-l ferească de atacul iniţial frontal al bestiei. Se minună însă că mai era încă întreg şi nu fusese atins de fiară în aruncătura ei. Simţi totuşi o înţepătură fierbinte sub genunchiul stâng, nu era sigur dacă se rănise cu propriul cuţit sau jivina apucase să-l sfâşie cu colţii. Nu avea însă timp să-şi oblojească rana, bănuia că sângerează, însă nu simţea nicio durere importantă, iar asta îl încurajă. Îşi dădu seama că nu mai ţinea în mână chitonagul acela cu care ar fi fost indicat să se apere în continuare. Instinctiv, îşi duse mâna liberă la spate şi-şi trase din cingătoare plasa de frânghii.

Mistreţul grohăi scurt de două ori. Îi ajunsese până la nări mirosul sângelui care venea din piciorul victimei sale, iar acum se pregătea de un nou atac, şi mai furibund. Nimic nu l-ar fi putut opri din fermitatea şi năvălnicia cu care se pregătea să se azvârle asupra adversarului său de moarte.

Când năvăli monstrul, Ionel se feri cum putu mai bine din faţa lui, sprijinindu-se într-un genunchi şi ocolind colţii înfricoşători care se îndreptau vijelios spre pieptul său. Sări iute în picioare şi aruncă plasa de frânghii înspre botul animalului. Se încordă şi trase cu putere, dar porcul se opinti şi încercă să-l muşte. Se rotiră un timp, îl agăţase în laţ şi simţea cum fiara turbează de furie. Se luptară aprig, răscolind iarbă uscată şi înroşită. Într-un târziu, pricepu că puterile pocitaniei au mai slăbit. Încercă să-l răstoarne, dar haidamacul era prea greu şi se ţinea bine cu burta pe arătură. Smuci însă de câteva ori din laţ, înţelegând că, dacă ar trage mai tare, l-ar fi putut culca pe o parte şi atunci poate ar fi avut prilejul să-l lovească în plin cu lama cuţitului.

Apoi, din nou, cu toată puterea, pe care n-ar fi bănuat vreodată că o deţine într-o aşa proporţie, smuci într-atât de violent, încât sălbăticiunea căzu în genunchi. Trase de frânghii, îndată ce înţelese că mistreţul încearcă să se ridice în picioare, ca să-l mai menţină un timp trântit în ţărână.

În apropiere întrezări un sătean care încerca în mare grabă să încarce o puşcă. Sau poate i se păru? Oricum, se gândi că nu i-ar fi fost de niciun folos să-şi încarce puşca, că doar n-o să tragă decât riscând să-l împuşte chiar pe el.

De mai din vale se auzea răspicat un glas de om care striga în disperare:

- Puşca, băi! Puşca, băi! Săriţi, că-l omoară fiara pe Ion al lui Burlui!

Văzând că nu reuşeşte să răstoarne namila, în

timp ce aceasta încerca din răsputeri să se învârtă în loc cu râtul îndreptat spre el, Ionel prinse un moment favorabil, eliberă scurt din frânghii şi sări direct pe spinarea animalului. Îl încălecă pur şi simplu, în timp ce acesta se înălţă în picioare şi o rupse dintr-odată la fugă, purtându-şi vrăjmaşul pe spinarea îngustă şi smucind sălbatic în toate direcţiile ca să-l dezechilibreze.

Când încălecă fiara, Ionel îşi înfipse puternic degetele în gâtul ei. Îşi simţi însă un genunchi îngrenat, umed şi fierbinte, atârând aproape inert pe lângă trupul înalt şi plin de păr aspru al sălbăticiunii. Îşi îndoi cum putu picioarele şi le strânse cu putere pe sub burta lui lăţoasă, ca să nu fie azvârlit. Trupul masiv al hădoşeniei se zgudui sub greutatea aparentă a inamicului. Îl înhăţă mai bine cu mâna stângă coama brun-roşcată şi o trase spre el. Porcul se învârti de câteva ori în loc să se lepede de greutatea pe care o purta în spinare, dar nu izbuti. Ionel apucă şi cu cealaltă mână în care ţinea strâns cuţitul, atât cât putu, coama deasă şi ţepoasă a animalului turbat. Încercă în câteva rânduri să-şi ridice mâna şi să spintece cu vârful cuţitului gâtul bestiei. Dar cuţitul refuza să intre în pielea groasă. Loviturile erau date prea din scurt, ştia bine asta. Însă nu avea timp să-şi ia elan. Când simţi că nu mai este în siguranţă, abandonă loviturile, apoi îşi aruncă mâna în spate, dibui coada animalului şi prinse cu vârful degetelor smocul lung şi păros al acesteia. Abia acum, când prindea momentul potrivit, îşi putea aduce braţul din spate, în viteză şi cu elan, lovind animalul cu lama cuţitului, în plină faţă, sub coamă, în moalele gâtului.

Simţindu-se bine încolţit, după numeroase smucituri din care nu a reuşit să se lepede de duşmanul pe care îl târa în spinare, animalul o luă la sănătoasa, călcând în goană solul uscat de pe coasta dealului, străpungând desişuri, dărâmand totul în cale şi îndreptându-se cu repeziciune spre Coasta Lupei. Pe unde călca, rămăneau urme în brazdă, de parcă ar fi călcat pe ceară caldă.

Între timp, satul aproape că se trezise. Oamenii au ieşit din case, s-au adunat pe uliţe să afle ce se întâmplă în cătunul lor. Vasile al lui Condurache susţinea sus şi tare că îl văzuse pe băiatul lui Burlui călărind ditamai mistreţul prin lanul său de porumb de pe dealul Corneştilor. Copii şi bătrâni ascultau cu uimire şi satisfacţie, cei mai mulţi însă cu teamă în suflet.

(continuare în pag. 82)

Satul fu ocolit prin partea de miazăzi. Fiara urma cu repeziciune cărarea ce ducea spre lunca Siretului. Ionel pricepu că animalul se îndreaptă spre ciurda lui, să-și caute salvarea. Picioarele îi atârnavă pe pământ, se loveau de toate rădăcinile și dâmburile din cale și rar mai apuca să și le atârne în aer, pentru momente scurte, ca să se ferească de izbituri grele.

Călăritul său pe mistreț, tăind satul chiar prin marginea acestuia, era semn de real pericol. Când trecu pe lângă câteva case se gândi să strige cu putere, dar glasul parcă se împotriva să scoată vreun sunet. Ici și colo începuseră hămăituri lungi de câini.

În goana dezordonată a porcului sălbatic, trecură printr-un gard de sârmă împletită și Ionel simți cum era cât pe ce să fie dat peste cap. Noroc că ținea cât putea de strâns, cu amândouă mâinile, ceafa puter-nică a fiarei. Una din sârme, însă, se arcui puternic, aproape încorsetându-i gâtul, gata să-l stranguleze. Din nou șansa a fost de partea lui, pentru că sârma, prinsă de reverul mototolit al cămășii, se încordă la maximum și plesni, înainte ca el să fie azvârlit cât colo.

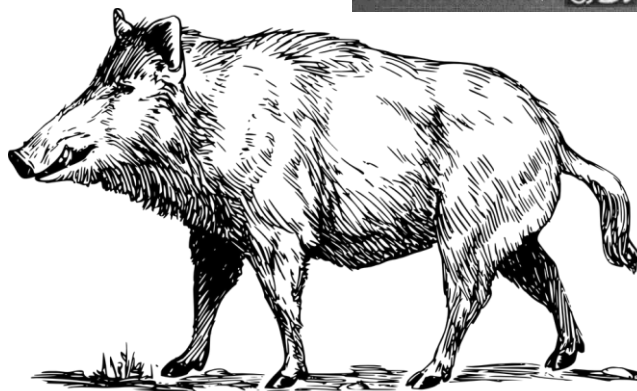
Se luminase de ziuă. Zarea era tivită cu o lumină palidă care bătea în verzui. Dinspre deal, o pâclă grea, liliachie, se lăsa peste pământul rânced. În fuga aceea, abia de putea zări cum răsăreau, ca prin ceață, vârfurile negre ale copacilor. Înspre vale însă, pâcla cea liliachie deveni trandafirie și deja se puteau distinge niște flăcări de un roșu aprins spintecând vâlul trandafirii și în molcomă legănare.

Dintr-odată auzi clopotul bisericii bătând pe dealul din Coasta Lupei și pricepu că nu bate de sărbătoare. De altfel, era prea dimineată ca să bată de sărbătoare sau a mort. La ora aceea, nu putea să bată decât a veste. Era doar semn că satul fusese alertat. Ionel nu mai spera, însă, să poată fi ajutat de cineva.

Botul animalului se îndrepta permanent spre mână ce ținea strâns cuțitul și lovea cu înfrigurare. Loviturile cădeau una după alta, unde se nimerea, se finalizau prin împunsături în grumaz, pe sub burtă, în coaste. Ionel însă era perfect conștient că lama cuțitului nu pătrundea decât rareori pe sub pielea groasă a mătăhalei.

Sudoarea îi inundase fruntea, fața, o simțea curgându-i fierbinte pe spate. Prin aer parcă pluteau fluturași de ceară. Nu apuca însă să vadă aproape nimic în drumul sinuos și orbecâit pe care îl purta sălbăticiunea în goana sa smintită. Palmele îi erau umede, pline de sânge și se temea să nu-i alunece din strânsoarea cu care se ținea de coama fiarei înfierbântate. Din instinct, lovea cu cuțitul sub gâtul animalului, acolo unde bănuia că i-ar putea atinge beregata. Însă rar mai apuca să facă această mișcare, pentru că nu-și putea păstra echilibrul decât ținându-se mai tot timpul cu amândouă mâinile de grumazul gros și alunecos al fiarei. Când și când încerca să strunească goana aceea, împlântând călcăiele în pământ și ținându-le scurt în răspăr ca să domolească nebunia acelei stranii curse. Însă renunță repede să mai încerce acest mod de împotrivire, deoarece se dovedi a fi și el destul de riscant.

Prin aerul încețosat al dimineții de septembrie simți vâjâiala răcoroasă cu iuțea cu care se strecura călare pe lighioană, simți și arsura palmelor, dar și ge-nunchiul care îl săgeta scurt într-o durere ascuțită.

Pantalonul era rupt și îi curgea sânge din picior. Își adună puterile și își îndreptă privirea spre animal, propunându-și să-l controleze ferm până la capătul acestei nesăbuite aventuri.

După o ultimă lovitură de cuțit ochii animalului se dilată. Scoase apoi un ciudat și puternic clăntănit din măsele care se repetă zguduitor de câteva ori. Avea greabănul plin de sânge. Dar nu părea deloc să cedeze. Alerga cât putea prin lanul de porumb, culcând la pământ o mulțime de coceni înalți.

Deși știa bine că ultima lovitură își atinsese bine ținta, Ionel vedea însă că fiara nu dădea încă niciun semn să se prăbușească. Dar știa bine că vierii nu se tânguie niciodată prea ușor.

Aproape de apa Siretului, la poalele colinei, era cât pe ce să fie din nou răsturnat de mătăhălă în iarbă. Îi simți însă respirația tot mai greoaie și sângele care-i țâșnea pe gură. Pricepu că se apropie finalul luptei, simțind cum sălbăticiunea se târa din ce în ce mai greu cu el în spate.

În sfârșit, porcul dădu primele semne că se clatină. Căzu mai întâi pe burtă, apoi pe o parte, înfingându-și adânc râtul în țărână. Botul pârșos era înconjurat de un lung șir de găuri care băteau, iar din gură i se scurgea, odată cu sângele, o dâră de bale.

Ionel simți în trupul dihaniei ultimele zbateri, dar nu-i dădu drumul decât atunci când se convinse că nu mai prezenta niciun pericol. Reuși la timp să-și tragă piciorul zdrelit de sub animal și să se răstoarne pe o parte. Se prăbuși în iarbă, gâfâind. Cu un tremurat lung și dureros, strânse din umeri, apoi zâmbi, mai întâi trăgând cu ochiul spre namila prăbușită de lângă el, apoi privindu-și admirativ cuțitul însângerat, pe care îl mai ținea încă strâns în pumn. Îi dădu drumul în iarbă și-și acoperi fața cu mâinile. Când cuteză să ridice fruntea, văzu primii câini care coborau dealul, lătrând și alergând spre el pe cărarea de pe malul abrupt.

Când au ajuns aproape, au încetat subit să mai latre, începând să adulmece prada, mai întâi râtul umed și plin de sânge al acesteia, apoi se învârtiră de jur împrejurul ei, părând că nu știau ce să facă. Din deal coborau în grabă vânătorii, cu puștile ridicate deasupra capetelor, iar în urma lor o mulțime de curioși, treziți în dimineata aceea de larma din sat.

(din volumul de povestiri "Întoarșele gânduri")

Alexandru Valentin PETREA

Posibilia ambasadori

Antologia „Conexiuni”, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2016, partea poetică

Misiunea și mania teoreticianului și critic literar constă în căutarea uneori supărătoare de clasificări, concepte și principii fixe sau fluide în spatele talmeș-balmeș-ului de texte puse la dispoziție de erupțiile zilnice ale creierelor însetate de glorie sau absolut. Soarta lui este cea a unui judecător uitat de palpațiile economicului sau puerilului, de nenumărate ori dușmănit pentru verdicturile sale uneori prea savante și nesărate, rar luat în seamă sau ovaționat pentru potențialul său rol de îndrumare a mișcării literare din timpul său. Nemurirea îl sperie, de aceea nici nu o dorește, preferând să eternizeze doar valorile pe care a avut norocul să le cunoască și să le promoveze în articolele și cărțile sale. Fără textul literar propriu-zis neîmplinirea sa e sigură, astfel că dublarea creațiilor cu pretențiile sale estetice devine o preocupare senină, uneori haotică, dar niciodată nefundamentată.

Vom încerca și noi în cadrul acestei mici cronici să căutăm principii, idei, simetrii și tendințe în cadrul versurilor publicate de niște tineri drăguți în urma participării la un concurs de creație, care le-a anunțat sau nu drumul în viață, sperând să găsim în același timp și un fir al Ariadnei printre amalgamul suprasaturat de texte poetice propus în ziua de azi de numeroși doritori.

*

Să începem cu câștigătorul competiției, și anume domnul Gheorghe Marian Neguțu din Ploiești. Acesta se integrează pe deplin curentului predominant în lirica ce se scrie astăzi, ce constă în setea perpetuă de experiment și o cât mai acută lipsă de concordanță sau discordanță cu trecutul. Pur și simplu, ei alcătuiesc un flux al conștiinței ce ține cont mai degrabă de familiarul omniprezent și lizibil decât de diversitatea a ceea ce s-a scris înainte de aceștia. Pe de o parte, datorită respectivului fenomen, poezia de mai bună sau mai proastă calitate se dezvoltă spasmodic și nestingherit în toate părțile, prilejuind apariția și a unor lucrări ce ne fericesc și ne pun adesea pe gânduri, dar cel mai adesea liricul se fragmentează în zeci și sute de „școli” și grupări poetice înființate în legătură cu o biată revistă sau un grup pe Facebook, îngreunând și chiar anulând activitatea criticului literar. Și nu numai pe cea a celui de astăzi!

În ceea ce privește cazul de față (ne referim la domnul Neguțu), pe lângă faptul că se arată drept un gidian respingător al aprioricului și așa-ziselor idealuri desprinse din istorie, ne oferă la toate problemele sugestia unei utopii, intitulată modest Marginalia, a cărei esență rezidă nu în negarea istoriei, ci doar în neasumarea ei firească, rezervând inițiatilor doar miracolele palpabilului și omenescului candid: *învăț eu alfabetul atingerilor/bine că palmele astea stau cumiți pe ochi/și nu o să mă deranjeze când/voi mângăia cu propriile palme/o pagină sau un corp de femeie*. Posibilitatea cunoașterii este înăbușită din fașă într-o lume în care Jack (cel din basmul cu vrejul de fasole) refuză să exploreze lumea și, mai mult, să-și asume o identitate preexistentă. Observăm, de asemenea, că tocmai elemente preexistente nu se pot

sedimenta într-un Univers în care: *în timpul asta răsul este ca în timpul celălalt/crimele astea sunt precum crimele celelalte/și o frunză cade pe pământ la fel cum o făceau frunzele/de acum o/ sută de ani*. Limbajul poetic dezinvolt și parcă meticolos totodată (o adorator cu ochi înlăcrimați nu/mai arde ofrande de pixeli sperând să/primești și tu o jumătate de nimb), meditația poetică luată prea rar în serios (fragmente atât de mărunte/încât ideea de azi se întâlnește cu cea de/mâine) și o dispunere fractalică a versului pe hârtie ne conferă ideea că, ținând cont de ambiția rezultată din versurile sale, avem în față un posibil dezvoltator de succes al poeziei tinere ce se înfiripă astăzi.

Al doilea grupaj aparține d-rei Adelina Gabriela Clondir din Călărași și expune o confesiune empatică, echilibrată și pe alocuri simetrică, ce își găsește rapid un debușeu inevitabil în generalizarea filosofică uneori suavă, alături devenind principalul nucleu al discursului liric (*n-am ajuns încă să număr până la 8 dar el ne-așteaptă/pe-amândoi la linia de start/8 e doar un infinit ce-o ia la fugă*). La un moment dat, expunerea poetică a iubirii, resimțită mai ales drept o experiență ultimă și ardentă, devine despuțată de orice metaforizare, expresivitatea fiind suplinită de un fior mistic al întâlnirii cu un Zburător nedefinit și comun: *alungă lumina cu draperiile groase de culoarea/cărămizilor/era ca și când ar fi zidit drumul luminii către dormitorul/nostru/aș fi vrut să-i zâmbesc/dar dispăru odată cu lumina*. Supără în special închistarea în niște tipare și diviziuni forțate, străine liricului a acestui material poetic divers și încă nesigur pe el, dar cu mari șanse de cizelare pe viitor.

La Ioana-Codruța Tudoriu (Galați), imaginile debordante, uneori gotice și notate pe jumătate se îmbină într-un sens cu adevărat supraréalist, cu unele mici reziduri ale expresionismului dezbărat de orice mască sau procedeu. Se crează pe fondul cotidianului anodin, al întrebărilor și răspunsurilor firești date de viața reală, dar și intelectuală, o ordine poetică specifică primei jumătăți a secolului XX, când poezia nu mai însemna formă și idee, ci tocmai căutarea continuă a procedurii revelator în spatele căruia urma a fi găsită starea lirică ideală, mai precis răspunsul oferit de cultură veacului absurd ce începea să schimbe din temelii lumea. În cazul autoarei de față, imagismul practicat din convingere se lasă descompus și amestecat într-un castron fără fund, aparent fără logica firească, chinuit de remușcările necomunicării cu lumea, care formează însuși Poezia sa: *faptul meu anodin/un soare desenat pe mâinile tale/la țanc, la cheie (cum vine vorba)/băiețelului meu indian cu fluturi/morpho Adonis copilul. negația./Irina în dimineață/falsul meu echilibru*.

Daniel Pandele din București ne oferă propria ingenuitate pe un fundal colocvial și ironic, în cadrul căruia jocul lingvistic și repetiția simbolurilor-cheie coexistă cu o stângăcie și o oboesală a finalurilor, care nu par a fi formate din aluviunile confesiunii sale ce se vrea a fi diferită. Eul liric trăiește în

(continuare în pag. 84)

imaginile din care a fost creat, niște imagini în care se resimte sadismul și uimirea transformării materiei datorită acțiunilor unui Adam primordial, mereu altul: *luna flecărește flicărește/bând bere Vergina/întind mâna către lună / s-o mai strâng puțin în/gura mă-sii/luna explodează*. Obsesia paronimului și curgerea nemelancolică a vieții constituie laitmotivele acestei lirici.

Oana Raluca Ciceu (Gherla-Cluj) și Cristina-Mihaela Botilcă (Gruia-Ilfov) reprezintă două ipostaze recognoscibile ale influenței poeticii blagiene: în primul caz regăsim tonul evocării paradisului în destrămare, marcată în special de erodarea cutumelor și de expirarea apocaliptică a materiei (*Peste un timp vom fi mutilați de acest/semn de pământ/Vom ceda lucruri/aidoma hainelor din dulapuri/la schimbul dintre anotimpuri*), însuși ideea de Divinitate ajungând un subiect tabu pentru conștiința oricărei *unghii fragile*; în cazul d-rei Botilcă resimțim blagianismul de sorginte rilkeniană, cu descrierile sale ataraxice ale unui cadru natural voit neidealizat, a cărui savoare imagistică cauzează însă reflexii pline de o nostalgie a comunicării cu un divin împrăștiat între elementele naturii: *Nu ca aici, / Unde toată viața-i o iarnă nesfârșită,/Iar soarele nu apare decât dacă îl strigi./Dar de unde glas, când toate gurile sunt înghețate?* Un panteism grațios și o împăcare necondiționată cu lumea se degajă la orice pas al lecturii: *Stejarul este umbra și soarele meu/Ei mă apără și tot el mă aruncă în cele mai negre vise/Pe el îl văd când închid ochii și plouă*.

Doi dintre autori par striviți aproape totalmente de modelele lor originare. E vorba de cei doi autori din orașul Brăila, și anume Alexandru-Valentin Petrea și Livia Frunză. Primul se lasă înglobat de metaforizarea excesivă și insolită a neomoderniștilor anilor '60, din care rezultă ample alegorii stilizate, pe alocuri rafinate, alteori ipocrit de amuzante (*Păstorule, ți s-a murdărit vorba;/Schimb-o cu prundișuri și lapte de/cuvinte universale, care desigur e/păstrat în puțurile peste care calci/cu mireasa în fiecare seară*). Totuși, nu i se poate nega o ironie sălbatică, în ton cu mesajul poetic pe care și însuși autorul îl uită pe parcursul discursului liric. În schimb, Livia Frunza ne readuce în lumea suavității preromantice și eminesciene, conferindu-ne sensibilitatea aceea de început de lume poetică, când totul era permis, ovaționat și valorificat. Limbajul simplu și robust curge melodios, împletind strofe dintr-un Eden uitat în mod matur de majoritatea poezilor de astăzi (*Sărutul ce ți-l port pe gură / E ca o azimă fierbinte / Ca un pasaj dintr-o scriptură / Ce mă ridică prin cuvinte*). Neologismele nu conduc decât la alterarea unui fond poetic învechit, dar sănătos: *Iar tu, iubitul meu astenic, / Ai ritmul amfibrahic, / Prin lacrimile de arsenic / Plutești atât de bahic...*

Dana Ștefania Brașoavă (Târgu-Jiu) ne aduce în fața ochilor un discurs poetic ultraconfesional, fracționat în idei, concepte și imagini ce se înlănțuie deloc senzațional într-o ordine tolstoiană ce se vrea congruentă cu ea însăși. Ne spune povești sensibile într-un limbaj ce evită ostentativ expresivitatea vicleană, specifică multor condeieri din actualitatea noastră: *ziua de mâine nu e elitistă/nu ne alege nu ne sare/pe niciunul dintre cei rămași/în mărăcinișul ăsta numit/viață*. Primim invitația de a sta la ospățul ingenuu ce adesea ne desfată, cu condiția ca ideile să primească mai multă vlagă și alegoriile un sens din ce în

ce mai întărit.

Carla-Francesca Schoppel (Brașov) și Radu Tudor din București ne invită într-o lume a metaforizării la drumul mare, unde erudiția și îndrăzneala curg în valuri peste o experiență de viață ambiguă, neadu-cătoare de mari împliniri existențiale. În cazul lor, poezia devine răzbunare, refulare, totem și extincție, în acord deplin cu dorința de afirmare specifică curentului predominant în ziua de astăzi; totuși, nimeni ne le poate nega începutul promițător și o valoare implicită a lucrărilor. *Cu toții lovesc secundaru-napoi / spre pajiștile Arcadiei infante. / Reclamă timpuri de aur ce par netrăite / dar rămășițe de întrebări încă-i sugrumă* (C.-L. Schoppel); *Poate-și lasă-n van acum particule, nebuloasele ori / niciodată / ori tristă cântă, când în zori, se stinge cu jale înc-o stea* (Robert Tudor).

Conceptualismul și acumularea obsesivă de experiențe mai mult sau mai puțin neobișnuite își fac locul, în sfârșit, în versurile d-rei Cezara Fantu din Iași. Granița dintre cuvinte, luate ca entități autonome ce-și pot rosti singure propria poveste, și frazele ce scot dintr-însele o conștiință fluidă și eclatantă devine la un moment dat neclară, mai ales când principiul cauzalității și logica aristotelică au fost abolite grațios: *Și-un naiv, care să mă vândă la suprapret/până să mă ofilesc./N-are niciun merit, zău așa,/nici nu știe din ce pământ am fost scoasă. / Dar am un ziar pe cap! / E doar 3 lei!*

O încercare nereușită de a atinge substanța poetică și de a transfigura liric lumea întâlnim, din nefericire, la Roxana Diana Toșu, unde exprimarea feciorelnică a sentimentelor pare că nu-și găsește un ecou veritabil, în ciuda încercărilor noastre de-al capta și savura: *azi țiip cât mă țin puterile/tăcerea mă mușcă precum un câine/în pahare zace pentru tine teama/cântecul s-a așternut pe pleoapele mele*. Nimic nu alungă însă speranța că ne putem aștepta la o metamorfoză în elevat sau matur a stilului poetic de față, caracterizat deocamdată prin frugalitate, sentimentalism și indulgență față de cuvinte.

... Ne vizitează des în conștiința lecturii astfel de posibili ambasadori ai viitorului, unii etalându-și propria îndoială sau angelitate interioară, alții simulând modele, influențe și tendințe diverse, realizând un fel de paradă stilistică cu lecturile care i-au marcat definitiv sau nu. Noi trebuie să-i înțelegem pe fiecare în limitele bunului simț estetic, ajutându-i să-și creeze propria cale formată din originalitate, progres și conștiință creatoare, elemente care ar trebui să stea la baza oricărui act artistic. Dar mai întâi ar trebui să creadă ei însăși în opera lor și apoi să pretindă altora admirația sau opiniunile!

Valeriu VALEGI

IUBIRI CU INANNA

Iată cum acel poem fluviu *Cântece pentru Inanna*, alcătuit din 16 secvențe organic articulate, parte componentă a unei cărți de poeme anterioare - *Ferestre spre curtea anterioară* - devine o adevărată obsesie peste timp pentru poetul **Florin Dochia**, devreme ce a fost tradus succesiv, pe parcursul unui an, în limbile franceză și engleză. Versiunea din engleză - *Songs for Inanna* (Editura Fundația Culturală Libra, 2016) este realizată cu profesionalism și naturalețe de Adriana Bulz, iar partea de desen e semnată de Daniela Rîndașu, pictor cu operă distinctă. Lucrarea finală este demnă de apreciat: o carte plină de delicii poeticești și nu numai...

Songs for Inanna este un poem cu un motto provocator („în fond, nu există decât sex și moarte; restul e decor”), mai mult de frondă, de luare prin surprindere a firilor leneșe, un poem cu multe similitudini cu *The Night of Loveless Nights* - Noaptea nopților fără iubire - a lui Robert Desnos (suflul puternic al iubirii, caleidoscopice metafore, simțul dezvoltat al limbii, tonul poetic egal de la început și până la sfârșit), un poem care întreține trează atenția adevăratului cititor de poezie. Odată începută lectura, se declanșează un straniu mecanism de empatie în receptor: devii martor și participant activ, totodată, la frământările și trăirile poetului.

Evident că poemul a fost declanșat de o despărțire: „ai construit ziduri în jurul inimii /... ai vrut să treci mai departe, / dar departele nu există” (Cântec 1); „trântisem ușa pentru totdeauna/ drumurile noastre nu se vor mai încrucișa, / ultimul barcagiu a pierit demult în furtună” (Cântec 2). De acum încolo doar amintirile și visele pustiitoare vor întreține spiritul viu al unei iubiri întregitoare.

Poetul se manifestă plenar, cu o vigoare vizionară de invidiat: „vii la mine albă, plină de dorinți, / te dezbrac de cețuri, îți desferec visul, / pui în jurul nostru aure de sfinți / ești lumină toată, parc-aș fi promisul” (Cântec 6); „trec de pielea albastră, trec de pielea verde, / deschid poarta oranj și mă strecor / pe sub arborii de cafea, mă aștept / și mă sorbi în lăuntru tău carnivor” (Cântec 7).

Întră în pielea și comportamentul unui Ulișse sui generis: „vin la tine ca și cum aș pleca spre casă, / tu ești calea de întoarcere, / caleașcă ești, trasă de doi cai, unul alb, altul negru” (Cântec 9).

Poetul asimilează progresiv ființa iubitei: „mă îmbrac în tine / cum se-mbracă-n carne glonțul / plecat dintr-un revolver îndrăgostit /... mă îmbrac în tine ca-ntr-o mătase caldă” (Cântec 10); trăiește preaplinul ca pe o descătușare cosmică („hai să-mpingem universul peste margini, / să-l lăsăm să cadă-n chin și vrajă” - Cântec 10).

În fond, unirea trupescă trece de simpla comuniune, e o integrare izbăvitoare în mama-natură („azi ai fost mult mai generoasă, / azi mi te-ai dăruit în toată splendoarea / la marginea iazului / în care am închipuit murmur de trestii / și am scris numele tău pe o piele de căprioară” (Cântec 11).

În același timp, cum într-o despărțire se ascunde o reîntâlnire, cum într-o mare bucurie mișună o posibilă mare tristețe, poetul recompune și descompune febril ceva din

Florin Dochia

Cântece pentru Inanna

Songs for Inanna

english version by Adriana Bulz
cu desene de Daniela Rîndașu

fragilitatea lucrurilor („șterg din calendar ultima zi de iarnă / și în locul ei presar praful din care începe /... întoarcerea tuturor la transparența / zilei de dinainte de început, de dincolo de noi” - Cântec 12).

Ființa iubită este cea care *făptuiește*, luminează și devorează din lăuntru ei: „tu ești făptura care făptuiește / e o mișcare continuă în lăuntru tău /... dorința / din dorință naște /... doar tu și fapte, ochii deschiși / spre înlăuntru și orbi spre afară, spre deșertul // părăsit de oase și de șansă” (Cântec 15).

...Iubirile cu Inanna nu-l epuizează nici fizic și nici psihic pe poet, dimpotrivă el iese mai revigorat parcă din această demonică înlanțuire de iubiri trăite și re trăite.

Songs for Inanna reprezintă dovada vie că poetul Florin Dochia încă poate seduce și convinge cu vigoarea sa lirică!

desen de Elena-Liliana Fluture

Ionel NECULA

Tecuciul într-o clepsidră răsturnată

A apărut, iată, în peisajul spiritului tecucean o carte mai puțin așteptată, un jurnal sfielnic și cremos aparținând profesorilor Virgil și Lidia Pavel, cadre didactice respectate, cu multe recunoașteri publice și cu o bogată experiență didactică. Sub veghea lor au trecut și s-au format multe serii de elevi și mulți dintre ei au devenit personalități importante în viața publică românească.

Să recunosc mai întâi că sunt un avid cititor de jurnale și memorii și, dacă nu le-am citit pe toate, câte au apărut, am o firavă consolare că nu mi-au scăpat cele mai importante. Am parcurs toate cele 9 volume semnate de Titu Maiorescu, toate cele 8 volume aparținând filosofului C. Rădulescu-Motru, din vremea ocupației balșoiului vecin răsăritean, am lecturat jurnalul lui Gabriel Liiceanu, al lui Adrian Marin, jurnalele atâtor foști deținuți politici, memoriile unor foști demnitari ai fostului regim comunist (Ștefan Andrei, Paul Niculescu-Mizil, Alexandru Bărlădeanu) și pot spune că sunt, oarecum, avizat în problemă. Sunt convins că importanța unui jurnal este direct proporțională cu demnitatea publică ocupată de autor într-un sistem de viață socială sau cu înălțimea persoanelor cu care viața l-a intersectat. Asta nu înseamnă că oamenii care n-au deținut o funcție prea înaltă și nu s-au intersectat cu mărimi sus-puse nu pot scrie și ei jurnale interesante și de interes. **Cronica de la Arbore** este prototipală din acest punct de vedere.

Revin la cartea soților Pavel. Este vorba de volumul **Întoarcere în timp** (Editura InfoRapArt, Galați, 2016) – o carte de suflet și de reconstituire a unui cronotop (cronos-timp, topos-spațiu) în multe privințe fabulos, pe care autorii l-au parcurs cu o floare a recunoștinței la butonieră. Ca orice lucru bine conceput și la fel de bine perspectivat, autorii încep cu începutul. Iar începutul fiecăruia dintre noi este locul de obârșie, toposul din care ne-am zămislit și ne-am avântat în lume. Or, aflăm din prima parte a cărții că autorii ei au descins din satul Strâmba, comuna Corbița – localitate cu multe rezonanțe în istoria culturală a fostului județ Tecuci. Sigur, granița administrativ-teritorială s-a tot modificat de-a lungul timpului, plasa Stănișești, sau numai o parte a ei, a fost încorporată uneori județului Bacău, dar indiferent de administrația căreia i-a aparținut aici, în Strâmba, pe dealurile molcome ale Moldovei a existat un freamăt de viață comunitară armonioasă, în spiritul vechilor tradiții rurale românești, în care preotul și învățătorul aveau rol central și vitaminizau întreaga viață comunitară. De fapt, aceasta este și miza autorilor, să reconstituie, cu o fidelitate neîndoieabilă, imaginea celor ce au vegheat la păstrarea vieții comunitare în armonie, în demnitate și-n spiritul vechilor obiceiuri românești.

Din totdeauna, oazele de viață rurală au constituit talpa țării, au păstrat tradiția românească nestrucată și-au transmis-o mai departe de la o generație la alta. Oamenii acestor locuri, în simplitatea și noblețea lor genuină, care se orientau după mersul Rariței pe bolta cerească, trăiau în deplină armonie cu natura și-și organizau viața după cutumele vechi moștenite din moși-strămoși. Cine le mai cercetează modul de viață, eposul, ethosul și credințele?

Virgil Pavel

Lidia Pavel

Întoarcere în timp

O vreme, știm cu toții, funcționa Institutul Social Român și echipele lui Dimitrie Gusti, care își asu-mau această misiune monografică. Niciuna din localitățile cercetate de echipele studențești coordonate de Dimitrie Gusti n-au rămas, la plecarea echipelor, așa cum s-au aflat la descinderea lor în localitate. Un vânt de înnoire, de modernizare, de propășire și de prosperitate a bătut peste tot pe unde au trecut echipele monografice. Dar importanța cea mare nu s-a produs în planul vieții materiale, ci în plan spiritual. Oamenii au început să privească mai atent în interiorul lor și să conștientizeze că și ceea ce fac ei, însingurați și uitați de lume, felul cum privesc lumea, depozitarul lor de credințe și parabole activat în plan rural au o valoare intrinsecă și definesc românismul, modul românesc de ființare. Multimea revistelor de folclor apărute în toată țara, asaltarea lor de oamenii simpli de la țară, care-și trimiteau spre publicare cimiliturile, legendele și tot genul de creații folclorice reprezintă o consecință a acestei episodice coexistențe a studenților cu populația locului.

Astăzi nu mai există echipele lui Gusti și nu mai există nici interes pentru cercetarea mediului rural. Cine mai cercetează și cine mai dă seama de ceea ce se petrece în satele noastre? Ele au suferit deja transformări radicale, ba chiar sunt pe cale de dispariție. Acum încă se mai poate face ceva, peste puțină vreme - după ce satele se vor comasa în unități economice largite și puternice și se vor înființa euro-regiunile - mă tem că va fi prea târziu. Modernizarea lor are, desigur un rol important, dar, cum

(continuare în pag. 87)

avertizase Eminescu, *unde trece drum de fier/ Toate cântecele pier*. Și nu doar cântecele, dar întregul mod de viață tradițional se pervertește, se convertește în acțiuni concrete, marcate de ideea de bunăstare, de eficiență, de acoperirea nevoilor prioritare.

Ceea ce au făcut soții Pavel prin această investi-gație a locului de obârșie și a itinerariului lor de viață și de implicare publică este și un semn că interesul pentru lumea rurală, pentru bonomia acestor oameni simpli, care își organizează viața în deplin acord cu istoria, cu obiceiul pământului, cu divinul și cu învățăturile evanghelice. Din aceste sate uitate de lume s-au ridicat oameni de valoare, caractere puternice, iar faptul că nu s-au înstrăinat complet și consimt să revină, să se întoarcă în locurile de unde-au plecat și să dea seama de oamenii și locurile copilăriei și adolescenței lor trebuie subliniat și apreciat. Vom putea pretinde că ne cunoaștem țara, doar atunci când fiecare sat și fiecare cătun își va găsi monograful care să-i reconstituie istoria și contribuția lor la scrierea istoriei acestei țări.

Cine s-o facă? În condițiile când statul, organismele de cultură, administrațiile locale sau centrale nu arată nici un interes pentru optimizarea acestor demersuri, nădejdea vine de la acești intelectuali dispuși să se aplece cu dragoste și cu recunoștință față de oamenii și locurile formării lor intelectuale. Mai cunosc asemenea demersuri: regretatul Valeriu D. Cotea, în ultimul deceniu de viață, și-a abandonat cu bună știință studiile oenologice pentru a cerceta istoria și prigoana indusă de regimul comunist față de consătenii săi din Vidra vrânceană. La fel părintele Ion Croitoru, deși nu este un om al locului, a scris o carte destul de interesantă despre oamenii Lieștiului, peste care păstorește. Și mai notez, măcar așa telegrafic, că și acad. C.D.Zeletin printre variatele sale preocupări – cercetător în domeniul medicinei, poet, traducător, eseist, aforist - a găsit timp și pentru cercetarea localității Burdusaci, de unde a pornit în viață și-a deprins primele învățături despre o viață *come il foute*. Bineînțeles că exemplele pot continua la nesfârșit.

Ca profesor de matematică, s-a legat de Tecuci precum scoicile de navele maritime. Cum era de așteptat autorii se folosesc de acest prilej, al redactării acestei cărți, pentru a aminti de toți colegii lor de cancelarie, găsind cuvinte drăguțe pentru fiecare dintre ei. De asta, putem spune că lucrarea în ansamblul ei este și o carte cu prieteni și despre prieteni, așa cum i-a perceput în lunga lor carieră didactică. Clepsidra de pe copertă este un semn că timpul n-a trecut degeaba, că privind în urmă, răsturnând adică sensul clepsidrei, găsesc destule lucruri, evenimente, întâmplări de care pot fi mândri.

Din această perspectivă trebuie privită și apreciată cartea soților Pavel. Cum să nu mă bucur de această ispravă scrisă cu dragoste și cu o floare de zarzăr în loc de pix? Îi felicit sincer pe autori pentru această izbândă și sper să fie un bun exemplu și pentru alți confrăți dispuși la travaliu asemănător și să-și încrusteze numele în istoria locului lor de origine.

Mónica TÓTH

singură

sunt singură pierdută
în palmele lumii
și nu aud zgomotul
tău
în sufrageria ridurilor

poftă

am poftă de viață în aer liber
am poftă de dragoste pură și adâncă
un desert dulce și pufos
de răsfățarea lumii surdă
de umbra ta iubite
ca să mă lumineze

aștept

mereu
necaz
rană
cât de nesuferit e totul
aștept
un mic miracol
din parte vieții

palma mea

o lacrimă
un gând
palma mea cu parfumul
frunzelor de mentă
e prea puțin
e prea gălăgie
în mintea
nu știu cum
și cu ce să te cuceresc
pentru inima glazurată
de suferință

poftă

am poftă de viață în aer liber
am poftă de dragoste pură și adâncă
un desert dulce și pufos
de răsfățarea lumii surdă
de umbra ta iubite
ca să mă lumineze

Silvia URLIH

TU

Trupul tău,
miroase-a floare,
floare-albastră, de ienupăr,
chipul tău,
miroase-a iarbă,
iarbă
ce-am cosit pe lună,
ochii tăi
miros a smirnă,
smirnă
ce am strâns în cufăr,
gura ta,
miroase-a tei,
tei
ce i-am cules cunună.

Palma ta,
miroase-a cer,
cer
pictat de fluturi mii,
gură, ochi, și buze calde,
îmi șoptesc vorbe știute,
din obraji
îți cresc treziri,
munți și văi și iasomii,
trupu-mi freamătă a frunze,
frunze verzi,
de vremi bătute.

Trupul tău,
miroase-a vreme,
vreme caldă, însorită,
chipul tău,
miroase-a timp,
timp
de ore încuiat,
ochii tăi,
miros a clipă,
clipă
de demult dorită,
gura ta,
miroase-a miere,
miere,
fără de păcat.

Trupul tău,
miroase-a stea,
stea
ce mi-a chemat tăcerea,
chipul tău,
miroase-a soare,

soare
care îmi vorbește,
ochii tăi,
miros a cânt,
cântec
ce-mi aduce vrerea,
gura, ochii, chipul, palma,
sufletul
mi-l peticește.

Strigă-n tine nerăbdarea

Am primit soarele-n casă,
sufletul să-mi oblojească,
m-am unit cu vântul serii,
ziua să o mai scurteze,
am rugat cuvintele,
dorul să mi-l potolească,
să nu simt cum noaptea stă,
zările să le-nrămeze.

Îmi pun aripe la umbră,
umbra să o las să zboare,
palmele mi le deschid,
cerul curcubeu îl fac,
trepte-mi pun sub tălpi să urc
până dincolo de soare,
cântă gândurile toate,
cânt și-n floare mă îmbrac.

Înfloresc sorii în suflet,
tu, în mine-nmugurești,
la urechi îmi cresc magnolii,
zâmbetul mi-e aliat,
strigă-n mine fericirea,
când îmi spui că
mă iubești,
strigă-n tine nerăbdarea
să-mi redai
ce mi-a fost luat.

SUFLET OBOSIT

Aleargă sufletul
despletit prin lume,
aleargă căutându-și un loc,
undeva,
își caută liniștea,
își caută un loc anume,
un loc, unde obosit să stea.
Sufletul strigă
spre neuitare
neuitarea l-aleargă,
încearcă să-l prindă,
dar el se ascunde
sub o cărare
și se-ntinde obosit pe o tindă.
Aleargă sufletul
prin lumea umbroasă,
obosit ajunge
la Poartă,
cu brațele-ntinse
îl primește "acasă"
iubirea animată de soartă.

Lucia PĂTRAȘCU

PUII DE CUC (fragment)

Peste ochii femeii se lăsă tăcerea albă, fără început și fără sfârșit...

- *Măine, la ora cinci, te aștept la colț. Vreau să-ți fac o surpriză. O să vii, nu-i așa?*

Fata privi în lungul străzii, cam golașă la ora aceea când ea se întorcea acasă. Aici locuiau trei fete care învățau la liceu și ea era una dintre ele. Își trecu gaeanta în mâna cealaltă, legănându-o ca pentru a câștiga timp. Să se ducă, să nu se ducă? Până la urmă se hotărî. Curiozitatea era prea mare.

- *Bine, la cinci. Dar nu stai mult!*

Mulțumită că a luat o hotărâre, se îndreptă spre casă. Băiatul o privi cum se îndepărtează și apoi, fluierând vesel, își văzu de drum. Locuia la vrei zece case mai încolo și se cunoșteau de ceva timp. Dar abia de vreo doi ani, între ei se înfiripase o poveste.

A doua zi era duminică. Când cei doi s-au întâlnit la colțul străzii, întinericul se învălătuca prin cutele zilei, așa cum se întâmplă într-o lună de toamnă târzie. Băiatul o luă pe după umeri și cei doi au pornit în pas voios spre bulevardul din apropiere. Copacii golași nu mai erau atât de prietenoși ca astă vară. Din loc în loc, băncile pustii așteptau în zadar perechile de îndrăgostiți. Unde erau zilele cu vreme frumoasă, când pe sub salcâmi înfloriți zburdau chiotele tinereții?

Așezați pe una din băncile pustii, cei doi tineri, privind în jur, au început o hârjoană de îndrăgostiți. Întinzând alene brațul, băiatul și-o apropie, făcându-i culcuș pe locul încălzit deja de el:

- *Vai, ce mi-au înghețat picioarele!* se strânse fata sub umărul lui protector.

- *Și mie, mâinile*, spuse băiatul înfrigurat de nerăbdare, căutând adăpost pe sub fularul fetei. Numai puțin, spuse el, sărutând-o drăgăstos, să mă încălzesc și eu.

Ramurile ușurele și înțepenite, văduvite de podoabe, își încovoiau neliniștea, scârțâind sub bătaia vântului rece și tăios, ce prinse a lua locul în stăpânire. Tălpile fetei băteau ușurel pământul rece, într-un trap mărunțel, căutând o undă de căldură. Băiatul o sărută ușor pe vârful nasului înghețat:

- *Hai!* spuse el hotărât. *Mergem la mine și ne încălzim puțin.*

Ea a tăcut, neștiind ce să răspundă. Strânși unul în altul, porniră zgribuliți.

El locuia singur. Părinții săi, despărțiți de vreo trei ani, plecaseră fiecare într-o altă casă, căutând să-și refacă viața, o viață în care cei doi frați, unul de patrusprezece ani și celălalt de aproape șaptesprezece, nu încăpeau. Acum,

când cel mare a plecat în armată, mezinul a rămas singur stăpânitor pe cele două camere ale locuinței. De fapt, o sală potrivită, în care se intra direct din curte printr-o *marchiză* mică și apoi o cameră ceva mai mare. Astfel arăta spațiul de locuit, nu prea diferit de al fiecărui chiriaș din acea curte nu foarte mare.

Când el a aprins lumina, în fața ochilor ei mirați se desfășura o priveliște neașteptată. Nu era vorba despre mobila modestă. Un pat, un dulap de haine, două, trei scaune pline cu felurite lucruri pe ele, o masă simplă, un covor de iută și o perdea subțirică sub care *transperantele* trase până jos interziceau orice privire indiscretă venită din exterior. În lumea lor nimeni nu avea mai multe lucruri. Doar că, lângă *godinul* de tuci negru, ce emana cu generozitate o căldură tainică, pe o față de masă întinsă direct pe covor erau așezate două farfurii, alături tacâmuri, pahare și, lângă ele, câteva gustări, strălucindu-și culorile învăpăiate de lumina jaru-lui ce se împrăștia zburdalnic prin orificiile ușii groa-se de metal.

- *Nu-ți dai jos paltonul?*

Înfigurată de mirare, fata își trase încetinel mânușile din mână, fularul alunecă prelins de la gât, în timp ce mâinile băiatului îmbrățișară umerii fetei, într-o atingere tandră și despovărătoare. Cu un gest hotărât, el aruncă pe un scaun hainele fetei:

- *Hai să stăm jos, la gura sobei. O să ne încălzim! Și parcă mi s-a făcut foame de atâta frig. Ție, nu?*

Fata privi în jur. Era pentru prima oară în casa unui băiat. Cu sfială, întinse mâna spre mijlocul mesei improvizate și ridicând micuța vază cu tufănele albe, o apropie de obraz. Parcă vroia să se asigure că se află într-o lume cunoscută. Florile acestea ce rezistau în biciuirea frigului de afară și chiar sub puful de nea căzut pe neașteptate, nu mai erau reci ca cele din parc, dar parfumul lor amărui se păstrase în mijlocul petalelor gingașe. Era aroma specială pe care fata o aștepta ori de câte ori venea toamna și pașii ei chemau foșnetul frunzelor așternute pe bulevard. De câte ori se ducea la liceu, covorul arămiu împotmolea talpa piciorului ca o plasă ademenitoare și fata, hotărâtă să nu întârzie la ore, călca voinicește, făcând adevărate voleuri din ghebele de frunziș. Doar la întoarcere, privirea ei întârzia prin dantela aurie, cerându-și iertare, poate, pentru ceea ce s-a întâmplat dimineață și, sigur, se va repeta și mâine.

- *Așează-te aici lângă mine! Cu ce să te servesc?*

Cu picioarele strânse turcește, băiatul îi întindea mâna a invitație și obrazul lui, ridicat spre ea, strălucea într-o lumină aparte. O fi fost de la căldura sobei, o fi fost de la emoția unui început sau de la macii roșii ce înfloriseră fără veste și pe fața fetei. Timidă, fata se lăsă moale pe covor, puse florile la loc și cu mâinile așezate cuminți în poală, îl privi:

- *Ce facem noi aici?*

- *Stăm și noi ca doi oameni liniștiți și servim*

(continuare în pag. 90)

cina. Ca o familie ce am putea fi într-o bună zi. Nu-ți place surpriza mea? Poate ne jucăm de-a mama și de-a tata!? Am să las numai lumina de la veioza asta. Acum, uite, închide ochii, deschide gura și gustă!

Prinsă în mrejele jocului, fata făcu întocmai și simți pe buze gustul de pâine proaspătă unsă cu unt peste care se lăfăia o felie de salam uscat. Mușcă o jumătate. Când deschise ochii, cealaltă jumătate se pierdea în gura zâmbitoare a băiatului. Ea simți că se înecă, tuși, răsă, se înecă iar și, când el, grijuliu, îi întinse repede paharul în care rubinul unui vin ușor își juca mărgelile în sarabanda flăcărilor roșiatece, fata gustă repede, tuși din nou și începu să râdă:

- M-am înecat, de parcă sunt un copil mic!

- Hai, vino la mine, iubito! o alintă băiatul prinzându-i umerii într-o strângere tandră. Mai bea o gură, să-ți treacă! Și, uite, ia ceva dulce!

Luând în mână un eclair îl apropie de gura fetei.

- Stai, că ai ceva! se jucă el sărutându-i apăsător buzele roșii, de un roșu nefiresc de accentuat, fapt ce mira pe toată lumea, stârnind bănuiele inutile că ea ar folosi ruj sau alte vopseluri. Ceea ce nu era adevărat! Așa e mai bine! Mușcă!

Fata apucă vârful prăjiturii și mușcă, fără să-i pese că ciocolata i-a potopit obrazii îmbujorați. Râzând, a încercat să se șteargă.

- Nu te pricepi deloc. Te ajut eu! Stai cuminte!

Conștiincios, a început s-o sărute centimetru cu centimetru, întâi pe obrazul drept, apoi pe cel stâng, trecând la buzele întredeschise ce așteptau încă gustul dulcelui. Când buzele lui au coborât pe puntea lină spre văile decolteului, în timp ce mâna lui frământa aluatul rotund al sânilor, fata a simțit că alunecă și, atunci, brațele sale au înconjurat gâtul băiatului în căutarea disperată a unei salvări. Degeaba! Alunecarea și-a continuat traiectoria și, în căderea lină, doar pe covorul primitor, ea a simțit că este în siguranță. Nici n-a luat în seamă greutatea trupului ce fremăta deasupra sa, căutând înfrigurat cărările tainice. Printre sărutările fierbinți, amestecate cu vorbe alintate, cerul vieții ei căpăta alte dimensiuni.

Când s-a trezit din zborul necunoscut până atunci, a înțeles doar că ea este alta, a fost surprinsă și i-a fost rușine, fără să conștientizeze faptul că pentru ea viața pornise pe alt traseu, ademenind-o în meandre noi...Era prea preocupată de acel ceva ce rămăsese împlântat adânc, în interiorul ei și pe care nu-l putea defini. Ce putea fi?...

Alături de ea, ostenit de efortul biruitor, băiatul rămăsese nemișcat, cu fața ascunsă în pletele ei. Speriată, a crezut că el a pățit ceva. Mâna ei rece a prins a mângâia ușor ceafa lui transpirată. Sub atingerea neașteptată, umerii lui s-au încordat și în mintea lui s-a trezit bărbatul, ocrotitorul, cel responsabil de această stare de lucruri. Gura lui a prins zbor mărunț de fluturi ce țeseau văluri de azur peste ochii mirați ai fetei:

- Iubito, ți-a plăcut? Dacă ai ști ce fericit sunt! Acum ești a mea! Numai a mea!

Buzele ei răspundeau neștiute căutărilor lui lacome, prea lacome, de parcă doreau să ascundă sub frenezia lor o vinovăție neasumată încă...

Flăcările din godinul fierbinte încă își ostoisera jocul nebunatic și, prin ochiurile curioase ale ușiței de fier, o pudră de spuză alburie amăgea sub tainice învelișuri jarul ce înscopuse să adoarmă puțin câte puțin.

Oricum fata trebuia să se întoarcă acasă. Nu putea întârzia mai mult!

- Stai, să verific! Să fim siguri!

Au ieșit din casă în curtea întunecată, unde nu era nici țipenie de om.

Abia la poartă, au fost nevoiți să se lipească de peretele zidului aspru, pentru a face loc micului alai vesel ce o însoțea pe vecina din curte, care venise acasă într-o mică pauză între *fotograf* și nunta ce avea să urmeze la *salon*. În trecere, de sub involburările voalului de *tul*, proaspăta mireasă aruncă o privire fugară către băiat, apoi, ridicând puțin mai sus poala rochiei albe ce se revărsa de sub pardesiul aruncat pe umeri, o atinse pe fată cu volanele dantelate ca într-un pas de cadril și trecu mai departe. Oare cine trebuia să facă reverența?...Chiar așa! Cine?

Reverența mirelui? El nici nu făcea parte din joc. Era pe dinafară, după cum avea să afle femeia peste ani, despre întâmplările acestea.

Reverența miresei? Cea care era îmbrăcată tocmai potrivit pentru o sală de bal, deși această nuntă a ei, la *salon*, nu avea nici pe departe alura și strălucirea unui bal adevărat. O nuntă modestă, într-un spațiu și mai modest, așa cum se întâmpla de obicei în acele vremuri, în sânul acestei categorii de oameni simpli. Singurul lucru strălucitor și autentic era părul de betea argintie ce cobora din *parura* oricărei mirese, pe umăr în jos, până la șoldurile neîntinate încă, parcă pentru a arăta mirelui drumul spre deslușirea apropiatei cunoașteri. Dacă rochia putea fi închiriată deseori, chiar și voalul cu găteala lui uneori, numai șuvița de betea-lă, semn de curățenie și neprihănire, aparținea miresei. Nicio fată n-ar fi renunțat la această amintire de nuntă, pe care o cumpăra de la prăvălia de mărunțișuri și gătele femeiești, o purta în noaptea nunții după ce *domnișoarele de onoare* îi împodobeau capul cu ea și, apoi, o păstra învelită în foița de hârtie cerată pe care era notată data nunții. Așa, ca să se știe că „toate am fost odată fete mari”!

Reverența liceenei? Ce reverență să fi făcut ea? Nici n-ar fi știut cum. Nici n-ar fi îndrăznit. Nici n-ar fi înțeles de ce. Nici n-o ducea gândul la așa ceva. Subtilități?! Abia trăise un moment unic

(continuare în pag. 103)

Eduard DORNEANU**CAPCANE TERMICE**

Pisicile pufoasa și tori aleargă în jurul unei nectarine
poate fi o joacă sau un ritual inventat în timpul domniei
împăratului valens

ce imagine toxică spune ioana
alergarea în jurul unui sâmbure învelit în carne vegetală
este asemeni asaltului asupra unei inimi inexpugnabile
acoperită cu vin albastru și frunze de coca
dar tori aleargă uite aleargă mereu
nu îi pasă de razele gri-fierbinți ce trec pe sub barierele
umbrelor
și întind capcane termice

și pufoasa aleargă spun eu
cât de norocoase pot fi fructele neatinsse de dinți și de
limbă
fructele acelea pe care oamenii le privesc îmbrățișați
sângerând alb unul în celălalt
ca într-un ritual inventat în timpul domniei împăratului
valens
nu-i așa ioana
spune tu.

ZÂNA CORCODUȘELOR

ioana se așază pe o banca albastră
oftează
discuția dintre noi este fracturată de nori cu dezvoltare
verticală stereotipuri dinamice
și umbra unui hamac pe jumătate topită de căldura
sahariană
da ioana te aud spun eu
pot folosi corect respirația din diafragmă
telefonul meu este defect sau nu știu
poate că a trecut pe lângă tine un cortegiu care trebuie să
ajungă
la romilly-sur-seine
ioana râde
nu te aud eduard am buzunarele pline de corcodușe
dacă mă întreabă cineva ce am acolo ce crezi că voi spune
că e armata ta de teracotă ioana
asta vei spune
nu te aud eduard
ești cumva în căutarea unui filon arhaic al tristeții
sapi în penumbră ca un soldat mutilat înainte de bătălie
răspunde ce faci
o doamnă ioana iar nu se aude nimic
las telefonul și îmi cuprind fața în palme
acum te văd printre degete ioana
ești zâna corcodușelor fată frumoasă
de asta cuvintele tale se pierd între dunăre și mălini

FEMEIA ARICI ȘI DINOZAUURII DIN HÂRTIE

dinozaurii din hârtie aleargă după femeia arici
vânătorii de tablouri
primesc de la ea fotografia unui predicator
manierist
și autografe pe bilete de loterie
din partea lui spengler sau berdiev
femeia arici se tratează de hipererotism
la clinica jobenului epic
incizia de povestiri plictisitoare ascunde
antiteza simulărilor terapeutice
doctrina interogativă
femeia spune
dinozaurii au puteri magice
ei pot să ne transforme singurătatea
într-un peisaj marin cu puteri hipnotice
sau
pot fixa durerea pe ultima silabă
a numelui
femeia arici aleargă printre tarabe
ecoul taie șuvițe din liniștea nopții
sângele pătează
umbrele clepsidrei.

MIDDLE BLOCKER

mi-e lene
o să mai stau în pat șaisprezece minute
pe sticla ochelarilor săi
beatrice desenează fântânile din badr
da
lumina răsfășă cicatricile decupate de pe trupurile
profeților
tușele subțiri definesc
o iconografie mentală aruncată în suburbanul iubirii

beatrice spune
dacă până la data de treizeci și unu decembrie
nu mă vei zidi sub pleoapele unui înger căzut
să știi
că nu îți voi mai mușca buzele
da da să știi eduardule
să știi

mă ridic
par un middle blocker părăsit în fața fileului
de partea cealaltă
fântânile din badr înghit lacrimile iubitei
până la data de treizeci și unu decembrie strigă ea
fir-ar să fie îi răspund
sunt o cărare verde rătăcită pe cer de noiembrie
nu știu de ce naiba
nu mă crezi.

Dorian MARCOCI

În taină

O mângâiere, un regret
Mi-așterne valul la picioare,
Inscripționate-ntr-un sonet
Compus de marea primitoare.
A-ngădui popasul meu
Sub raza soarelui de iarnă
Simțind c-am s-o alint mereu
C-o dragoste de vis în taină.

Împodobind o amintire

Mi-am aninat sufletu-n brad,
În verde mătășos,
Cu visele care nu cad,
Legate prin frumos.

Am adăugat anii cumiști,
Naive primăveri,
Ai vieții lângă străduinți
Și armonii de ieri.

Se legănau ca nestemate
Alintul mamei drag,
Ori vorbele înfiripate
De buna de pe prag.

Strângeam atâtea bucurii,
Punându-le duios
În bradul caldei reverii
Din amintire scos.

Beteala-i toată din argintul
Atingerilor moi
Când mama-mi îndrepta veșmântul
Tihnind lumea din noi.

Cu luminițe ochii dragi
Țeseau vraja spontan
Privind aievea înspre magi
Colinde când rosteam,

Iar glasul nostru se-mpletea
În camera curată
În vârf de brad chemând o stea
Din lumea depărtată.

Fără vise

Poate am scrijelit pereți de peșteri
Nu cu desene, ci-n cuvânt.
Din vânt am adunat glasul de frunze
Căci n-am știut vreodată ca să cânt.

Poate-am trăit pe țărm spălat de valuri
Și glasul mării l-am cules mereu

Să-mi dea tăria clipei următoare
Ca să înving ce îmi părea mai greu.

Poate-am iubit adânc, trecând de zare,
Un chip și-un trup atins de ireal
Și l-am zidit în vis, recunoscându-l
În serile când luna da un bal.

Poate mă voi trezi la realitate,
Căci visele sunt fire de nisip,
Neîncetat clădind un rost vremelnic...
Și-atunci cum voi trăi fără nimic?

Pe clinul vieții

Cautam trăiri, emoții, amintiri,
Ce pas cu pas se deșteptau de dor,
În locuri unde-am fost un trecător
Pe clinul vieții înspre împliniri.

Atunci nu pridideam să îmi măsoar
Puterea gândului mereu rebel
Cu standardele fel de fel
Ce meritau sau nu să le dobor.

Am fost adesea foarte absorbit,
Nu mi-am permis răgazul să privesc
În jurul meu cum pomii înfloresc
Și cât natura mi-ar fi oferit...

Acum când pasul s-a întors pe drum
Aș vrea să prețuiesc cu-alte măsuri,
Să întregesc noianul de frânturi.
Dar tinerețea cum să o adun?

Iubire

Salcâmi străjuiau cerul cu floare
În dimineți când gândul către tine
Doinea în pași și în priviri senine
Dorindu-te tăcut, cu nerăbdare.

Atingeri de parfum din alb și verde
Se cuibăreau în suflet fremătând
Anticipând privirile-ți arzând
Și trupul dincolo de ce se vede.

Așa a fost acea clipă de viață,
Iubire din iubire dăruind
În largul florilor ce nu dezmint
Că dragostea-i cea mai de preț povață.

Harpa

Da, tainic a vibrat în suflet
O harpă. N-o purtam doar eu.
Din spații se-ntreceau în sunet
Emoții-n glas de radiou

Și corzile abia atinse
Le preschimbau în mângâieri
Eliberând trăiri și vise
Ce le păstram de multe veri.

Da, harpa n-o purtam doar eu,
Dar erau strune diferite,
Și-i greu ca să găsești ecou
Și sufletele potrivite.

Ana-Maria CHEȘCU

Documente consulare franceze – consulul francez de Laigue

Consulat de France à Galatz
Personnel

Galatz, le 20 Juillet 1881,
Monsieur le Ministre,

Je vois avoir l'honneur de rendre compte à Votre Excellence de la célébration, à Galatz, de la Fête Nationale, du 14 Juillet. Toute la colonie française, sauf en très petit nombre de ses membres, réellement empêchés, s'est rendue au Consulat, à 10 heures du matin, répondait, ainsi, à l'invitation que je lui adressée.

Les officiers des vapeurs de la „Compagnie des Messageries Maritimes” et „l'Algerie” de la Compagnie Marseillaise „Frassinnet” assistaient, également, à ma réception. Après une courte allocution, j'ai proposé un toast à la France Républicaine et aux hommes illustres, librement choisis par elle, pour diriger sa haute destinée à Notre Marine de Commerce, que représentaient parmi nous les officiers des deux grandes Compagnies de Navigation, qui portent, si dignement, notre pavillon sur plus de la moitié du globe.

Une notable français et le capitaine de l'amis me répondaient, aussitôt l'un, pour rappeler que la colonie française à Galatz n'avait plus célébré sa fête nationale depuis près de 16 ans, et l'autre, heureusement inspiré, pour affirmer le patriotisme particulièrement ardent de ceux d'entre nous, qu'un exil, commandé par le travail, retient loin de la patrie.

À sept heures, du soir, toute notre colonie se trouvait de nouveau rassemblé, sur le pont de „l'Algérie”, tendu de pavillon orné de feuillage et de fleur. Un banquet y était préparé et je dois dire que je n'ai jamais vu aussi nombreuses réunion, plus cordiale et plus correcte, tout à la fois des toasts ont encore été portés à la République à son Président, M. Grevy, et à M. M. les Présidents du Sénat et de la Chambre des Députés à la Marine Française et à la Flottille Roumaine, mouillé auprès de nous dans le Danube. M. Colin, mon chancelier, a eu la bonne pensée de dire, avec l'assentiment général, que les français essentiellement respectueux des lois des nations, dont ils deviennent les hôtes, aussi bien que de leurs usages et de leurs institutions, devaient salué cordialement des souverains, tels que leur Majestés, les Roi Charles Ier et la Reine Elisabeta, aussi religieusement conservateurs de la libérale Constitution du Royaume de Roumanie. Nos équipages française, de leur côté, étaient en fête, et a deux vapeurs partant le grave pavois tout chargés de fond éclairant, dans la nuit, le quais et le fleuve, le Consulat pavoisé était également il illuminé, tandis que la plupart des habitations françaises, avaient arboré nos couleurs, ainsi que les couleurs territoriales.

Cette journée, du 14 Juillet, la première qui aura été célébrée à Galatz, laissera dans la population, un bon et un durable souvenir, par l'union complète de nos concitoyens, dans un même sentiment d'amour de la Patrie, union constatée par les journaux locaux „la Vocea” et „la Posta”. Les autorités territoriales, Civile et Militaire, étaient venues me complimenter pendant l'après-midi et je les ai reçues en uniforme, ainsi, que mes collègues d'Angleterre, de Grece et d'Italie.

Les Consuls d'Autriche, Hongrie, de Russie et d'Allemagne se sont absentée, mais j'aurai réglé, moi-même, la question que pourrait soulever cet incident, par une simple explication avec mon collègue d'Allemagne, qui, dès le 17, était part un congé, pour deux mois, sans que j'aie pu le voir, car il est le seul qui se soit trouvé vraiment tendu de me rendre visite, le 14 Juillet, puisque j'avais été le complimenter, après avoir consulté nos collègues le jour même de la fête de son souverain.

Agréer l'hommage du respect avec lequel j'ai l'honneur d'être.

Laigue către Barthélerry, Saint Militaire.

Consulatul Franței de la Galați

Galați, 20 iulie 1881,
Domnule Ministru

Am onoarea de a raporta Excelenței Voastre sărbătorirea zilei Franței, la Galați, pe data de 14 iulie. Toată colonia franceză, cu excepția câtorva membri, cu adevărat împiedicați², s-a oprit în fața sediului consulatului francez de aici, la ora 10 ale dimineții, răspunzând, astfel, invitației primite. Ofițerii de la Compania „Mesageriilor Maritime” și „Algeria”, precum și compania marseleză „Frassinnet” au asistat, de asemeni, la această recepție³. După o scurtă alocuțiune, eu am propus un toast în favoarea Republicii Franceze și a oamenilor iluștri, aleși din rândul nostru, pentru a dirija înaltul destin al Marinei de Comerț Franceze, reprezentată aici de ofițerii celor două mari companii de navigație, care poartă atât de demn pavilionul nostru pe mai bine de jumătate din glob.

Un notabil francez și un căpitan m-au atenționat imediat, pentru a-mi reaminti faptul că grupul francez de aici nu a mai sărbătorit ziua națională de aproape 16 ani, iar altul, fericit inspirat, a afirmat că patriotismul care arde în inimile alor noștri a fost păstrat, în ciuda exilului comandat de muncă, ce i-a îndepărtat de patrie. La orele șapte ale serii, toată colonia noastră se găsea pe pontonul vasului Algeria, ce avea pavilionul ornât cu frunze și flori. Un banchet a fost preparat și trebuie să spun că nu am văzut niciodată o reuniune mai cordială și mai corectă; în acest timp, au fost aduse toasturi în favoarea oficialităților franceze. Dl. Colin, cancelarul meu, a avut inspirat idee de a afirma, în asentimentul general, că francezii respectă în esență legea națiunii care le este gazdă, la fel ca și uzanțele și instituțiile acestora, uzanță ce îi obligă să-i salute cordial pe suveranii acestei națiuni, în cazul de față Majestățile lor, regina Elisabeta și regele Carol I, la fel ca și pe religioșii conservatori ai liberalei Constituții Române.

Această zi, de 14 iulie, prima care a fost celebrată la Galați, a lăsat în rândul populației un dura-bil setiment, prin uniunea completă a

(continuare în pag. 96)

Marin MIHALACHE

HARFA EOLIANĂ DE LA CERNICA

Sub streșina "Bucureșilor", la Sfânta Mănăstire Cernica, pe acest ostrov sfințit cu lacrimile rugăciunilor Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, ale Sfântului Cuvios Gheorghe de la Cernica și ale Sfântului Cuvios Irodion de la Lainici, lacrimi curate și multe care au curs precum izvoarele la vale până s-a umplut cu aghiasmă "lacul codrilor albastru" care înconjoară acum mănăstirea cu o duioasă îmbrățișare lacustră, în acest loc sfânt, statornic într-o statornicie, se nevoiește într-o cele duhovnicești smeritul și preacuviosul părinte protosinghel Ignatie Grecu.

Ca o harfă eoliană acordată după diapazonul sferelor cerești și bătaia vântului de primăvară, "veșnic tânăr și fericit", părintele protosinghel scrie minunate "doini și lăcrimioare" în "dulcele stil clasic" și "haiku" autentic autohton, poeme apolinice, limpezi și curate precum lacrima luminii din care izvodesc dulci miresme duhovnicești, prinos de tămâie scumpă de trandafir japonez. Plin de har sfânt "Poetul suie la voi/cu harfa pe umăr.../lăudând pe Dumnezeu..." (*Lăudând pe Dumnezeu, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Părintele protosinghel și-a început cu mulți ani în urmă ucenicia monahală în singurătate absolută la temperatura înghețului într-o cămăruță albă din mijlocul cimitirului unde cândva fusese o grădină de vară, la câțiva pași de banca unde poposise cândva însuși regele poeziei, Eminența Sa, Eminescu, adus aici cu o birjă tocmită de un nepot al lui Slavici: "Acum un secol și ceva/ pe o bancă/ a stat Eminescu./ De atunci/ mereu/ toamnă de toamnă/ frunzele cad/ peste umbra lui" (*Umbra lui Eminescu la Cernica, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Singur între pereții albi precum zăpada ai acelei cămăruțe solitare și izolate de lume, în acea iarnă a "inițierii teurgice", râvnitorul într-o cele sfinte, fratele pe atunci Gheorghe s-a bucurat de darul și binecuvântarea viziunii trecerii metaforice prin ușile bine zăvorâte a umbrei lui Eminescu. De atunci, primăvara ori toamna, iarna sau vara, părintele a rămas convins poetic că Eminescu trăiește: "Da ! Eminescu n-a murit ! / Ne-o spune teiul și acum/ Umplând tot cerul de parfum,/ Pământ pe care l-a iubit./ Orice tăcere mi-o asum !/ Mai spune teiul înflorit:/ Da ! Eminescu n-a murit !/ El viețuiește și acum./ Luceafărul, neostenit,/ Își taie-n cerc, nu orișicum,/ Mereu același tainic drum/ Dând orizont nemărginit/ Căci Eminescu n-a murit !...". (*Da ! Eminescu..., Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009). Tot pe acolo, în grădina cimitirului își făcuse cândva ucenicia, își "potrivise" cuvintele psalmilor personali, dar precum Toma se îndoiește în cele ale credinței monahul Arghezi: "Vreau să Te pipăi și să urlu: Este!".

Binecuvântat cu o dublă porție de singurătate, una monahală și cealaltă poetică, părintele protosinghel trăiește profund darul divin al existenței și bucuria de a fi și cânta imne de slavă și mulțumire Domnului precum o pasăre care cântă cu foc pe acoperișul bisericii: "Asemeni sunt cu pasărea singuratică de pe acoperiș/ care pe aripa bisericii în zori cântă cu foc. Lumea trece, / se uită mirată în sus și pleacă./ Nimeni nu se oprește în loc să o asculte... (Doar Domnul, *Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura

RawexComs, 2014).

Inspirația poetică este inefabilă, discretă, tainică: "Fii precum privighetoarea. / Cântând / nimănui nu se arată. // Când mai aproape / când mai departe / în crângul înverzit (*Precum privighetoarea, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Pentru a putea scrie, poetul are nevoie să se retragă din lume să poată citi, să se poată ruga și să poată trăi intens și autentic suferința singurătății: "Ca să-mi aduc aminte iarăși de tine/ Voi citi și voi scrie poezii,/ Departe de lume, în singurătate."/ (*Ca să-mi aduc aminte, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Fiind binecuvântat cu darul și vocația cuvântului scris își înțelege și acceptă bucuroș vocația și menirea de a-și împărtăși versurile și anafura sfințită mirosind a lumină celor flămânzi de adevăr și frumos: "Nu ți-a rămas decât/ acest trist vechi aluat,/ cuvântul./ Frământă-l îndelung,/ dă-i ultima potrivită formă/ asemeni inimii tale./ Rumenește-l bine/ în cuptorul dragostei./ Apoi scoate-l dulce mirosind a lumină/ și-l împarte celor flămânzi./ Poete !" (*Ars poetica, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Monahul poet Ignatie Grecu

Poetul este peste măsură de darnic și generos încât ne dezvăluie din înseși tainele laboratorului său intim de creație unde ne spune că prinde din zbor duhul inspirației și șoapta divină și nu face decât să le fixeze pe hârtie ca pe un fluture în insectar: "Dacă nu toate, măcar un vers din ele este inspirat. Venit așa pe sus, din senin, fără să știu de unde și cum. Fărămă a unei șoapte divine. Eu n-am făcut decât să-l prind din zbor cum ai prinde un fluture miraculos și să-l fixez pe hârtie pentru totdeauna. Apoi, ca să nu-l ia vântul sau ca să nu zboare din nou, a trebuit să-l bat în jur cu

(continuare în pag. 95)

pietre scumpe, făcându-l să strălucească mai frumos decât orice închipuire" (*Pentru început, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Când nu este la rând să slujească la sfântul altar, părintele protosinghel aleargă în grabă în grădina cimitirului să îngrijească rizomii spirituali ai florilor culturale ale neamului, bulbii de lumină sufletească îngropați acolo temporar până la sfânta înviere din morți de la sfârșitul veacului. Iar când are bună dispoziție sufletească, ori este trist și îngândurat și îl vizitează din nou îngerul sfânt al inspirației poetice, părintele stă la un potir de rouă de vorbă cu mierlele și privighetorile și le mângâie aripile trudite precum odinioară Sfântul Francisc de Assisi, precum Pan și Orfeu. După aceea, ca prin minune, încurajate de privirile blânde și caritabile ale preotului-poet păsările cerului își încearcă propria lor vocație apostolică: "Privighetoarea nu se teme/ Să intre ziua în cetate./ Să cânte iarăși și să cheme/ La milă și la bunătate."// (*Privighetoarea, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009). Păsările precum peregrinii în pustie îl caută pe Domnul "Cu aripi mari, obosite/ Suie să-ntâmpine zorii./ Precum odinioară-n pustie/ Mulțimile însetate de Tine" (*Păsările, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Și cum cântecele păsărești, trilurile de bucurie înălțătoare până la ceruri, se aseamănă atât de bine cu limbajul poetic, părintele traduce și pune pe versuri cântecul păsărilor, imaginile minunate ale naturii și creației văzute de sus numai de ochii păsărilor și de imaginația bogată, aforistică a poetului. Altfel nu l-ar fi ascultat și înțeles păsările care nu au deprins încă limbajul omenesc atât de prozaic și profan din care au pierit misterele adânci ale visării și viziunilor îngerești, ale frumosului estetic și sacru: "Porumbelul Tău, Doamne, își întinde liniștit aripa peste mine/ eu scriu la umbra ei pe lumină acest stih" (#4); "Am aruncat peste bord tot ce-am agonisit o viață/ acum ușor ca un fulg mă topesc întru Tine, Doamne!" (#24); "O, mângâie blând poporul meu de tristeți/ păduri pline de umbră așteaptă" (#53); "Întâiul învins un mac decapitat/ în larg pe cer amurgul" (#85); "Un râu ridicându-se luminii cândva dăruit/ un trup liră/ oase cântând la nesfârșit/ absent Orfeu" (#93); "O catedrală ceață risipindu-se-n valuri/ și porumbelii dând pașnic înalt ocol crucii din vârful neobosite gânduri vâslind pururi întru Tine!" (#95) (*Veni-va*, Ed. Agol, 2015).

Peste versurile poetului înduhovnicit ninge cu flori de salcâm, teii își revărsă miresmele, toată noaptea privighetoarea cântă ritmuri și triluri din *Anotimpurile* lui Vivaldi, iar poetul plânge și se roagă, surâde ca în simfoniile lui Mozart printre lacrimi de vis: "Privighetoarea tace-n zori./ Ea toată noaptea a cântat./ A plâns întruna, s-a rugat:/ De ce va trebui să mori?!" (*Privighetoarea, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Imaginile poetice sunt de o sensibilitate, candoare și tandrețe rar întâlnite: "Cireșul mic s-a înstelat/ Cu flori de aur și rubin./ Uimit atunci m-am aplecat/ Ca să-l sărut pe creștet lin./ Dintr-un toiag de lemn uscat/ Pe care găzele îl țin./ Cireșul mic s-a înstelat/ Cu flori de aur și rubin."// Cu lacrimi multe l-am udat/ Vărsând suspin lângă suspin/ Și, peste noapte, din senin./ Necunoscut și minunat, Cireșul mic s-a înstelat!..." (*Cireșul mic, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Ed. Artemis, 2009). Tot așa "Magnolia înflorind e-o catedrală. / Așteaptă îngerii pe rând să vină/ Să o contemple și să ia lumină:/ Frumoasă, blândă, nouă,

ireală."// (*Magnolia înflorind..., Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Comuniunea cu natura, iubirea pentru fauna și flora "picioarei de plai" de la Cernica, a câtorva frunze căzute și însingurate, atinge apogeul milei și al sensibilității poetice: "Am adunat de pe jos/ câteva frunze căzute/ înfrigurate de plâns."// Le-am luat cu grijă/ și le-am pus în chilie/ pe masa de scris."// Am zis: să fie cât mai aproape/ iarna aceasta care vine/ o vom petrece împreună/ fără prea multe cuvinte."// (*Iarna aceasta, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Mironosițele flori așteaptă în zori să fie mângâiate măcar cu umbra poetului: "Singura lor mângâiere/ este aceasta:/ să trecem în zori/ umbra noastră încet peste ele."// (*Mironosițele flori, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014).

Poezia părintelui protosinghel este de inspirație mistică, este religioasă, dar nu didactică, este expresie a trăirii suferinței cristice și gratitudinii pentru jertfa divină: "Împunsă fiind coasta Ta/ s-a vindecat durerea mea."// Cu palma peste obraz/ fiind Tu lovit,/ am dobândit mângâiere."// Fiere gustând, Hristoase,/ m-am izbăvit/ de mâncarea cea dulce/ din pomul oprit // (*Doamne, Iisuse, Cântecul păsării pe acoperiș*, Editura RawexComs, 2014). Credința în Înviere îl face pe poet să accepte efemeritatea clipei și chiar să citească pacea și armonia escatologică pe chipul celui adormit întru Domnul: "Se duce clipa! Și ce dacă! / Cu ea și noi ne ducem! Fie! / E atâta pace, armonie, / Pe chipul celui care pleacă" (*Copacii-s plini de poezie, Lacrimi de mărgean (rondeluri)*, Editura Artemis, 2009).

Părintele protosinghel și-a pus harul și darul poetic în slujba Bisericii Domnului și, precum Arghezi cândva, alăturând cu inspirație și măiestrie de artizan "slova de foc și slova făurită" a ridicat "acatiste" și stihuri de laudă și slavă de o rară frumusețe sfinților Domnului. De pildă, *Acatistul Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul*, celui care cu "undita meșteșugită a cuvintelor cele alese și cu mărturiile cele înalte ale Duhului Sfânt", "întinzând mreaia învățaturii apostolicești" cu "iscusință" a "vânat poporul cel ascultător din adâncul amar al păcatelor, aducându-l la lumina cunoștinței celei adevărate..." (Condacul al 7-lea). Cu multă evlavie, poetul protosinghel închină *Stihuri de laudă* poetică Sfântului Martir: "Dar eu știu că Domnul nu trece cu vederea / Ruga smeritului Său rob, Antim, / Care pentru El a trudit îndelung / Pentru popor s-a rugat!" (*Septembrie vine, Repere și idei*, 23 sept. 2016).

Anul trecut, părintele a avut bucuria de a merge în pelerinaj la Locurile Sfinte, în urma căruia a scris și publicat un jurnal de călătorie de o deosebită calitate spirituală. Nu este un ghid turistic, ci un jurnal de pelerinaj sufletesc, spiritual. Într-o astfel de vizită fiecare vede de fapt ceea ce caută. Părintele are darul de a vedea cu ochii înduhovniciți și luminați de viziunea biblică și hagiografică. Mai mult, are și darul poetic al

(continuare în pag. 96)

scrisului, al povestitorului înțelept, și toate la un loc fac lectura jurnalului vie și memorabilă chiar și pentru cel care n-a ajuns încă pe pământul pe care a călcat cândva Mântuitorul lumii. La întoarcere, părintele protosinghel aduce "nisip fin" de pe colinele sfinte și de pe malurile apelor Botezului să-l semene "pe meleagurile noastre ca pe un dar sfânt"... Astfel încât "câmpiile noastre să devină și mai îmbelșugate, având tainică binecuvântare de sus". (Ignatie Grecu: *Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă*, Editura Agol, 2015).

Părintele protosinghel Ignatie Grecu a publicat poezii în repute publicatii culturale și literare din țară și străinătate și importanți scriitori și critici literari au scris articole elogioase despre darul poetic al sfinției sale. De asemenea, părintele a publicat un număr impresionant de cărți de poezie de o înaltă valoare estetică și poetică, mult apreciate de iubitorii de frumos și de Dumnezeu: **Bucură-te (poeme)**, Editura Lumină din lumină, 1992; **Mierea singurătății (poeme)**, Editura Zidarom, 1994; **Cântec pentru cnemidă (poem)**, Editura Zidarom, 1994; **Hrisov, această zi (stihuri)**, Editura Migdal-Korod, 1995; **Stihurile despre nisip (poeme)**, Editura Sophia, 2001; **Sipetul de taină (versuri)**, Editura Ager, 2004; **Aripă de inger (versuri)**, Editura Artemis, 2006; **Lacrimi de mărgean (rondeluri)**, Editura Artemis, 2009; **Floare de har**, Editura Semne, 2012; **Altă inserare**, Editura RawexComs, 2014; **Steaua mângâierii (sonete)**, Editura RawexComs, 2014; **Cântecul păsării pe acoperiș**, Editura RawexComs, 2014; **Veni-va**, Editura Agol, 2015; **Jurnalul unui poet pelerin în Țara Sfântă**, Editura Agol, 2015.

CHICAGO - USA

(urmare din pag. 93)

cetățenilor noștri, în sensul dragostei de țară, uniune constatată și de jurnalele locale „Vocea” și „Poșta”. Autoritățile teritoriale, civile și militare au venit să mă complimenteze în timpul după-amiezei și am recunoscut în uniforme, astfel, pe colegii Greciei, Angliei și Italiei. Consulii Austriei, Ungariei, Rusiei și Germaniei, au absentat, dar eu am elucidat această problemă, care putea crea incidente, printr-o întrevvedere avută cu colegul meu german, care însă, din data de 17, a fost plecat în concediu pentru o perioadă de 2 luni⁴.

1 Rola 63, foaia pierdută. Destinația rolei este, însă, precisă.

2 Ocupați (plecați cu alte treburi).

3 Raportul acesta a fost destul de dificil de tradus. Așa că am tradus cu aproximație.

4 Ultima parte din raport ne-a creat unele probleme de traducere.

Andrei MANDEA

Chip albastru, de vechi polar,
Alunecând prin astral,
Chinuit de dor medicinal.

Vânat printre tenebre delicioase,
Acvile plâng, îngropate-n propriile oase,
Viorile, agonizate cântă duioase.

Chip albastru în al meu schelet,
Te simt purpuriu permanent,
Purpuriu aprins în inimă, ascendent.

Chip albastru cu al tău adaos,
Te aștept să ne iubim în acest haos.

Chip albastru în a mea privire,
Te accept că m-ai ales, pe mine,
Și acum găsește-mă prin aceste rime.

N-am nevoie de otravă, am gânduri amenințătoare,
Care se transformă-n momente transparente otrăvitoare.

Azi nu mai am scuze, scuza-i o facilitate
Pentru falși, pentru lași și pentru moarte.
Nu mă lăsa să mă joc cu dragostea jucăusă,
Că n-o să mă regăsesc, ascuns după a ta ușă.

Azi dă-mi doar un scurt obscen sărut,
Ca să-ți dau mâine la schimb doar un cuvânt.
N-am întors foaia, pentru că încă nu am terminat-o,
Are pe ea o poezie pe care încă n-am descifrat-o.
Azi am deschis o carte, și-am citit o pagină goală,
Dar nu i-am înțeles cuvintele, întâmplare anormală.
Nu mă rețin din propriile-mi slabe gânduri,
Când mă trezesc, le văd prin colorate vânturi.
Azi am evadat din mediul nostru natural,
Să revin la realitatea ce se pierde în fundal.

Te rog Poet suprem,
Ajută-mă să scriu un poem,
Sunt un trandafir ofilit,
De rău înrobit,

Te rog, al tuturor Poet,
Pune raze de lună pe mine încet,
Cu lacrimi să semnez poezii,
Cu lacrimi rozii,

Te rog Poet înțelegător,
Știu că sunt amator,
Din acest decor pictat prost,
Să fredonez poeme pe de rost.

Valentina BALABAN

Dorm...*Dorm...*

Muza se leagănă-n cord

Caută...

O mantră mi-ngână și bate,

La uși cu trei chei ruginite

În Crucea Luminii așteaptă;

Pecete de mir...

Suvenir?...

Trezită-n delir, fire nouă

Cu ochii în roua zorilor,

Mă-ncepe o cale nestinsă.

Deschid patru uși cu trei chei

Din rugul de cruce,

Mă duce...

*Dorm?...***Magul**

Poteci peste punțile șubreze,

Trăiri rătăcite în neguri oftate,

Târâte în colbul zidirii,

Tot urlă...

E fiara ce-nvârtește Karma.

Magul veacurilor

Corijează spre trecere

Nota la purtare

Cu media gândului nestins,

Din lacrimi...

Valențe*Valențe* elucidate în prezențe

Aparențe în clipe jucate,

Piscuri atinse, arzând,

Luminând, umbrind, luminând...

Valențele clipei, create

Cuvinte...poveștile Universului

Energii din dulce-amar

Aprinse...stinse...

Valențe...**Stelarii visului**

Hotarele materiei înșămânțate

Prin amnarul iubirii

Cupidon, timpul săgetează,

Perpetuând Roza Vântului

În colbul crucilor,

Povestea erelor,

Din ape...spre munți tâșnind...

Stelarii visului,

Pe orbitele văzutele prezente

Prin Tine...

Semănătorul

Îmi îngân șoaptele divine...

Din razele răsăritului ridic geană,

Văd *semănătorul* cuvintelor, încolțind

Prin rouă...

Îmi încânt trezirea în diversitate,

Adulmec aromele zărilor deșarte

Însetată de-al cerului curcubeu

Spre nou...

Clepsidrele se-ntorc din ecou în ecou

În Iasoul Luminii, *Semănătorul*...

Vibrează-n oglinzile firii eterne

Din bob...

Cu voi...

Din astral, informații...schimbă destinul,

Inovează clipele, spre ferestrele muzelor

Pe puntea prezentului, angelice cioburi,

Enigme astrale prin noi...

Către voi...

Candela Cerului ce-adună rugile patimașe

Celor scriși în tină și apă cu foc de dor.

Pe calea urmașilor din ieri...primăveri,

Cu voi...În El...o agapă

Din vis...

Sosiri... plecări

Selecții...pasageri treziți într-o gară prăfuită.

Direcții...acarul cu măruș mușcat spre macaz.

Insertii...intruse momeli spre îngeri apteri.

Destinații...labirint prin misiuni și plăceri.

Incantații...magic călător în cuvinte și gând.

Corecții...*plecări-sosiri* cu lacrimi și ort.

Introspecții...lăuntric e Totul și Totu-i șuvoi.

Rug*Rug*...

Crugul cerului

Pe muzica sferelor,

Prin rugile trimise

De-un Univers în cădere.

Creatorul, uneltește,

Deformează zodiile,

În cioburi extinse

Ființând prezentului,

Rug.**Albastrul...**Fantoma *albastră* din pană vibrează

Aprinde vidul, iscând absolutul creat

Albul resuscitat, paște-n turma muzei

Dor rumegat de-o nălucă pe-o geană

Baciul, din fluier spre sâmbra doinind,

Durerea-n *albasrtu* spre Tine le-adună

Prin ierni, și-alte turme-nnoite-n tăceri,

Așteptând firul ierbii...tot zburdă...

Lucia PĂTRAȘCU

Întâlnire de suflet

Pe 9 nov. 2016, la sediul Bibliotecii Județene *Panait Istrati* din Brăila, la ora 17, a avut loc o întâlnire de suflet pentru aniversarea Domnului Profesor **Gheorghe Gorincu**, publicist, editor, scriitor și președintele *Fundației Caritabile Profesor Florica Gorincu*.

Cei 91 de ani împliniți de distinsul scriitor au prilejuit cuvinte de aprecieri venite din partea celor care i-au fost alături ca și colegi de profesorat, colegi de condei și, mai ales, cititori. În alocuțiunile lor domnii profesori Dumitru Anghel, Viorel Mortu, Jenică Chiriac și Ioan Munteanu, cunoscuți scriitori brăileni, au evidențiat calitatea profesorului și scriitorului Gh. Gorincu, om de o mare corectitudine, de o aleasă ținută morală și o hărnicie de nestăvilit. Nu puține au fost mesajele primite de la distanță, din partea oamenilor care-l cunosc, îl prețuiesc și îl iubesc. O sărbătoare cu multe flori și cuvinte de laudă!

Așa cum arată ziarul local *Obiectiv. Vocea Brăilei: La Brăila, alături de soția sa, prof. Florica Gorincu, a cititorit câteva școli: Școala Tehnică Financiară, Colegiul Economic „Ion Ghica”, Liceul Radio-Tv, a fondat Editura Danubius, iar ca autor, a scris volume de proză de o diversitate surprinzătoare și a avut o bogată activitate publicistică privind economia de piață, contribuind astfel la dezvoltarea științelor economice din România. Profesor, economist, scriitor, publicist, istoric, **Gheorghe Gorincu** este o personalitate marcantă, un OM care a sfințit și a înnobilat locurile prin care a trecut.*

Acest eveniment a prilejuit scriitoarei brăilene Lucia Pătrașcu (subsemnata!) o abordare mai șagălnică a acestei personalități născută pe meleaguri fălțicene și îndulcită definitiv de apa Dunării, la Brăila. Drept care, dăm publicității următorul *rechizitoriu*:

Onorat auditoriu,

Ne ocupăm astăzi de cazul Gheorghe Gorincu...

Pentru că, trebuie să recunoaștem cu toții faptul că numele și persoana sa au devenit deja un caz! La respectabila sa vârstă, Domnul Profesor Gheorghe Gorincu, finanțist, publicist, editor, scriitor, este responsabil de neliniștea și curiozitatea noastră, trăiri născute de câțiva ani în această lună de toamnă târzie. Deoarece, făptuitorul împătimit ne-a captat mereu atenția și ne-a determinat cu eleganță să ne alăturăm invitației sale de a-i fi tovarăși pe drumul creațiilor literare proprii. Omul acesta, *scormonitor*, cum l-am numit eu mai demult, a scotocit, a găsit și a adus cititorilor toate tainele pe care le-a aflat, despre tot și toate. Fie că este vorba de istorie brăileană, fie că este vorba despre oameni dragi, obișnuiți și întâmplările frumoase petrecute împreună cu aceștia, fie că este vorba despre generații de elevi de acum sau din anii noștri de liceu, fie că se referă la oameni speciali, cum a fost Spiru Haret care, prin reformele sale, a lăsat poteci de lumină în învățământul românesc.

Astăzi, Domnul aici de față se face vinovat de faptul că, pe o vreme destul de mohorâtă, ne invită să

participăm la o nouă realizare. Împlinirea a 91 de ani, aniversare ce este un prilej pentru care dorim să-l felicităm. **La mulți ani, cu sănătate, bucurii și împliniri!**

Dar fapta rămâne faptă! Și nu-l putem absolve de ea!

Onorat auditoriu, se cuvine ca Domnul Profesor Gh. Gorincu să răspundă în fața noastră, a tuturor. Care este secretul de care se folosește pentru a-și împlini viața cu o longevitate literară atât de prolifică, de unde și-a însușit acest secret meritoriu, care l-a ajutat să-și construiască o viață împlinită și, mai ales, pe ce căi l-a obținut și l-a fructificat?

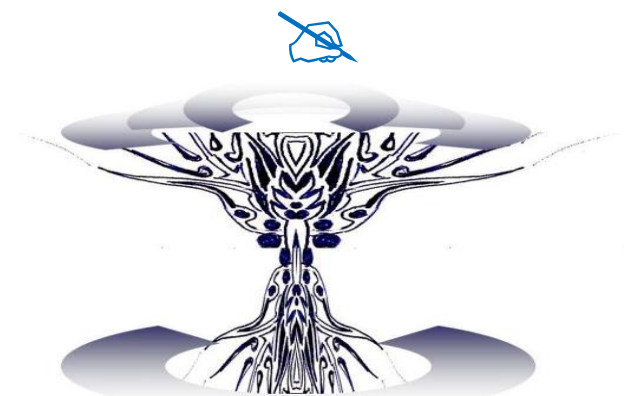
Având în vedere cele arătate mai sus, considerăm că susnumitul se cuvine a primi din partea noastră următoarele sancțiuni:

- să ne răspundă la întrebările puse.
- să suporte o pedeapsă punitivă de libertate de a scrie și a publica, fără a ne anunța și pe noi, cititorii săi.
- să fie dispus în continuare să împartă cu noi uzufructul faptelor sale literare.
- să ne considere pe noi, cititorii săi, acționari, ca părți făcând parte din amplul proces literar al numelui (dânsul scrie și noi citim!) și, pentru acest motiv, dividendele ideilor sale să rămână în posteritate, ca un bun comun, nouă tuturor și urmașilor urmașilor noștri...

Rog să se ia în considerare cele ce s-au spus aici și să se consemneze.

În sedință lărgită, azi, 9 nov. 2016, ora 17, la Biblioteca Județeană „Panait Istrati” din Brăila.

Vă mulțumesc!

desen de Elena-Liliana Fluture

Svetlana CIOBANU

GRAI DUIOS

Mult e dulce și frumos al Moldovei grai duios
Din plămadă sănătoasă, ce-i urzită de strămoși
Din cultura cea romană cu a dacilor putere,
Bogăția cea latină cu a plaiului avere,
Ce cu grijă îl păstrară `n letopiseț cronicarii
Să răsună acuma `n cântec
peste a noastră scumpă țară.

SEARA ÎN SAT

Se uită soarele `napoi.
Și azi obosit-a. Bine
Ne-a încălzit el și pe noi
Și satul pe coline.
Mai mângâie doar drăgăstos
Biserica pe turle,
Ascultă cum melodios
Vecernia se-aude,
Apoi mai trece înc-o dat`
Cu ultima lui rază
Peste căsuțele din sat,
`N ferestre luminează:
Ca să întâlnim din câmpii
Pe cei, ce glia au lucrat...
Bărbații doar mai stau la sfat,
Că-s mulțumiți de semănat.
Că anu-i bun și spicu-i plin,
Că nori de ploaie iară vin,
Că și-astăzi a fost o zi bună,
Iar de muncesc ca pân`acuma
Glia ca mamă drăgăstoasă
Ne dăruie pâine gustoasă.
Cum zice și `nțeleapta lume:
Un an hrănește ziua bună.

CÂND RAZELE ÎN GEAMURI STRĂLUCESC

Când razele în geamuri strălucesc
Și norii `n roz de abia se colorează,
Iar păsările în frunziș se trezesc
S-anunțe o zi nouă, tu ... visează.
Când sus în ceruri Soarele zâmbind
Văzduhul aburește spre amiază
Și doar furnicile îi dau zor muncind,
lubește lumea asta și... visează
Când zefirelul duce răcoarea în câmpii
Și greierașii cântă, că noaptea se lasă
Nu te grăbi să pleci, nu înceta visând,
Că visurile `n viață se realizează.

OARE CE SE UITĂ LUNA?

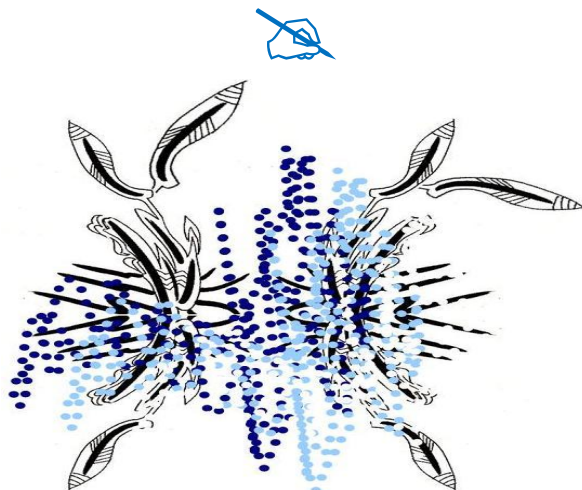
Oare ce se uită Luna?
Parcă ar vrea ceva să spună:
Că adormit-a lumea mare -
Munți și codri, și izvoare?
Că se odihnesc vapoare
În oceanul cea mare?
Sau că adormit-a vântul
Chiar în iarba de pe câmpuri?
Poate vrea să povestească,
Ce minune-i lumea asta?
Ce minune mare-i Omul,
Floarea, pasărea și pomul?
Ce minune mare-i Viața?
S-o trăiești, că-i scurtă, hoața.

Svetlana Ciobanu a absolvit Facultatea de limbi străine, limba și literatura spaniolă (Universitatea de stat, Chișinău). A lucrat ca secretar literar la Teatrul "A. S. Pușkin" (astăzi "Mihai Eminescu"), apoi ani de zile la Unuinea Teatrală din Moldova.

Și-a încercat competențele în reclamă și marketing la Banca de Economii, s-a ocupat de funcționarea limbii de stat în cadrul Departamentului Relații Interetnice (Direcția limbilor).

Este doctor în filologia română.

Scrie poezii, povești și proză scurtă pentru copii.

desen de Elena-Iliana Fluture

Mihai VINTILĂ

Gânduri despre omul de iarbă

Daniel Bogar, *În gând urat*, Cluj Napoca, editura *Ecoul Transilvan*, 2016, 96 pagini.

Am primit recent o carte scrisă de un licean. Înțeleg că este volumul de debut al lui Daniel Bogar din Baia Mare. Primul lucru care l-am observat a fost întunecarea copertei întâi. Editura folosește o reproducere semnată Cristina Busuioc și intitulată *Al treilea ochi*. Lucrarea acestei autoare deși interesantă și pătrunzătoare ca tematică nu este pusă în valoare. Practic toată coperta întâi este nefuncțională. Ea nu transmite ceea ce ar trebui să transmită. Nu se înțelege decât greu numele autorului iar editura și anul apariției ar trebui citite cu o lupă. Titlul parcă e o zgârietură peste o operă valoroasă. Și este un mare păcat pentru volum. Pentru că Daniel Bogar are ce spune și o spune răspicat, uneori cu fronda unui adolescent iar alteori cu seriozitatea adultului.

În poezia *Tipar în mâl* găsim fiorul care străbate tot volumul. Este vorba de căutarea religioasă, de inspirația sufletului, de întrebările existențiale. M-au impresionat versurile *Și genunchii mei cumini / Lasă pe mal / Tiparul resemnării / De o clipă*.

În *Nuntire* regăsim fronda, sfidarea dusă până la punctual în care devine de-a dreptul șocantă *Când / Dumnezeu s-a înșurat / Vai, noi am fost / Menestelii* pentru a continua: *Ce Dumnezeoaică / Rânjește peste / Pragul abia trecut?*

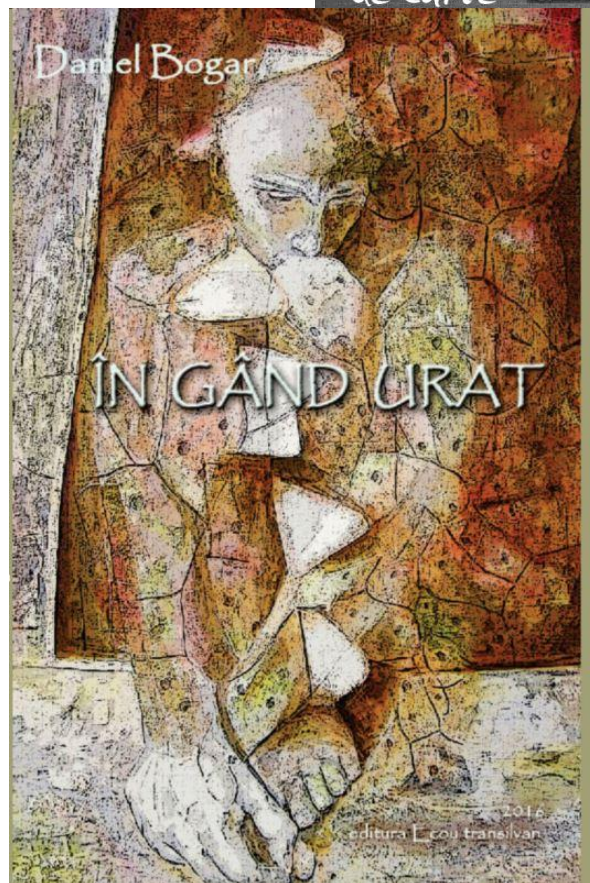
Personal am apreciat poeziile scurte, de-a dreptul filosofice care din când în când punctează în volum asemenea unei ploii binefăcătoare într-o vară încinsă și fac ca totul să respire.

În *Sens* se poate vedea atingerea poetică *Dumnezeu / Își odihnea / Căutările / În urmele / Pașilor mei*. Sau în *Spleen* - *Când / Cuvintele mele / Sunt triste / Înseamnă că au curs / Lacrimile tale / Peste ele*. Vedem această frumusețe și în *Antibusolă* – *Tot timpul / Mi-e frică / De hotarele / Pe care / Inima mea / Nu le simte*.

Pe lângă poezia bună avem așa cum este firesc la începuturi și o poezie mai puțin reușită. Am în vedere poezii precum *Circuit*, *De la capăt*, *Naos* și nu în ultimul rând *Dangăt*.

În tot acest univers conturat de cuvinte sticloase, de idei care respiră prin toți porii lor întrebările fundamentale ale vieții se amestecă necuvenit cuvinte tari care doar zgârie curgerea firească a poeziei. Biserica nu poate fi moartă, nici copitele *butucănoase* ori popa să semene cu Putin! Sunt stridențe care au izbucnit tocmai din tinerețea autorului care simte nevoia uneori de a țipa adevărurile sale cu toate că ele se pot recepționa foarte bine și prin voce normală.

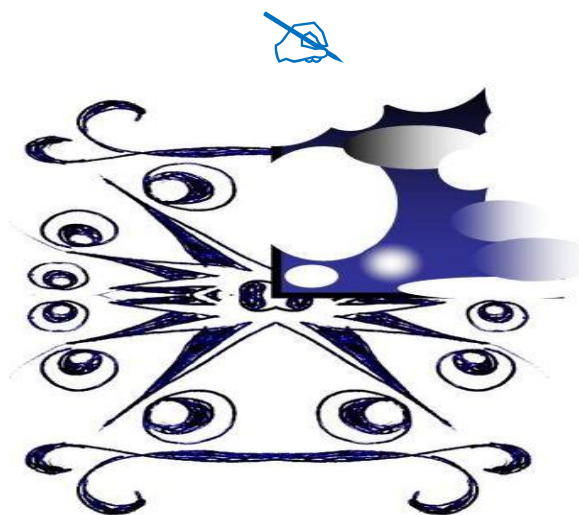
Dincolo de toate acestea fiorul poeziei se găsește

peste tot în acest volum. Daniel Bogar chiar este un poet în devenire. Nu are acea oboseală a versului tipică generației sale care omoară poezia. Pare a fi un obsedat al ideii că simplul este drumul curat spre suflet ceea ce eu cred că este bine într-o lume nebună de azi unde oamenii parcă se feresc de cuvinte.

Eu aș fi ales acestui volum un titlu mult mai plastic iar poezia *Omul de iarbă* chiar găsește aceea idee care ar fi putut îmbrăca totul. În locul unui om de iarbă avem un plat *În gând urat* chiar și dincolo de jocul facil de cuvinte.

Doresc mult succes autorului pe acest drum anevoios pe care l-a ales. Să lase inspirația să-l învaluiască și să-l facă să ne ofere alte poezii.

desen de Elena-Liliana Fluture

Mariana BENDOU

aceasta nu e doar o frunză

aceasta nu e doar o frunză oarecare
 acesta frunză a fost mult mai demult
 o floare
 îi spuse magicianul pe un ton ușor
 a fost o floare cu miros îmbătător
 păstrează-o, dacă vrei, la tine-n amintire
 ori agățată-n cuiul din privire
 și te-nfioară de fragilitatea ei
 nu te grăbi s-o lepezi fără de temei!
 poate a fost a dragostei neprihănită înflorire
 o chintesență de parfum și de amăgire
 poate a fost o ultimă petală
 ce s-a păstrat pe tija goală
 cu încăpățănare
 cu ardoare...
 nădăjduind în ultima înseninare...
 primește frunza; nu a fost o floare oarecare

s-a înnoptat enervant

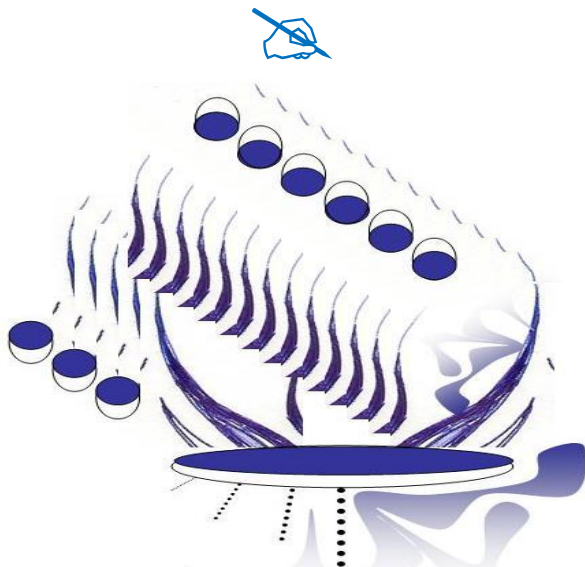
s-a înnoptat enervant
 pe afară
 soarele se stinge în mukul tău de țigară
 tocuri și parfum
 izbesc ritmat în caldarâm
 mi-aș dori enorm să mai rămân
 ne spunem de toate
 mai ales învățăm să tăcem
 nu putem niciodată să avem tot ce ce vrem
 miauuu! face motanul vecinei de bloc
 și brusc este noapte
 luna o minge de foc
 rotunde și moi sunt buzele
 dar nu îndrăznesc să se atingă
 poveste în oglindă
 poveste în oglindă...

plouă

plouă
 pe dindouă
 și e lună nouă
 să-ți pui o dorință!
 spune o credință
 una, două, trei... vreo cinci...
 "te iubesc" vreau ca să-mi zici
 aaaaaa...dar nu ești de pe-aici
 ești de unde s-a născut cuvântul
 mult prea sfântul
 ...eu eram demult și sunt
 alge, fluturi și pământ
 nu-i ușor ca să-mi vorbești
 ai putea
 să mă iubești?

nu te-am zărit venind

nu te-am zărit venind pe aici
 vrei ca să-mi zici
 deși ne știm de când eram mai mici
 de când s-a unit cerul cu pământul
 și a răzbătut prin ramuri vântul
 de când s-a brodat cerul cu stele
 florile cu mărgele
 de rouă
 ori poate amândouă
 ori...
 ne știm
 din dragi visele mele
 când îi zideam mării castele
 doar că așa
 subit
 am amuțit
 probabil sunt puțin răcit!
 și cum spuneam
 când mă uitam pe geam
 nu te vedeam
 vedeam numai şuvița blondă
 rebelă peste frunte, rondă
 o fi fost? n-o fi fost?
 prezentul e atâta de anost!

desen de Elena-Liliana Fluture

Vasile RUȘEȚI

Griuri de toamnă

Decorul cu nori negri
ce anunță ploi apăsătoare
care ne binecuvântează
sărutul
eternizat de sculptorul
definit de timp
în statui de trăire,

Decorul cu blocuri cenușii
ce ne bântuie
pe alocuri, fără locuitori,
cu vise
ce se sting-n asfințit
și pași ai pierzaniei
aflați în noi,

Decorul orașului
uneori gri
ce ne ține companie
prin toamna vieții
ca semn al trecerii
iubirii care ne înnobilează,..

Toate sunt semne ale timpului nostru
ce conduc la împlinirea deplină.

Bătaia din inima frunzei

Călătorule, nu te mai grăbi
pe calea vieții
doar urmează pasul ființei
care-ți umple inima de taine.
Ascultă bătaia din inima frunzei,
învață să percepi cuvinte
pe care ce nu le poți citi
în nici o carte cu litere aurite.
Atunci când vei culege
în drumul tău
frunze lipsite de sevă
lasă în schimb
lacrima ta de recunoștință...

Tomnatic

Vara continuă
să ne mai bucure cu soare,
cu a ei sărbătoare
ce ne trezește la viață.
Uneori, toamna
își mai face simțită prezența
atunci când vara
își pierde vigilența
instalându-se în viața noastră
pe aripa de vânt
a iubirii mature...
Vântul tomnatic
pașii ni i-a adunat
spre a ne împlini
într-un același destin

Ia aminte

Ia aminte
la cei care-ți vorbesc
despre miracolul
trăit fără repetabilitate
al toamnei din noi !
Ia aminte
la cei care-ți vorbesc despre gândurile lor
care nu trebuie să se piardă,
dimpotrivă
să fie ecou
orizontului autumnal ;
sfatul cel bun
să te bucure de viață...

Lacrima femeii iubite

Toamna,
sigur vei observa
emoția care te cuprinde
atunci când
lacrima femeii iubite se naște
pe înserat
la auzul unei note muzicale
în acordul de chitară
cuprinsă
la rândul ei
de suferință.

Ionel NECULA

Liceul "Dimitrie Sturdza" - Tecuci

Promoția 1946

Anul 1946 a fost unul dintre cei mai grei din evoluția postbelică a României. La seceta cumplită care a făcut ravagii și chiar numeroase victime, mai cu seamă în Moldova, s-a mai adăugat haosul din economie, incapacitatea noului regim, în curs de consolidare, de a re-forma societatea după model moscovit, și, nu în ultimul rând, distrugerile de război care trebuiau grabnic reparate.

Aflat în plin proces de afirmare politică, anemicul partid comunist nu arăta că este pregătit pentru guvernare, dar înțelesese, din experiența balșoiului vecin răsăritean că poate, prin tot felul de vicisitudini și promisiuni deșățate, că poate să-și atragă așchii din cadrul partidelor istorice și chiar să-și asume sufragiile țării. Se va dovedi curând, în noiembrie 1946, că voința electoratului conta mai puțin sau deloc în măslirea rezultatului electoral.

Deocamdată lumea încă se putea amăgi. În fruntea țării se afla tot Regele Mihai, iar la guvernare era atras, prin labilul Guță Tătăărăscu, chiar partidul liberal. Cu pași mici, dar siguri, partidul comunist își croia cale liberă spre asumarea condiției de unică forță politică și garant al fericirii mult-visate.

Semnele erau totuși dezolante. În luna mai a început procesul lui Antonescu, iar sentința dovedea clar că partidul nu glumește cu cei ce s-ar putea constitui într-o opoziție. Vor urma, desigur, alte sentințe, iar capacitatea lagărelor românești se va dovedi în curând insuficientă.

În aceste condiții vitrege și-a luat zborul în lume și în viață o nouă promoție a Liceului Dimitrie Sturdza din Tecuci ca și alte promoții de la alte licee din țară.

O imagine a panoului de promoție mi-a fost pusă la dispoziție de unul dintre absolvenții acelui an – o imagine rară privind învățământul tecucean, dintr-o anumită perioadă a evoluției sale. La loc de cinste, în centrul imaginii vedem chipul faimosului director, Constantin Solomon – intelectual rafinat și bine sedimentat în conștiința publică locală și chiar în ansamblul culturii românești. Jur-împrejurul lui se distinge profilul celorlalți profesori care au oficiat la clasele terminale și, probabil, și la alte clase ale acestei prestigioase instituții de formare intelectuală. Se poate distinge profilul profesorului Mânzu (fizică-chimie), Gheorghe Ursu (limba și literatura română), N. Ursu (istorie), N. Țanu (Sport), Gheorghe Boureanu, D. Popa, C. Iancovici), dr. Savel Cârlan, și Maria Nicoară.

Mai greu, dar am putut identifica și numele elevilor din tabloul de promoție: Virgil Hâncu, Panaite Rugină, Cezar Popovici, Constantin Caraman, Ionel Bodea, Ilie Gheorghe, Dumitru Tudose, Emanuel Șapira, Tiberiu Lăduncă, Jenică Bălan, Viorel Moraru, Vasile Sârghie, Petru Dămăceanu, Ștefan Nicula, Aurel Enache, Eugen Potolea, Gheorghe Gorgan, Octavian Nicolae, Gheorghe Rusu, Octavian Meran, Valentin Mocanu, Gheorghe Crișan, Septimiu Onofrei, Gheorghe Hiolu, Constantin Florea, Iorgu Pușcă.

Le privesc chipurile din panou și mi se par niște bărbați adevărați, maturi și dispuși să ia viața în piept, să lupte și să fie folositori țării. Ce s-a ales din viața și aspirațiile lor nu mai știu și e greu să mai stabilim acum, când nu cred că mai supraviețuiește cineva, ce s-a ales

de idealurile și de planurile ce și le făureau în anii când populau aceeași sală de clasă. Știu doar că Gheorghe Gorgan și Nicolae Octavian au trecut prin Gulagul comunist și-au făcut ani buni de lagăr în condiții de exterminare. Angajat de meteorologul Nicolae Topor, Nicolae Octavian se va stabili la stația de la Păltiniș și va deveni cel mai apropiat amic al lui Constantin Noica. Toată lumea îl considera *bastonul de bătrânețe a lui Noica* și nu cred că filosoful s-ar fi încumetat la o acțiune, chiar cărturărească, fără să-l consulte în prealabil pe Octavian Nicolae. În vremea când am sta la el la Păltiniș mi-a povestit multe aspecte din viața cotidiană a celui care a scris **Sentimentul românesc al ființei**.

(urmare din pag. 90)

al vieții ei, încă nu ieșise din mirajul lui și, amețită încă, se întreba dacă această mireasă, primul om întâlnit în cele dintâi minute din noua sa viață, îi va purta noroc sau ghinion. Se spunea că nu este de bun augur să se întâlnească față în față două mirese. Și uite că s-au întâlnit! Doar că ea avea altă îmbrăcăminte! Dar tot mireasă putea să se considere! O fi fost hărăzit să se întâmple miracolul acela în aceeași zi?

Reverența băiatului? Ei, da, aici ar fi ceva! Se cuvenea ca el să facă o plecăciune adâncă, nu o simplă reverență, în fața celor două tinere femei. Amândouă erau femeile lui! Pe aceasta, proaspătă, doar ce o scosese din așternutul lui încropit în apropierea flăcărilor amăgitoare, ce puteau depune mărturie că totul a fost așa cum a vrut el. Nici nu se știe de ce tocmai în această seară a avut el așa, un gând, să-i facă fetei o mare surpriză. Adică, poate că el știa, dar femeile, nu! Era o răzbunare? Cine pe cine și pentru ce? Pe cealaltă o știa de vreo doi-trei ani, de când într-o hârjoană pe la *Grădina mare*, joaca de-a *doctorul și pacienta* se terminase cu lăsare de sânge și fără betea. Nici odată nu i-a trecut prin minte că s-ar putea s-o ia de nevastă cândva. Deși nimeni nu s-ar fi împotrivit! Și așa a rămas... De ce tocmai în această zi se învolburau cele două destine feminine croite, atunci ca și acum, de patima unui băiat, care nu-și împăcase încă rapacitatea de agoniseală erotică juvenilă?

Maria Magdalena BALU

Evoluția formelor alocutive și delocutive în limba română

În „Istoria Limbii Române”, Alexandru Rosetti definea limba română ca fiind „limba latină populară (sau vulgară), vorbită neîntrerupt în părțile de răsărit ale Imperiului Roman”¹. Definiția pune în evidență originea latină a limbii române și proveniența limbii române din latina populară, care are niște particularități distincte față de latina cultă, literară. Definiția dată de Al. Rosetti evidențiază, de asemenea, continuitatea existenței limbii și a poporului român în locul de formare - partea de răsărit a Imperiului Roman, ceea ce duce și la gruparea limbii române în cadrul limbii romanice din grupa orientală.

Limba română s-a format în sec I din mileniul I, după cele două războaie daco-romane, când Dacia devine colonie romană și e intens colonizată. Acest lucru are drept consecință formarea poporului român și, concomitent, a limbii române.

Acest proces se desfășoară simultan și durează aproximativ 150-200 de ani. Mai întâi se manifestă fenomenul bilingvismului. Se utilizează simultan atât limba autohtonă (de substrat), daco-geta, cât și limba cuceritorilor, care este limba oficială. Treptat, limba autohtonă cedează locul limbii latine populare, care se transformă cu timpul în limba română, o limbă romanică la fel cu celelalte limbi romanice apărute pe fundamentul limbii latine.

Momentele importante ale evoluției limbii romane au fost: procesul de formare a limbii române, care se încheie în sec VI-VII, rezultând româna comună; în sec XIV-XV are loc desprinderea dialectelor limbii române: aromâna, meglenoromâna, istoromâna, dacoromâna.

Procesul de normare a limbii literare începe abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu înființarea Academiei Române. Atunci, ca urmare a trecerii de la grafia chirilică la cea latină, se declanșează așa-numitul „război al limbilor” care va duce, în final, la fixarea normei lingvistice și va accelera totodată procesul de definitivare a normelor unice ale limbii literare. Lupta s-a dus atunci și pentru impunerea unui dintre cele două sisteme de scriere, cel etimologic și cel fonetic, problemă depășită în 1880, când Academia adoptă noul proiect de ortografie. După această dată, se poate vorbi în mod clar despre o limbă literară unitară, în sensul unui ansamblu de norme supradialectale, și modernă.

În secolul al XIX-lea, se formează rapid o literatură modernă, iar limbajul își dezvoltă stilurile funcționale: artistic, științific, jundico-administrativ, la care se adaugă cel publicistic și cel politic.

Limba română literară actuală acoperă necesitățile de comunicare în toate domeniile culturii și se caracterizează prin aspect elaborat, îngrijit și prin respectarea unor norme (reguli de utilizare cultivată a limbii), manifestate la nivel fonetic, morfologic, sintactic, lexical. Româna literară contemporană cunoaște mai multe variante de limbaj cultivat, stilurile funcționale (științific, juridico-administrativ, publicistic, artistic).

Etnolingvistica și psiholingvistica apar ca științe ale

comunicării, care, alături de antropologia structurală, oferă o viziune sistemică asupra *celuilalt*. Relația dintre limbă și cultură conturează, în viziunea lui Eugeniu Coșeriu, „sfere de alteritate”². „Sferele de alteritate” între care pendulează individul sunt familia sa, grupurile și rețelele sociale din care acesta face parte. „Sferele de alteritate” exprimă partiționarea sociolectală a diferitelor idiomuri utilizate în comunicarea cotidiană. Angrenat în relaționarea cu ceilalți, individul manifestă, și la nivel lingvistic, apartenența la un grup (etnic, profesional, confesional).

Economicul, socialul, politicul, religiosul reprezintă descriptorii în funcție de care comunitățile sunt prezentate și arhivate de știința despre *ceilalți* oameni. Este calea pe care o vom urma și noi, ca un complement al sintagmaticii cronotopice a *celuilalt*. Întâlnirea dintre *eu* și *tu* are loc sub forma dialogului, în care cei doi actori interacționează ca subiecți ai comunicării. Modalitățile sunt considerate subcategorii raportate la trei tipuri de *acte locutive*: *actul alocutiv*, prin care locutorul implică interlocutorul în activitatea de enunțare, *actul elocutiv*, în care locutorul situează activitatea de limbaj prin raportare la sine și *actul delocutiv*, în care „locutorul lasă să se impună discursul ca atare, ca și cum nu ar fi deloc răspunzător de producerea acestuia. Locutorul și interlocutorul lipsesc din acest act de enunțare”³.

Studiul se referă la trei tipuri de modalitate: modalitatea alocutivă, care implică atât locutorul, cât și alocutorul, este orientată către acesta din urmă și „exprimă modul în care locutorul impune alocutorului poziția și voința lui”, modalitatea elocutivă, orientată către locutor și modalitatea delocutivă, care este orientată spre mesaj, fiind „indiferentă față de distincția locutor/alocutor”.

Propunem discutarea ipostazelor discursive ale alterității urmărind registrul alocutiv și registrul delocutiv al alterității. Registrul alocutiv corespunde dialogului, discursului direct, iar celălalt, în acest caz, îmbracă forma (rolul) lui „tu”. Registrul delocutiv este co discursul indirect, în cadrul căruia celălalt se prezintă ca „acela”.

Am încercat prin acest articol să explic relația dintre un anumit vorbitor, care se adresează unui destinatar, într-un context spațio-temporal, pătrund în sfera plină de sensuri și semnificații a limbajului co-locvial, cotidian, dar și în universul vechi, patriarhal al vorbitorilor de limbă românească veche, plină de simboluri.

Limba română se realizează sub forma unui sistem complex de variante lingvistice care se deosebesc între ele din perspective funcțiilor îndeplinite în comunicare.

Comunicarea vorbită se realizează cel mai adesea prin conversația spontană, formată dintr-o succesiune de intervenții alternative, creată prin interacțiunea continuă a unui emițător cu un receptor, care își asumă fiecare un cadru neoficial al comunicării. Acest tip de conversație se caracterizează prin canalul acustic oral, contextul extra-lingvistic comun, prezența concomitentă a emițătorului și a interlocutorului.

Partea cea mai interesantă a limbajului vorbit o constituie dinamica lui continuă, caracterul lui eterogen,

(continuare în pag. 105)

faptul că aici se manifestă majoritatea inovațiilor de natură lingvistică și fonetică.

Realizarea orală a mesajului impune comunicări anumite condiții specifice, cum ar fi prezența locutorului (emitaător) și a alocutorului (receptor), de asemenea, canalul oral, care la rândul lui impune procesul vorbirii pentru comunicarea între locutor și alocutor. Diferența față de comunicarea scrisă este că, în cadrul comunicării orale, emitaătorul și receptorul se află „față în față, într-un cadru comun de comunicare”⁴.

Acțiunea factorilor extralingvistici care condiționează diversitatea extralingvistică generează varietăți lingvistice de mai multe tipuri, cum ar fi: Diatopice, care se referă la variația spațială, diastratice, privitoare la acțiunile factorilor culturali și sociali, diafaze, privind factorii pragmatici și de diversitate, diamezici, care diferă în funcție de canalul de comunicare; „Aceste varietăți lingvistice pot fi realizate în sincronie sau diacronie, desemnate prin termeni generici, cum ar fi: graiuri, sociolecte, stiluri, coduri”⁵. Unele elemente caracteristice diferitelor variante ale limbii apar în utilizarea vorbitorilor, de aici reieșind dificultatea disocierii acestor variante, din cauza coexistenței factorilor de variabilitate la nivelul actului lexical.

Datorită prezenței alocutorului, se introduc în mesajul vorbit o serie de elemente specifice pentru a se realiza adaptarea mesajului la particularitățile de natură diferită ale partenerului de comunicare. Aici amintim elementele specifice funcției conative sau de apel și funcțiile fatice, care asigură menținerea contactului între cei doi interlocutori. Acestea depind de relațiile dintre factorii implicați, precum și de gradul de formalizare a situației de comunicare. De asemenea, aceste elemente reprezintă dovezi ale atenției pe care cei doi interlocutori și-o acordă unul altuia. Acestea sunt reprezentate, în principal de: interjecții, forme verbale de imperativ, construcții nominale și pronomiale în vocativ, diferite formule de politețe, mai mult sau mai puțin reverențioase etc.

Ceea ce este interesant la această formă de comunicare este că, prin comunicarea verbală se creează un teritoriu al sensurilor negociabile între parteneri, iar privirea și atitudinea mai mult sau mai puțin implicată și interesată constituie un element al conexiunii inverse pentru emitaător.

O altă caracteristică a comunicării o constituie caracterul ei spontan, acest lucru influențând organizarea sintactică și pragmatic-discursivă a mesajului.

Tragem concluzia de aici că, discursul verbal este mult mai puțin organizat decât cel scris, favorizând elipsa, prezența mare a clișeelelor la toate palierele structurii lingvistice. Ca urmare, sintagmele discursive sunt construite prin adăugare, care reliefează un anumit element de discurs, „un anumit tip de informație nouă adusă de enunț în ansamblul preconstituit în cursul discursului”⁶.

Ca urmare, un enunț focalizat conține din punct de vedere al conținutului, din trei elemente care se interconstruiesc reciproc: informația veche, presupuziția, elementul informațional din componența descrierii ca atare și elementul care identifică topicul.

Bineînțeles că discursul oral prezintă un grad mai mare de implicare afectivă, datorat caracterului spontan al acestuia, motivându-se astfel numărul mare de elemente afective prezente. Cele mai frecvente dintre acestea sunt construcțiile cu sens superlativ, cele incidente, interjecțiile

și structurile exclamative.

Contextul situațional se bazează pe cadrul comun de comunicare, folosind mijloace lingvistice, cât și paraverbale, de genul limbajului articulat sau al elementelor de gestică și mimică.

Elementele deictice prezente în discursul oral constituie un ansamblu al tipurilor de expresie care asigură ancorarea mesajului lingvistic în situația de comunicare în care se produce.

Orice enunț este caracterizat de contextul spațio-temporal, de anumite circumstanțe, care vor fi numite în continuare coordonate ale cadrului deictic.

Acestea sunt: coordonata discursivă, realizată chiar în cadrul discursului, între diferite elemente ale lui, coordonata socială, care se referă la relațiile dintre locutor și alocutor, cea spațială, privind informațiile referitoare la locul sau poziția în care are loc discursul; coordonata temporală, care face referire la momentul în care se produce enunțul și coordonata personală, a interlocutorilor prezenți, implicați în enunț.

Dintre toate coordonatele prezentate, doar cea personală și cea temporală sunt codificate, raportarea la ele fiind obligatorie în orice enunț. Așa cum am afirmat mai sus, cadrul deictic are un centru, care este constituit din persoana vorbitorului, momentul și locul în care produce mesajul dintre emitaător și receptor.

În funcție de aceste elemente, precum și de modul de realizare a prezentării a elementelor care constituie mesajul, expresiile deictice pot fi simbolice sau gestuale. În prima categorie intră pronumele de persoană la singular, precum și verbele la aceeași formă personală sau adverbe de timp de tipul *ieri, azi, mâine*.

Deicticele gestuale se dublează în timpul comunicării prin gesturi sau alte elemente nonverbale, ca de exemplu în enunțul „*Cu asemenea vorbe convingi pe oricine*” sau sunt ușor de decodificat și fără dublarea lor prin elemente extralingvistice, în formulări de tipul „*Ăsta pe cine o căuta?*”.

¹ Rosetti, Alexandru „Istoria limbii române” București, Editura Științifică, 1964 -1966;

² Coșeriu Eugen „Unitate lingvistică și națională”, București, 1994

³ Dicționar de Științe ale Limbii, Editura Științifică, București, 1997

⁴ GALR, Editura Academiei, București, 2005

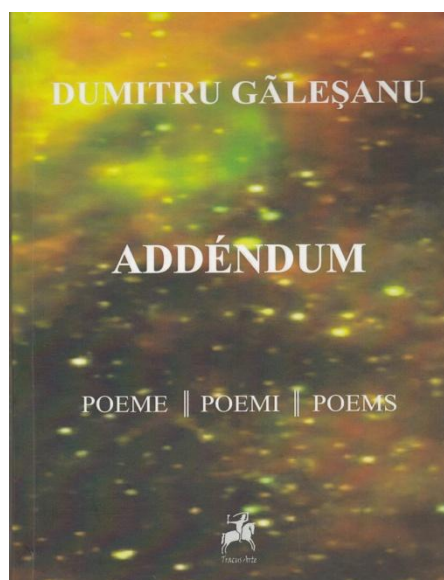
⁵ GALR, „Organizarea discursivă” „Limba română vorbită” Margareta Manu Magda, Editura Academiei, 2005

⁶ GALR - Organizarea focală a discursului, de Gabriela Forăscu, în „Enunțul”

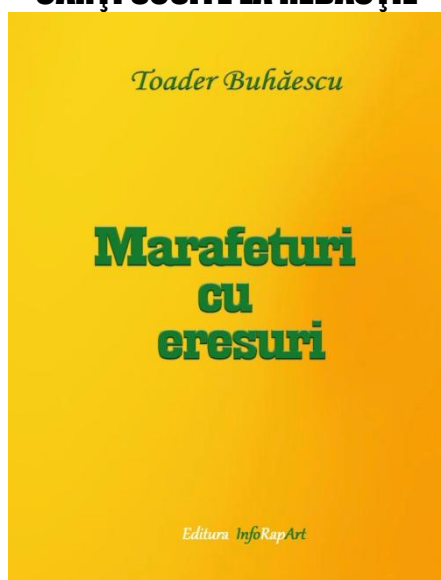
(va urma)

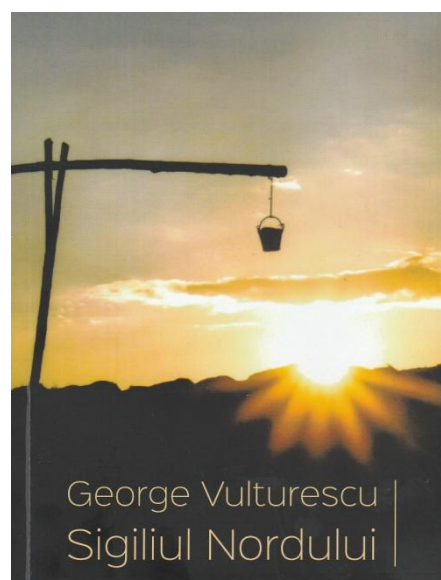
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

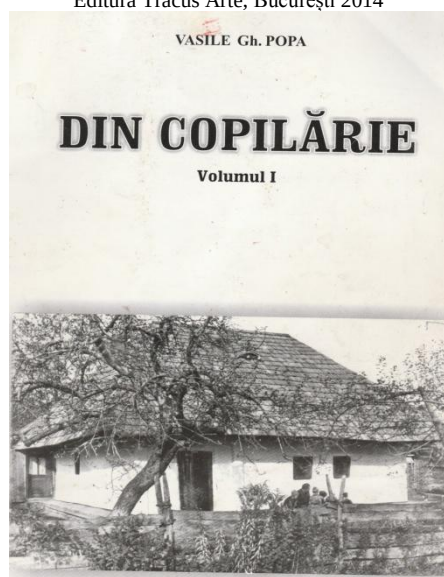
Dumitru Găleşanu – Addendum
Editura Tracus Arte, București 2014

Toader Buhăescu – Marafeturi cu eresuri
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

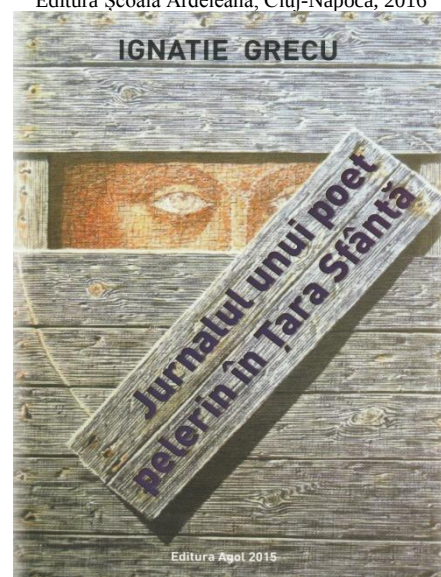
George Vulturescu – Sigiliul nordului
Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016

Vasile Gh. Popa – Din copilărie, Vol. 1+2
Editura Fundația Culturală Antares, Galați, 2005

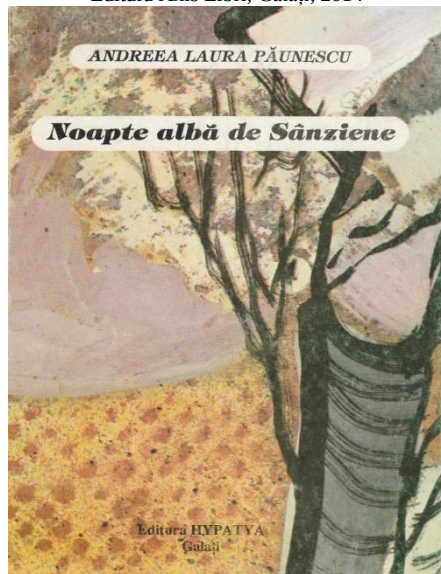
Toader Buhăescu – Marafeturi marginale
Editura Axis Libri, Galați, 2014

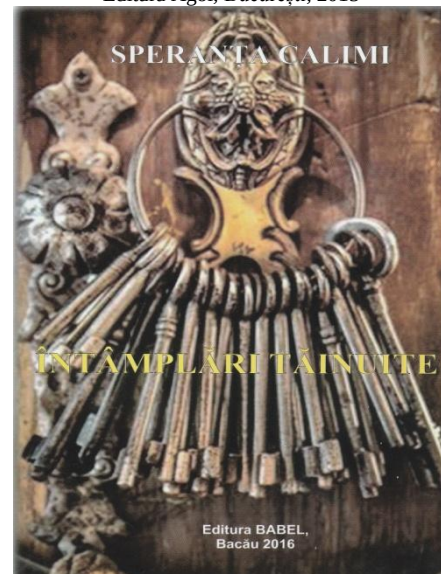
Ignatie Grecu – Jurnalul unui poet în Țara Sfântă
Editura Agol, București, 2015

Andreea Laura Păunescu – Floare de colț
Editura Istru, Galați, 2014

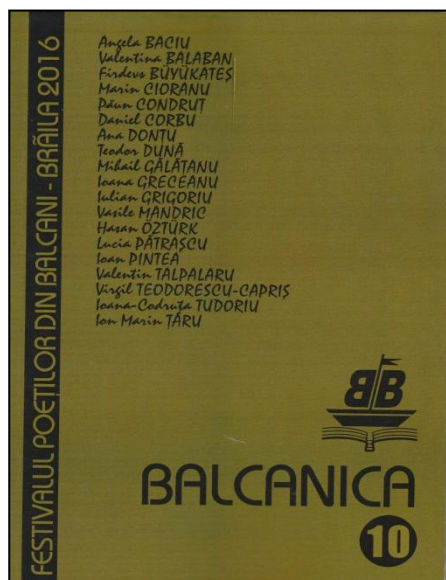

Andreea Laura Păunescu – Noapte albă de Sânziene
Editura Hypatia, Galați, 2013

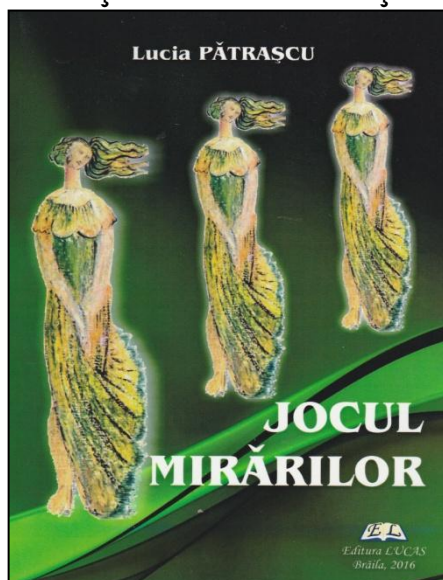

Speranța Calimi – Întâmplări tănuite
Editura Babel, Bacău, 2014

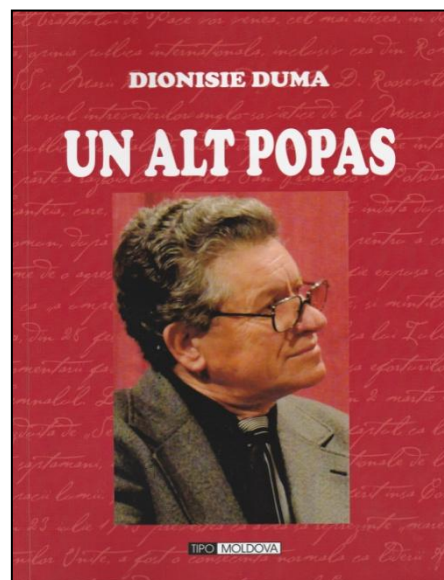
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

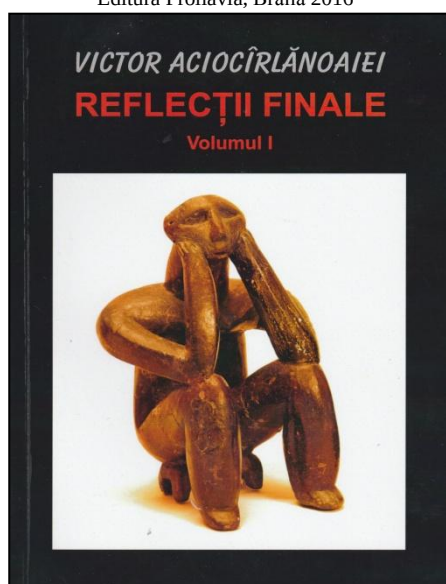
BALCANICA 10 – Brăila 2016
Editura Proilavia, Brăila 2016

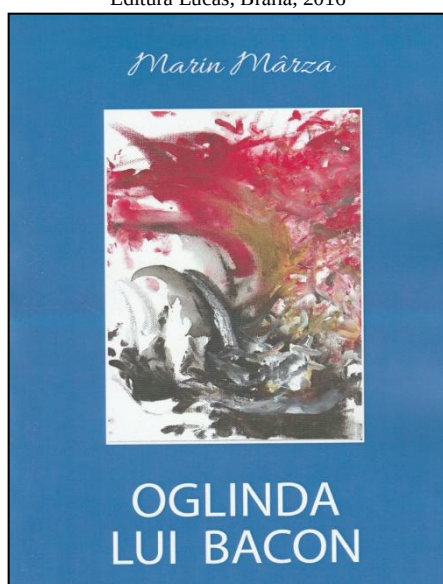
Lucia Pătrașcu – Jocul mirărilor
Editura Lucas, Brăila, 2016

Dionisie Duma – Un alt popas
Editura TipoMoldova, Iași, 2016

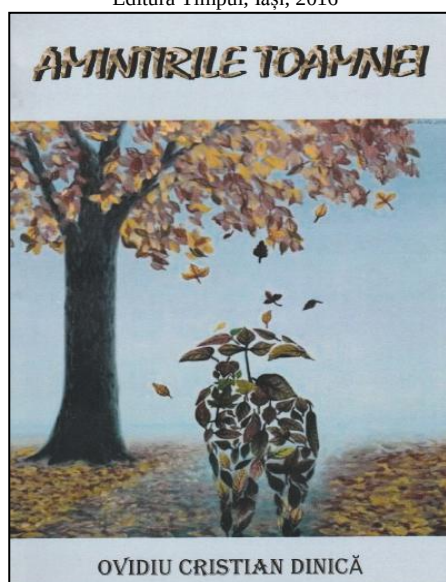
Victor Acioacărlănoaiei – Reflecții Finale, Vol. I
Editura Timpul, Iași, 2016

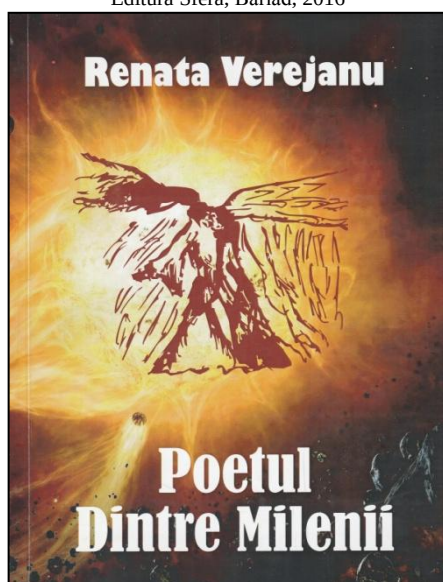
Marin Mârza – Oglinda lui Bacon
Editura Sfera, Bârlad, 2016

Dan Plăeșu – Ce mai fac sisifii
Editura Sinteze, Galați, 2015

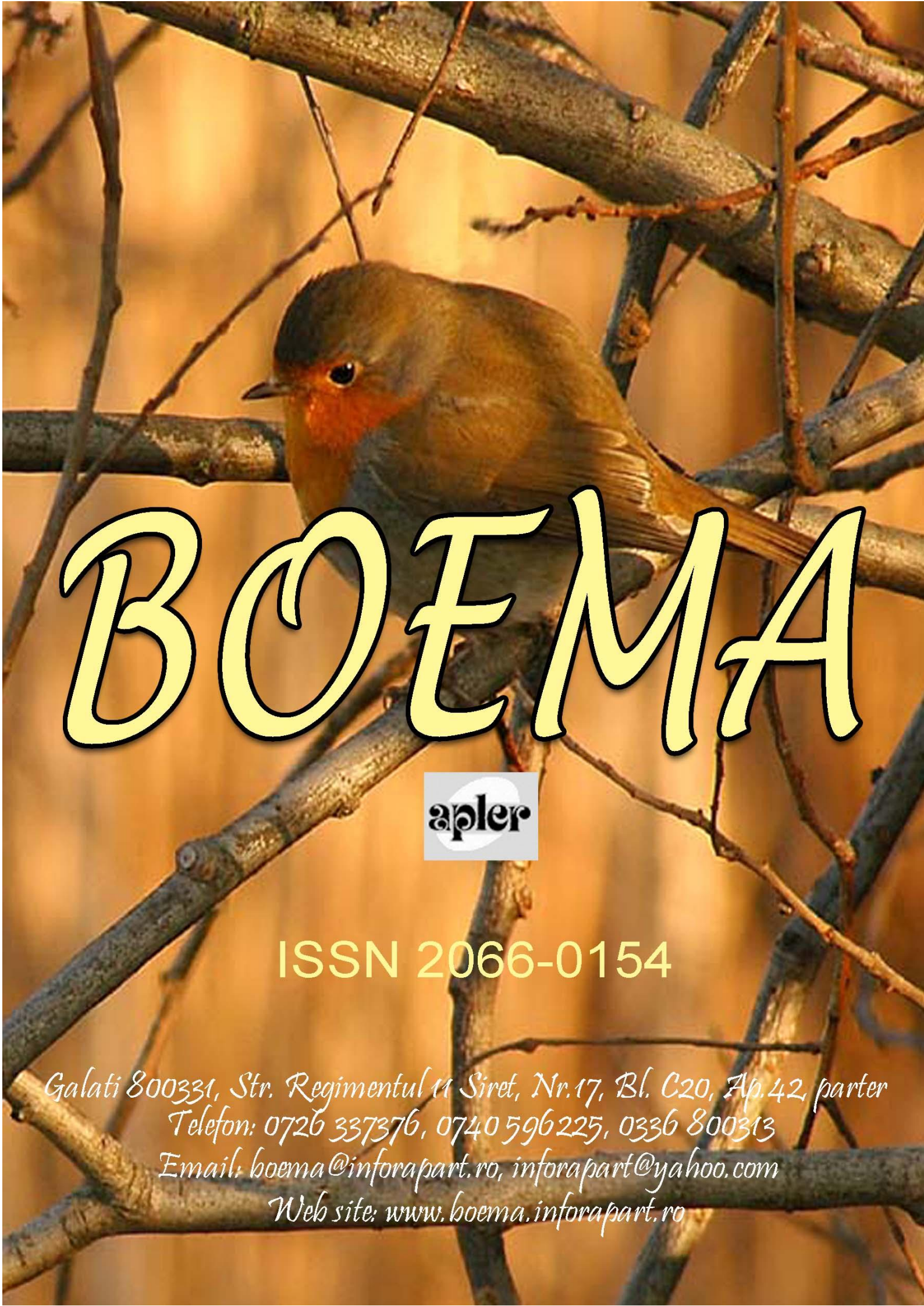
Ovidiu Cristian Dinică – Amintirile toamnei
Râmnicu Vâlcea, 2015

Renata Verejanu – Poetul dintre milenii
"Alternativa Societății", Chișinău, 2016

Petre Rău – Matematicienii despre... lume
Editura InfoRapArt, Galați, 2016

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro